SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2021. DECEMBER

Integrált Településfejlesztési Stratégia

MEGRENDELŐ

Szigetszentmiklós Város Önkormányzata

2310 Szigetszentmiklós, Kossuth Lajos utca 2.

VÁLLALKOZÓ

ITI Magyarország Kft.

1134 Budapest, Hun u. 13. fszt.1.

KÉSZÍTETTE:

Vezető tervező:

Sárdi Anna	okl. építészmérnök, térségi tervező

Tervezők:

Kósa Emőke	településtervező, közgazdász
Körmöndi Barnabás	geográfus
Kulcsár Sándor	közgazdász, Smart City szakértő
Kurenkov Vjacseszláv MBA	vezető településtervező, közgazdász
Magócs Krisztina	okl. gazdasági agrármérnök
Szkordilisz Flóra	okl. építészmérnök
Vadász Nóra	okl. településmérnök
Varga Zsolt	okl. építőmérnök, közúti biztonsági auditor
Vaszócsik Vilja	tájépítész, területi tervező

Tartalom

Bevezetés ... 7
I. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI ... 9
I.1 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása ... 9
I.1.2 A célrendszer belső koherenciájának vizsgálata ... 9
I.1.1 Szigetszentmiklós stratégiai célrendszerének összehasonlítása a korábbi fejlesztési dokumentum céljaival, a megvalósulás értékelése ... 10
I.2 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések vizsgálata ... 13
II. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK ... 14
II.1 Akcióterületek kijelölése ... 14
II.2 Az egyes akcióterületeken megvalósuló fejlesztések ... 16
II.2.1. SZIGETSZENTMIKLÓS SZÍVE - Városközpont kialakításának programja ... 16
II.2.2. KISVÁROSI KIS-DUNA PROGRAM - RSD fenntartható hasznosítási programja ... 20
II.2.3. Bucka városrész program ... 29
II.2.4. A VÁROSHOZ TARTOZUNK – Felsőtag - Kavicsos-tó és üdülősor komplex rehabilitációja .. 35
II.3 Akcióterületen kívüli fejlesztések ... 39
II.3.1. MIÉNK A VÁROS! ... 39
II.3.2. FELZÁRKÓZÓ GAZDASÁGI-, HUMÁN MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA ... 55
II.3.3. KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS ... 67
II.4 A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve ... 88
II.4.1. Az integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott fejlesztések tervezett ütemezése ... 88
II.4.2. Forrástérkép ... 93
III. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM ... 101
III.1 A szegregáció, illetve veszélyeztetettség mérséklését célzó intézkedések ... 101
III.1.1 Az antiszegregációs program készítésének keretei ... 101
III.1.3 Általános – horizontális antiszegregációs intézkedések ... 117
III.1.4 Területspecifikus antiszegregációs intézkedések ... 129
III.2. A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések ... 130
IV. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI ... 133
IV.1 Külső összefüggések ... 133
IV.1.1. Európai Zöld megállapodás (Green deal) ... 133
IV.1.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) ... 134
IV.1.3. Pest megye Területfejlesztési Programja 2021-2027 ... 136
IV.2 Belső összefüggések ... 139
IV.2.1. Akcióterületek és a Településfejlesztési Koncepcióban rögzített célok kapcsolata ... 139
IV.2.2. A célok érdekében tervezett intézkedések egymásra gyakorolt hatásai ... 144

V. A MEGVALÓSÍTHATÓSÁG KOCKÁZATAI 147
VI. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE – OKOS VÁROS MŰKÖDÉSI MODELL 150
VI.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek – Fejlesztések koordinálása 150
VI.1.1. Az okos város működési modell bevezetését támogató változáskezelés (szabályzók és ösztönzők) megtervezése 150
VI.1.2. Adatkezelési elvek 150
VI.1.3. Koordinációs szervezet 152
VI.1.4. Kommunikáció – edukáció – fejlesztés egyensúlya 153
VI.1.5. Fenntarthatóság 154
VI.2. A stratégia megvalósításának szervezeti keretei 155
VI.2.1. Település szervezeti, folyamat és- működésfejlesztése 155
VI.2.2. Partnerség 159
VI.3. Finanszírozási lehetőségek 162
VI.3.1. Európai Unió 2021-2027 időszak támogatási keretei 162
VI.3.2. Európai Uniós forrásokon kívüli Finanszírozási lehetőségek - Városfejlesztési alapok 168
VI.4. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok 173
VI.5. Monitoringrendszer kialakítása 175
IV.5.1. A monitoring rendszer feladata és módszertana 175
IV.5.2. A monitoring rendszer működtetési mechanizmusainak meghatározása 176
IV.5.3. A hosszú távú célok teljesülését mérő javasolt eredmény és hatásindikátorok 177
1. melléklet: Célcsoportspecifikus kérdőívek kiértékelése 181
2. melléklet: Fókuszcsoportos találkozók emlékeztetői 202
3. melléklet: Városrészi minifórumok emlékeztetői 207

Ábrajegyzék

1. ábra: Szigetszentmiklósi fejlesztési területek 15
2. ábra: Városközpont akcióterület 16
3. ábra: RSD akcióterület 20
4. ábra: Bucka negyed fejlesztési területei 29
5. ábra: Felsőtag és bányatavak fejlesztési területei 35
6. ábra: A lakosság korcsoport szerinti alakulása városrészenként (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés) 103
7. ábra: A népesség iskolai végzettség szerinti megoszlása városrészenként (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés) 104
8. ábra: Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya városrészenként (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés) 105
9. ábra: Szigetszentmiklós szegregációval veszélyeztetett területei és szegregált területe (Forrás: KSH adatszolgáltatás, 2011) 107

10. ábra: Szegregátum területe (forrás: KSH, GoogleEarth) 110
11. ábra: A szegregátum és az ahhoz tartozó városrész és Szigetszentmiklós lakossága kormegoszlása, illetve iskolai végzettsége (KSH, 2011) 111
12. ábra: A szegregátum és az ahhoz tartozó városrész és Szigetszentmiklós lakossága foglalkoztatottsági és lakáskomfort mutatói összehasonlítása (KSH, 2011) 113
13. ábra: Szegregációval veszélyeztetett terület (Forrás: KSH, GoogleEarth) 114
14. ábra: Család és Gyermekjóléti Szolgálat 2019-es kapcsolatfelvételei (Forrás: Átfogó értékelés gyermekvédelmi feladatokról 2019, Szigetszentmiklós Önkormányzata) 120
15. ábra: Család és Gyermekjóléti Szolgálat – az újként keletkezett gondozási esetekben érintett kiskorúak száma a kapcsolatfelvétel módja szerint 2019-ben (Forrás: Átfogó értékelés gyermekvédelmi feladatokról 2019, Szigetszentmiklós Önkormányzata) 121
16. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos számának változása 2009-2018 között (Forrás: Lechner Nonprofit Kft., TeIR) 124
17. ábra: Szigetszentmiklós Helyi Esélyegyenlőségi Fórum munkacsoportjai (Forrás: Helyi Esélyegyenlőségi terv 2013-2018) 130
18. ábra: Európai Zöld megállapodás (forrás: COM(2019) 640 final Európai Bizottság közleménye) 133
19. ábra: OFTK célrendszer (forrás: 1/ 2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról) 135
20. ábra: Okos Város szervezeti és működési feltételrendszer kialakítása 156
21. ábra: Tanuló szervezet létrejöttének feltételei 158
22. ábra: Szigetszentmiklós városfejlesztési és működtetési / fenntartási modelljének változása a finanszírozás függvényében (hosszú távú perspektívák) (forrás: saját szerkesztés) 169
23. ábra: VFA fókuszterülete 170
24. ábra: Monitoring rendszer működési sémája 176
25. ábra A válaszadók nemek szerinti bontásban 181
26. ábra A válaszadók koreloszlása 181
27. ábra A lakossági válaszadók kapcsolata a várossal 182
28. ábra A dolgozói válaszadók kapcsolata a várossal 182
29. ábra Legmagasabb iskolai végzettség 183
30. ábra A lakossági válaszadók lakhely szerinti megoszlása 183
31. ábra Szigetszentmiklós helyzete a többi agglomerációs településhez képest 184
32. ábra A város helyzetének megítélése lakóhely szerint 184
33. ábra Szigetszentmiklós kapcsolata a szomszédos településekkel 185
34. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett pozitívumok 186
35. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett negatívumok 187
36. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett erősségek 188
37. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett gyengeségek 189
38. ábra Elégedettség 191
39. ábra Általános elégedettség a város fejlődésével 191
40. ábra Az általános elégedettség nemek közötti aránya 192
41. ábra Általános elégedettség életkor szerinti megoszlása 192
42. ábra Általános elégedettség a város fejlődésével lakóhely szerint 193
43. ábra Fejlesztések fontossága (lakossági) 193
44. ábra Fejlesztések fontossága (dolgozói) 194
45. ábra Hajlandóság személyes részvételre a lakóhelyért való tevékenységekben 196
46. ábra A város honlapjának és facebook profiljának ismertsége 196
47. ábra A lakosság tájékozódási csatornái 197
48. ábra Az önkormányzat és intézményei dolgozóinak tájékozódási csatornái 197

49. ábra: Az önkormányzat és intézményei dolgozóinak elégedettsége a kommunikációs csatornákkal 198
50. ábra Jellemzően milyen közlekedési eszközt vesz igénybe munkába járás során (lakossági)..... 198
51. ábra Jellemzően milyen közlekedési eszközt vesz igénybe munkába járás során (dolgozói) 199
52. ábra Az önkormányzat kapcsolatának minősége 200
53. ábra: Problémafa (forrás: vállalkozók, gazdasági társaságok fókuszcsoportos találkozó eredménye) 202
54. ábra: Problémafa (forrás: önkormányzati dolgozók és intézményeinek, gazdasági társaságainak fókuszcsoportos találkozó eredménye)..... 203
55. ábra: Jövőkép (Városbarát egyesület)..... 204
56. ábra: Jövőkép (Kis-Duna mente turisztikai egyesület) 205
57. ábra: Jövőkép (Vöröskereszt Szigetszentmiklósi Szervezete) 205
58. ábra: Ötletvászon (online fókuszcsoportos találkozó) 206

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Szigetszentmiklós Integrált Településfejlesztési Stratégia célrendszere 9
2. táblázat: Jövőkép, a településfejlesztési elvek és a stratégiai célok közötti kapcsolat..... 10
3. táblázat: A régi és új Integrált Településfejlesztési Stratégia célrendszerének összehasonlítása 13
4. táblázat: Tematikus és területi célok közötti összefüggések 13
5. táblázat: Fejlesztések ütemezése (forrás: saját szerkesztés) 92
6. táblázat: Indikatív költségterv (forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)..... 93
7. táblázat: Forrástérkép (forrás: palyazat.gov.hu honlap alapján saját szerkesztés) 100
8. táblázat: Lakónépesség száma (fő) és aránya (%) a városrészekben (2011) (Forrás: KSH adatközlés) 103
9. táblázat: Foglalkoztatottsági mutatók városrészenkénti alakulása (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés) 105
10. táblázat: A lakások száma (db) és az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%) városrészenként (2011) (Forrás: KSH adatközlés)..... 106
11. táblázat: Szigetszentmiklós szegregátumai városi összehasonlításban (Forrás: Szigetszentmiklós ITS 2015)..... 109
12. táblázat: Szigetszentmiklós szegregált területe városrészi összehasonlításban (forrás KSH, ITS 2015)..... 112
13. táblázat: Szigetszentmiklós veszélyeztetett területe városrészi összehasonlításban (forrás KSH, ITS 2015)..... 116
14. táblázat: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok számának változása Szigetszentmiklóson 2015-2019 (Forrás: Átfogó értékelés gyermekvédelmi feladatokról 2019, Szigetszentmiklós Önkormányzata) 123
15. táblázat: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció és Szigetszentmiklós ITS közötti kapcsolatrendszer (forrás: Saját szerkesztés) 138
16. táblázat: Akcióterületek és a Településfejlesztési Koncepcióban rögzített célok kapcsolata (forrás: saját szerkesztés)..... 143
17. táblázat: Intézkedések egymásra gyakorolt hatásának bemutatása (forrás: saját szerkesztés)... 145
18. táblázat: Megvalósíthatóság kockázatai (forrás: saját szerkesztés)..... 149
19. táblázat a lakossági és dolgozói kérdőívekben szereplő szükséges fejlesztések 195

Bevezetés

Szigetszentmiklós Város Önkormányzata (továbbiakban: önkormányzat) 2020. június 30-i képviselő-testülete 194/2020. (VI. 30.) sz. Önkormányzati Határozata alapján új Településfejlesztési Koncepció (a továbbiakban: TFK) és új Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) kidolgozásáról döntött. Jelen dokumentum Szigetszentmiklós Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, amely a települési szintű tervezési rendszer alapját jelentő 314/2012 (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rend.) értelmében középtávra készül. Az ITS[1] célja, hogy meghatározza a következő 6 évre a város a jövőképét, a célokat és a fő fejlesztési irányokat. Az ITS-sel párhuzamosan készül a város hosszútávra (15-20 évre) szóló Településfejlesztési Koncepciója, amely – többek között – az ITS alapját képezi. A várostervezés harmadik pillérét a fenti kormányrendelet szerint a településrendezési eszközök jelentik. Ezek a tervek közös megalapozó vizsgálattal és tartalmukban egymással összhangban készülnek.

A TFK és ITS készítését részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat előzte meg. A tervezés folyamán megvalósult partnerség, részvételi tervezésen alapult, amely során online kérdőívekkel, fókuszcsoportos megbeszélésekkel és városrészi minifórumok rendezésével tárták fel a tervezők az önkormányzattal együtt a lakosok, közintézményi, gazdasági, civil és egyházi szereplők elképzeléseit, igényeit, a város előtt álló megoldandó problémákat. A partnerségi események eredményeként alakult ki Szigetszentmiklós jövőképe, a jövőkép megvalósítását szolgáló célrendszer, amelyet a TFK tartalmaz.

Jelen dokumentum az Integrált Településfejlesztési Stratégia, amely támaszkodik a TFK-ban rögzített célrendszerre. A stratégia-alkotás fázisa a megalapozó vizsgálaton és a településfejlesztési koncepción túl támaszkodott a várost érintő egyéb releváns helyi koncepciókra és programokra. Ugyancsak vizsgálat tárgyát képezte a stratégiában megfogalmazott fejlesztések összhangja a hatályos településszerkezeti tervvel. Mindezek mellett a stratégia-alkotás fontos inputját jelentette a tervezési folyamatot végig kísérő partnerség, a helyi társadalom, a gazdasági és civil szféra, valamint az egyház szereplői véleményének, elképzeléseinek megismerése.

E stratégia a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét, az ezek elérése érdekében tervezett beavatkozásokat, továbbá a megvalósítás és nyomon követés eszközeit és módszereit rögzíti. Legfontosabb célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 6 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével a város ki tudja használni fejlődési potenciálját;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) döntő részben meg is valósulnak a 2021-2027-es időtávban, kihasználva az uniós támogatások adta lehetőségeket;
- a városban a fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósulnak meg;

[1] Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2021. július 1-jétől hatályos módosításai alapján, amely a 60. § (9) bekezdése szerint legkésőbb 2027. június 30-áig lehet érvényben.

- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

I. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

I.1 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

I.1.2 A célrendszer belső koherenciájának vizsgálata

Szigetszentmiklós Településfejlesztési Koncepciója az alábbi célrendszert rögzítette.

Jövőkép: SZIGETSZENTMIKLÓS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS VÁROSA– ÉLHETŐ, ZÖLD KISVÁROS			
Településfejlesztési elvek	***1. A fejlesztési programok hatékonyságának növelése*** ***2. Fenntarthatóság, alkalmazkodóképesség*** ***3. Esélyegyenlőség*** ***4. Város és környéke együttműködésének erősítése*** ***5. Kompakt város***		
Stratégiai célok/programok	**Városi kohézió megteremtése** **MIÉNK A VÁROS! program**	**Élhető gazdasági központ kialakítása** **FELZÁRKÓZÓ GAZDASÁG ÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRA program**	**Okos és klímabarát városfejlesztés és üzemeltetés** **KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS program**
Intézkedések	✓ Városi együttműködési fórumok kialakítása és az ezen alapuló partnerség megteremtése ✓ Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával ✓ Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése ✓ Fiatalok lakhatásának támogatása ✓ Inkluzív helyi társadalom ösztönzése - Közösségi terek – alközpontok fejlesztése	✓ Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése ✓ Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés ✓ Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása ✓ Szolgáltató szektor ösztönzése ✓ Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	✓ Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése ✓ Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése ✓ Hulladékgazdálkodás fejlesztése ✓ Fenntartható energiagazdálkodás ✓ Autóhasználat mérséklésének ösztönzése ✓ Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése

1. táblázat: Szigetszentmiklós Integrált Településfejlesztési Stratégia célrendszere
(forrás: saját szerkesztés)

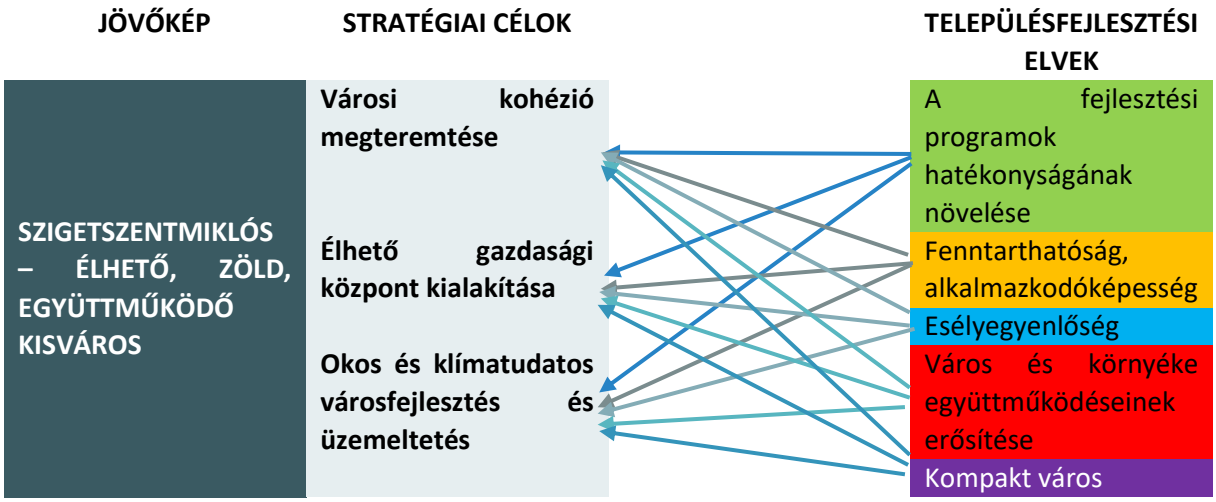

2. táblázat: Jövőkép, a településfejlesztési elvek és a stratégiai célok közötti kapcsolat (forrás: saját szerkesztés)

I.1.1 Szigetszentmiklós stratégiai célrendszerének összehasonlítása a korábbi fejlesztési dokumentum céljaival, a megvalósulás értékelése

Szigetszentmiklós város előző településfejlesztési koncepciója (továbbiakban: Régi koncepció) 2004-ben készült, amely az önkormányzat Képviselő-testületének 184/2004. (IX.28.) számú Önkormányzati Határozatával került jóváhagyásra. A Régi koncepció V. fejezete tartalmazza a cél- és feladatmeghatározást, VI. fejezete pedig a fejlesztési prioritásokat. A Régi koncepció 4 prioritás mentén 90 feladatot, valamint 6 fejlesztési területen 57 célt, és a célokhoz kapcsolódóan összesen 240 feladatot határoz meg. A Régi koncepció 2004 óta nem került felülvizsgálatra, így az abban foglalt fejlesztési területek és az azokhoz kapcsolódó célok nem mindegyike tekinthető ma is helytálló, releváns megállapításnak.

Szigetszentmiklós város előző Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015-ben készült. Készítésekor elsődlegesen az EU 2020 Stratégia volt meghatározó, amely az Európai Unió 2014-2020-as programozási időszakának támogatáspolitikai célkitűzéseit tartalmazta; valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI.8.) Korm. rendelet, amely a jogszabályi és tervezési hátteret biztosítja.

Az önkormányzat 2020-ban döntött arról, hogy a 2015-ben elkészített ITS-t felülvizsgálja és kiegészíti az azóta a Lechner Tudásközpont által elkészített és 2018-ban publikált Okos Város módszertan szerint. Az így megvalósult, az önkormányzat 92/2021. (III. 19.) sz. Önkormányzati Határozatával elfogadott, dokumentum egyrészt a korábbi ITS-t átvilágította, kiegészítette az okos város módszertan szerinti észrevételekkel, megállapításokkal, valamint alapot adott a tervezett, jelen ITS-ben az Okos Város szempontok mind erőteljesebb megjelenítéséhez. Az előző ITS okos város szempontú felülvizsgálata az átfogó célok értékelésével és a 2015 óta eltelt időszak alatt megvalósult, ITS-hez kapcsolódó intézkedések vizsgálatával foglalkozik.

A 2015-ös ITS és annak 2020-ban elfogadott módosítása által javasolt célrendszer és a jelenlegi, 2021-ben készülő TFK és ITS közötti fő különbség, hogy míg előbbi a gazdasági vezető szerep megerősítésére helyezi a hangsúlyt, addig az azóta eltelt dinamikus városfejlődés már a városi kohézió erősítését, a partnerség előtérbe helyezését, a klímabarát, fenntartható fejlesztéseket és a városüzemeltetés korszerűsítését helyezi előtérbe. A két célrendszer közötti különbségeket az alábbi táblázat tartalmazza.

	2015-ben készült, 2020.ban módosított ITS célrendszere	2021 TFK és ITS célrendszere
Jövőkép	Szigetszentmiklós gazdasági vezető szerepét megőrző, multifunkcionális város	Szigetszentmiklós az együttműködés városa– élhető, zöld kisváros
Horizontális célok/ Település-fejlesztési elvek	H1 Nyitott és együttműködő város kialakítása, amely fejlesztéseit széleskörű partnerséggel és kommunikációval valósítja meg	Város és környéke együttműködésének erősítése
	H2 Integrált, gazdaságilag fenntartható, realisztikus fejlesztések ösztönzése	Fenntarthatóság, alkalmazkodóképesség
	H3 Adatvezérelt, intelligens városirányítási és -üzemeltetés gyakorlat bevezetése	A fejlesztési programok hatékonyságának növelése
		Esélyegyenlőség
		Kompakt város
Átfogó célok / Stratégiai célok	A1 Helyi identitás megteremtése, Szigetszentmiklós népességének stabilizálása, a társadalmi integráció erősítése érdekében	Városi kohézió megteremtése MIÉNK A VÁROS! program
	A2 Gazdaságfejlesztés, hangsúlyt helyezve a kkv-k és kiskereskedelmi egységek, szolgáltatások munkahelyteremtő identitás-erősítő képességére az önkormányzat támogatásával	Élhető gazdasági központ kialakítása FELZÁRKÓZÓ GAZDASÁG ÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRA program
	A3 A városi infrastruktúra és a kapacitáshiányos intézményrendszer fejlesztése; a természeti értékek megőrzésével	Okos és klímabarát városfejlesztés és üzemeltetés KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS
Stratégiai célok/ Intézkedések	S2 Városrészek harmonikus fejlesztése – játszóterek, rekreációs közterek, street workout parkok kialakítása	Inkluzív helyi társadalom ösztönzése - Közösségi terek – alközpontok fejlesztése
	S3 Városközpont kialakítása	
	S4 Közbiztonság és közlekedés biztonság növelése	
	S5 Kvalifikált munkaerő megtartása és vonzása	Fiatalok lakhatásának támogatása
	S7 Befektetői, beruházói kör definiálása és városmarketing kidolgozása	
	S8 Versenyképes alap- és középfokú oktatási rendszer kialakítása, kapcsolódást	Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése

	2015-ben készült, 2020.ban módosított ITS célrendszere	2021 TFK és ITS célrendszere
	teremtve a barnamezős területek vállalkozásaival	
	S13 Humán infrastruktúra és az egészségügy fejlesztése	Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés
	S1 Sport és szabadidős, valamint közösségi és kulturális terek és épületek építése, fejlesztése	
	S9 Szolgáltatások, vállalkozások megtelepedésének ösztönzése, a kkv-k munkahelyteremtő képességének támogatása, gazdasági együttműködés erősítése	
	S10 Idegenforgalmi fejlesztések megvalósítása (alternatív közlekedési módok, tematikus turisztikai utak, szálláshelyek kialakítása) lehetőségek felmérése (konferencia és egyházi turizmus) a kkv-k munkahelyteremtő képességének támogatásával, a gazdasági együttműködés erősítésével	Szolgáltató szektor ösztönzése
	S11 Betelepülő vállalkozások és lakosok számára a közmű-infrastruktúra ellátás javítása, hiányosságok pótlása (burkolt utak számának bővítése	Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése
	S6 Vízi és szárazföldi közlekedési kapcsolatok javítása (Duna hajózhatóvá tétele)	
	S12 Intézményhálózat bővítése és infrastruktúra energiahatékonyságának növelése	Fenntartható energiagazdálkodás
	S14 Duna-parti fejlesztések, vendéglátó egységek kialakítása	
	S15 Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával	Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával
	S16 Digitális írástudás fejlesztése	
	S17 Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma erősítése	Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása
	S18 Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése
	S19 Autóhasználat mérséklésének ösztönzése, közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése	Autóhasználat mérséklésének ösztönzése
	S20 Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása	Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése
	S21 Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztése	Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése
		Hulladékgazdálkodás fejlesztése

	2015-ben készült, 2020.ban módosított ITS célrendszere	2021 TFK és ITS célrendszere
		Városi együttműködési fórumok kialakítása és az ezen alapuló partnerség megteremtése

3. táblázat: A régi és új Integrált Településfejlesztési Stratégia célrendszerének összehasonlítása (forrás: saját szerkesztés)

I.2 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések vizsgálata

Szigetszentmiklós öt jól elkülöníthető városrészből áll, amelyekre vonatkozóan a célrendszerben meghatározott tematikus célok az alábbi táblázat szerinti hangsúllyal jelennek meg.

Stratégiai célok	Intézkedések	Város-központ	Város-környék	Bucka	Felsőtag	Dunapart
Városi kohézió megteremtése	Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése					
	Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával					
	Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése					
	Fiatalok lakhatásának támogatása					
	Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása					
Élhető gazdasági központ kialakítása	Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése					
	Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés					
	Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása					
	Szolgáltató szektor ösztönzése					
	Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése					
Okos és klímatudatos városfejlesztés és üzemeltetés	Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése					
	Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése					
	Hulladékgazdálkodás fejlesztése					
	Autóhasználat mérséklésének ösztönzése					
	Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése					
	Energiahatékonyság növelése					

Általánosan cél; Fontos cél; Kiemelt cél

4. táblázat: Tematikus és területi célok közötti összefüggések (forrás: saját szerkesztés)

II. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

II.1 Akcióterületek kijelölése

A városi akcióterületek kijelölése során a Kompakt város elve - településszerkezeti, komfortjavító fejlesztések területi megjelenítését céloztuk meg. Szigetszentmiklós jövőképe az ÉLHETŐ, ZÖLD KISVÁROS, mely arra a kedvező környezeti adottságra épül, amely a Budapest közelségéből és a jó közlekedési kapcsolatokból eredő kiváló gazdaságfejlesztési - ezáltal közeli munkahelyi - területeket jelenti, miközben a síkvidéken és a Kis-Duna közelségében fejlődő kisváros igen kedvező lakóterületi és rekreációs adottságokkal is bír. A közelmúltbeli erőteljes lakóterületi és gazdasági fejlődés meglehetősen felbillentette a korábbi egyensúlyi helyzeteket, aminek következményeként jelenleg nagy kihívást jelent a végbement változások infrastrukturális lekövetése mind a műszaki, mind a humán infrastruktúra vonatkozásában. Egyes területeken nem megfelelőek a közlekedési és közműkapacitások, a folyamatos beruházások ellenére sem elegendőek az oktatási-nevelési intézmények és a szabadidős programhelyszínek kapacitásai. A folyamatosan beépülő városrészekben szükséges az alközpontok kialakítása - amely a területi adottságokból következően nem feltétlenül központi elhelyezkedésűek, de azért képesek biztosítani a vonzáskörzetben élők számára a könnyű és gyors elérhetőséget.

Fontos hangsúlyozni a közelmúltban egyre erőteljesebbé váló szemléletváltozást, miszerint a megnövekedett forgalom és így az utazási idő, illetve a térségben jelentősen fejlődő gazdasági - munkahelyi kínálat és ezzel párhuzamosan a magas minőségű nevelési-oktatási intézményhálózat miatt a városlakóknak inkább a helyi lehetőségekkel kellene élni és minél kevesebb távolabbi mozgást kezdeményezni. Ennek megfelelően a város fejlődésének célja a helyi komfort erősítése kell legyen. A klímaváltozás elleni küzdelemben ez a fajta szemléletváltozás nagyon hasznos és támogatandó, a megfogalmazott stratégiai célok alappillére. Törekedni kell tehát arra, hogy a város minden alapvető és minél több speciális igény kielégítésére alkalmas legyen úgy a munkahely, mint az oktatás, az egészségügy, a szolgáltatások, a vendéglátás, az élmények, a szabadidő- és sport vonatkozásában. Szigetszentmiklósnak erre minden adottsága megvan.

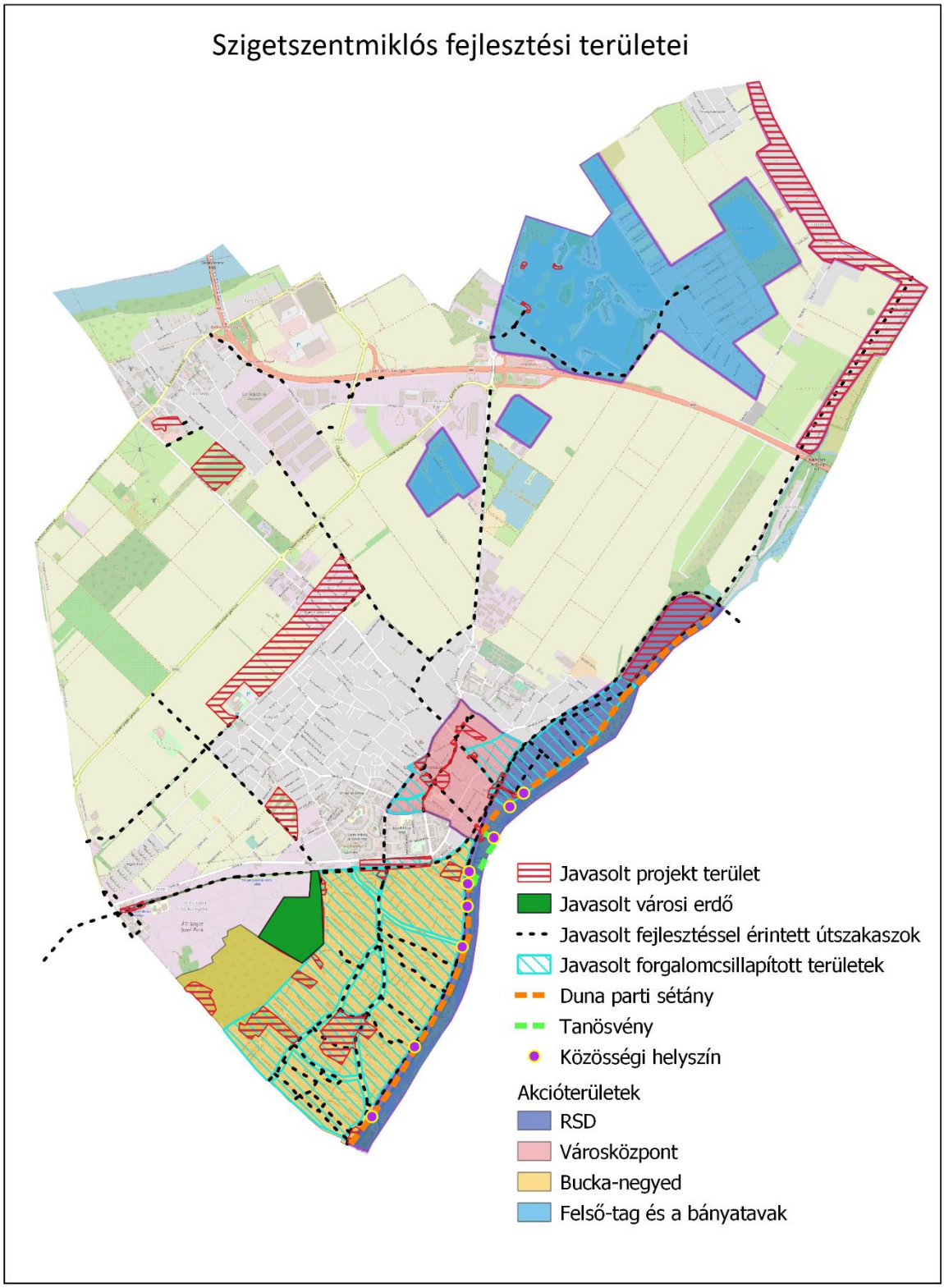

1. ábra: Szigetszentmiklósi fejlesztési területek
(forrás: OSM alapján saját szerkesztés)

II.2 Az egyes akcióterületeken megvalósuló fejlesztések

II.2.1. SZIGETSZENTMIKLÓS SZÍVE - Városközpont kialakításának programja

Terület lehatárolása: Damjanich u. – Vak Bottyán u. – Rákóczi út – Vasút sor - Fürdő u. – Jókai u. – Bajcsy Zsilinszky. u. – Damjanich u.

Cél: a város mindennapi, belső, aktív életének támogatása, közösségi helyszínek bővítése, a „város tereinek" létrehozása, maradj itt!

Megoldandó problémák: városi igazgatási és ellátási intézmények helyszíneinek bővítése, megújítása, mint Polgármesteri Hivatal, Városi Könyvtár és Közösségi Ház, Családsegítő és Gyermekjóléti Központ, Ádám Jenő Emlékház és városi emlékek, helytörténet helyszíne és kiállítótér, „városi tér" – forgalommal csökkentett terület, események helyszíne, egymáshoz kapcsolódó funkciók városi szövetté szervezése, parkolás, kerékpáros és gyalogos közlekedés előnyben részesítése, Dunaparti kapcsolódás erősítése.

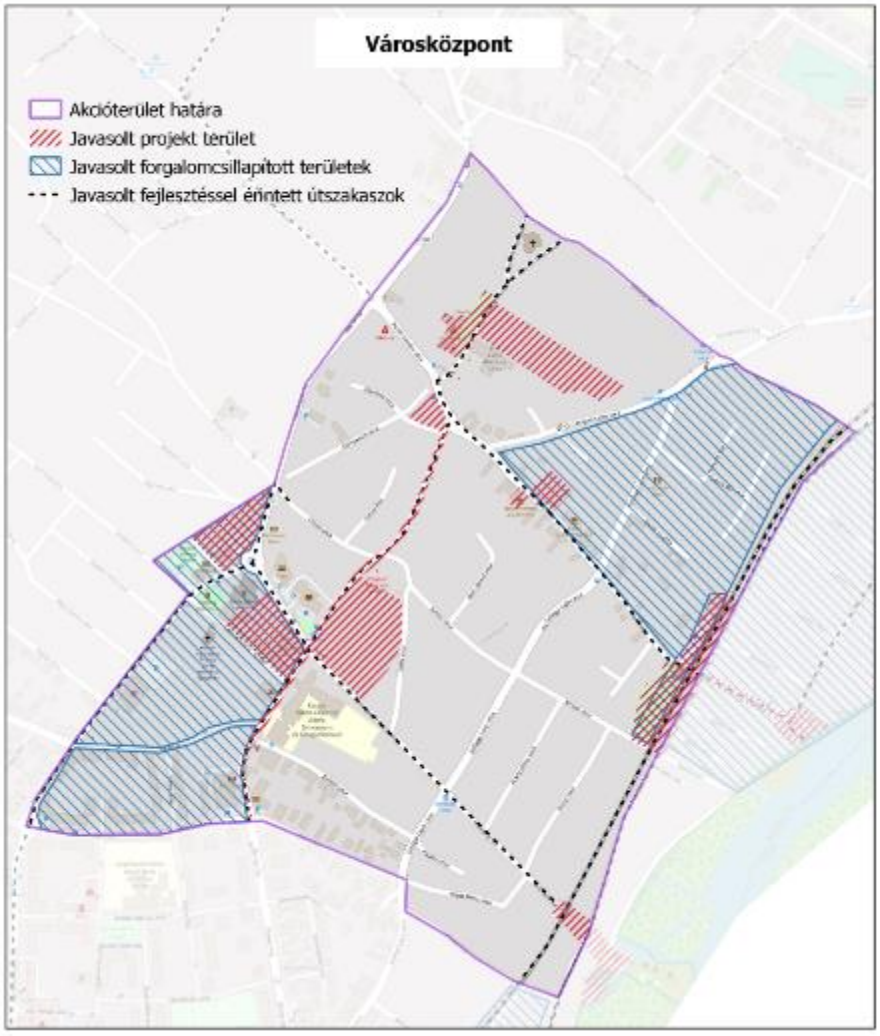

2. ábra: Városközpont akcióterület
(forrás: OSM alapján saját szerkesztés)

Városközpont kialakítása	
Probléma	Szigetszentmiklós városközpontjának alapja a régi telekstruktúra, amely nem városias szerkezetű. A fejlődés során szükségessé vált intézmények elhelyezése elsősorban az adott lehetőségeket használta ki, így kevésbé tudott egy tervezett, tudatos városias központ kialakulni, amelynek hiánya mára nagyon kézzel fogható. A lakosság igényli az egyre nagyobb létszámú városi közösségi rendezvények helyszínét, amelynek nyilvánvalóan a legjobb helye a városközpontban van. Jelentős problémát képez az itt áthaladó forgalom és a parkoló autók elhelyezése, miközben az oktatási és kulturális intézmények biztonságos megközelítésére és szabadtéri kapcsolatainak megfelelő kialakítására is egyre nagyobb az igény.
Indoklás	A város jövőképe az élhető, zöld és együttműködő kisváros, amelyben a közösségépítésnek és az identitás megerősödésének jelentős szerepe van. Fontos, hogy az itt élők magukénak érezzék a települést, ehhez szükséges, hogy legyenek olyan közösségi terek, sétányok, parkok, amelyeken az emberek közötti kapcsolatépítés spontán lehetőségei is adottak. Ezt a célkitűzést hivatott szolgálni a városközpont átalakítása, amely az átmenő forgalom csökkentésével, a belső utak forgalom korlátozásával, a gyalogos és kerékpáros közlekedés támogatásával, a közintézményi funkciók fejlesztésével, és a közterek tágításával és zöldítésével kíván élhető és szerethető helyszíneket teremteni a város lakóinak.
Javasolt beavatkozások	• ***Árpád utca- Petőfi S. utca találkozásában lévő teresedés zöld köztérré alakítása (PROMENAD 1. program)*** A beruházás célja az Árpád utca - Petőfi S. u. találkozásában lévő teresedés átalakítása oly módon, hogy az ott lévő leromlott állagú és üres épületek egy része vagy egésze elbontásra kerül (vizsgálandó a volt étterem állapota, egy részének megtarthatósága) amelynek helyén jelentős zöldfelülettel rendelkező városi köztér jöhet létre. Az így kialakuló tér segíti a református templom és a Szent Erzsébet téri katolikus templom közötti változatos városi közterületi kapcsolódást. • ***Kossuth Lajos utca köztér rendezése és meglévő intézmények fokozatos fejlesztése (PROMENAD 1. program)*** A Kossuth Lajos utcán helyezkedik el a Polgármesteri Hivatal főépülete, illetve az Önkormányzat épülete, emellett több humán intézmény: óvoda, általános iskola, időseket támogató szociális (integrált formában működő) intézmény és további közszolgáltatás biztosító létesítmények. Általános a szűkösség, az intézmények egy része bővítésre szorul, fejlesztések szükségesek. Az utcában több olyan épület is áll, amelyek helytörténeti értéket hordoznak, így átalakításuk során örökségvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni, mindamellett, hogy hosszabb távon az utca általánosan jellemző F+1 szintes magassága lehetőséget ad a kisebb épületek ilyen irányú bővítésére. A Kossuth Lajos utca ezen szakasza alkalmas a forgalomcsökkentésre, a parkolás biztosítása mellett fontos elem a zöldítés, humanizálás.

Városközpont kialakítása	
	● ***Tököli út forgalomcsillapítása a Szent Erzsébet térig (PROMENAD 1. program)*** A városközpont átalakításának harmadik eleme az Árpád u. - Petőfi S. u. találkozásánál lévő tértől folytatódó forgalomcsökkentett közterületi kapcsolat erősítése a Tököli út ezen szakaszán - vizsgálandó a buszjárat megtartása mellett a célforgalom biztosítása, továbbá a gyalogos és kerékpáros forgalom előnyben részesítése, zöldítés, a beépítetlen ingatlanok közcélú épületekkel és városi szolgáltató létesítményekkel (kávéház, vendéglő, kisebb üzletek) történő beépülésének elősegítése. ● ***Szent Erzsébet tér építészeti fejlesztése, átalakítása (PROMENAD 2. program)*** A Szent Erzsébet tér jelen állapotában is Szigetszentmiklós legimpozánsabb tere, azonban jelentős átmenő forgalma, szabdaltsága és a szolgáltató funkciók elhelyezésének zavarossága miatt nem alkalmas valódi közösségi feladatok ellátására. Térfalai hiányosak, egyes épületek méltatlanul alacsony színvonalúak, alulhasznosítottak vagy léptékükben nem megfelelőek. Átfogó építészeti megformálás szükséges és az átalakításhoz forrásokat kell találni. ● ***Szent Erzsébet tér és a kikötő gyalogos és kerékpáros összeköttetésének kialakítása (PROMENAD 2. program)*** A kialakuló városközpontból a Somogyváry Gyula utcában járdák, parkolók és zöldfelületek lehetőség szerinti kialakításával, majd folytatásában a Kisfaludy utcában a gyalogos és kerékpáros forgalom biztosításával megnyitható az út a HÉV átjáróig. Az átjáróban gyalogos- és kerékpáros átkelési lehetőséget kell biztosítani. Mindezek által válik elérhetővé a városközpontból a település fontos Kis-Duna-parti területe, közvetlen vízparttal, sportpályákkal, kikötővel, a tanösvény kiinduló pontjával. ● ***Árpád utca kapcsolatának erősítése a Dunaparttal (PROMENAD 3. program)*** A városközpont kialakításának másik "dunai lába" az Árpád u. lehet, amely a HÉV megállóhoz vezet, illetve azon túl biztosítja a Dunaparti kapcsolatot. Ennek az útnak a forgalomcsökkentési lehetősége korlátozott, hiszen a HÉV megálló melletti P+R parkolónak fontos szerepe van, bár törekedni kell arra, hogy a belső városrészben lakók számára B+R parkolók is rendelkezésre álljanak. A HÉV vonalán túl a széles Május 1. út és a vízparti lejárat esztétikus kialakításával, vendéglátó egységek és egyéb szolgáltatások letelepülésének segítésével a régi városi strand tud megújulni, amelynek a belvárossal való kapcsolata erősödhet. Az Árpád utca e szakaszán helyezkedik el a Helytörténeti Gyűjtemény és az Ádám Jenő Emlékház, amelyek megújulása és fejlesztése szükséges. ● ***Városközpont északi határvonalának beépülése*** A városközpont északi határvonalán (a Vak Bottyán utca mentén) lévő alulhasznosított terület kiépülése városi szolgáltató funkciókkal - szolgáltatások, irodák, üzletek. ● ***Egységes városi arculat megteremtése, reklámhordozók és utcanév- és eligazító táblák telepítése***

Városközpont kialakítása		
	A városközpont átalakulásához és megújulásához hozzá tartozik arculatának egységes kialakítása, a fejlődésbe bekapcsolódó vállalkozások reklámhordozóinak és megjelenésének szabályozása.	
Kapcsolódó intézkedések	• Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása • Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése • Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés • Szolgáltató szektor ösztönzése • Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése • Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Közösségi használatú közterek bővülése • Városközpont humanizálódása, gyalogosok térnyerése, lassuló forgalom, biztonság, élhető minőségi környezet • Városi szolgáltatások sokasodása a területen - vendéglők, kávézók, kedvelt üzletek megtelepedése, vállalkozói kedv erősödése • Városi kertek, parkok területének növekedése, “zöldülés” • Egységes, a város kitűzött céljával összhangban lévő arculati megjelenés	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	helyi vállalkozók, BFK és Volán, civil szervezetek, ARIES Nonprofit Kft.	
Célcsoport	városi lakosság, turisták	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás, hazai köztér pályázati lehetőségek, Kisváros Program, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• új közterek területe • zöldfelületek területe • járdák hossza • kerékpáros útvonalak hossza • kerékpáros támogató rendszerek – kerékpártárolók száma • új városi szolgáltató és kereskedelmi egységek száma
	eredmény-indikátor	• városi események száma az új köztereken • vállalkozások száma • helyben foglalkoztatottak aránya
	hatás-indikátor	• munkanélküliség csökkenése • helyi identitás növekedése • városi életminőség javulása • városi közösségek erősödése

II.2.2. KISVÁROSI KIS-DUNA PROGRAM - RSD fenntartható hasznosítási programja

Terület lehatárolása: Dunapart – Rév út parti szakasza – Duna sor – Gyula deák sétány – Rév sor – Ádám Jenő sétány, Úszólápok, szigetek és Tanösvény

Cél: Szigetszentmiklós rendkívüli adottsága és öröksége, hogy a Ráckevei-Soroksári Duna-ág **(**továbbiakban: RSD) mellett fekszik, ezt az adottságot jobban ki kell tudni használni. Több közösségi teret kell nyitni a parton, fejleszteni szükséges a szabadtéri helyszínek infrastruktúráját. Létre kell hozni a vízparti sétány folytonosságát a szárazföldi és víz feletti szakaszok kialakításával. Ösztönözni szükséges a vízi élet, vízi sportolási lehetőségek terjedését, a mindennapi és a turisztikai életbe való kapcsolódásának nagyobb ívű kiépülését.

Megoldandó problémák: megközelíthetőség és feltárás biztosítása (belépési pontok, parkolás, kerékpártárolás), kishajó és csónak kikötők, horgászhelyek, városi strand, sétány bővítése, szolgáltatások bővítése (nyilvános mosdók, vízvételi helyek, pihenőhelyek, biztonsági elemek), vendéglátó és kereskedelmi egységek telepítési feltételeinek kidolgozása, közös arculati elemek, rendezvények helyszínbiztosítási feltételei kialakítása.

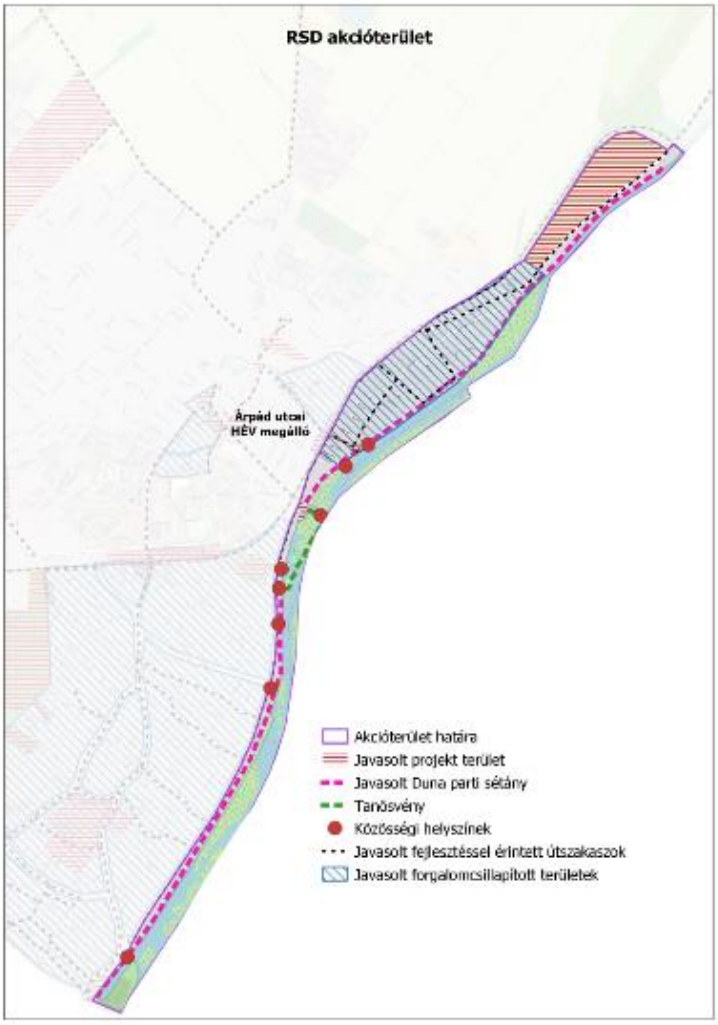

3. ábra: RSD akcióterület
(forrás: OSM alapján saját szerkesztés)

Szelíd turizmus fejlesztése	
Probléma	Szigetszentmiklós kiemelkedő természeti adottságai, kedvező fekvése erős potenciál a vízi-, természetjáró-ismeretszerző- turizmus számára. Problémát okoz, hogy az érzékeny ökológiai adottságok korlátozzák nagyobb tömegek fogadását, a városközpont felőli megközelítési lehetőségek szűkek és a korábbi spontán parcellázások következményeként kialakult üdülőházas, közvetlen vízparti területfoglalások elzárják a vízfelületet, partszakaszokat a közösségi-, turisztikai hasznosítás elől. Ez távlatban is nehezen megoldható. A turisztikai infrastruktúra kiépítettsége, lefektetendő koncepcionális elképzeléseknek megfelelően tervszerű fejlesztésre szorul. A városban nem található elegendő szálláshely.
Indoklás	A Duna szabályozásának következtében létrejött zsilipek közé zárt, alacsony lefolyási sebességű vízfelület kedvező adottságot biztosít a szelíd turizmus számára. Az értékes, sok helyen védett természeti környezet behatárolja az itt kívánatos tevékenységek típusait, valamint az eltartóképességet. Ennek megfelelően a turizmus feltételeinek kialakítása ésszerű, tervszerű megközelítést igényel, amelynél fontos szerep jut a fejlesztési nagyságrendek és típusok összehangolásának, egyensúlyának. A motorcsónakok csak korlátozásokkal közlekedhetnek a Duna-ágban, ezért itt csak az evezős vízisportok számára van fejlesztési lehetőség. A kis- és sétahajóforgalmat akadályozza a rendszeres/évenkénti mederkotrás igénye és annak költségvonzata. A felújított kikötő e probléma megoldása esetén bekapcsolható a turisztikai attrakciók sorába. Az új csónakház is gazdagítja a vízpart hasznosítási palettáját, lehetővé téve a közösségi megközelítést. A Kis-Duna mente Turisztikai Egyesület és TDM a térség településeinek idegenforgalmi céljait egyesíti, biztosítva honlapot (www.kisdunamente,hu), kiadványokat stb. Turisztikai kereslet oldaláról várhatóan számítani kell egyrészt a városlakók napi/hétvégi igényeinek kielégítésére, valamint a főváros, esetleg környező települések lakosságának hétvégi kiránduló vagy rövidebb szállásigényű programjaira. Ezért szállást egyrészt a kikötni szándékozó, másrészt az 1-2 éjszakás tartózkodást tervező vízitúrázók, vendégek számára célszerű biztosítani.
Javasolt beavatkozások	• ***Közösségi stégek létesítése, felújítása*** A beruházások célja az RSD önkormányzati stégeinek közösségi céllal történő hasznosítása, felújítása. Ilyen stégek: a Sziget városrészben a Gyula deák sétányon (TNT strand) 40 m^2 -es vas szerkezetű, fa burkolatú, fellépő lépcsővel kiegészített stég létesítése; 2 db. Önkormányzati Üdülő stég; Tűzoltó-öböl önkormányzati stég; Ezeknél felújítás, bővítés, környezetrendezés, tábla kihelyezés szükséges. • ***Május 1. sétány fejlesztése*** Az egykori Halászkert terület Szigetszentmiklós frekventált, a helyi idegenforgalomra jelentős hatással bíró helyszíne. Az itt található

Szelíd turizmus fejlesztése	
	magántulajdonú telken történő közösségi érdekeket is szolgáló aktuális fejlesztési szándék nem tükrözi az eredeti elképzeléseket. A projekt keretében célszerű lenne a Május 1. sétány parkolási helyzetét teljes körűen megoldani (szivárgó csatorna lefedésével parkolók kialakítása), valamint a parti lejáró új útvonalának kijelölését követően a stég térségének környezetét rendezni (lásd. 1. beavatkozás). • ***Duna-part és a Duna-parti sétány fejlesztése*** A programhoz tartozik a Duna-part és a Duna-parti sétány fejlesztése, valamint vízparti ökosétány kialakítása, a természetvédelmi területeken lévő sétaútvonalakhoz hasonló kialakítással (Hajóállomás – Taksonyi-híd között). Duna parti sétányok szakaszos kialakítása a költségvetési források függvénye. A Kis-Duna part a város fontos természeti-, turisztikai-, szabadidős- és sport erőforrása. Hasznosítására vonatkozóan koncepciót kell alkotni, amely kitér - a köztulajdonban álló területek számba vételére, bővítésére, bizonyos helyeken annak visszavételére és jogi státuszának rendezésére - a jelenlegi tanösvény bővítésére, új vízparti sétányok kialakítására - a Zátony-sziget és a Gyula deák sétány területének rendezésére, hasznosítására - a sport és szabadidős lehetőségek fejlesztésére: a. szolgáltató egységekkel (pl. vendéglátóhelyek, sporteszköz bérlési lehetőségek) b. sportpályákkal, vízisport kikötőkkel, hajókikötőkkel, napozó teraszokkal, lehetőség szerint fürdőzőhelyek kialakításával, a horgászállások számának növelésével, sátorozó helyek kijelölésével és kiszolgáló létesítményekkel (nyilvános WC, vizesblokk stb.). c. Megfontolandó egy – nem vízitúrázók számára szolgáló – kisebb szálláshely (panzió + étterem, büfé, kávézó) kialakítása is. d. A part rendezéséhez hozzátartozik az autóközlekedésre, parkolásra szolgáló utak, felületek pormentesítése, burkolása, információs táblák kihelyezése, kutyák ürülékének elhelyezésére szolgáló szemetes tároló és zacskó biztosítása, valamint a környezet karbantartása is (elszáradt faágak/fák eltávolítása stb.). • ***Kék-tó szabadidőközpont összekapcsolása a Duna-parti sétánnyal*** A Kék-tó szabadidőközponttal való összeköttetést célszerű biztosítani a különböző funkciójú szabadidőterületek között. Javasolt e turisztikai/rekreációs szempontból fontos térségeket összefüggően lehatárolni úgy, hogy forgalomcsillapítással biztosítható legyen a gyalogosok, kerékpárosok biztonságos közlekedése.
Kapcsolódó célok és intézkedések	• Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása

Szelíd turizmus fejlesztése		
	• Autóhasználat mérséklésének ösztönzése • Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Lakosok életminőségének javulása • Helyi szabadidős tevékenységek bővülése • Szabályozott turisztikai forgalom • Környezetkímélő turisztikai tevékenységek • Idegenforgalmi bevételek növekedése	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	Kis-Duna mente TDM, ARIES Nonprofit Kft.	
Célcsoport	városi lakosság, turisták	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás, TOP plusz, állami források	
Indikátorok	output indikátor	• Közösségi vízparti létesítmények száma • Ökosétány hossza • Városközponttal való gyalogos/kerékpáros összeköttetések száma • Vízisportokat kiszolgáló létesítmények száma
	eredményindikátor	• Látogatók száma • Kiépített kikötési lehetőségek száma
	hatásindikátor	• Turisztikai vállalkozások számának növekedése • Munkanélküliség csökkenése • Helyben foglalkoztatottak arányának növekedése • Nyári diák-foglalkoztatási lehetőségek bővülése

Turisztikai marketig stratégia kialakítása	
Probléma	Turisztikai vonzerőt a főváros hátterében, illetve a sok hasonló adottságú térségi települések mellett nagyon nehéz érvényesíteni. A turizmus formája az RSD mentén tradicionálisan a hétvégiházas üdülők rendszerváltás előtti elterjedéséhez, térfoglalásához kapcsolódik, kevés sajátos attrakciót kínál az idegenforgalom számára. Annak érdekében, hogy a turisztikai beruházások a térségben ne párhuzamos vonzerő-, illetve szolgáltatási fejlesztések legyenek, járási szintű turizmusfejlesztési koncepció- és marketing stratégia kidolgozása célszerű.

Turisztikai marketig stratégia kialakítása	
Indoklás	A helyi közösségek identitásának, kötődésének növeléséhez szükség van Szigetszentmiklós egyedi arculatának megfogalmazására. Manapság sokan lebecsülik ennek fontosságát a beruházásokkal szemben, pedig a vállalkozások mellett a városok versenyképessége nagymértékben függ a piaci szerepléstől, megítéléstől. A járási települések együttműködésével kialakíthatók a komplementer turisztikai funkciók/szerepkörök, és létrejöhet egy konszenzuson alapuló térségi kínálat, amelyekből mindegyik település adottságainak, komparatív előnyeinek függvényében részesedik. Ezek az előnyök a települési környezet, a fekvés, az épített - és kulturális -, valamint a természeti örökség megfelelő hasznosítása, a lakosság vendégszeretete, az innováció stb., amelyekre a helyi lakosság, a befektetők, a vállalkozók a helyben maradással és beruházásokkal, vagy ellenkezőleg, annak elmaradásával, migrációval reagálnak. Szigetszentmiklósnak szüksége van a kohézió erősítéséhez olyan városmarketing eszközre, amelynek segítségével bővíthetők a gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó források, miközben hozzájárul a település pozitív arculatának kialakításához.
Javasolt beavatkozások	• ***Járási turisztikai koncepció és marketing stratégia elkészítése*** Tartalmazza: turisztikai adottságok összehasonlító vizsgálata, forgalom- és versenyképesség elemzés, marketingeszközök vizsgálata, piacelemzés (szegmentáció és célcsoportok), konkurencia- és versenytárselemzés, stratégia kialakítása, pénzügyi- és kommunikációs terv; • ***Kis-Duna menti TDM fejlesztése, turisztikai honlap üzemeltetése, kiadványok szerkesztése*** Jelenleg a Csepel-sziget, valamint az RSD 13 települését szervezi irányítása alá. Az elkészített turisztikai koncepció és marketing stratégia eredményeinek megfelelően célirányosan fejlesztendő innovatív elemekkel, konkrét javaslatokkal, irányokkal, valamint beruházási kézikönyv készítésével segíti a befektetési lehetőséget kereső vállalkozók orientálását. • ***Rendezvényszervezés*** A turisztikai adottságok kulturális, rendezvényszempontú feltárásával javaslatok kerülnek megfogalmazásra térségi, több településre kiterjedő fesztiválok, fővárosi turisták számára kiegészítő programokat kínáló eseményekre.
Kapcsolódó intézkedések	• Helyi identitás erősítése az oktatás, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával • Szolgáltató szektor ösztönzése
Elvárt eredmények	• Növekvő, szabályozott idegenforgalom • Növekvő számú turizmushoz kapcsolódó vállalkozások • Erősödő együttműködés a járás településeivel • Növekvő turisztikai bevételek
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata
Együttműködő	A Szigetszentmiklósi járáshoz tartozó települések, kiegészítve a TDM-hez tartozókkal

Turisztikai marketig stratégia kialakítása		
Célcsoport	Fővárosi és más turisták, helyi és járási oktatási-nevelési intézmények diákjai	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás	
Indikátorok	output indikátor	• Elkészült járási turisztikai koncepció és marketing stratégia • Kiadványok száma • Turisztikai honlap látogatóinak száma • Befektetési kézikönyv • Rendezvények száma
	eredményindikátor	• Turisztikai beruházások mennyisége • Turisztikai vállalkozások száma, aránya • Turisztikai forgalom • Önkormányzati turisztikai bevételek • Rendezvényre látogatók száma
	hatásindikátor	• Munkanélküliség csökken • Helyben foglalkoztatottak aránya nő • Környezettudatosság nő

Ráckeve-Soroksári Duna-ág környezeti feltételeinek javítása	
Probléma	Az RSD mai arculatát az 1910-1926 évek között végrehajtott folyócsatornázás következtében nyerte el, a magyarországi Duna-szakasz második leghosszabb mellékága, az ország egyetlen komplex vízgazdálkodási rendszere. Egyrészt nemzeti jelentőségű hajóút, másrészt belvíz-, és tisztított szennyvízbefogadó, továbbá öntözővíz szolgáltató, valamint adottságainak köszönhetően nagy a rekreációs használata is. Az RSD, mint a Duna-Tisza közi vízpótlás meghatározó eleme, sajátos egyedi problémákkal terhelt. Állapotát, üzemeltetését a Duna felől bevezetett és oda visszavezetett víz, valamint a befogadott és kiemelt egyéb vizek mennyisége és minősége határozzák meg az időjárási viszonyok mellett. Fokozott igénybevételt jelent a Duna-ág melletti, jórészt csatornázatlan üdülőterület (partélig beépített terület illegális beavatkozások veszélyével). Megfelelő vízbetáplálás hiányában a vízminőség jelentős és gyors romlása várható. A szivattyúzás elmaradása, a vízkivételekből és egyéb veszteségekből adódó kényszerű víztérfogat és vízszint csökkenés az RSD vízminőségének kedvezőtlen folyamatait felgyorsítja. A kényszerű vízszint csökkenésnek a természetvédelmi védettség alatt lévő feliszapolódott mellékágak, hókonyok különösen kitettek, jelentősebb vízszintsüllyedés következtében ezek lefolyástalan területté válnak. A víztestben lévő tápanyag túlkínálat és a vízszint csökkenésével együtt járó egyre erőteljesebb benapozódás az algaszám növekedését, valamint az oldott oxigéntartalom csökkenését hozza magával, ami az elzáródott vízterület vízi és vízszéli élővilágára katasztrofális következményekkel járhat (halpusztulás, úszó- és ingólápok tönkremenetele stb.). A vízforgalom időszakonkénti fizikai és műszaki korlátai miatt a Duna-ágban kis vízsebességek alakulnak ki, illetve a vízbetáplálás és a jelenlegi terhelések fenntartása mellett számolni kell nagyobb

Ráckeve-Soroksári Duna-ág környezeti feltételeinek javítása	
	mennyiségű szervetlen üledék és szerves iszap lerakódásával, ami a vízszállító képesség csökkenését okozza.[2]
Indoklás	RSD és mellékágai kotrása, műtárgyépítés és –rekonstrukciót célzó, az Országos Vízügyi Főigazgatóság által koordinált nagyprojektek megvalósulása 2012 óta tart. Az első szakaszban megtörtént a műtárgy rekonstrukció (Tassi- és Kvassay zsilip), valamint kiépült a vízminőség ellenőrzését szolgáló monitoring rendszer. A Tassi többfunkciójú vízleeresztő műtárgy megvalósítása európai uniós projekt 2016-ban elkezdődött.[3] A Tassi többfunkciójú vízleeresztő műtárgy építése kiemelten fontos a Duna-ág biztonságos és a megfelelő vízmennyiséget és vízminőséget garantáló üzemeltethetősége szempontjából. Megépítésével és üzemével nő a tápvíz mennyisége, ami a jelenleginél kiegyensúlyozottabb vízbetáplálást jelent, tehát azt, hogy a szélsőséges dunai vízállástartományokban is biztosítható a rendszer vízcseréje, vízfrissítése. Mindez az üzemvízszint állandó szinten tartását is fogja jelenteni. A Tassi vízleeresztő műtárgy próbaüzeme 2021. március 1-én megkezdődött, a projekt fizikai befejezésének várható időpontja 2021 nyár. Az RSD vízminőségének javítása érdekében a továbbiakban fontos megvalósítani a szennyvízterhelések csökkentését és a magas szervesanyag tartalmú iszap eltávolítását.
Javasolt beavatkozások	• **Ráckevei-Soroksári Duna-ág szennyezőanyagok kivezetése** Az RSD-be az FCSM Rt. Délpesti Szennyvíztisztító Telepéről (72 ezer m³/d) és az ÁTI Sziget szennyvíztisztító telepéről érkezik tisztított szennyvíz. A terhelés csökkentése érdekében hosszú távú megoldást jelentene a jelenleg befolyó szennyvíz átvezetése a Dunába. Mivel a nagyobb problémát nem az éves szennyezőanyag mennyiség okozza, hanem az időben és térben lokális szennyvízdugók kialakulása, rövidtávon megoldást jelenthet az RSD fokozott ütemű átöblítése. Az új Tassi vízleeresztő műtárgy üzembe helyezésével nagyobb mennyiségű víz leeresztése válik lehetővé és a leeresztett víztömeg pontosabban szabályozható lesz, így a havária-helyzetek előfordulásának valószínűsége csökkenthető. • **Folyamatos kotrás biztosítása** Az RSD feliszapolódása hatására kb. 1% vízmélység csökkenés esetén (ez a középső szakaszon 1-2 cm) 4-10%-os átlagos vízminőség-romlás következhet be. Fontos feladat a Duna-ágban a több évtizede lerakódott, magas szerves anyag tartalmú mederüledék egy részének eltávolítása kotrással, a kikerülő iszap ideiglenes és végleges elhelyezésének, illetve hasznosításának megoldása. A vízminőségi célok alapján meghatározott helyeken és mennyiségben történő kotrás szükséges, figyelembe véve a természetvédelmi érdekű korlátozásokat. Elsősorban a vízminőség-javítási szempontból leghatékonyabb eredményt adó, legnagyobb szerves és növényi tápanyagot tartalmazó mederszakaszok kotrása javasolt, szükség esetén folt- és árokszerű alakzatok ismétlődésével, alkalmazkodva a Duna-ág változatos fenék- és mederviszonyaihoz.

[2] Forrás: http://rsd.ovf.hu/
[3] Forrás: http://rsd.ovf.hu/

Ráckeve-Soroksári Duna-ág környezeti feltételeinek javítása		
	• **Ráckevei -Soroksári Duna-ág parti sávjában csatornázás megoldása** Az RSD 100-300 m szélességű parti sávjaiban kommunális vízhasználatból származó vízszennyező anyagok kivezetése a parti sávból és ezzel a víztest szennyezőanyagokkal történő és mikrobiológiai terheltségének csökkentése. Az RSD szennyezettsége és a szennyvízszikkasztás következményének tekinthető mikrobiológiai terheltség már régóta nem teszi lehetővé a középső és a felső szakaszokon, hogy azok egyes részeit természetes fürdőhelyként lehessen kijelölni. A csatornázatlan területek előtti parti víz-sávok az RSD legszennyezettebb részei, mert a jellemzően igen alacsony vízsebesség miatt, az elkeveredés, és az ebből következő hígítás itt érvényesül a legkevésbé. A Duna-ágat közvetlenül terhelő, a parti sávban található üdülőtelkek csatornázását javasolt mielőbb befejezni. • **Védett természeti értékek megőrzését szolgáló üzemvízszint biztosítása** A Duna-ág és környezete természeti értékekben igen gazdag. Számos értékes, védett fajnak adnak otthont az úszólápok, amelyek a szélsőséges vízszint-ingadozásra különösen érzékenyek. A védett halak fajgazdagságának megőrzése szempontjából elsőrendű fontossággal bír az RSD vízszintjének ívási időszakban való stabilitása. Különösen hátrányos a hirtelen vízszintcsökkenés. Az RSD madárvilágának fenntartása szempontjából is jelentősége van az RSD vízszintjének. A vízimadarak fészkelésének időszakában – a halíváshoz hasonlóan – különösen nagy szükség van a vízállás stabilitásának biztosítására. A halaktól eltérően azonban, a madarak szempontjából a költési időben bekövetkező hirtelen vízszintemelkedés okoz visszafordíthatatlan károsodást. A belvizek RSD-be vezetésének igénye esetén, annak vízszintjét csökkenteni kell, amely sok esetben komoly konfliktust gerjeszt. Természetvédelmi szempontból kiemelkedően fontos a vízszintingadozás szabályozása, amely az új műtárgyak üzemrendjével biztosítható.	
Kapcsolódó intézkedések	• Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	
Elvárt eredmények	• RSD ökológiai állapota javul • Az RSD egyes részei természetes fürdőhelyként kijelölhetővé válik • A természetvédelmi értékek, értékes védett növény, hal és madárfajok életlehetőségei hosszútávon biztosítottak.	
Felelős	Országos Vízügyi Főigazgatóság, Fővárosi Vízművek Zrt	
Együttműködő	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata, ARIES Nonprofit Kft.	
Célcsoport	városi lakosság, turisták	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, KEHOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• kotrással eltávolított iszap mennyisége • kiépített csatornahálózat hossza • Csatornahálózatba bekötött lakások száma

Ráckeve-Soroksári Duna-ág környezeti feltételeinek javítása		
	eredmény-indikátor	• Az RSD-ben a tápanyag- koncentrációja • Az RSD szennyező-anyag koncentrációja • Jellemző átlagos vízsebesség
	hatás-indikátor	• RSD víztest ökológiai állapota javul • Védett fajok egyedszáma nő • Természetes fürdőhely kijelölhető az RSD mentén

II.2.3. Bucka városrész program

Terület lehatárolása: HÉV vasútvonal – Szigethalom közigazgatási határ – Ádám Jenő sétány – Rév sor – Kisfaludy u. – HÉV vasútvonal

Cél: Bucka városrész lakó-és szolgáltatási komfortjának fejlesztése, élhető városrész megvalósítása.

Megoldandó problémák: közintézmények kiépítése, útépítések, gyűjtőút fejlesztés, parkerdő kialakítás DINPI-vel közösen.

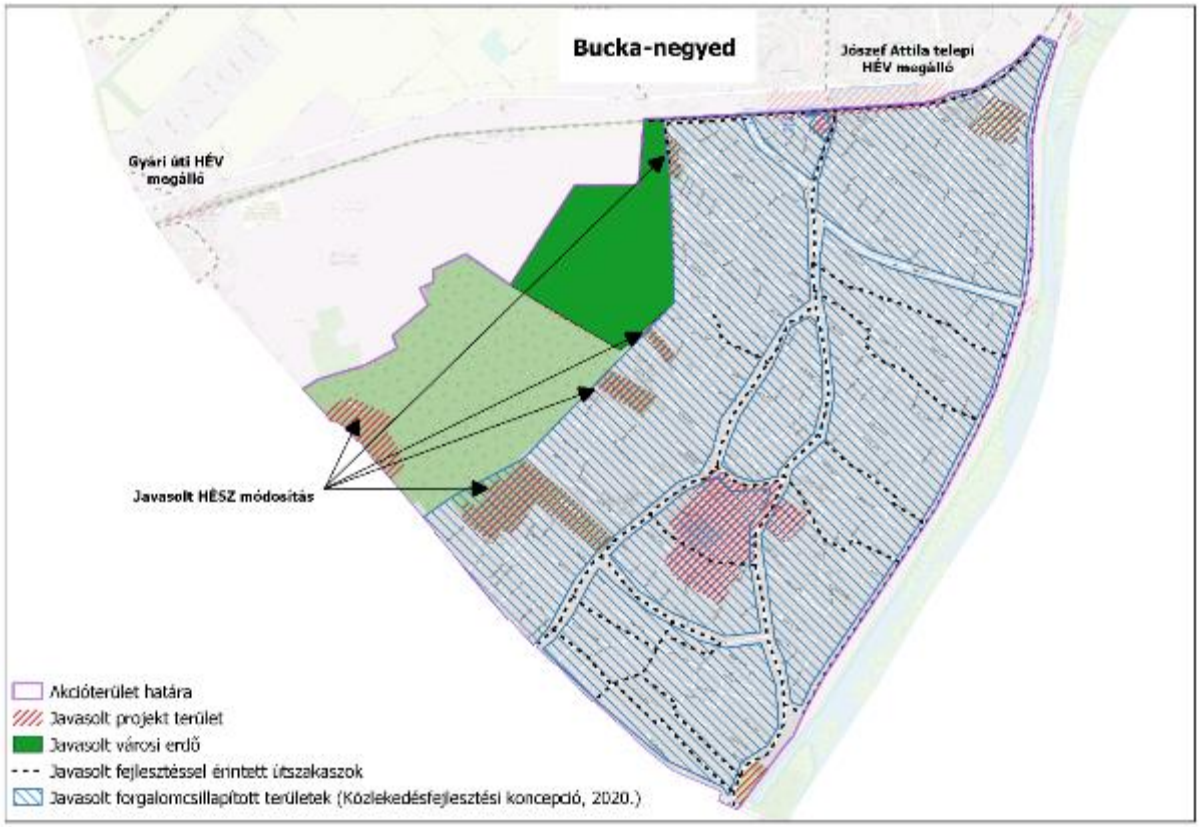

4. ábra: Bucka negyed fejlesztési területei
(forrás: OSM alapján saját szerkesztés)

Bucka városrész intézményi és közterületi fejlesztése	
Probléma	Szigetszentmiklós Bucka városrésze a közelmúltban indult jelentős fejlődésnek. Területe falusias, szórt beépítésű volt, nagy üres területekkel, amelyeken a korábbi években bányászat volt. A városrész északnyugati oldalában helyezkedik el a Csepel Autógyár területe, amely ma is iparterület, sokféle vállalkozással. A buckai lakóövezettől nagy kiterjedésű erdő választja el, amelynek ipari szennyeződésektől való rehabilitációja folyamatban van. A lakóterület fejlődése a közelmúltban kiemelkedő ütemben haladt, a nyugati oldalon hatalmas területeken épültek ki intenzív családi házas lakónegyedek, amelyek infrastrukturális ellátottsága nem teljes körű. Hiányoznak a közintézmények, szűkek az utak, sok helyen megoldatlan a csapadékvíz-elvezetés, hiányzik a tömegközlekedési támogatás.

Bucka városrész intézményi és közterületi fejlesztése	
Indoklás	A város jövőképe az élhető, zöld és együttműködő kisváros, melyben a buckai városrész komfortjának növelése szükséges a lehetőségek szerint. Emellett vissza kell fogni a további erőteljes lakóterületi növekedést, a sűrűsödést.
Javasolt beavatkozások	• ***Intézményfejlesztési feladatok*** A városrész nagysága közel azonos Szigetszentmiklós további lakóterületeivel, így - bár jellemzően családi házas és sorházas beépítésű - lakosságszáma is jelentős arányt képez az összlakosság számban. Domináns a fiatal családok jelenléte, így magas a gyermekszám is. Nevelési intézményei nem biztosítanak elegendő kapacitást, az új óvoda építése folyamatban van, illetve égető szükség van egy 8 tantermes iskolára, amelynek helye már kijelölésre került. • ***Bucka-tó rekreációs célú fejlesztése*** A közelmúltban rendezett Bucka-tavi környezetben még számos feladat van. A volt hulladéklerakó befedése megtörtént, a rekultivált terület hasznosítása megtervezendő, a lehetőségek feltárása szükséges. Felmerült a napelempark kialakítása, amely kombinálható egyéb funkciókkal - parkoló, kutyafuttató, fitnesz park. Tanulmányterv készítése szükséges a magas szakmai ötleteket igénylő megoldáshoz. • ***Kéktó sport és rekreációs célú fejlesztése*** Kéktó park fejlesztése - a szabadidős park adottságai jók, a fejlesztések elkezdődtek. Fontos megállapítani, hogy a park az egész várost szolgálja, jelenleg ez az egyetlen nagy városi sport- és szabadtéri rendezvényterület. Javasolt itt többkorosztályos játszótér kialakítása. Szociális blokkja fejlesztést igényel, környezetében megoldandó a kulturált parkolás. • ***Városi parkerdő kialakítása, zöldfelületek növelése*** A Bucka területének nyugati szélein több beépítetlen “zöldterület” van, melyek valójában parlagon hagyott, nem gondozott területek, és területileg kapcsolódnak az iparterületet elválasztó véderdőhöz. Mind a véderdő északkeleti – DINPI-től átvehető – része, mind ezek a területek alkalmasak lehetnek Szigetszentmiklós városi parkerdőjének befogadásához és szabadidős funkciókkal való megtöltéséhez. A kisebb, Buckába “belógó” területrészek övezeti átsorolása szükséges lakóból, szabadidő- szolgáltató területté, mely övezet lehetővé teszi a vállalkozói célú felhasználást, de megakadályozza a további lakóterületi bővülést. • ***Dunaparti kapcsolatok*** A Bucka városrész Dunaparti kapcsolatai igen szűkek, kis lejáratok vannak csak jelenleg és egyetlen játszótér. Vizsgálandó a déli végen az állami oktatási terület bevonásának lehetősége a városi szövetbe, szabadidős- sport funkció fejlesztéssel. Dunaparti sétány megvalósítása szükség esetén nádasban vezetett úttal (részletesen KISVÁROSI KIS-DUNA PROGRAM - RSD fenntartható hasznosítási programja – Szelíd turizmus adatlap).
Kapcsolódó intézkedések	• Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása • Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése

Bucka városrész intézményi és közterületi fejlesztése		
	• Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés • Szolgáltató szektor ösztönzése • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése • Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Közösségi használatú, karbantartott zöldterületek bővülése • Forgalomcsillapítás, humanizált közlekedés • Városi szolgáltatások sokasodása a területen - vendéglők, kávézók, kedvelt üzletek megtelepedése, vállalkozói kedv erősödése • Dunaparti megközelíthetőség bővülése	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	helyi vállalkozók, BFK és Volán, ARIES Nonprofit Kft.	
Célcsoport	városi lakosság	
Lehetséges forrás	állami források, Magyar Kisváros Fejlesztési Program, Önkormányzati forrás, KEHOP Plusz, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• iskolák száma • új szolgáltató és kereskedelmi egységek száma • városi parkerdő területe • zöldfelületek területe • kiépített játszóterek, sportpályák száma
	eredmény-indikátor	• gyalogosan elérhető szolgáltatások száma • helyi szabadidős lehetőségek száma
	hatás-indikátor	• életminőség javul • helyi identitás erősödik • autóhasználat csökken

Közlekedésfejlesztés Bucka városrészben	
Probléma	Bucka városrészben az egyik legjelentősebb probléma a közlekedéshez kapcsolódik, amely elsősorban a kedvezőtlen, szerves településfejlődés, illetve a kialakult városszerkezetnek köszönhető. A városrészben nincs megfelelő úthierarchia, hiányoznak a gyűjtőúti funkciót ellátni képes utak, a legtöbb utca keresztmetszete, illetve (magassági és helyszínrajzi) vonalvezetése nem megfelelő. A sok zsákutca jelentős útvonalhosszabbodást jelent minden közlekedő számára. A csomópontok jelentős részén a szükséges látómezők nem biztosítottak, geometriai kialakításukat a szűk helyi beépítések határozzák meg. Gyalogos járdák a forgalmasabb gyűjtőutak mentén is hiányosak, nem kellően biztonságosak. Az utcák egy része nem közterület, rendezetlenek az ingatlanviszonyok. Mindezen problémákat tovább súlyosbítja, hogy a Csépi utat jelentős átmenő forgalom terheli, ráadásul viszonylag magas a tehergépjárművek aránya. A magas átmenő forgalom oka a Mű út szintbeni HÉV vonal keresztezéssel szemben vonzó Csépi úti külön szintű átvezetés.
Indoklás	A Bucka városrészben, mint kertvárosias lakóterületen kiemelt szerepet kell hogy kapjon a biztonságos, kényelmes és akadálymentes gyalogos és kerékpáros közlekedés. Az utcák jelentős többsége lakóutcaként funkcionál, ahol az

Közlekedésfejlesztés Bucka városrészben	
	úttesten vegyes forgalom kellene, hogy kialakuljon: ily módon a gyalogosok, kerékpárosok és minden gépjármű egyazon útfelületet tudja használni. E feltételek sajnos azonban nem teljesülnek a hiányos hierarchia és forgalomszabályozási problémák miatt. Részben a magas átmenő forgalom miatt megjelenő nagy gépjárműterhelés környezeti, élhetőségi és közlekedésbiztonsági problémák okozója. Emiatt a meglévő forgalom csillapítása, az átmenő forgalom kiszűrése szintén fontos feladat.
Javasolt beavatkozások	• ***Bucka városrész közlekedési koncepció megvalósítása*** A 2020 novemberében készített koncepció terveket az önkormányzat 2021 júniusi Képviselő-testületi ülésén a 284/2021. (VI. 30.) sz. Önkormányzati Határozatával jóváhagyta, és kérte a forgalomtechnikai tervek elkészítését, amelyek 2021 őszére várhatóak. A jóváhagyott terv részletes vizsgálatot követően határozza meg az alábbi közlekedésfejlesztéseket, amelyek fő célja a terület közlekedésbiztonságának, élhetőségének növelése, az átmenő forgalom kiszűrése, valamint a helyi gépjárműforgalom megfelelő szinten történő kiszolgálása: • legforgalmasabb útszakaszok egyirányúsítása (Csép út, Boglya utca, Csónakos utca, Iharos utca, Repkény utca, Ádám Jenő sétány); • keresztmetszeti átalakítás ideiglenes megoldásokkal (próba időszakban), majd komplex átépítéssel; • gyalogos-kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, például zsákutcák, ösvények összenyitása számukra; • közterületi parkolási rend kialakítása; • forgalomcsillapított övezetek kijelölése; • Mű úton jelzőlámpás csomópontok kialakítása a Csépi úti és a Boglya utcai csomópontjában; • új összekötő utca kiépítése a Csépi út és a Boglya utca között; • körforgalom kiépítése az Őz utca – Csépi út csomópontjában; • egyes lakóutcák egyirányúsítása (Cserkész utca, Szedres utca, Narancs utca, Fás utca, Árnyas utca, Kikerics utca, Emelkedő utca és környéke)

Közlekedésfejlesztés Bucka városrészben

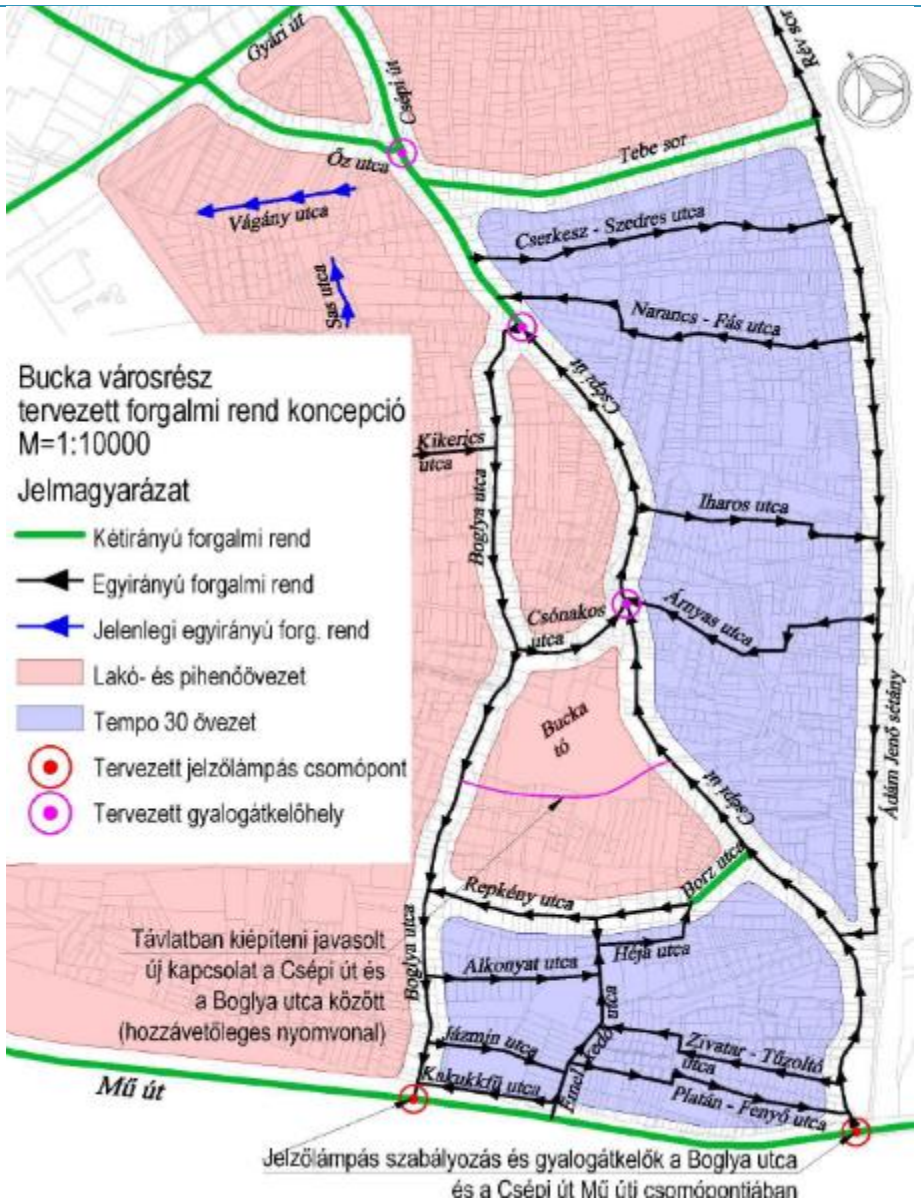

- ***József Attila lakótelep HÉV megálló fejlesztése***

Bucka városrész északi határában található a József Attila lakótelep HÉV megálló, amely a HÉV fejlesztése kapcsán teljes átépítésen esik át. Maga a nyomvonalon is fejlesztések valósulnak meg: 80 km/h pályasebesség, kedvező eljutási idők, nagy járatsűrűség, északi meghosszabbítása Kálvin térig. A megállóhelyhez kapcsolódóan vélhetően az alábbi fejlesztések történnek. Konkrét intézkedés:

- megemelt (sk+55 cm magas) peronok, liftek, részben fedett peronok, akadálymentes megközelítés;
- nagy kapacitású P+R parkoló és K+R kerékpártároló;
- Csépi úti külön szintű keresztezés átépítése új nyomvonalon;
- Őz utca szintbeni keresztezés megmarad;
- lehetőség nyílik településközponti funkciók erősítésére, közösségi tér kialakítására.

Közlekedésfejlesztés Bucka városrészben		
Kapcsolódó intézkedések	• Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése • Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Közúti baleseti mutatók javulása • Forgalmi torlódások csökkenése • Lakosság életminőségének javulása, komfortjának növelése • Gépjárműforgalom csökkentése • Kerékpáros forgalom növelése • Közösségi közlekedés utasforgalmának növelése	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata, Budapest Fejlesztési Központ	
Együttműködő	helyi civil szervezetek, helyi lakosság, Volánbusz, MÁV-HÉV	
Célcsoport	helyi lakosság	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, RFF, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• forgalomcsillapított övezetbe bevont utcák hossza • vegyes forgalmú sétálóutcák hossza • megújult, kiépült gyalogos felületek hossza • egyirányúsított utcák hossza • létesült P+R parkolók száma • létesült K+R parkolók száma
	eredmény-indikátor	• érzékeny lakóterületek terhelésének mértéke/iránya • közúti balesetek száma, súlyossága • közösségi közlekedésben résztvevők száma
	hatás-indikátor	• lakosság elégedettsége a mobilitási rendszerrel kapcsolatban

II.2.4. A VÁROSHOZ TARTOZUNK – Felsőtag - Kavicsos-tó és üdülősor komplex rehabilitációja

Terület lehatárolása: Kavicsos tó partvidéke és M0 u. - Szellős u. által közrefogott üdülőterület, továbbá Leshegyi-, Fövenykúti-, Holdfény- és Bánya tavak környezete. Üdülősor menti terület és Királyhágó utca környezete.

Cél: Felsőtagi Kavicsos-tavak környezetében kialakult „öntörvényű" állapotok rendezése, közművesíthetőség vizsgálata, – amelynek pozitív értékelése esetén – a közművesítés és a területrendezés előkészítése. Üdülősor és északi (Királyerdő úthoz kapcsolódó) lakott területek státuszának tisztázása, infrastrukturális ellátottság (közvilágítás, tömegközlekedés, humán infrastruktúra, úthálózat stb.) javítása.

Megoldandó problémák: Kavicsos tavak - tulajdonközösség feltárása, telekhatár viszonyok tisztázása, környezetrendezés alapjai, közterületek határai, közművesítési kérdések. Üdülősor és északi lakott területek -, kül-belterületi viszonyok rendezhetőségének kérdései, infrastruktúra fejlesztés.

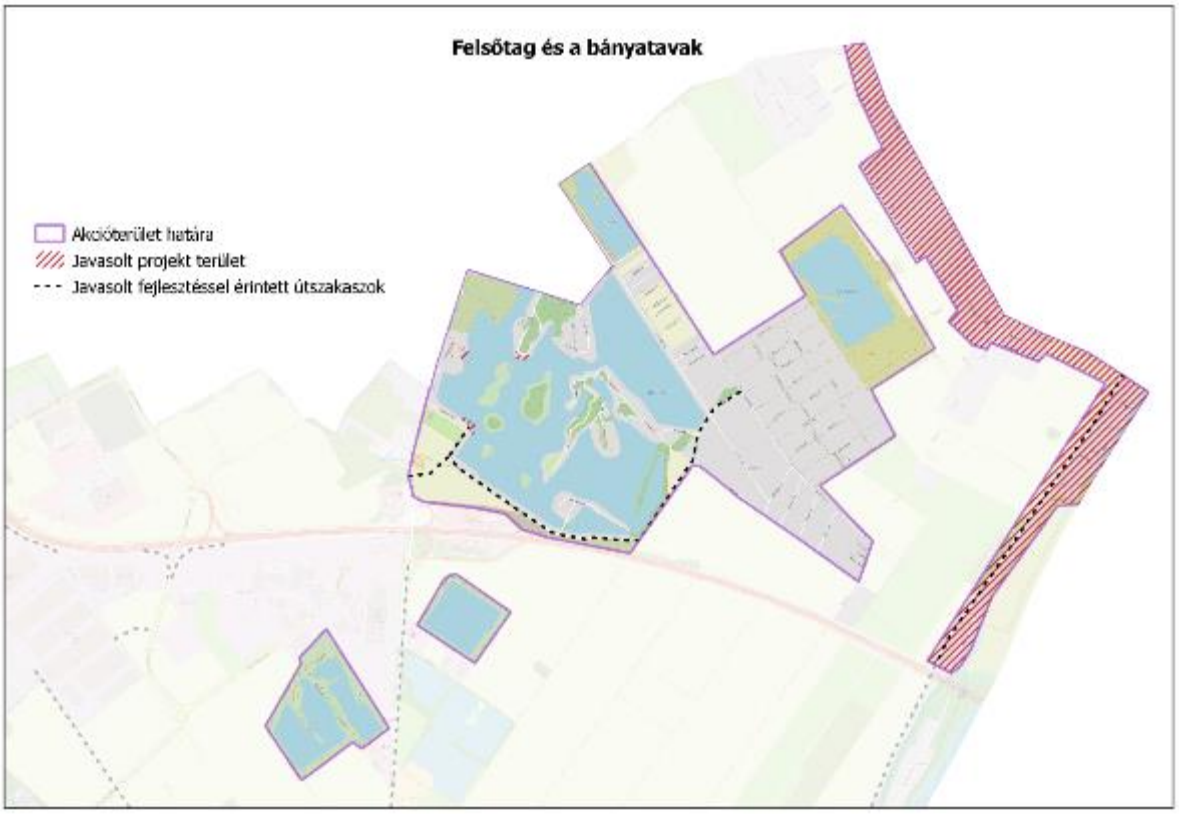

5. *ábra: Felsőtag és bányatavak fejlesztési területei*
(forrás: OSM alapján saját szerkesztés)

Felsőtagi lakóterületek, Üdülőpart és Kavicsos tavak komplex fejlesztése	
Probléma	Szigetszentmiklós Felsőtag városrésze meglehetősen leszakad a várostól, különösen az M0 megépülése óta. A korábbi években kialakult állapotok determinálnak sok problémát, amellett, hogy erős kérdésként merül fel a terület bekötésének lehetősége a magtelepülésbe.

Felsőtagi lakóterületek, Üdülőpart és Kavicsos tavak komplex fejlesztése	
	Csepellel határos területen meglévő korábban hagyományosan külterületi lakóházak voltak, amely fokozatosan besűrűsödött, mára egyértelműen családi házas lakóterületté vált. Sok helyütt az utca északi oldala Csepelhez tartozik. A terület jogi besorolása (külterület- belterület) rendezetlen, ebből kifolyólag sok problémába és nehézségbe ütközik az itteni lakosság és ingatlantulajdonosok mindennapi ügyintézése vagy életvitele, függetlenül annak jogalapjától. Emellett nem megoldott a közintézményekkel való ellátottságuk sem. A Duna parti Üdülősor helyzete is ambivalens. A terület jogi státuszával szemben az itteni használat is alapvetően lakó jellegű, mindemellett az infrastrukturális ellátás nem teljes. Különösen a tömegközlekedés elérése problémás, de a közműellátás is hiányos. Ellátási igényeiben a terület alapvetően nem Szigetszentmiklós irányultságú, egyszerűbb és praktikusabb Csepel felé indulni szinte minden vonatkozásban. Kavicsos-tavak - alapvetően rendezetlen közterületi és tulajdonviszonyok, közműellátottság hiánya. Ezzel ellentmondásban komoly értéket képviselő lakó funkcióra alkalmas házak épülnek.
Indoklás	Felsőtag városrészének problémahalmaza alapvetően megoldásokat követel a jövő iránt érzett felelősség, a fenntartható állapotok megteremtése és az egészségügyi kockázatok elkerülése érdekében.
Javasolt beavatkozások	• ***Felsőtagi lakóterületek szabályozásának javítása és közszolgáltatás ellátás javítása*** Felsőtag Csepellel határos területein az érvényben lévő szerkezeti terv új lakóterületeket jelöl ki, és ezekhez kapcsolódóan intézményi tartalékterületet is. A terv felülvizsgálata szükséges, mivel Szigetszentmiklós városát egy, a valódi várostól teljesen leszakadó, attól független területen fejlesztené, erősítve ezzel a XXI. kerülettel való összenövést, amely semmilyen városfejlesztési elvekkel nem támogatható. A lakóterületek növelése tehát nem javasolt. Mindemellett megoldásra várnak a már kiépült lakóterületi egységek infrastrukturális gondjai. Szükséges a jogi anomáliák feltárása, felelősségteljes döntések meghozatala a terület besorolása, minősítése tárgyában, tárgyalások Csepel Önkormányzatával az ellátás gazdaságos és fenntartható javítása és értelemszerű megosztása érdekében. Jövőbemutató és célszerű a megállapodások szerződésszerű megfogalmazása a tulajdonosokkal is. Feladatok: Állapotfelmérés, tanulmánytervi javaslatok megfogalmazása, intézkedési terv kidolgozása, szerződések megkötése. Önkormányzati területi felelős kijelölése, kapcsolatfelvétel folyamatos biztosítása, fórumok tartása. • ***Üdülőpart ellátásának fejlesztése*** Az Üdülőpart északi része lakóterületi, déli része üdülőterületi besorolású, ezzel szemben használatában jellemzően lakó funkciót tölt be. Szükséges az ebből a helyzetből fakadó jogi anomáliák feltárása, a szerkezeti terv felülvizsgálata, felelősségteljes döntések meghozatala a terület besorolása, minősítése tárgyában. Az ellátási kérdések vonatkozásában tárgyalások létrehozása és egyezségek megkötése szükséges Csepel Önkormányzatával. Jövőbe mutató és célszerű a megállapodások szerződésszerű megfogalmazása a tulajdonosokkal is.

Felsőtagi lakóterületek, Üdülőpart és Kavicsos tavak komplex fejlesztése	
	Megoldandók a közterületek biztonságos kialakítása, közvilágítása és csatornázási, vízellátási hiányainak felszámolása. Fontos az igény vezérelt „telebusz" járat kialakítása Csepel felé az ellátatlan területen élő lakosság életminőségének javítása érdekében. A csepeli Duna parti sétány folytatása az északi szakaszon megvalósult, a későbbiekben mezei útként értelmezhető, megfelelő kitáblázása (egységes arculati elemek használatával) szükséges. Feladatok: Állapotfelmérés, javaslatok megfogalmazása, intézkedési terv, szerződések. Önkormányzati területi felelős kijelölése, kapcsolatfelvétel folyamatos biztosítása, fórumok tartása. • ***Kavicsos-tavak rendezése*** A legnagyobb területet elfoglaló Kavicsos-tavak és környezete külterület, üdülőterület és kertes művelésű mezőgazdasági terület. A minden szempontból rendezetlen, "robinsonos" viszonyok felszámolását sürgősen meg kell kezdeni, mivel sem a fenntarthatóságnak, sem a biztonságnak és a higiéniai viszonyok biztosításának nem felelnek meg a jelenlegi állapotok. A tulajdonviszonyok tisztázása szükséges, a közterületek kiszabályozását el kell végezni. Célszerűnek látszik hegyközségi mintára területegységenként létrehozni csoportokat a tulajdonosokból, rábírni őket a közös szabályalkotásra, rendfenntartásra és érdekérvényesítésre. Ezen feltétel kialakulása esetén lehet megkezdeni a közművesítési kérdések megtárgyalását és megvalósítását, a közlekedési helyzetek megoldását. A problémamegoldás érzékeny szociális kérdéseket is érinteni fog, ezért felkészült csapat létrehozása szükséges a program elindításához, szükséges lesz előzetes szociológiai és műszaki feltáró munka. A tavak környezetében lévő kertes művelésű területek átalakulása megindult a lakóterület felé, a folyamatok rendezése szükséges. Az itt élők vagy termelők felmérése javasolt, a mezőgazdasági és termelői kisvállalkozói folyamatok támogatása, továbbá városi farm modellek népszerűsítése, kialakulásának segítése célszerű. Külön figyelmet igényelnek a Kavicsos-tavak környezetében lévő, a Duna felé eső üdülő-, mezőgazdasági-, gazdasági- és közműterületi övezeti besorolású területek, amelyek nagy része jelenleg gyakorlatilag földművelésben használatosak, illetve a kistelkes egységei a lakó jellegű használat felé mozdulnak el. A szerkezeti terv felülvizsgálata szükséges, a kiskertes és üdülő használat fenntartása esetén a kialakított szabályozás ellenőrzésével. A terület a "városi kert" életmódot biztosító használatra alkalmas, amelyhez alacsony szintű közművesítés kapcsolandó. Feladatok: • szociológiai és műszaki előkészítő állapotfelmérés (tulajdon-, társadalmi- és gazdasági viszonyok, épületek műszaki állapot- és értékbecslése, közterületek és meglévő közmű kiépítettségek, azok jogi helyzete) • Szociális és jogi problémákat kezelő team felállítása, jogosultságok létrehozása.

Felsőtagi lakóterületek, Üdülőpart és Kavicsos tavak komplex fejlesztése		
	• Helyi tulajdonosi közösségek és felelősségvállalási csoportok létrejöttének segítése. • Műszaki megoldások kidolgozása a feltárt problémákra – közterületrendezés kikötők és parkolók, közműellátás, higiéniai és ökológiai feltételek biztosításának terve. • HÉSZ felülvizsgálat	
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése • Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése • Hulladékgazdálkodás fejlesztése • Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése	
Elvárt eredmények	• meglévő lakóterületek ellátásának biztosítása • rendezetlen közterületi viszonyok tisztázása • közművesítés alapfeltételeinek létrejötte • biztonságos higiéniai állapotok	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	lakosság, helyi vállalkozók, Volán, BKK	
Célcsoport	városi lakosság	
Lehetséges forrás	állami források, Magyar Kisváros Fejlesztési Program, Önkormányzati forrás, KEHOP Plusz, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• kiszabályozott közterületek nagysága • Csepel-Szigetszentmiklós települési szerződések száma (db) • kiépített csatornahálózat hossza • kiépített víz-, tűzivíz-hálózat hossza • lakossági együttműködő csoportokban részt vevők száma • tömegközlekedési viszonylatok száma
	eredmény-indikátor	• közművesített lakóházak száma • közszolgáltatások elérhetősége
	hatás-indikátor	• lakók életminősége nő • környezeti terhelés csökken

II.3 Akcióterületen kívüli fejlesztések

II.3.1. MIÉNK A VÁROS!

Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése	
Probléma	A sikeres és hatékony kormányzás feltétele a fejlesztésben érdekelt szereplők minél szélesebb körének bevonása a döntéselőkészítő folyamatokba. Az érintettek fontos csoportját képezik a lakosság mellett a városban működő gazdasági szereplők, szakmai és civil szervezetek, valamint az egyházak is. Jelenleg az önkormányzat kapcsolatai a fent említett érdekeltekkel nem rendszerszerű, inkább alkalmakhoz igazodik, ezért nem tudatosítja a szereplőkben a folyamatos információáramlás iránti igényt, ami ahhoz szükséges, hogy a városirányítás komplex rendszerében a döntések megalapozásához minden részérdek megnyilvánulására mód nyíljon. A civil szférával az önkormányzat elsősorban a Városi Könyvtár és Közösségi Házon (VKKH) keresztül működik együtt a város programkínálatának alakításában, amelyben az önkormányzat elsődlegesen fenntartási-üzemeltetési feladatokat lát el. Jelenleg nincsenek kiépülve azok a kommunikációs csatornák, együttműködési formák, amelyek segítenék a közös víziók és célok kialakítását, valamint az azok eléréséhez szükséges eszközök meghatározását (pl. vállalkozói támogatási lehetőségek, vállalkozások társadalmi felelősségvállalása stb.).
Indoklás	A gazdasági fejlődés ösztönzésének fontos része a városban az partnerség kialakítása, amely több szinten és több szereplő együttműködésével valósulhat meg. Az önkormányzat és a vállalkozók közötti párbeszéd létrehozása és erősítése Szigetszentmiklós további fejlődése érdekében elengedhetetlen. Az önkormányzat és intézményei ezen kívül legjobban a gazdasági szereplőkkel történő aktív párbeszéd és együttműködés során tudná segíteni a vállalkozások működését, valamint a városi üzleti-foglalkoztatási környezet javítását. A részvételi demokráciában a települések, térségek számára fontos kitörési pontot jelenthet a civil szféra megerősödése, hiszen ez a szektor az államtól független érdekeket artikulál és olyan közcélú feladatokat lát el, amelyekkel a központi irányítás céljaihoz járul hozzá. Az önálló kezdeményezések mellett egyik fontos mozzanata a civil szervezetek közötti koordináció és együttműködések szorosabbá tétele, javítása. A szigetszentmiklósi civil szervezetek, szerveződések visszajelzései szerint az önkormányzattal való kapcsolattartás javult, ennek további erősítése javasolt. A helyi szerveződések támogatása az önkormányzat részéről többféle módon szükséges: erőforrások biztosítása (helyszín, adminisztráció, infrastruktúra), hálózati kapcsolatok létrehozása, témafelelősök kijelölése – szakmai segítségnyújtás, pályázati önerő, valamint garancia biztosítása, fórumok, rendezvények szervezése, kommunikációs felület szolgáltatása.
Javasolt beavatkozások	• ***Szigetszentmiklósi vállalkozói adatbázis létrehozása***

Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése	
	A helyi vállalkozói adatbázis létrehozásának célja, hogy a szigetszentmiklósi székhellyel vagy telephellyel rendelkező egyéni és társas vállalkozásokat egy felületen tömörítse, elérhetőségeik, tevékenységeik és munkaerőigényük feltüntetésével. Az online adatbázis lehetőséget nyújt az önkormányzat számára a vállalkozásokkal történő közvetlenebb kommunikációra, kapcsolattartásra; a vállalkozások ezáltal könnyebben bevonhatók az őket érintő városfejlesztési és -szabályozási folyamatokba, valamint bemutathatják tevékenységüket; a lakosok pedig egyrészt könnyebben elérik a helyi szolgáltatásokat, szolgáltatókat és szakembereket, valamint tájékozódhatnak azok pontos, naprakész munkaerőigényéről. Az online felület elindíthatja a párbeszédet és célzottan összekötheti a helyi vállalkozásokat és álláskeresőket, ami serkentőleg hat a helyi gazdaságra is. Fontos szempont, hogy a város döntéselőkészítő dokumentumainak alátámasztásához, elkészítéséhez valid információkat tud felhasználni. • ***Vállalkozói klub kialakítása, bevonásuk a döntés-előkészítésbe*** A társadalmi felelősségvállalás bevett program az EU egyes tagországaiban és a fejlettebb közösségi kultúrával rendelkező hazai önkormányzatoknál is. Első lépése a vállalkozói klub létrehozása, amely a nagyobb foglalkoztatókat és a kereskedelemben tevékenykedő vállalkozásokat tömörítené. Célja a döntéselőkészítési folyamat részvételi megalapozása, az önkormányzat és gazdasági szereplők által közösen meghatározott és végrehajtott fejlesztések, beruházások megvalósítása, információcsere. • ***Objektív civil szervezeti támogatási rendszer bevezetése*** A partnerség erősítése céljából, a civil szervezetek funkcióinak megtartásához, működéséhez a támogatási rendszer felülvizsgálata, lehetőség szerinti bővítése szükséges. A cél a feladatalapú támogatási rendszer bevezetése, amely elsősorban a közösségi funkciókra koncentráló programok segítésére támaszkodik. Fontos lépése például, hogy a különböző helyiségek bérbeadásánál és más kedvezmények elbírálásánál a helyi szervezetek részesüljenek előnyben. A működési támogatások és a versenysporthoz kapcsolódó, nem tömegsport jellegű donációk felülvizsgálata célszerű. • ***Városi civil iroda (oktatás, fórum, tájékoztatás, vezetőképzés)*** Megfontolandó egy civil inkubációs helység létrehozása, ami a megfelelő felszereltség (informatika, berendezés, tárgyaló stb.) mellett alkalmas továbbképzésekre, fórumok szervezésére és legfőképpen a különböző szervezetek közös munkájának megalapozására, egymás tevékenységének, napi problémáinak megismerésére. Ez alkalmat teremthet kapacitásnövelésre, közös forrásteremtésre, komplexebb fellépésre, egymás érdekeinek képviseletére. Hasznos lehet a munkatársak pályázatírói, projektmenedzsment képességeinek továbbfejlesztése tanfolyamokon, továbbképzéseken. • ***Tematikus civil szervezeti fórumcsoportok működtetése, civil szervezetek bemutatkozási lehetősége*** A civil szervezetek hatékony működése sokszor egy-egy aktív tagon, vezetőn múlik, tagságuk jelentős részben személyes kapcsolatok révén alakul ki. A

Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése	
	program célja, hogy olyan lakosok is csatlakozhassanak a civil szervezetekhez, akik nem ismerik esetleg személyesen a vezetőt, vagy a tagság véleményformáló részét. A bemutatkozás tematikus formában, egyrészt a városi rendezvényeken, valamint online megjelenéseken keresztül történik. Civil fórumok szervezésével lehetőség van a város életében fontos szerepet játszó kérdések közösségi megvitatására, konszenzus kialakítására. Célszerű a fiatalok kiemelt kezelése, bevonásuk a döntéshozatalba. A városfejlesztési, jövőre vonatkozó kérdések megosztása ezzel a korosztállyal, betekintést biztosít számukra Szigetszentmiklós jövőjét és egyben saját távlati lehetőségeiket, életkörülményeiket illetően. Az aktivitás kiterjesztése hálózati együttműködésen, munkamegosztáson keresztül, az egyes lokálpatrióta szervezetek összehangolt tevékenységével lehetséges. • ***Civil szervezetek támogatása, önkormányzati civil referens aktív működése, garanciavállalási megoldások, Civil Alap létrehozása*** Ahhoz, hogy együttműködések hatékonyan funkcionáljanak, elengedhetetlen a kompetens résztvevők állandó rendelkezésre állása. Amennyiben bármelyik oldalon nem tisztázott, hogy kihez kell fordulni, vagy belátható időn belül választ kapunk-e kérdéseinkre a folyamatban lévő ügyek előrehaladásához, a feladat energiát veszít, legrosszabb esetben megreked. Ebben jelentős lépés lehet egy önkormányzati civil referens kijelölése, akivel lehetséges a folyamatos kapcsolattartás és ismeri a civil szervezetek tevékenységét annyira, hogy segítségükre tud lenni napi feladataik ellátásában. Fontos mindez azért is, mert hozzájárul a lakossági feladatok intézményi elképzelésekhez illesztésében. A helyi kohézióban, identitástudat erősítésében vállalt feladataikon túl, a civil szervezetek szerepet játszanak a különböző, az önkormányzatok számára nem elérhető források felkutatásában, megszerzésében is. A forrásokhoz való hozzájutást, pályázást segítené a Civil Garancia Alap létrehozása, amellyel az önkormányzat kezességet vállal a feladat teljesítésére.
Kapcsolódó intézkedések	• Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával • Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása • Fiatalok lakáshatásának támogatása, elősegítése • Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma erősítése • Szolgáltató szektor ösztönzése • Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése
Elvárt eredmények	• Kialakulnak a város fejlesztésében, innovációjában érintett különböző szektorok és szervezetek közötti kapcsolatok, együttműködések és azokat segítő platformok • Létrejönnek a városi szereplők által is átlátható, követhető tervezési-döntéshozatali folyamatok, amely rugalmasan reagál és biztosítja a város folyamatos fejlesztését és a szükség szerinti beavatkozásokat • A városi fejlesztések a városlakók, vállalkozások és civil szervezetek elvárásaira, igényeire épít, a város fejlesztése velük együtt történik

Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése		
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata	
Együttműködő	Szigetszentmiklósi Városfejlesztő Nonprofit Kft., ARIES Nonprofit Kft., helyi vállalkozók, gazdasági társaságok, civil szervezetek, szerveződések	
Célcsoport	• vállalkozások, gazdasági társaságok • városlakók, különösen az álláskeresők • civil szervezetek, szerveződések • egyéb helyi közösségek, lakossági csoportok	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állam források, GINOP Plusz, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• vállalkozói adatbázis • civil, közösségi események támogatása • városi civil iroda • civil referens
	eredmény-indikátor	• vállalkozói adatbázisban szereplő vállalkozók száma • önkormányzati döntésekbe bevont vállalkozások száma • önkormányzati döntésekbe bevont civil szervezetek száma • civil szervezetek aktív taglétszáma • részvételi döntéshozások száma
	hatás-indikátor	• vállalkozások versenyképessége nő • részvételi demokrácia erősödik • a városlakók helyi identitása erősödik

Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával	
Probléma	Szigetszentmiklós jövőképében megfogalmazott, a város lakói és intézményei közötti együttműködési igény, válasz arra a fővárosi (és egyéb) agglomerációs permanens fejlesztési kényszerben lévő településfejlődési folyamatra, amely a helyi társadalom kohéziós problémáival szembesít. A lakosság jelentős része naponta ingázik a gazdag foglalkoztatási kínálattal rendelkező Budapestre és kötődik a megszokott, sokszínű intézményekhez, szolgáltatókhoz. Emiatt lakóhelyén korlátozottan foglalkozik közügyekkel, vesz részt közösségi értékteremtésben. A városnak az önkormányzat által azonosított egyik gyengesége a társadalmi, kulturális közélet alacsony szintje. Ehhez célszerű a komplett rendezvényszervezést felülvizsgálni.

Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával	
Indoklás	Egy település élhetővé tételének egyik alapeleme a működő helyi közösségek. Ezért a fent vázolt helyzetből elsősorban közösségépítéssel, az érintettek legszélesebb táborának szisztematikus megnyerésével, a különböző szereplők együttműködésével lehetséges. A lakosság aktivizálása a stratégiák hatékony megvalósításához is elengedhetetlen, hiszen az nagymértékben függ attól, hogy a kitűzött célok és a tervezett beavatkozások mennyire tükrözik a helyiek saját környezetükkel, jövőképükkel kapcsolatos elvárásait. A közösségformáláshoz, a városi kohézió megteremtéséhez, erősítéséhez szükség van a helyi, kisközösségi identitás növeléséhez (alapjai megtalálhatók az egyes városrészekben), amelyben a helyi civil szervezeteknek és a szomszédsági lakókörnyezeti egységeknek jelentős a szerepe. Fontos, hogy e csoportosulások megfogalmazzák a városi munkamegosztásban elfoglalt szerepüket, egymáshoz való viszonyukat. Komplementer feladatok vállalásával a különböző szintű együttműködések segítik a kölcsönös előnyökön alapuló partnerséget. A helyi társadalom tájékozottságának növelése elengedhetetlen feltétele az együttműködések kialakulásának. A hiteles, naprakész tájékoztatással, ismeretterjesztéssel alapozható meg a kompetens részvétel a helyi fejlesztési folyamatokban, erősítve ezzel a tágabb értelemben vett környezettudatosságot is. A fentieket bővíteni célszerű a nemzetközi kapcsolatok szélesítésével, erősítésével, hasznosításával. A lokálpatriotizmus fokozása a gyerek-, illetve ifjúsági korban a leghatékonyabb. Így ezt a korosztályt is célszerű bevonni a helyi értékek megismerésébe, valamint a nemzetközi kapcsolatteremtésbe.
Javasolt beavatkozások	• ***Független kulturális-programszervező Nonprofit Kft. alapítása*** Az önkormányzat célja a társadalmi és kulturális közéletben való hangsúlyos, stratégiai megjelenés a városi programok és komplett rendezvényszervezés egy független nonprofit Kft-be történő szervezésével, amely elősegíti a városi civil szereplőkkel való együttműködést is (például programszervezés). A médiaszolgáltató partnerekkel kötött szerződések felülvizsgálata, új médiastratégia kialakítása célszerű, amelynek megalapozása a Lakihegy Rádió és a Dunamédia Televízió szolgáltatásainak felülvizsgálatával történik. • ***Önkormányzati koordináció, kommunikáció, partnerség erősítése*** Az önkormányzati szerepvállalás mellett fontos a kiegészítő jellegű, illetve kapcsolódó szervezetek, önkéntesek munkájának támogatása, a tevékenységek összehangolása. A nem ön/kormányzati csoportok, lakosság bevonása közösségi tevékenységekbe, elsősorban megfelelő tájékoztatást igényel. A részvételi folyamatok működésének alapfeltétele a város előmenetele érdekében tenni akaró helyiek széleskörű informálása adatbázisokon, összehasonlító értékeléseken (pl. más járásszékhelyekkel), rendszeres monitorozáson keresztül. A helyi társadalom tájékozottsága szükséges feltétele a döntéshozatalba, s ezen keresztül az együttműködésekbe való bevonásuknak, valamint annak, hogy éreztessék a kohézió, közös fellépés

Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával	
	előnyeit a parciális önérdekérvényesítéssel, a fejlesztések párhuzamosságával, ad-hoc jellegével szemben. • ***Lokálpatriotizmus, közösségi aktivitás erősítése*** A városi és kisközösségi hagyományok, tradíciók összegyűjtése és integrálása meghatározó a települési társadalom szerves fejlődése szempontjából, így Szigetszentmiklóson is fontosak az egyéni, városrészi, a természeti-táji, épített örökségi és társadalmi-gazdasági szerepek. Ezek a változó környezethez alkalmazkodva alakulnak, így lényegesek azok az eszközök, amelyek a szerves fejlődés elemeit tovább viszik. A helyi és globális értékek tudatosítása azoknak a mindennapokba integrálását teszi szükségessé. A sajátos hagyományok mellett az olyan értékek tudatosítására is szükség van, mint a demokrácia, önkormányzatiság, klímatudatosság. Erre az oktatási-nevelési intézmények különböző korosztályaihoz illeszkedő programok kidolgozásával, ismeretterjesztő előadások, fórumok rendezésével van mód. Továbbá iskolán kívüli programok szervezésével kifejezetten civil szervezetek és a VKKH bevonásával. Iskolai szakkörök, tudományos napok lehetőségeinek bővítése szintén hozzájárul a célok teljesítéséhez. Ebben segítséget nyújthatnak a nemzetközi pályázatokban való részvétel, illetve a jógyakorlatok megismerése. Fentiek mentén erősödik a helyi lakosság konkrét értékekhez köthető környezet- és klímatudatossága. • ***Részvételi költségvetés*** A részvételi demokrácia az európai társadalmi modell szerves része. A társadalmi részvételen alapuló önkormányzás, a demokratikus potenciál hasznosításával a helyi közösség célzott megerősödéséhez járul hozzá. A közösségi részvétel módjai közül az önkormányzati költségvetés egy részének elköltése tényleges hatalommal ruházza fel a lakosságot, feltételezve az önkormányzat és a helyi lakosság együttműködését, miközben a civil szervezeteknek is jelentős szerep jut. A folyamat első lépése az önkormányzat részéről a tervezés, majd a továbbiakban az összegyűjtés, előszűrés, jogi-technikai értékelés és a megvalósítás. A lakosság feladatai a javaslatok kidolgozása, priorizálás, véglegesítés, szavazás, projekttervezés, monitorozás.[4] • ***Testvérvárosi kapcsolatok erősítése, gyermekcsere programok erősítése*** A testvérvárosi kapcsolatok kiépítése arra ösztönzi a településeket, hogy vegyenek részt a határaikon túlnyúló tapasztalatcserékben és együttműködésekben. Ennek eredményei felhasználhatók a szakpolitikai döntésekben, intézkedésekben. A kapcsolatok erősítésének formái lehetnek a települések/városok közötti határon túli kooperációkban (URBACT, Duna Transznacionális Program és más INTERREG programok stb.) való részvétel, továbbá a helyi tankerülettel és városi középiskolákkal kialakítandó együttműködés keretében gyermekcsere programok szervezése. Mindkét

[4] https://www.fes-budapest.org/fileadmin/user_upload/dokumente/pdf-dateien/A_reszveteli_koltsegvetes_eselyei_20200210.pdf

Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával		
	nemzetközi partnerségi forma segíti a nyelvtanulást, amely képesség erősödésével biztonságossá tehető annak használatával a kapcsolati háló további szélesítése. • ***Helytörténeti gyűjtemény új épületének kialakítása, Ádám Jenő emlékház felújítása*** A helytörténeti gyűjteménynek helyet adó telken belül egy irodaépület, egy fészer és egy gyűjteményi épület van. Az irodaépület nem irodának, a gyűjteményi épület nem gyűjteménynek épült, bővítésük nem lehetséges. A gyűjteményi épület minőségi karbantartása, felújítása nem megoldható. A Helytörténeti Gyűjtemény raktárral nem rendelkezik. Új épületek szükségesek, de ezen a telken akkor sem lehet szabadtéri kiállító helyet berendezni, tehát egy nagyobb méretű telekre lenne szükség. Az Ádám Jenő Emlékház eredeti állapotában, mint Ádám Jenő szülőháza van megőrizve. Az épület alatt nincs alap, folyamatosan vizesedik. A tető állapota rossz. Az udvaron található melléképület összeomlóban van. Az épület nagymértékű felújítása szükséges. Fentiekkel kapcsolatos intézkedési terv elkészítése szükséges.	
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapulópartnerség megteremtése • Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása • Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése • Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Növekvő aktivitás szavazásokon, fórumokon, közösségi programokon • Részvételi aktivitás növekedése a képviselői nyílt napokon • Közösségi költségvetés tartalmára benyújtott javaslatok növekvő száma • Információs-, közösségi oldalak látogatottságának növekedése • Az ifjúság városi kötődésének erősödése	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	Lakosság, civil szervezetek, oktatási-nevelési és szociális intézmények	
Célcsoport	Lakosság	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás, állami források, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Partnerséggel megvalósuló városi stratégiák, projektek, tervek száma • Közösségi események lakosságarányos részvételi aránya • Hagyományőrző események éves száma • Korosztályi oktatási anyagok, kiadványok száma (db) • Önkormányzati garanciával megvalósuló megnyert civil pályázatok száma • Közösségi költségvetésre beadott pályázatok száma • Helytörténeti gyűjtemény elhelyezkedése • Ifjúsági csereprogramokban résztvevők száma • Ifjúsági csereprogramok száma • Testvérvárosi tanulmányutak száma • Nemzetközi pályázati résztételek száma

Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával		
		• Helyismereti rendezvények száma • Demokráciával összefüggő rendezvények száma
	eredmény-indikátor	• Közösségi weboldalak látogatottsága • Városi rendezvények látogatottsága • Önkormányzati választásokon való résztvevők száma • Iskolán kívüli helyismereti rendezvényeken való résztvevők száma • Demokráciával összefüggő rendezvényeken való résztvevők száma
	hatás-indikátor	• Fiatalok elvándorlása csökken • Helyben foglalkoztatottak aránya nő • Ingázás a fővárosba csökken • Helyben tanulók aránya nő • Közbizalom erősödése

Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása	
Probléma	A klímaváltozás hatására Szigetszentmiklóson a jövőben problémát okozhatnak a nyári hőhullámok, a szélsőséges időjárási események, viharok számának és erősségének, az aszályos időszakok előfordulásának és tartósságának növekedése, valamint a szélsőséges csapadékesemények hatására kialakuló árvízi elöntések. A várható időjárási szélsőségekkel szemben különösen veszélyeztetettek a beépített területek, azok közül is azok, ahol a burkolt felületek aránya kiemelkedően magas. 2019-ben átlagosan 6,71 m^2 zöldfelület jutott egy lakosra[5], ami nagyjából a budapesti értéknek felel meg, vagyis meglehetősen sűrű beépítettségre utal. A kertes családi házak egyre kisebb telekmérettel, egyre sűrűbben kerülnek kiparcellázásra, ami a lakosság életminőségére már rövid távon is negatívan hat. A növekvő lakosságszám pedig egyre nagyobb minőségi rekreációs célú zöldterületet igényel. Ennek ellenére a város - falusias jellegéből adódóan - magánkertjei és lakóövezetei még mindig jelentős zöldfelületekkel rendelkeznek, amelyek a város zöldfelületeinek jelentős részét adják és amelyek fontos szerepet játszanak helyi mikroklíma szélsőségeinek kiegyensúlyozásában, így megfelelő gondozásuk kiemelt feladat a lakosok részéről. Szigetszentmiklós lakossága korösszetétel (öregségi mutató alacsony) és iskolázottság (magas a felső- és középfokú végzettséggel rendelkezők aránya) tekintetében egyaránt kedvező, ami a környezettudatossági attitűd, érdekérvényesítő- és ismeretszerzési képesség szempontjából fontos. A klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás tekintetében sérülékeny csoportot a munkanélküliek és az alacsonyabb jövedelmi helyzetűek alkotják, akik nehezen mobilizálódnak és hátrányosabb gazdasági helyzetükből adódóan nincsenek tartalék forrásaik a kedvező adaptációs feltételek

[5] Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ajánlása városi környezetben 9 m^2 /fő zöldfelület

Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása	
	eléréséhez, saját erőből nem feltétlenül képesek energiamegtakarítási lépésekkel megfelelni a közösségi-környezeti kihívásoknak.
Indoklás	A fenti problémák megoldásához a központi akaraton túl, szükség van a lakosság aktív bevonására, a szükséges védekezési és alkalmazkodási attitűd elérésére. Ennek egyik módja a szemléletformálás, vagyis a környezet- és klímatudatosság kialakítása a kitűzött célok elérését segítő közösségi magatartás. A szemléletformálás során a különböző korosztályokra szabott közismereti tájékoztatás, a lakosok mindennapi életmódjára és gondolkodásmódjára történő ráhatás szolgálhatja a lakossági felelősségvállalás és klímatudatosság növelését. A klímatudatosság erősítésének és a jelenlegi individualista struktúra átalakításának egyik nagyon fontos feltétele a helyi közösségek újjászervezése egy új értékrend kialakítása mentén. Ehhez közös célok szükségesek, amelyekhez tudatosítani kell a klímaváltozás kérdésköréhez kapcsolódó pl. a pazarló fogyasztás, környezetszennyező hulladékgazdálkodás következményeit vagy a zöldfelületek megfelelő fenntartásának szükségességét.
Javasolt beavatkozások	• ***Általános klímavédelmi kommunikáció és szemléletformálás*** Az általános szemléletformálási akciók témája és megvalósítása széleskörű lehet. Elsődleges cél, hogy a lakosok átfogó képet kapjanak a klímaváltozás jelenségének összefüggéseiről, hiszen csak akkor képesek tudatos lépéseket tenni és döntéseket hozni a negatív hatások megelőzése és mérséklése érdekében. A figyelemfelhívási akciók lényege, hogy a helyiek széles körben megismerjék, hogy milyen tényezők hatnak a klímaváltozásra és ebben milyen szerepe van mind az egyéneknek, mind a helyi közösségeknek. A témakörök alábbiakra terjedhetnek ki: • *Szemléletformálási akciók energiahatékonysági és víztakarékossági témakörben* (tájékoztatás és segítség nyújtása a háztartásoknak, közösségeknek abban, hogyan tudnak spórolni mindennapi szokásaik megváltoztatásával, ezáltal energiafelhasználásuk csökkentésével, észszerű mosogatási és mosási szokásaik kialakításával stb.) • *Szemléletformálás a keletkező hulladék csökkentése érdekében* (a fogyasztói magatartás megváltoztatásával elérhető beavatkozások ismertetése, pl. szelektív hulladékgyűjtés, a „zero waste” vagy nulla hulladék kezdeményezés, az újrahasznosítás, komposztálás stb.) • *Közösségi zöldfelületgazdálkodással kapcsolatos szemléletformálás* (önkormányzati zöldfelületek mennyiségi és minőségi növelése, fenntartása a helyiekkel együttműködésben – pl. közösségi kertek, fogadj örökbe egy fát) • ***Hátrányos helyzetűek megszólítása*** A klimatikus változásokra való felkészülés kapcsán a hátrányos helyzetűek kiemelt foglalkozást igényelnek tekintettel arra, hogy a felkészüléssel szemben korlátozottabb lehetőségekkel rendelkeznek (anyagi tartalékok hiánya, információhiány stb.). A témában fontos információkhoz való hozzájutás segíti

Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása	
	ezen rétegek felkészültségének és védettségének megszerzését, ezért aktív és folyamatos kommunikáció létesítése a cél, amely egy jobb információáramlást biztosít. A kommunikációs tevékenység és szolgáltatások része lehet többek között energiahatékonysági tanácsadás és konzultációs lehetőségek biztosítása az önkormányzat részéről, amellyel csökkenthetők a háztartások energiafelhasználási költségei; hőhullámok esetén miként javíthatók a lakhatási és lakókörnyezeti feltételek (épületek felújítása, szigetelése, több kondicionáló zöldfelület, vizes felületek létrehozása stb.); avagy miként lehet védekezni a szélviharok vagy hirtelen felhőszakadások által okozott esetleges károk ellen, azokat kezelni. Fontos szempont a klímaváltozás egészségkárosító hatásainak tudatosítása, és ebben szociális körben az egészségügyi közszolgáltatásokhoz, tanácsadáshoz való hozzáférés támogatása. • ***Magánkertekkel kapcsolatos tanácsadás*** A közterületek zöldfelületein kívül klíma alkalmazkodás szempontjából fontosak a magánterületeken elhelyezkedő zöldfelületi elemek is. Ezek megóvása (pl. értelmetlen fakivágások) érdekében elsősorban szakmai segítségnyújtás és lakossági tájékoztatás szükséges a zöldfelületek, fák értékéről, mekkora ökológiai szolgáltatást nyújtanak (egy fa pl. mennyi árnyékot ad, mennyi port köt meg, milyen a CO_2 megkötése, mekkora a párologtatása stb.). Alábbi konkrét témák lehetnek relevánsak: • *Kert- és vízkezeléssel kapcsolatos tanácsadás* (önkormányzati ingyenes szaktanácsadás és eszközök biztosítása a kerttulajdonosok számára magánkertjeik fenntartásához, amely segíti a lakosokat a meglévő zöld értékek megóvásában, beleértve a takarékos vízhasználatot is; vagy különböző motivációk, mint pl. legszebb kert pályázat) • *Zöldfalak, zöldtetők kialakításának támogatása* (az intenzíven beépített városrészekben, ahol a sűrűn beépített vagy burkolt felületeken problémát okoz új, kondicionáló zöldfelületek kialakítása) • ***Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése*** A klímaszempontú érzékenyítés és nevelés szempontjából kedvező a fiatal korosztály fogékonysága, amelyre célzott klímatudatos értékrendet kell építeni a helyi oktatási és nevelési intézményekbe integrálva. Továbbá iskolán kívüli programok szervezésével kifejezetten civil szervezetek és a VKKH bevonásával. Iskolai szakkörök, tudományos napok lehetőségeinek bővítése szintén hozzájárul a célok teljesítéséhez. Ötletek a fentieken túl: • *Éghajlatváltozással kapcsolatos oktatási anyagok, foglalkozások* (éghajlatváltozás témakörének beemelése az oktatási anyagba és az intézmények mindennapi életébe) • *Csatlakozás az ovi-kert programhoz* (gyermekek megismertetése a kertészkedéssel, zöldségek, gyümölcsök fajtáiról, környezetismeret és egészséges táplálkozás alapjainak elsajátítása)

Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása	
	• *Ökoovi és ökosuli program* (átfogó környezettudatosságra nevelés – környezet védelme, szeretete, szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, ivóvíz értékének tisztelete) • ***Felelős állattartási program elkészítése*** Mind a lakossági állattartás, mind pedig a városi természetben élő állatvilág védelme kiemelt, komplex feladat. A természetvédelem ugyan hatósági kompetencia, de a városi területeken élő madár-, rovar- és állatvilág védelme számos apró intézkedésen keresztül biztosítható. Sürgős beavatkozást igényel egy városi állatmenhely kialakítása, önkéntesek, civil szervezetek bevonásával. Helyszín kijelölését követően a terület vásárlásával, bérlésével hatékony civil akciócsoport működtetésével orvosolhatók a problémák. Szükséges a partneri együttműködés biztosítása a városban tevékenykedő állatorvosokkal. A feladat-ellátás jellemzően nem önkormányzati, bürokratikus megoldást igényel, hanem civil irányítást, a szükséges mértékű önkormányzati kontroll támogatásával.
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése • Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése • Zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztése • Fenntartható energiagazdálkodás • Hulladékgazdálkodás fejlesztése
Elvárt eredmények	• lakosság klímatudatossága és a környezet iránti elkötelezettsége nő • klímaváltozás témája köré helyi közösségek szerveződnek, amelynek köszönhetően javul az együttműködés a különböző szereplők között • lakosság életvitele kevésbé környezetszennyezővé válik • környezettudatos megoldások, fejlesztések terjednek a városban
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata
Együttműködő	ARIES Nonprofit Kft., Szigetszentmiklósi Városfejlesztő Nonprofit Kft., lakosok, civil szervezetek, oktatási-nevelési intézmények
Célcsoport	• lakosok • hátrányos helyzetű lakosok (munkanélküliek, alacsony jövedelműek) • fiatal korosztály (iskolások, óvodások) • fiatal családok • pedagógusok
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, KEHOP Plusz

Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása		
Indikátorok	output indikátor	• Sikeresen megrendezett/lefolytatott szemléletformálási akciók/ rendezvények száma • Rendezvényeken való részvétel/ elért személyek száma • Zöld tanácsadást igénybe vevők száma • Közösségi kertészetben részt vevő lakosok száma • Zöldhomlokzattal rendelkező épületek száma • Tetőkerttel rendelkező épületek száma • Szakmai programokat adaptáló intézmények száma • Továbbképzésbe bevont pedagógusok száma • Kidolgozott szakmai programok száma óvodások/iskolások részére • Ovi-kert programban részt vevő óvodák száma • Ökoovi, ökoiskolák száma
	eredmény-indikátor	• A háztartások részére szolgáltatott villamos-energia és gáz mennyisége • Települési hulladék mennyisége • Szelektíven gyűjtött hulladékok aránya • Városi hőszigetek többlethőmérséklete • Elvezetett csapadék mennyiség • Zöldhomlokzattal, tetőkerttel rendelkező épületek fajlagos energiafogyasztása
	hatás-indikátor	• CO_2 kibocsátás csökken • Egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya • Zöldfelület intenzitás nő • CO_2 elnyelő kapacitás nő • Hőhullámok idején többlet-halálozás csökken • A klímavédelmi-szakmai programban foglaltak gyakorlati elsajátítása, alkalmazása (pl. szelektív hulladékgyűjtés, kertészkedés) a családokban nő (közvélemény-kutatás)

Fiatalok lakhatásának támogatása	
Probléma	A fiatalok, fiatal párok jellemzően nem rendelkeznek megtakarításokkal. Ezért számukra a lakhatási lehetőségek biztosítása nagyban hozzájárul a helyi kötődésük erősítéséhez. A központi régióban elhelyezkedő prosperáló városok, így Szigetszentmiklós esetében is ma már a gazdasági növekedés gátja lehet a helyi vállalkozások munkaerőhiánya. Ez a munkaerőhiány elsődlegesen a helyben elérhető munkavállalók foglalkoztatásával biztosítandó, annak hiányában azonban belső migrációval is pótolható.

Fiatalok lakhatásának támogatása	
Indoklás	A városi kohézió erősítéséhez a fiatalok helyi identitás növelése nagyban hozzájárul. Kötődésük kialakítására, szorosabbá tételére számtalan lehetőség kínálkozik (bevonásuk a helyi döntéshozatalba, jövőkép kialakításába stb.), amelyek közül a leginkább forrásigényes, de hatékony módja letelepedésük elősegítése. Fiatalok, fiatal családok támogatásával és egyidejű aktivizálásukkal hosszútávon teremthetők meg letelepedésük, igényeikhez szabott életfeltételeik kialakításának feltételei. A segítség sokféleképpen képzelhető el: anyagi/lakhatási támogatás (lakáshoz jutók helyi támogatásáról szóló 7/2017. (III.30.) önkormányzati rendelet alapján), nyújtásával, bérleti lehetőségek biztosításával, illetve komplex, végül piaci forgalomban is értékesíthető ingatlanhoz való hozzásegítéssel. Az új fejlesztések helyszíne, a volt rendőrség gyártelepi épületén kívül, vizsgálatra szorul. A fiatal vagy az ország szegényebb részein élő munkavállalók belső migrációját, mobilitási hajlandóságát a piaci lakbérek kifizetése akadályozhatja. Éppen ezért a gazdasági növekedés céljából is javasolt olyan korszerű munkásszállások és bérlakások kialakítása, amelyek megfizethető bérleti díjat és rezsiköltséget biztosító konstrukcióban jönnek létre. A bérlakások elbírálásánál előnyben kell részesíteni a helyi munkavállalókat oly módon, hogy egyúttal a helyben dolgozó fiatalok lakáshoz jutását is segítse az önkormányzat.
Javasolt beavatkozások	• ***Szociális bérlakások fejlesztése, önkormányzati munkásbérház megvalósítása*** Szigetszentmiklós csekély bérlakásállománnyal rendelkezik: 30 közcélú (ebből 5 felújított, jó 12 db, közepes 8 db, felújítandó 5 db), 43 db szociális és egyéb (2 db felújított, 7 db jó, 8 db közepes, 26 db felújítandó). Úgy műszaki állapotuk javítására, mint számuk növelésére is szükség van. Újak építése a város szándékai között szerepel, elsősorban rászorulók, másrészt a helyi intézményekben dolgozók segítése, illetve az ideköltözők támogatása céljából. A támogatandók körébe célszerű az itt felnővő és letelepítendő, továbbá munkahelyekre idevonzó fiatalok bevonása (pl. albérlők háza). • ***Fecskeházak építése*** Számos hazai példa van rá. A fecskeház olyan lakóingatlan (lakóház, lakás), amely fiatalok letelepedésének elősegítését szolgálja. A beköltözés időpontjában maximum 40 éves fiatalok a fecskeházban legfeljebb 3 évig lakhatnak. Az itt eltöltött évek alatt a fiataloknak nem kell bérleti díjat fizetni, viszont kötelező lakás-előtakarékosságot és a rezsiköltség megfizetését vállalni. A pályázat sikere esetén a fecskeház férőhelyeket kötelező nyílt eljárásban meghirdetni az érdeklődők számára az adott településen alkalmazott hirdetési módokhoz illeszkedve. • ***Önkormányzati lakásépítés fokozatos piacivá alakítással*** Külföldi példák alapján alkalmazható támogatási rendszer, amelyben az önkormányzat tulajdonában épülő lakások bérbeadását követően, az egyedülálló fiatal vagy család addig bérli a lakást, amíg kedvezőbb helyzetéből adódóan képes annak megvásárlására úgy, hogy az addigi bérleti díj a

Fiatalok lakhatásának támogatása		
	végösszegből levonásra kerül. Ezesetben az önkormányzatnak is lehetősége lenne a visszavásárlásra.	
Kapcsolódó intézkedések	• Helyi identitás erősítése az oktatás, ismeretszerzés és helyi szervezetek bevonásával • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése • Energiahatékonyság növelése	
Elvárt eredmények	• Fiatalok elvándorlásának csökkenése • Korstruktúra fiatalodása • Munkaerőhiány felszámolása	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	Civil szervezetek	
Célcsoport	a város fiataljai, illetve az itt munkát vállalók	
Lehetséges forrás	állami források, Önkormányzati forrás	
Indikátorok	output indikátor	• Korszerű, jó állapotú bérlakások aránya • Újépítésű önkormányzati bérlakások száma • Albérleti lehetőségek száma
	eredmény-indikátor	• Korszerű bérlakásállomány • Betöltetlen közszolgáltatási munkahelyek száma
	hatás-indikátor	• Fiatalok elvándorlása csökken • Helyben foglalkoztatott fiatalok aránya nő • Helyben vállalkozók száma nő

Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – közösségi terek, alközpontok kialakítása	
Probléma	A város nagy kiterjedése és a problémák területi sajátosságai indokolják a több alközponttal rendelkező települési fejlődési út erősítését. Ezek az alközponti helyszínek Szigetszentmiklóson jellemzően perifériális helyszíneken vannak, egy - egy lakóterületi egység határán, főként több oktatási intézményi sűrűsödéssel. Ez egy olyan sajátosság, amelyet figyelembe kell venni, és a fejlesztési elképzeléseket ennek megfelelően kialakítani. Szükséges az alközpontok fejlesztése az intézményi kínálat bővítésével és közszolgáltatások, továbbá egyéb városi szolgáltatások telepítésének lehetőségével.
Indoklás	A város átalakuló struktúrája és a fenntartható fejlődés biztosítása szükségessé teszik a takarékos és klímatudatos fejlesztéseket, a lehetőség szerint a lakóterülettől járótávolságra vagy soft közlekedési eszközökkel (kerékpár, roller) történő megközelítéssel elérhető széleskörű humán szolgáltatások biztosítását.
Javasolt beavatkozások	• ***Városi köztér alakítások, a helyi lakók bevonásával, klímavédelmi szempontok és a fenntarthatóság szem előtt tartásával*** A város több részébe tervezett köztérfejlesztés, parkkialakítás vagy megújítás lehetőséget biztosít a lakók által preferált városi környezet kialakítására. A jövőbe tervezett köztér kialakításoknál és fejlesztéseknél már a tervezés korai szakaszában alapkövetelményként kell meghatározni a részvételi tervezési

Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – közösségi terek, alközpontok kialakítása	
	módszertanok alkalmazását, különös tekintettel a helyben lakó fiatalok bevonására. • ***Lakihegyi közösségi terek fejlesztése*** - Adótorony utca játszótér környezetében sport-fitnesz pálya kialakítása ifjúsági szolgáltatási funkciókkal. Lakihegy területén élő fiataloknak nincsen semmilyen helyszín a szabadtéri közösségi kapcsolatok fenntartására, találkozásra, ezért jellemzően a kisgyerekeknek kialakított játszóteret látogatják. A terület közelében lévő szabad zöldfelület alkalmas kisebb fitnesz-park kialakítására, mely megfelelő világítás biztosításával és okospad elhelyezésével kulturált találkozóhellyé válhat a helyi fiatalok körében. Vizsgálandó a Szilvás utcáról nyíló ingatlanok megközelítésének biztosítása a sportterület kialakítása esetén. - Almáskert u. - Rádió u. sarkán megvásárolt volt ipari terület fejlesztése: közösségi ház, szociális fogadópont, sportfunkciók telepítése a csarnoképületbe, fiatalok közösségi épülete, koncert helyszín. - Almáskert utca összekötése a Rádió utcával gyalogos és kerékpáros közlekedési céllal, ezáltal a belső terület intimitása megmarad, forgalomcsökkentett állapotok tarthatók, viszont a helyi közlekedés biztosított. - Volt almáskert hasznosítása - EGYMI térségi intézményi célra. Az almáskert korábban mezőgazdasági terület volt, jelenleg állami tulajdon. A földtörvény változása talán lehetővé teszi az önkormányzat részéről a területigény bejelentését, melynek során térségi szintű integrált foglalkoztató központot lehetne létrehozni fogyatékkal élők (autisták, szellemileg korlátozottak) számára. A kert megújításával biztosítható lenne a foglalkoztatásuk - almáskertként és egyéb kertészeti foglalkoztatóként. A központi intézmény telepítésére is alkalmas a helyszín, megközelítése jól biztosítható. - A lakihegyi Adótorony egyedülálló ipari műemlék, melyhez kapcsolódóan létre kell hozni egy látogatóközpontot az ipartörténeti emlékek és érdekességek bemutatásával. - Lakihegyi lakóterületek és lakóutcák forgalomcsillapítása, szökőútként való használatuk lehetőségének megakadályozása, Leshegyi út kikötése a II. Rákóczi F. útra - ezáltal az ipari autóforgalom levezetése a lakóterületről. • ***Dujmó lakópark - Ragádi városrész/kertváros - Temesvár utcai intézményfejlesztés*** -Szebeni utca északi oldalán tervezett intézményfejlesztés: uszoda, jégcsarnok és további sportolási lehetőségek igény szerint. Nagyméretű parkoló biztosítása. -Lakihegyi lakópark (Dujmó) csapadékvízelvezetés rendezése, közlekedési kapcsolatrendszerének felülvizsgálata. -Temesvár utcai intézményfejlesztéshez - bölcsőde, óvoda, sportcsarnok és épülő általános iskola - kapcsolódóan közösségi közterek kialakítása különösen a fiatalok részére (szabadtéri sport-, fitnesz- és játszókertek) és parkolók, továbbá hely biztosítása egyéb szolgáltatások telepedésének, a folyamat támogatása, segítése. -Ragádi városrész /kertváros - területén forgalomcsillapítás, biztonságos soft közlekedés megteremtése a feladat. Szükséges újra értelmezni és felújítani a

Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – közösségi terek, alközpontok kialakítása		
	Miklós téri zöldterületeket a helyi lakóközösség bevonásával. fel kell készülni a magán tulajdonú házi orvosi rendelő pótlására. • ***Lakótelepi alközpont fejlesztése*** -HÉV megállók tervezett megújulásához kapcsolódóan városi kereskedelmi-szolgáltatói területek és P+R, B+R parkolók fejlesztése, koncessziós megvalósítási tervek előkészítése a József Attila telepi és a Gyártelepi megállónál. Javasolt vizsgálni a HÉV megálló peronjának északi irányba való áthelyezését, amely lehetőséget biztosít a jelenleg Gyári út menti szlömös terület városi közterületté alakítására, ahol megfelelő terület biztosítható a szükséges parkolókapacitások és gyalogos, kerékpáros közlekedés biztosítására. - városi piac környezetrendezése - A „szánkózó dombon" játszótér fejlesztése, a mellette lévő parkoló, teresedés rendezése - Bajcsy-Zsilinszky utca időszakos városi térré alakítása hétvégeken, pop-up kereskedelmi egységekkel, kulturális eseményekkel • ***Fejlesztés a HÉV megállók környezetében*** A 2021-27-es ciklusban nagy esély van arra, hogy végre megvalósulhat a HÉV felújítása és a megállók környezetének fejlesztése. Ehhez kapcsolódhatnak a városi alulhasznosított területek fejlesztései is, melyek a megállók környezetében P+R, B+R parkolók és szolgáltatási és kereskedelmi funkciók kiépülését segíthetik elő. • ***Városkörnyék északnyugati intézményterület*** -Présház- Honfoglalás utca összekötése az északi elkerülő úttal. - Szüret u. - Tököli u. közötti gyalogos közlekedés és átjárás biztosítása	
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése • Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával • Szolgáltató szektor ösztönzése • Mobilitási rendszer átfogó fejlesztés • Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése • Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése • Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Közösségi élet fejlődik • Korosztályok közötti konfliktusok enyhülnek • Kulturált kikapcsolódást biztosító városi környezet alakul ki.	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	helyi vállalkozók, BFK és Volán	
Célcsoport	városi lakosság, turisták	
Lehetséges forrás	állami források, Magyar Kisváros Fejlesztési Program, Önkormányzati forrás, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Részvételi tervezésbe bevont lakók száma

Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – közösségi terek, alközpontok kialakítása		
		• Átalakított közterületek nagysága • Kihelyezett okos eszközök száma • Kihelyezett sportszerek és játszótér elemek száma • Újonnan létesített közparkok nagysága • Elültetett fák száma
	eredmény-indikátor	• Közterek napi látogatottsága (fő/nap) • A fiatal korosztály látogatottsága
	hatás-indikátor	• Lakók életminősége javul

II.3.2. FELZÁRKÓZÓ GAZDASÁGI-, HUMÁN MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA

Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése	
Probléma	A város közelmúltban történt erőteljes lakóterületi és ezáltal lakónépességi növekedését lassabban követték a humán intézményi fejlesztések. Legjelentősebb lemaradás a Bucka és az Északi városrészen van. A fejlesztési területek kijelölése bizonyos intézményekre megtörtént, illetve a területbiztosítások folyamatban vannak. Szigetszentmiklós térségi központi szerepkört is betölt, ennek megfelelően az integrált nevelés biztosításában is kiemelt feladatai vannak, melyhez jelenleg nincsen megfelelő helyszín biztosítva. A város kulturális közintézménye nem megfelelő kapacitású.
Indoklás	Jelentős területi eltérések tapasztalhatók a nevelés-oktatási intézmények kapacitás eloszlásában, melyből nagy belső mozgáskényszer is kialakul az egyes városrészek között. Ez tovább növeli a városon belüli autóforgalmat. Az oktatási intézmények elhelyezkedésénél törekedni kell arra, hogy a gyermekek számára lakóhelyükhöz közel, gyalogosan vagy kerékpárral megközelíthető távolságra legyenek a létesítmények.
Javasolt beavatkozások	• ***Oktatási intézmények fejlesztésének komplex, városi szintű kezelése*** Óvoda, bölcsőde, általános iskola városrészekhez kapcsolódó kapacitásfejlesztés (főként Bucka és Északi városrész) - Vackor Integrált Bölcsőde befejezése, Temesvár utcai általános iskola megépítése, Bucka óvoda és általános iskola építése, felekezeti óvodák megvalósítása, konténer óvodák felszámolása, magán oktatási-és nevelési intézmények működésének támogatása (részletes feladatismertetés a városrészeknél). • ***Nyári iskolai napközi*** A nyári napközi helyszínének megtalálása, megfelelő program megfelelő áron biztosítása. • ***Pedagógus továbbképzések támogatása*** Szükséges a létszámhiányból, magas tanulói létszámokból és a helyszűkéből adódó feszültségek általi rendkívüli terhelés kompenzálása és a magas színvonalú nevelőmunka biztosítása céljából. • ***Gyermek -és Családsegítő központ intézményének fejlesztése***

Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése	
	Szigetszentmiklós amellett, hogy a témában térségi központi szerepkört is betölt, tehát több település szakmai munkáját vezeti és ellátja, helyi szinten is egyre növekvő igénnyel szembesül a gyermek- és családsegítés kiterjedt témakörében. A lakosság összetétele nagyon vegyes, különböző társadalmi rétegek keverednek a városban, szerteágazó problémákkal, a szervezet munkaerőigénye egyre bővül. Ennek megfelelően a helyiségigény is növekszik, a megfelelő színvonalú és az egészséges társadalom megőrzése szempontjából kiemelkedően fontos munkához megfelelő helyszínek kellenek, a város nagyságához mérten célszerű az egyes városrészekben is biztosítani foglalkoztató és fogadó pontokat. • ***EGYMI térségi intézeti központ létesítése*** A központ számára megfelelő helyszín a lakiteleki volt almáskert - állami tulajdonú, volt termelőszövetkezeti termőhely - autista foglalkoztatást is biztosító intézmény építése javasolt. • ***Idősek gondozása nappali és teljes ellátást biztosító létesítmények fejlesztése*** Szigetszentmiklós népessége jelenleg inkább fiatal és a tapasztalat az, hogy a kertvárosi környezet magyar viszonyokban viszonylag hosszú ideig képes biztosítani az időseknek a megfelelő életkörülményeket. Ennek ellenére fel kell készülni a nagyobb igényekre: idősek nappali gondozását biztosító intézmények (idősek napközije városrészenként), illetve idősotthon. Meg kell találni egy nagyobb kapacitású idősotthon intézménye számára a megfelelő helyszínt, el kell indítani a tervezési és forrásszerzési programot. • ***Kulturális helyszínek fejlesztése*** Szigetszentmiklós gazdag kulturális élete a jelenlegi helyszíneit kinőtte, a Városi Könyvtár és Közösségi Ház épülete nem biztosít elegendő és megfelelő helyszínt. A meglévő épület megtartása mellett új épületre van szükség, melynek helyét egyértelműen a megújuló városközpontban kell megtalálni és biztosítani, sok funkciót ellátni képes rugalmas tereit a mai kor kihívásainak megfelelően megtervezni. Nagy Igény van kiállítóterekre, korszerű színházteremre és multifunkcionális rendezvény- és foglalkoztató helyiségekre, emellett a civil szervezetek működésének támogatásaként eseményeikre is helyszíneket szükséges biztosítani.
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése • Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése -Közösségi terek, alközpontok fejlesztése
Elvárt eredmények	• Nevelés-oktatási intézmények kiegyenlített kapacitás eloszlása, városrészenkénti megfelelő intézmények létrejötte • Oktatási célok elérésében együttműködő és támogató városvezetés és pedagógusok

Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése		
	• Speciális ellátást igénylő gyermekek támogatása • Gyermek-és családsegítő tevékenység körülményeinek javulása • Felkészülés az idősgondozás kiterjesztésére - idősek napközije, idősotthon kapacitásbővítése • Megújuló kulturális intézményhálózat - színház, közösségi helyszínek bővülése	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata, Tankerületi Központ	
Együttműködő	szakmai és civil szervezetek	
Célcsoport	lakosság, szakmai szervezetek, pedagógusok, pedagógiai, szociális és kulturális szakemberek	
Lehetséges forrás	állami források, Magyar Kisváros Fejlesztési Program, Önkormányzati forrás, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Oktatási- nevelés intézmények férőhelyszáma • Ellátott gyermekek száma • Speciális gyógypedagógiai neveléssel ellátottak száma • Gyermek-és családsegítő ellátásban részesültek száma, ellátott esetszám • Idősek napközi ellátása férőhely, idősotthon férőhely • Közösségi kulturális helyszínek nagysága, száma
	eredmény-indikátor	• Pedagógiai szakmai munka színvonala • Gyermekvédelmi eljárások száma • Helyben tanuló gyerekek száma • Kulturális események száma
	hatás-indikátor	• Lakosság életminősége, elégedettsége javul • Családsegítő és gyermekvédelmi programok eredményessége nő • Helyi identitás erősödik

Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés	
Probléma	A városi közszolgáltatások egy részében - orvosi ellátás - jelentős fejlődés történt az elmúlt időszakban, azonban az ellátás komfortfeltételeit - megközelítés, elérhetőség - még javítani szükséges. Szigetszentmiklós sportélete nagyon gazdag, sokféle igény merül fel és számos igényt sikerül kielégíteni A város komoly eredményeket elérő sportolókkal büszkélkedhet, a fiatalok számára a sport mindenképpen vonzó és megnyugtató szabadidő eltöltési lehetőségeket biztosít. A színes sportélet helyszínei szűkösek és nem minden esetben megfelelő színvonalúak. Különösen hiányoznak a szabadtéri helyszínek elszórtan a városi helyszíneken. A városi focipálya komplexum építése megrekedt, mely helyszín várja a befejezést
Indoklás	A város mindennapi életének meghatározó feltétele az egészségmegőrzés és a sportolás biztosítása. Élhető és együttműködő kisváros egészséges és egészségtudatos emberekkel valósítható meg.

Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés		
Javasolt beavatkozások	• ***Városi Egészségügyi Ellátási Program készítése*** Házi orvosi ellátás helyszínei jelenleg minden városrészben biztosítottak megfelelő színvonalon. Kertváros városrészben új rendelő létesítése szükséges a magánpraxis befejezését követően. Az orvosi rendelők környezetrendezése egyes helyeken még szükséges (parkolás, megközelítés), elérhetőségük a Felsőtag városrészből nagyon nehéz. Megvizsgálandó a praxisközösségek létrehozása és az egészségügyi információs rendszer bevezetése (pl.: ERODIUM). • ***Szakorvosi ellátás elérhetőségének biztosítása*** A szakorvosi ellátás igénybevétele a városlakóknak gyakran nehéz a külvárosi elhelyezkedés miatt. Érdemes végig gondolni egy igényekhez igazított rendelői járat indítását. • ***Védőnői szolgálat új épületének kialakítása*** • ***0-24 órás ügyelet, a gyógyszerellátás biztosítása*** • ***Sportlétesítmények fejlesztése*** Városi focipálya és edzőcentrum építésének befejezése állami támogatással. Jégcsarnok és uszoda építése, továbbá extrém sportpályák (gördeszka park) a Szebeni úti önkormányzati területen. Vízi sport lehetőségek bővítése • ***Városi alközpontokhoz kapcsolódóan fitnesz sportparkok létesítése*** (részletesen az egyes városrészeknél kifejtésre került) • ***Játszóterek megújítása, ügyességi, mozgáskoordiációt fejlesztő eszközökkel*** (részletesen az egyes városrészeknél kifejtésre került)	
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése • Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése • Közösségi terek, alközpontok fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Egészségügyi ellátás és annak elérhetősége javul • Sportolási lehetőségek bővülnek • Rekreációs lehetőségek bővülnek	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata, városi egészségügyi intézmények	
Együttműködő	háziorvosi praxisok, városi egészségügyi- és sport szakmai szervezetek, sportegyesületek	
Célcsoport	lakosság, sportszervezetek, egészségügyi intézmények és dolgozók	
Lehetséges forrás	állami források, Magyar Kisváros Fejlesztési Program, Önkormányzati forrás, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Betegirányító rendszerben résztvevők száma • Egészségügyi ellátásban résztvevő intézmények és helyszínek száma • Sportlétesítmények száma • Megújult játszóterek száma

Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés		
	eredmény-indikátor	• A születéskor várható élettartam és az egészségben eltöltött élettartam • 65 éves korban várható és az egészségben eltöltött élettartam • Igazolt sportolók száma • Túlsúlyos gyerekek száma
	hatás-indikátor	• A lakosság egészségi állapota javul • Nő a várható élettartam • Csökken a krónikus betegek száma

Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozásának támogatása	
Probléma	A világ növekvő bizonytalanságának és összetettségének jelenlegi légkörében a városok számára legnagyobb kihívást a fenntartható és hatékonyabb működés jelenti, amelyet olyan tényezők befolyásolnak mint a növekedő energiafogyasztás, a szennyezés, a hulladékkezelés kihívásai, a természeti és humán erőforrások kimerülése, a városi infrastruktúra jelentős veszteségek mellett történő üzemeltetése, a nem hatékony tervezési folyamatok és döntéshozatali rendszerek, a telített közlekedési hálózatok, valamint a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek. Ezek a tényezők számos problémát vetnek fel, amelyek veszélyeztetik a városok fenntarthatóságát, mivel óriási megterhelést jelentenek a városi rendszerek, valamint a helyi gazdasági ökoszisztéma számára.
Indoklás	A jelenkori kihívások, az Európai Uniós irányelvek, valamint az átalakítás alatt lévő hazai jogszabályok mind azt szorgalmazzák, hogy olyan komplex, rendszer szemléletű, a település helyzetéhez illeszkedő, átgondolt városfejlesztés szükséges, amely a technológiai lehetőségek kiaknázásával: • elősegíti a település fizikai megújulását, • ösztönzi az innovációt, a gazdasági fejlődést, • javítja a mindennapi városi folyamatok hatékonyságát és az életminőséget, úgy, hogy jó közérzet, szoros partnerség alakul ki: a helyi lakosok, a civil társadalom, a helyi gazdasági élet és a különböző kormányzati szintek között. Települési szinten az egyik legfontosabb támogatást és ösztönzőt a város működése/működtetése során keletkező adatok rendszerezése és jogosultságok mentén vezérelt megosztása jelenti. Ennek oka az, hogy ma már a befektetők és fejlesztők legtöbb operatív döntését az adatok vezérlik. A pontos, hiteles és naprakész adatok felhasználásával meghozott döntések jelentős versenyelőnyt jelentenek nemcsak az online vállalatok, hanem a hagyományos iparágak és a szolgáltató szektor számára is.
Javasolt beavatkozások	• ***Városi adatok másodlagos hasznosítása gazdasági szereplők számára*** A városban gyűjtött adatok elemzése, szűrése, aggregálása, rövid- vagy hosszú távú, térbeli és időbeli korrelációk detektálása, majd személyre szabott, illetve

Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozásának támogatása		
	kontextusfüggő, értéknövelt adatszolgáltatások kialakítása a piaci szereplők számára. *Konkrét intézkedések:* • adatgazdálkodási stratégia kialakítása • üzleti modell kidolgozása • intézményi és szervezeti feltételek megteremtése, folyamatszabályzás • IKT feltételek (pl.: szélessávú hálózat, Big Data technológia) biztosítása • ***Északi iparterületen önkormányzati ipari park kialakítása*** A városi gazdaság élénkítésének egyik eszköze a minden igényt kielégítő vállalkozási, iparűzési feltételek biztosítása. Az északi iparterületen kialakítandó 100%-ban önkormányzati tulajdonú az alábbi szolgáltatásokkal tudja támogatni a helyi vállalkozásokat: az igényeknek megfelelő alapterületű csarnokok kialakítása és bérbeadása, portaszolgálat, az üzemeltetéshez szükséges közművek és energia biztosítása, tanácsadás és információszolgáltatás. A hatékony és költségtakarékos működtetés érdekében az ipari Park „smart grid" alkalmazásával alakítandó ki. A „smart grid" a fogyasztás szenzorokkal való mérését és a közmű és annak ügyfelei közötti kétirányú kommunikációt jelneti. A smart grid segítségével információk gyűjthetők a szolgáltatók és fogyasztók szokásairól, valamint az adatkat ismeretében lehetőség nyílik a havária esetek gyors kezelésére, a hálózat hatékonyságának, megbízhatóságának, gazdaságosságának és fenntarthatóságának növelésére. *Konkrét intézkedések:* • A belterülettől északra elhelyezkedő fejlesztési terület ipari területté való kialakítása (telekalakítás, közművesítés, útépítés, csarnokok építése) • előkészítése során, smart grid hálózat kiépítése • smart grid központ kialakítása	
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és az ezen alapuló partnerség megteremtése • Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése • Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése • Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése • Fenntartható energiagazdálkodás	
Elvárt eredmények	• együttműködés kialakulása az önkormányzat és a gazdasági szereplők között • településre betelepülő gazdasági társaságok számának növekedése	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata	
Együttműködő	önkormányzati tulajdonú intézmények és gazdasági társaságok, helyi gazdasági társaságok, KSH, Magyar Közút, közműszolgáltatók, Lechner Tudásközpont	
Célcsoport	helyi vállalkozások, ipari központok, befektetők, fejlesztők,	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, magántőke bevonása, DINOP, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Telepített szenzorok száma • Térfigyelő kamerák száma

Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozásának támogatása		
		• Városi adattár • Adatgazdálkodási szakemberek száma • Adatelemző szakemberek száma • Bérbeadásra épített ipari csarnokok össz. alapterülete • Smart grid hálózat hossza • Smart grid központ
	eredmény-indikátor	• Felhasználók száma • Szolgáltatott adatok száma • Nyílt adatok száma • Üzleti alapon értékesített adatok száma • Elektromos energiafelhasználás mértéke
	hatás-indikátor	• Bruttó hozzáadott érték növekedése • ÜHG gázok kibocsátásnak csökkenése • Levegőminőség javulása

Szolgáltató szektor ösztönzése	
Probléma	A szolgáltató szektort olyan szakirányú tevékenységek alkotják, amelyek elsősorban nem egy fizikai termék előállításával foglalkoznak, hanem szolgáltatások formájában elégítik ki a társadalom bizonyos szükségleteit. A pandémia rámutatott arra, hogy ez a szektor van kitéve a legjobban az egészségügyi és környezeti kihívásoknak, ami különösen igaz a fizikai kontaktussal járó szolgáltatások esetében. A KSH adatai szerint az ország 5 százalékpontos GDP visszaeséséből a szolgáltató szektor aránya 54%, ami 2,7%-os GDP csökkenést jelent csak a szolgáltató szektor – a fogyasztás drasztikus visszaeséséből fakadó – gyengébb teljesítményének köszönhetően.
Indoklás	Az újraindítás szektorális átrendeződést, és a termelési láncok újra konfigurációját hozza el. Fontos, hogy a város olyan modernizációs lépéssorozatot alakítson ki, amellyel helyi szinten tudja ösztönözni a szolgáltató szektor újraindulását.
Javasolt beavatkozások	• ***Szigetszentmiklós Városkártya mobilapplikáció kialakítása*** A mobilapplikáció feladata, hogy egyetlen rendszerbe integrálja Szigetszentmiklós és közszolgáltató (ARIES Nonprofit Kft.) honlapjának információs funkcióit, biztosítsa a digitális bejelentési lehetőségeket, ösztönözze a lakosságot a részvételidemokráciára (részvételi költségvetés, szavazások, részvételi tervezés) és a városkártya funkcióval ösztönözze a helyi szolgáltatások prosperitását. A mobilapplikáció sikeressége érdekében javasolt azt két lépésben megvalósítani. • Első lépésként az önkormányzat már meglévő alkalmazásainak funkcióinak áttekintése, racionalizálása történik, • Második lépésben pedig azok kiegészítése szükséges új, a helyi érintettek által igényelt, a kor lehetőségeinek és elvárásainak megfelelő modulokkal, amelynek eredményeként egy szofisztikáltabb és a helyi igényekre

Szolgáltató szektor ösztönzése	
	reflektáló mobilalkalmazás jön létre. Fontos, hogy az informatikai fejlesztések kapcsán a bekerülési és esetlegesen emelt fenntartási költségekkel is számoljon a projekt a közreműködő/érintett intézményeknél, cégeknél. A mobilalkalmazás segítségével minden városi lakos, vállalkozó vagy átutazó turista a lehető legegyszerűbben és leghatékonyabban képes igénybe venni a városban elérhető szolgáltatásokat vagy megtalálni azokat az információkat, amelyek megkönnyítik napi teendői, feladatai ellátását. • ***Gazdasági konzultációs program kialakítása*** A program egy fórumot (platformot) teremt a gazdasági szereplők és városi döntéshozók, illetve döntéselőkészítők számára a felmerülő, megoldandó feladatok egyeztetésére, annak érdekében, hogy azokra eredményesen és gyorsan lehessen reagálni. Ezáltal biztosítva azt, hogy a város hosszú távon is vonzó életperspektívát nyújtson az itt lakók, továbbá a tartós letelepedést tervezők, valamint a vállalkozói szféra számára. A program feladatainak a koordinálását több specifikus csoport (pl.: munkaerőképzés, városi infrastruktúra, városi szolgáltatások és vállalati környezet fejlesztése, a városi vonzerő) is koordinálhatja. Munkájuk elsődleges célja az aktív szerepvállalás a kérdések megválaszolásában és a teendők meghatározásában *Konkrét intézkedések:* • szervezeti feltételek megteremtése • online kommunikációs platform kialakítása • ***„Pop-up" üzlethelyiségek és „co-working" irodahelyek kialakítása*** A helyi gazdaság nem csak az ipari területek kiépítésével, hanem szolgáltató szektor infrastruktúrájának fejlesztésével is élénkíthető. Önkormányzati tulajdonban lévő üzlethelyiségek hozzájárulhatnak a „pop-up business" beindításához. Ez elsősorban a feltörekvő, a digitális térben alapított és működő márkák számra ad lehetőséget, amelyek irodai körülmények között is kipróbálhatják az ügyfelekkel való kapcsolattartás és a temék(ek) kézzelfogható bemutatását. Ez egyben közvetlen módja az értékesítés ösztönzésének, anélkül, hogy jelentős pénzösszegeket kellene fordítani az online ügyfélszerzésbe. A másik lehetőség a „co-working" irodahelyek kialakítása, amelyek lehetőséget biztosítanak a kezdő vállalkozások számára költséghatékony irodahelyek és irodai szolgáltatások igénybevételére. *Konkrét intézkedések:* • „pop-up business" üzlethelyiségek kialakítása • „co-working" irodahelyek kialakítása fejlesztés megvalósítása • ***Lakótelepi piac fejlesztése*** A szolgáltatások ösztönzésének alapvető feltétele a megfelelő, mai kor előírásainak és a fogyasztók elvárásainak megfelelő infrastruktúra kialakítása. A piac még most is a társadalmi interakciók, illetve a „Farm-to-

Szolgáltató szektor ösztönzése		
	table" mozgalom egyik legfontosabb helyszíne, ezáltal a városi szolgáltatások egyik meghatározó eleme. *Konkrét intézkedések:* • a fejlesztés terveinek és az üzemeltetés üzleti modelljének kidolgozása • fejlesztés megvalósítása	
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és az ezen alapuló partnerség megteremtése • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése - Közösségi terek – alközpontok fejlesztése • Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés • Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása • Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	
Elvárt eredmények	• városi közszolgáltatások elérhetőségének és minőségének javulása • lakosok városi aktivitása • szolgáltató szektor teljesítményének erősödése • helyben történő vásárlás és fogyasztás növekedése	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata	
Együttműködő	lakosság, helyi gazdasági szereplők, önkormányzati tulajdonú intézmények és gazdasági társaságok, közműtársaságok.	
Célcsoport	lakosság, helyi vállalkozások, szolgáltatók	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, magántőke bevonása, DINOP, GINOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Szigetszentmiklós városkártya mobilapplikáció • Mobilapplikáción elérhető interaktív alkalmazások száma • Csatlakozott szolgáltatók száma • Online kommunikációs platform • Kialakított „pop-up" üzlethelyiségek nagysága • Kialakított „co-working" irodaterület nagysága • Piacon működő kerekedők és szolgáltatók száma
	eredmény-indikátor	• Mobilapplikációt használó lakosok száma • Mobilapplikáción indított ügyintézések, bejelentések száma • Szolgáltatók száma • Szolgáltatók nettó árbevétele • Öt éven túl működő gazdasági társaságok aránya
	hatás-indikátor	• A város gazdaságán belül a szolgáltató szektor bruttó hozzáadott értékének növekedése

Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	
Probléma	A mobilitási rendszer hatékony működésének alapja a megfelelő, hierarchikus úthálózat megléte, a gördülékeny áramlást lehetővé tevő fizikai és informatikai infrastruktúra rendelkezésre állása. A közlekedés lefolyása mellett napjainkban egyre hangsúlyosabb szerepet kap a közlekedésbiztonság és az utca, a közterület vizuális megjelenése. Fontos, hogy az összességében teljesítőképes

Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	
	közlekedési hálózat ne okozza az élhetőség aránytalan romlását, ugyanis a túlzott mobilitásnak és áruszállításnak való alárendeltség rossz minőségű lakóterületet hoz létre. Szigetszentmiklóson az úthálózat számos pontján látható annak ad hoc keletkezése, amely a kialakult térstruktúrában nehezen javítható, változtatható. A makroszkopikus szintű, hálózati hiányosságok oldása mellett az alaphálózat esetében is számos hiányosság, probléma merül fel. Számos utca jelenleg sem rendelkezik szilárd burkolattal, amely kedvezőtlen időjárás esetén szinte járhatatlanná is tud válni. A forgalomcsillapított, sebességcsökkentett övezetek kiterjedése kicsi, a meglévők esetében az alacsony sebesség betartatására nincs alkalmazva megfelelő forgalomtechnikai eszköz (pl. sebességcsökkentő küszöb, sávszűkítés). Ezen területeken a közlekedők elválasztása (különösen a lakó--pihenő övezetekben) nem indokolt, azonban a fő- és gyűjtőúthálózaton hiányos a gyalogos infrastruktúra, az átkelőhelyek közül több nem kellően látható, valamint számos gyakori átkelési ponton hiányzik a kijelölt gyalogos-átkelőhely. Számos csomópont rendelkezik rossz beláthatósággal, valamint megtévesztő elsőbbségadási renddel. A kialakított körforgalmú csomópontok kedvező képet mutatnak, de nem minden alkalmas csomópont került átépítésre. A parkolás szintén több helyütt jelent problémát a városban, leginkább a sűrűn lakott területeken. A parkolóhelyek száma sokhelyen nem bővíthető, valamint a közterületi parkolás is jelentős területeket vesz el a közterületből.
Indoklás	A közúti motorizált közlekedés volumene csak egy bizonyos mértékig csökkenthető alternatív lehetőségek megnyitásával, a meglévő forgalmakat továbbra is el kell vezetni. A lakóterületek terhelésének csökkentése, közlekedéstől való „védelme” végett új gyűjtőutak kialakítása indokolt. A halálos és súlyos sérüléssel járó balesetek számának minimalizálása (nullára csökkentése) az egyik legfontosabb közlekedési célkitűzés a jövőre nézve, aminek megfelelően a biztonságot növelő eszközök széles tárházának alkalmazására van szükség. Ez egyfelől jelent övezeti szintű sebességcsökkentést (lakó-pihenő és Temp30 övezetek), továbbá jelenti az adott útszakaszok keresztmetszeti átalakítását (sebességcsökkentő küszöb, sávelhúzás, rendezett parkolás, szűk forgalmi sáv stb.). A közlekedés biztonsága és az alkalmazott sebesség erős korrelációban van az élhetőséggel. A mozgó forgalom mellett az álló forgalommal is foglalkozni szükséges, a parkolóhelyek korlátozott száma és magas kihasználtságuk miatt. A parkolóhelyek száma nem követte le a motorizációs szint emelkedését, aminek következménye az egyre jellemzőbb rendezetlen, szabálytalan és biztonságot rontó parkolás.
Javasolt beavatkozások	• ***Közúthálózati rendszer hiányosságainak megszüntetése*** A közúthálózat esetében egyértelműen meg kell határozni az adott elemek jövőbeli funkcióját és meg kell kezdeni a meglévő hálózat erre történő átalakítását. A gyűjtőutak kialakításánál fontos, hogy azok mindenképpen biztosítsanak csatlakozást az országos közúthálózati elemekhez,

Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	
	keresztmetszeti kialakításuk legyen városias, betartva a szükséges védőtávolságokat. Konkrét intézkedés: • Déli kiskörút megvalósítása; • Tököli út, Szebeni utca meghosszabbítása az országos közúthálózatig; • Babits Mihály utca-Nagyváradi utca fejlesztése; • Leadó utca kikötése a Csepeli gerincúthoz; • Leshegy utca kikötése a II. Rákóczi Ferenc útra; • Csépi út környezetének (Bucka városrész) úthálózati átalakítása; • Északi ipari területek megfelelő útkapcsolatainak biztosítása. • ***Biztonságos és magas minőségű közlekedési rendszer kialakítása*** A közlekedésbiztonság fokozása számos lehetőség mutatkozik, melyek közül mindig a területi sajátosságok tükrében kell a legmegfelelőbbet kiválasztani. Mindenképpen szükséges azonban a lakott területeken a forgalom eltérő mértékű csillapítására, a balesetveszélyes helyszínek, baleseti gócpontok megszüntetésére. A nagy gépjárműforgalommal rendelkező útszakaszokon – ahol a vegyes úthasználat nem tud biztonságosan funkcionálni – szükség van akadálymentes és megfelelő szélességű járdák kialakítására, valamint a kritikus helyeken gyalogátkelőhelyek kijelölésére. A közlekedés szolgáltatási minősége kihatással van a környező területek élhetőségére, környezeti terhelésre (pl. burkolatlan utcák menti szálló por), és végső soron az módválasztásra is. Ennél fogva szükséges a közúti hálózati elemek megfelelő szinten tartása. Konkrét intézkedések: • lakó-pihenő és Tempo30 övezetek kijelölése (Lakihegy, Felsőtag, Ófalu, Bucka, Városközpont, Kertváros, Dunapart) • vonalmenti forgalomcsillapítás (Tököli út – Szent Erzsébet tér - Bajcsy-Zsilinszky utca, Somogyváry Gyula – Kisfaludy utca, Árpád utca, Üdülősor, Rév sor); • vegyes forgalmú sétálóutca kialakítása (pl. Kossuth Lajos utca); • akadálymentes, kellő szélességű járdaépítési és felújítási program (pl. Szent Miklós úti lakótelep, Boglya és Csépi út); • kijelölt gyalogátkelőhelyek létesítése (pl. Dobó István-Nap utcai óvoda; Bercsényi-Rákóczi u.; Tököli út – Csokonai utca csomópontban), illetve a meglévők biztonságának fokozása (pl. Tököli út – Szebeni út (ÁJTI) térségében, illetve a Mű út mentén); • megfelelő útburkolattal nem rendelkező utak kiépítése, korszerűsítése (pl. Massányi Károly utca, Szent Miklós úti lakótelep, Cseresznyés utca, Híradó utca, Hullám köz, Nóra sétány); • körforgalmak kialakítása (pl. Petőfi utca – Temesvári utca, Tököli út – Bajcsy-Zsilinszky utca, Tököli út – Dobó István utca, Kinizsi utca – Bercsényi utca csomópontokban);

Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése		
	• Gyári út – Mű út csomópont átalakítása, a Mű út és a H6 HÉV vonal különszintű keresztezésének kialakítása • ***Parkolási problémák kezelése*** A parkolóhelyek száma csak nagyon kis mértékben növelhető, ráadásul a növekvő várakozóhelyszám nagyobb gépjárműforgalmat indukál. A parkolás esetében ezért alapvetően szabályozási intézkedéseket szükséges meghozni, a hosszútávú megoldás az ösztönzőkkel és kényszerekkel a gépjárműbirtoklás csökkentése. A belsőbb területeken korábban működő fizetős várakozási rendszer visszaállítását érdemes megvizsgálni, illetve mérsékelt számú új parkoló létesíthető az akut problémák kezelése érdekében. Konkrét intézkedések: • fizetős várakozási rendszer visszaállításának vizsgálata; • parkolásirányítási, minimális várakozásra ösztönző rendszer bevezetésének vizsgálata; • elektromos töltőhelyek kialakítása; • parkolóhelyek kialakítása a városközpont lakótelepi részén (pl. Piac térsége, Jókai utca környéke, Szent Miklós lakótelep, és József Attila lakótelep, Május 1. sétány, Szánkódomb melletti parkoló).	
Kapcsolódó célok és intézkedések	• Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása • Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése, közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Burkolt utak arányának növekedése • Parkolási problémák enyhülése, parkolóhelykeresési idő rövidülése • Közúti baleseti mutatók javulása • Utazási idők csökkenése	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata (NIF, Magyar Közút)	
Együttműködő	helyi civil szervezetek, helyi lakosság, Magyar Közút	
Célcsoport	helyi lakosság, helyi vállalkozások, ipari központok	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, magántőke bevonása, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Fő- és gyűjtőúthálózat hossza • Burkolt utak aránya • Forgalomcsillapított övezetbe bevont utcák hossza • Vegyes forgalmú sétálóutcák hossza • Járdaprogramban megújult, kiépült gyalogos felületek hossza • Parkolóhelyek száma • E-töltők száma
	eredmény-indikátor	• Érzékeny lakóterületek terhelése • Közúti balesetek száma, súlyossága • Közúti balesetben meghaltak száma

Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése		
		• E-töltők kihasználtsága
	hatás-indikátor	• Lakosság elégedettsége a mobilitási rendszerrel kapcsolatban

II.3.3. KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS

Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	
Probléma	A város kedvező közlekedés-földrajzi fekvésének, valamint a nagykiterjedésű ipari és szolgáltatási telephelyek hátrányaiként jelenik meg a forgalmas utak mentén mért jelentős zaj- és légszennyezettség. A 2020 december 12-én történt havária-szerű környezetszennyezés, amely során az olajszennyezés hatására az RSD lápterületeinek rendkívül sérülékeny élőhelyek pusztultak el szintén rávilágítottak a környezeti monitoring fontosságára. A monitoring rendszer hiányából fakad az is, hogy tulajdonképpen egyáltalán nem áll a város rendelkezésére adat vízgazdálkodásáról, vízgyűjtő területéről és a keletkezett csapadékvíz mennyiségéről, valamint az elvezetett csapadékvíz minőségéről. A vízmennyiség és vízminőség mérők kialakítása lehetőséget ad az éghajlatváltozás hatására várhatóan egyre gyakoribb hirtelen lezúduló csapadék és az esetleges havária szerű szennyezések gyors kezelésére. A városban meglévő térfigyelő kamerarendszer szintén a monitoring-hálózat része, azonban ennek korszerűsítése, bővítése a hatékony bűnmegelőzéshez szükséges.
Indoklás	Mind a városirányítási, mind a környezetvédelmi problémák kezeléséhez elengedhetetlen a környezeti monitoring kiépítése és erre alapozott városirányítási rendszer kialakítása. A városban telepített (telepítendő) szenzorok, illetve a városhasználók által generált adatok (amelyek származhatnak egyedi mérőkből, vagy a városi applikáció használatából), rengeteg adatot szolgáltatnak. Ennek a nagy számú, sokszor valós idejű adatnak a feldolgozásához, elemzéséhez, rendszerezéséhez további felhasználásához egy ún. városi dashboard, azaz irányító vagy döntéstámogató, városirányítási rendszer kialakítása szükséges. A térinformatikai alapon működő városirányítási rendszerek alkalmasak a helyhez kötött információk tárolására, gyors megjelenítésére és összetett elemzésére, amely megkönnyíti a városüzemeltetést, a tervezést és a döntéshozást, ugyanakkor folyamatos monitoring lehetőséget biztosít az elindított programok értékeléséhez. A megoldással a különböző funkciókat (városüzemeltetés, városirányítás stb.) könnyen lehet vezérelni, az elérhető adatokat valós időben monitorozni, lehetséges továbbá azokat összesíteni, menteni, illetve vizuálisan megjeleníteni.

Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	
	A városirányítási rendszer segítségével lehetővé válik a város közlekedési, energetikai vagy környezeti helyzetének gyors és könnyű áttekintése. A jelenlegi és a prediktív elemzések segítik a döntéshozókat a fejlesztési irányok meghatározásában. Az adatok felhasználásával a városirányítási döntések akár valós időben is történhetnek pl. forgalomszervezésnél. A feldolgozott adatokat mindenki számára könnyen elérhetővé, felhasználhatóvá lehet tenni, akár egy telefonos applikáción keresztül. A nyílt adatok segíthetik a városlakók tudatosságát, elsősorban a környezetvédelmi, energiahatékonysági és közlekedési kérdésekben. Ezen kívül az elérhető városi adatok a piaci szereplők innovációs tevékenységét is segíti, ezzel gazdasági növekedést is eredményez.
Javasolt beavatkozások	• ***Szigetszentmiklósi térinformatikai alkalmazás folyamatos fejlesztése, frissítése*** Az önkormányzat 2016 óta rendelkezik térinformatikai alkalmazással (Szigetszentmiklós Várostérkép), amelyet alapvetően azért hoztak létre, hogy naprakész információt és gyors elérést biztosítson egy interaktív térképfelületen keresztül Szigetszentmiklós közérdekű adataihoz, mind a lakosok, mind az önkormányzat számára. Az adatok feltöltéséért és menedzseléséért az ARIES Nonprofit Kft. felel. A (tér)informatikai rendszerek és alkalmazások szerepe kiemelkedő fontosságú a városüzemeltetésben, a rendszerhez jelenleg azonban nem kapcsolódik semmilyen digitális úton elérhető szolgáltatás, ügyintézés. Egy közös hálózati infrastruktúra bevezetése a különböző közszolgáltatóknál számos továbbfejlesztési lehetőséget kínál a digitális szolgáltatások körének bővítéséhez (pl. közterület-használat iránti igénybejelentés, lakossági bejelentő funkció, önkormányzati épületállomány energetikai jellemzőinek kezelése.) Javasolt először megvizsgálni a már meglévő rendszer használhatóságát, tovább fejleszthetőségét, amennyiben kellően felhasználóbarát és megfelelő alapot nyújt a tervezett funkciók kialakítására, úgy a meglévő rendszer adatfrissítését, további adatkörökkel való bővítését biztosítani kell, valamint ahhoz kapcsolódóan képzéseket szükséges indítani az önkormányzati dolgozó és a lakosok részére. • ***Városi adatgyűjtő és monitoring hálózat kiépítése, bővítése (szenzorok kialakítása)*** A közvilágítás - mint horizontális és hálózatba kapcsolt rendszer - megteremtheti az okos város alapinfrastruktúrát, („*smart city enabler*[6]” – lámpaoszlop + 7/24 áramellátás + kommunikációs infrastruktúra) amelyre olyan eszközök telepíthetők, amelyek az általuk betöltött funkciókon túl egymáshoz is tudnak kapcsolódni (pl. térfigyelő kamerák, szenzorok, intelligens gyalogátkelő, pánikgomb, elektromos töltők stb.). Az ilyen horizontális infrastruktúrák és a hozzájuk kapcsolt eszközök nagy mennyiségű adatot tudnak gyűjteni a városban zajló folyamatokról (Big data), amely lehetővé teszi

[6] http://lechnerkozpont.hu/doc/okos-varos/smart-city-tudasplatform-metodikai-javaslat.pdf 22. oldal

Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	
	új összefüggések feltárását, a folyamatok optimalizálását és a döntéshozatal támogatását. A szenzorrendszer lehetőséget ad a település számára, hogy e területen adatokat gyűjtsön, információ álljon rendelkezésére a szükséges beavatkozási területek viszonylatában: • Forgalomszámláló (gépjármű, gyalogos egyaránt) – segítségükkel a forgalom optimalizáláson túl lehetőség nyílik az igény alapú közvilágítási szint szabályozásra; • Víz jelenlét érzékelés, gázérzékelők vagy túlfeszültség-érzékelők azonnal figyelmeztethetnek, ha valami nem stimmel a közműveknél • légszennyezés mérők telepítése: A város lakóövezeteinek legforgalmasabb stratégiai pontjain (Petőfi utca, Bajcsy-Zsilinszky. utca, Gyári út, Kossuth L. utca, Csepeli út) telepített, digitális kijelzővel ellátott légszennyezés-mérő berendezések kihelyezése. Célja a lakosság tájékoztatása mellett a figyelem felhívása a környezetszennyezés mértékére és az ehhez kapcsolódó köztudat formálása. A nyílt adatrendszerek ugyanakkor nemcsak a város vezetése, hanem piaci szereplők számára is számos lehetőséget rejt, részletesen a „Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása” intézkedés szerint. • ***Térfigyelő kamerarendszer továbbfejlesztése a kritikus pontoknál*** A tervezett beruházás célja a meglévő rendszer felülvizsgálata és továbbfejlesztése a rendőrség, közterület felügyelet és polgárőrség által ellenőrzött térfigyelő rendszer sok esetben megteremti a bűncselekményekre gyakorolt preventív hatást, növeli a lakosság szubjektív biztonságérzetét. Javasolt a térfigyelő rendszer bővítése, pánikgomb megoldás integrálásával. Közterületre telepített, közvilágítási hálózatra installált, térfigyelő kamerákkal kiegészített köztéri biztonságtechnikai eszköz, amelynek használatával egy mozdulattal jelezni tudja, ha veszélyhelyzetben, illetve fenyegetve érzi magát vagy éppen embertársa biztonsága, egészsége, vagyona forog kockán. Azonnali riasztást indíthat, így jelezheti a hatóságok felé segélykérését. • ***Városi dashboard kialakítása (városvezetés számára a város infrastruktúrájának nyomon követése, vezérlése és optimalizálása)*** A Big data feldolgozásának és hasznosításának egyik hatékony eszköze lehet egy városi dashboard, amely lehetővé teszi a városvezetés számára a város infrastruktúrájának nyomon követését, vezérlését és optimalizálását. A megoldással az alkalmazásokat könnyen lehet vezérelni, az elérhető adatokat valós időben monitorozni, lehetséges továbbá azokat összesíteni, menteni, illetve vizuálisan megjeleníteni. A megoldások egy platformon történő megvalósításával és kiszolgálásával, nagyban növelhető a városüzemeltetés hatékonysága, a közbiztonság, a közszolgáltatások színvonala. • ***Közterület-felügyeleti elektronikus bejelentő rendszer kialakítása*** Az intézkedés keretein belül kialakításra kerül a térinformatikai rendszerrel kompatibilis mobiltelefonos applikáció bevezetése (összekapcsolva a

Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése		
	Szolgáltató szektor ösztönzése intézkedés keretében bemutatott városkártya applikációval) a lakossági panaszok gyors kezelésére. Az applikáció lehetőséget kell, hogy biztosítson arra, hogy integráltan alkalmazkodjon a polgármesteri hivatal rendszeréhez, ügyiratszámmal elindított ügyintézés biztosítása révén. Emellett egy központi telefonszám kerül bevezetésre, amely lehetővé teszi, hogy az applikációval nem rendelkező lakosok közvetlenül bejelentéseket tudjanak tenni a közérdekű ügyek elintézésével kapcsolatosan.	
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és az ezen alapuló partnerség megteremtése • Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése - Közösségi terek – alközpontok fejlesztése • Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés • Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása • Szolgáltató szektor ösztönzése • Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése • Hulladékgazdálkodás fejlesztése • Fenntartható energiagazdálkodás • Autóhasználat mérséklésének ösztönzése	
Elvárt eredmények	A cél, hogy a kialakított információs, monitoring és üzemeltetési rendszer segítse az önkormányzat munkáját, támogassa a városi döntéshozást, ugyanakkor átláthatóvá tegye a város helyzetét, a társadalmi, gazdasági, környezeti folyamatokat, ezzel javítva a kormányzás eredményességét és jelentősen csökkenti a városüzemeltetési költségeket.	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata	
Együttműködő	Szigetszentmiklósi Városfejlesztő Nonprofit Kft., ARIES Nonprofit Kft., Polgárőrség	
Célcsoport	• lakosok • sérülékeny célcsoportok: idősek, mozgáskorlátozottak, gyerekek • vállalkozások, gazdasági társaságok	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, GINOP Plusz, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Telepített szenzorok száma • Térfigyelő kamerák száma • Térinformatikai rendszer adatköreinek száma • Városi dashboard rendszer megléte • Elektronikus bejelentő rendszer megléte
	eredmény-indikátor	• Monitoring adatokra épülő döntések száma • Elektronikus bejelentések száma • Kamerarendszerrel felderített bűnesetek száma • Pánikgombnak köszönhetően megvalósult intézkedések száma • Gyűjtött és közétett környezeti adatok száma

Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése		
	hatás-indikátor	• Városüzemeltetési költségek csökkenek • A bűnesetek száma mérséklődik • Javul a környezeti állapot • Lakosság környezettudatossága nő • Közterületi rongálások száma csökken

Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	
Probléma	Szigetszentmiklós megfelelő víztermelő helyekről jó minőségű ivóvízzel ellátott város, összességében korszerű hálózattal, ahol a hálózati elemek összekapcsolására, bővítésére van szükség, ami folyamatosan zajlik. 2021 június 23-án Szigetszentmiklós Városfejlesztési Bizottsága, 28-án a Pénzügyi Bizottsága tárgyalta és a június 30-ai Képviselő-testület tárgyalni fogja a városi szennyvíztisztító telep kapacitásbővítésének tervezését. Ennek oka, hogy a lakossági és ipari bekötéseket rövidesen korlátozni kell majd. A szennyvízelvezető-hálózat elavult szakaszok cseréjével karbantartott. A vízfogyasztás csökkenésével megnőtt a szennyvíz szervesanyag tartalma, amelynek kezelésére a jelenlegi technológia nem elégséges, ezért a beruházás magas prioritású. A szennyvíziszap-elhelyezés további gondot jelent. A csapadékvíz-elvezetés nem teljeskörű, a zárt rendszer mindössze a város 10%-át fedi le, ami a szikkasztásos megoldások mellett sem elegendő az egyre gyakoribbá váló extrém esőzések esetén. Számos tanulmány készült a probléma megoldására. Energiaellátás területén az emelkedő lakosságszámmal fellépő gázigény növekedés igényel beavatkozásokat.
Indoklás	A lakóterületek fejlesztésével növekvő lakónépesség szám ellátásához a jelenlegi közműhálózatok, illetve befogadók és tisztító művel fejlesztésére van szükség. Ezen felül vannak a városnak ellátatlan területei (Kavicsos-tó), ahol alapvető közműhiányosságok jellemzők. A város környezetében érzékeny vízbázisvédelmi területek találhatók, a Duna parti víztermelő helyekről történik a település ivóvízellátása, de fontos szerepet játszanak a vőváros és az agglomeráció kiszolgálásában is. A bővítést megalapozó koncepció elkészült, amely figyelembe veszi a város várható fejlődését. A csapadékvíz kezelés nagymértékben befolyásolja a felszíni- és felszín alatti vízminőséget, valamint jelentős szerepet játszik a klímaváltozás negatív hatásaival szembeni fellépésben. Bizonyos formáival, amelyek egyben a szélsőséges csapadékviszonyok esetenként kritikus helyzeteinek kezelésében is szerepet játszanak, gazdagítani lehet a települési zöldinfrastruktúra-hálózatot is. A növekvő gázigények kiszolgálására a középnyomású gázelosztó vezetékek fejlesztése szükséges, valamint új területek beépítése során teljes hálózatfejlesztés kell.
Javasolt beavatkozások	• ***Szennyvíztisztítás létesítményeinek fejlesztése***

Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	
	A szennyvíztisztító telep biológiai kapacitásnövelésére engedélyezési terv készült, amelynek megvalósítása a 2021 évvel kezdődő uniós program ciklusban várható. Szükséges még egy Vízjogi Engedélyezési terv (jelenleg beszerzés alatt áll), illetve egy Kivitelezési terv. A koncepció alapján a kivitelezés 3 ütemben történne: I. ütem: 2500 m^3/d kapacitású új technológiai reaktor egység III. fokozattal, ülepítővel, továbbá a szükséges iszapvonallal, amely sz esetlegesen később megvalósuló II-III. ütemek építészeti-gépészeti egységeit is tartalmazza. II. ütem: 2500 m^3/d kapacitású újabb egység megépítése, méretében és egyéb paramétereiben az I. ütemmel megegyező módon, kivétel az iszapvonal, amely erről az egységsorról az I. ütemnél kibővített gépészeti egységekhez (iszapprés) csatlakozik. III. ütem: a meglévő, gépészetileg és szerkezetileg elavult ún. „régi” tisztítási sor teljes építészeti és gépészeti felújítása a meglévő 2500 m^3/d megtartásával. Fontos még a Határ úti, a szennyvízvezeték tehermentesítésére szolgáló átemelő műtárgy és vezeték kivitelezésének befejezése. • ***Csapadékvíz elvezetés*** A jelenleg elvezető hálózat anyagát tekintve elavult, folyamatos rekonstrukció szükséges. A csapadékcsatorna betorkollásoktól távoli településrészeken, a szivárogtatás, a helybentartás gazdaságos és a továbbiakban is ennek a módszernek az elterjesztése ajánlott, egyedi, helyszínre tervezett megoldásokkal. Ahol egyébként is zöldfelületfejlesztés várható, ott érdemes megfontolni az esőkertes kivitelezést. Ennek előnyei az esztétikai előnyökön túl a víztározással, vízmegtartással elérhető mikroklimatikus feltételek javítása, vagyis a klímabarát megoldások. A csapadékvíz-elvezetést célzó beruházások megvalósítása során már elkészült a hálózathidraulikai modell, és épülnek a végponti vízmennyiség- és intenzitás-mérők, amelyek lehetővé teszik az előrejelzést. A kritikus helyeken egyedi megoldások, vízmegtartási koncepciók készülnek, a városi hálózat vízjogi engedélyének frissítésével. A DHI tanulmánya alapján megállapítható, hogy célszerű a klímaadaptációs megoldások figyelembevételével tervezni a döntéseket, vagyis a nem ismert komponensek változása miatt rugalmas tervezési módszerrel szülessenek döntések. Célszerű, hogy a lehetőségekhez mérten klímastratégiai célokhoz illeszkedve szülessenek meg a beruházások. A város számos tervezett közlekedésfejlesztése járulékos feladataként megjelenik a csapadékvíz-elvezetés igénye. Egyrészt a Bucka városrész speciális adottságai koncepció készítését indokolja. További komplex beruházáshoz kötődő kivitelezés a HÉV6 szigetszentmiklósi állomásainak kialakításához kapcsolódó vízelvezetési igények merülnek fel (pl. Május 1 sétány). • ***Villamosenergia-ellátás fejlesztése*** A városban jelentkező igény növekedés kiszolgálásához a Leshegyi ipari park területen az ELMŰ Nyrt. új állomás telepítését készíti elő.

Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése		
	A HÉSZ 2021 évi elfogadásának következményeként az újonnan kialakított lakóövezetben kizárólag földkábeles megoldással építhetők ki a szükséges ellátást biztosító vezetékek. A városközpontban, az útfelújításokhoz, járdaépítésekhez kapcsolódóan, el kell indítani a légvezetékek helyetti földkábeles kivitelezését. • ***Tűzivíz-hálózat fejlesztése*** Szigetszentmiklós számos, a katasztrófavédelem számára elérhetetlen utcával, zsákutcával rendelkezik. Kiemelten szükséges kezelni a Felsőtag városrészt. Itt fejleszteni szükséges a tűzivíz-hálózat műszaki elemeit, új vízcsapok kihelyezésével.	
Kapcsolódó intézkedések	• Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása • Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése • Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése • Energiahatékonyság növelése	
Elvárt eredmények	• Környezeti feltételek javulása • Klimatikus feltételek javulása (extrém időjárási szélsőségek negatív következményeinek enyhülése	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	Közmű társaságok, önkormányzati intézmények	
Célcsoport	Lakosság, intézmények	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás, állami források, KEHOP Plusz, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Csapadékvíz megoldásba bevont városi területek nagysága • Elért szennyvízkapacitás • Korszerűsített szennyvízhálózat hossza • Elektromos kábelek földkábelként fektetett aránya • Újonnan elhelyezett tűzivíz csapok száma
	eredmény-indikátor	• Csapadékvíz előrejelzés működése • Vonzó településkép
	hatás-indikátor	• Extrém időjárási események következményeinek kezelése • Kedvező, biztonságos városi életkörülmények • Mikroklíma javulása • Optimális városüzemeltetés

Hulladékgazdálkodás fejlesztése	
Probléma	A települési szilárd hulladék-kezeléssel összefüggő komplex feladatot az ARIES Nonprofit Kft. Környezetgazdálkodási Egysége látja el.[7] A kommunális hulladék gyűjtése heti rendszerességgel biztosított. 2016. január 1-jétőla lomtalanítás házhoz menő szolgáltatásként üzemel. A házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés (papír, műanyag és fém alumínium, a társasházakban üveg)

[7] Forrás: http://www.arieskft.hu/

Hulladékgazdálkodás fejlesztése	
	megoldott zsákos, illetve szelektív hulladékgyűjtők alkalmazásával. Ezen kívül a szelektíven gyűjtött hulladék egész évben leadható a szolgáltató átrakó-állomásán, valamint két közterületi gyűjtőponton. Az elmúlt öt év trendjei alapján az elszállított hulladék mennyisége folyamatosan növekedett, amelyet nemcsak a lakónépesség növekedése indokol, hanem trendszerűen megfigyelhető az egy főre jutó hulladék mennyiségének növekedése, amely 2018-2019-ben már 250 kg/fő/év feletti értéket mutat- Sajnos ezt nem követte az elkülönítetten gyűjtött hulladékok növekedési trendje, de elmondható, hogy a lakosságtól származó biológiailag lebomló hulladékok tömege a vizsgált időszakban fokozatosan és nagymértékben nőtt, műanyag csomagolási hulladék mennyisége is jelentősen nőtt, a fém és üveg hulladéké viszont csökkent. Az utak mentén és a külterületen még mindig jellemző az illegális hulladéklerakás.
Indoklás	A hulladék mennyiségének csökkentése érdekében elengedhetetlen a lakosság személyes felelősségvállalásának növelése, a szemléletformálás. Az ARIES Nonprofit Kft. rendszeres környezettudatos szemléletformálási tevékenységet folytat. Ugyanakkor az elkülönítetten gyűjtött és újrafelhasznált hulladék mennyiségi növekedése érdekében szükséges a szelektív hulladékgyűjtési szolgáltatás további fejlesztése. A környezeti szennyezések mérséklése érdekében pedig az illegális hulladéklerakók felszámolása komoly feladat.
Javasolt beavatkozások	• ***„Zero waste" életmód népszerűsítése*** Részletesen a „Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása" intézkedésben. • ***Biológiailag lebomló hulladékgyűjtési szolgáltatás bővítése, zöldhulladék feldolgozása*** A kertvárosias településrészeken kiemelt jelentősége van a helyi/kerti komposztálásnak, a közterületi zöldfelületeken keletkező biomassza feldolgozás során a szolgáltató által végzett komposztálásnak. A komposztálás népszerűsítése érdekében javasolt a kertes, családiházas településrészeken komposztáló edények pályázati úton történő kiosztása. A társasházi területeken közösségi komposztálók kialakítása szükséges. • ***Üveggyűjtési rendszer továbbfejlesztése*** Tekintettel arra, hogy a jelentős mennyiségben keletkező üveg csomagolási hulladék gyűjtése a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés keretében nem biztonságos, és a hulladékudvarokban, gyűjtőszigeteken begyűjtött ilyen hulladék mennyisége eddig nem volt jelentős, javasolt üveghulladék gyűjtési akcióik szervezésére van szükség. • ***Műanyag, fém és üvegpalack visszaváltás segítése, városi szintű támogatása*** A Kormány 2020 februárjában meghirdette a Klíma- és Természetvédelmi Akciótervét, amelynek egyik fő eleme az üveg- és műanyag palackok, valamint

Hulladékgazdálkodás fejlesztése	
	a fémdobozok visszaváltásának biztosítása[8]. Ezek értelmében elsősorban a hulladék képződését kell megakadályozni, melyre a legalkalmasabb módszer – ha már létrejött egy hulladékká váló termék – az újrahasználat. Ehhez elengedhetetlen egyrészt, hogy az elkülönített gyűjtőrendszerek városi szintű kialakítása, amelyhez elengedhetetlen a kereskedelmi szolgáltatókkal való együttműködés erősítése. A fém és üveg csomagolási hulladékok jelentős részben italcsomagolásokból származnak, az italcsomagolási hulladékok aránya műanyag esetében is eléri a 20%-ot. A visszaváltási rendszerrel az újrafeldolgozásra került hulladékok mennyisége mindhárom típusú anyagnál ugrásszerűen növelhető. A visszaváltási rendszer költségeit fajlagosan csökkenti, ha műanyagra, fémre és üvegre egyszerre kerülnek kialakításra. • ***Szelektív hulladékgyűjtés bővítése*** A meglévő hulladékgyűjtő és kezelő rendszert tovább szükséges bővíteni. A szelektív hulladékgyűjtési igény felmérése alapján városrészenkénti szolgáltatásbővítés szükséges, amelyet a szelektív gyűjtésre vonatkozó ismeretterjesztési tevékenységgel kell támogatni. • ***Új hulladékátvevő pontok kialakítása*** A szelektíven gyűjtött hulladékok arányának növelése érdekében javasolt újabb hulladékátvevő pontok kialakítása a városrészi alközpontokban (Lakihegyen, Felsőtagon, Bucka városrészben). • ***Lomtalanítás jelenlegi rendszerének felülvizsgálata*** A házhoz menő lomtalanítás ismertsége alacsony, problémát jelent az időpontfoglalás, az előre szükséges lommennyiség becslése. Helyette javasolt kampányszerűen kisebb utcaszintű lomtalanítás megszervezése. Továbbá javasolt, az igény alapú hulladékelszállítási szolgáltatás szervezésének integrálása az „Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása” intézkedésen belül javasolt városi applikációba. • ***Hulladék újrahasználati központ kialakítása*** Hulladék Újrahasználati Központok célja, hogy megismertessék a lakossággal a már használt, de újra használható termékek értékét. A Központokban működő raktározási rendszernek köszönhetően a szigetszentmiklósi lakosok ingyenesen adhatják le a feleslegessé vált tárgyaikat regisztrálás után, míg a tárgyak elvitelére csekély raktározási díj készpénzes megfizetése után van lehetőség. Az átvételre szánt termékek esetében fontos szempont, hogy azok jó állapotúak, megfelelő minőségűek legyenek, azok eredeti rendeltetésük szerint mások számára még használhatóak legyenek. • ***Illegális hulladék-lerakás és szennyvíz-elhelyezés megelőzése*** Az illegális tevékenységet elsősorban meg kellene tudni előzni, másodsorban szankcionálni és felszámolni kell. Az ARIES Nonprofit Kft. Szigetszentmiklós Város Önkormányzatával együttműködve az illegális hulladéklerakások megszüntetésén és megelőzésén folyamatosan dolgozik, közterület felügyelők,

[8] Ezzel a törvény az egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről szóló (EU) 2019/904 európai parlamenti és a tanács irányelv által előírt egyes kötelezettségeknek való megfelelést is biztosítja.

Hulladékgazdálkodás fejlesztése		
	mezőőrök és polgárőrök ellenőrzik az illegális hulladéklerakások helyszíneit. A hatékonyság növelése érdekében komplex – a felsorolt szervezetek együttműködésével, kameracsapdák kihelyezésével (akár a vadásztársaságok közreműködésével) történő megoldás kidolgozására van szükség. A lakossági bejelentésekre ingyenes zöld szám is elérhető, a jövőben a bejelentés lehetőségét szintén javasolt integrálni az „Szolgáltató szektor ösztönzése" intézkedésen belül javasolt városi applikációba. • ***Illegális hulladéklerakóhelyek felszámolása*** Szükséges a meglévő illegális hulladéklerakók felszámolásának folytatása a lakosság, a gazdálkodó szervezetek bevonásával. A szemléletformálást is segítik a kampányszerű lakosságot bevonó illegális hulladékfelszámolási programok, például az országos „Te Szedd!" akció, amit városi programokkal is javasolt kiegészíteni.	
Kapcsolódó intézkedések	• Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése • Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése • Szolgáltató szektor ösztönzése	
Elvárt eredmények	A javasolt beavatkozások célja a szelektív hulladékgyűjtés és -szállítás területi kiterjesztése, költséghatékonyságának és színvonalának emelése, a lerakásra kerülő hulladék mennyiségének és szerves anyag tartalmának csökkentése, valamint a hasznosítható hulladékok minél nagyobb arányú hasznosítása.	
Felelős	ARIES Nonprofit Kft.	
Együttműködő	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata, Oktatási intézmények	
Célcsoport	• lakosok • vállalkozások, gazdasági társaságok	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás, állami források, magánforrások, KEHOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Az egy főre jutó keletkezett hulladék mennyisége (kg/év/(fő) • Felszámolt illegális hulladéklerakók száma, elszállított hulladék mennyisége • Illegális hulladéklerakás miatt kirótt büntetés • Szelektív hulladékgyűjtési rendszer területi lefedettsége • Szelektíven gyűjtött hulladékok aránya • Szelektív hulladékgyűjtéshez kapcsolódó szemléletformálási események száma • Térfigyelő kamerarendszer területi lefedettsége

Hulladékgazdálkodás fejlesztése		
	eredmény-indikátor	• Anyagában újrahasznosított hulladékok aránya • Szelektív hulladékgyűjtéshez kapcsolódó szemléletformálási eseményekkel elértek száma • Szelektív hulladékgyűjtési rendszerrel érintett háztartások száma • Lerakott települési hulladék mennyisége • Köztisztasági és egyéb illegálisan elhelyezett hulladék mennyisége • A város költségvetésének az illegális hulladékok elszállítására fordított összege
	hatásindikátor	• CO_2 kibocsátás csökken

Fenntartható energiagazdálkodás	
Probléma	A klímaváltozás ma már a mindennapi életünket befolyásoló folyamat, amelynek okai bizonyítottan visszavezethetők az elmúlt évszázadban egyre gyorsuló ütemben növekvő széndioxid kibocsátásra. Ezért elsősorban az energiaszektor felelős, így minden háztartás, minden épület hozzájárul a klímaváltozáshoz. Szigetszentmiklós Város Önkormányzata a fenntartásában álló intézményekre az ARIES Nonprofit Kft.-vel kötött megbízás alapján elkészíttette az energiamegtakarítási intézkedési terveket (EMIT) a 2017-2021 évekre vonatkozóan. A költségvetési előirányzatokra való tekintettel az önkormányzat a beruházást nem igénylő, rövid távú intézkedések bevezetéséről gondoskodott és célul tűzte ki a további jelentősebb anyagi erőforrások kutatását az energiahatékonysági beruházások megvalósítása érdekében. Az önkormányzat által üzemeltetett középületek egy m^2 jutó átlagos 2019. évi energiafogyasztása 365,18 kWh volt. Az öt legnagyobb fajlagos energiafelhasználású épület: a Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányság Körzeti Megbízott Irodája és a Szigetszentmiklósi Polgármesteri Hivatal kihelyezett Ügyfélszolgálata (3386,07 kWh/m^2), az Ádám Jenő Többcélú Intézmény – Hangversenyterem (3058,39 kWh/m^2), az Ádám Jenő Többcélú Intézmény – Pitypang Óvoda (955,45 kWh/m^2), a Rendvédelmi és Közbiztonsági Iroda (493 kWh/m^2), a Helytörténeti gyűjtemény kiállítótér (396,21 kWh/m^2). Az épületekhez kapcsolódó megújuló energia hasznosító rendszer a Városi Sportcsarnok, az Ádám Jenő Többcélú Intézmény – Főzőkonyha és ebédlő, Hangverseny terem esetén működik, ahol napenergia előállítására van lehetőség. A lakossági energiafogyasztása az elmúlt években közel 8%-os növekedést mutat, amelyből a legnagyobb emelkedést a villamosenergia-fogyasztásnál tapasztalható (13%), a gázfogyasztás 8%-kal nőtt, a távfűtésre fordított energia pedig 9%-kal csökkent.
Indoklás	Ahhoz, hogy Szigetszentmiklós is hozzájáruljon a folyamatok mérsékléséhez, csökkenteni kell az energiafelhasználást (és azon belül is a fosszilis energiáét) és ezzel a légkörbe jutatott széndioxid kibocsátását. Az erőforrások megőrzése

Fenntartható energiagazdálkodás	
	szempontjából az önkormányzat az saját épületeinek energetikai korszerűsítésével és a megújuló energia részarányának növelésével tud az üvegház-gáz csökkentéséhez hozzájárulni, aminek további pozitív externáliája az építmények értékének, komfortfokozatának növekedése, valamint a fenntartási költségek csökkenése. E mellett szükséges a lakosság energiahatékonysági beruházásainak ösztönzése is.
Javasolt beavatkozások	• ***Szigetszentmiklós Fenntartható Energia- és Klímaakciótervének végrehajtása*** A klímaváltozás mérséklésében való részvétel, az energiahatékonyság további növelésese érdekében 2020. április 23-án Szigetszentmiklós Város Önkormányzata csatlakozott az európai Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségéhez, ezzel vállalva, hogy 2 éven belül elkészíti és benyújtja a Fenntartható Energia- és Klímaakciótervét (Sustainable Energy- and Climate Action Plan, továbbiakban: SECAP), amelyben vázolja a végrehajtani kívánt legfontosabb tevékenységeket. Az akcióterv készítése jelenleg zajlik, 2021-ben várható képviselőtestületi elfogadása. A készülő SECAP részletes kibocsátásleltár alapján fogalmaz meg energiahatékonysági beavatkozásokat, így jelen ITS-ben csak ezek felsorolására törekszünk.**:** - Épületek energiaveszteség feltáró vizsgálata, energetikai auditok lefolytatása - ISO 50001 energiagazdálkodási rendszer bevezetésének vizsgálata - Intelligens létesítményüzemeltetési rendszer bevezetési lehetőségének vizsgálata, előkészítése - Középületek energetikai felújítása - Bérlakások energetikai korszerűsítése - A megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése, részarányának növelése a város energiafelhasználásában - Lakóépületek energetikai korszerűsítésének ösztönzése - Középületek megújuló energia használatának vizsgálata - Lakóépületek megújuló energia termelésének és használatának ösztönzése - A megújuló energiaforrások bevezetésének lehetőségének vizsgálata a távhőrendszerbe • ***Ipari területek saját megújuló villamosenergia termelés ösztönzése*** Az összefüggő ipari területek lehetőséget biztosítanak, hogy az itt lévő vállalatok energiaklaszter létrehozásával, egyedi energiatermelési megoldásokat vezessenek be. A megújuló részarány növelése ma legegyszerűbben és olcsóbban a napenergia hasznosításával állítható elő. Ennek földrajzi és éghajlati adottságai Szigetszentmiklóson rendkívül kedvezőek. Az energiaklaszter létrehozásában a város ösztönző szerepet vállalhat fel, az ilyen típusú megoldások kialakítását segíthetik a város által működtetett vállalkozói fórum („Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése” intézkedés).

Fenntartható energiagazdálkodás		
Kapcsolódó intézkedések	• Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése • Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése • Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése • Fiatalok lakhatásának támogatása	
Elvárt eredmények	A cél, hogy az energiahatékonysági programokkal csökkenjen az önkormányzati és a lakossági épületek energiafelhasználása, valamint a felhasznált energiából a jelenleginél nagyobb arányban származzon megújuló energiaforrásból. Ezzel a városüzemeltetési, lakhatási költségek csökkenése mellett, a klímaváltozás mérséklésében is aktív szereplőként lép elő a város.	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata	
Együttműködő	Szigetszentmiklósi Városfejlesztő Nonprofit Kft., ARIES Nonprofit Kft., EGOMIR	
Célcsoport	• lakosok • sérülékeny célcsoportok: idősek, mozgáskorlátozottak, gyerekek • vállalkozások, gazdasági társaságok	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás, állami energiahatékonysági pályázatok, KEHOP Plusz, ESCO (Energy Service Company) finanszírozás	
Indikátorok	output indikátor	• Önkormányzati energetikai tanácsadó szakértő (min. 1 fő) • Energetikai korszerűsítéssel érintett önkormányzati tulajdonú épületek száma • Beépített új megújuló energia kapacitás • Egyedi energiatermelő rendszerrel rendelkező ipari vállalatok száma • Alternatív energiaforrásra átálló egyedi és csoportos rendszerekben résztvevő cégek száma • Napelem telepítéssel érintett lakóházak száma • Fűtéskorszerűsítéssel érintett lakóház száma • Egyéb energetikai támogatással érintett lakóház/háztartás száma
	eredmény-indikátor	• Középületek fajlagos energiafogyasztása • Megújuló energia aránya a városi energiafogyasztásban • Korszerű energiaellátást alkalmazó ipari szereplők aránya • A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség • Korszerű energiaellátást alkalmazó ipari szereplők aránya • Lakóházak energiafelhasználása • Energetikahatékonysági programmal támogatott háztartások száma • Energiaszegénységgel érintett háztartások száma
	hatásindikátor	• Fosszilis energiafelhasználás csökkenése • ÜHG éves kibocsátásának csökkenése • Levegőszennyezettség csökkenése • Háztartások energiaköltsége csökken

Autóhasználat mérséklésének ösztönzése, közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése	
Probléma	Az elővárosi települések népességrobbanásához a közlekedési rendszer nem tudott reagálni, úgy is megfogalmazhatjuk, hogy a nem minőségi közlekedési rendszer ellenére nagy számban költöztek ki a belsőbb területekről. A szuburbanizációs folyamat egy a mainál jóval alacsonyabb motorizációs fok mellett indult el, a településfejlődés nagymértékben épített az egyéni motorizált közlekedésre. A gépjárműpenetráció nagy meredekségű felfutása, valamint a közlekedési rendszer lassú kis rugalmassága, lassú alkalmazkodóképessége miatt mára jelentős forgalmi torlódások alakulnak ki a belső és külterületi úthálózaton, jelentős menetidőnövekményt adva az ingázóknak. A közúti közlekedési kapacitások csak részlegesen fejleszthetőek, mivel a települési és országos főhálózati elemek áteresztőképessége fizikailag már alig, leginkább informatikai, forgalomirányítási eszközökkel fejleszthetőek valamelyest. A motorizált egyéni közlekedés helyett ezért az alternatív, fenntartható és környezetbarát közlekedést (közösségi és mikromobilitást) kell előtérbe helyezni. A HÉV a rossz pályaállapot és a külpontos budapesti végállomás miatt nem jelent vonzó eljutást, a helyközi autóbuszokat a közúti torlódások jelentősen érintik. A kerékpáros hálózat hiányos, a kerékpártárolók száma nem kielégítő. Az egyéni közlekedés lokális szinten is számos problémát okoz. A népességnövekedéssel nem alakult ki a város hierarchikus úthálózata, gyűjtőúti funkciókat lakó-kiszolgáló út jellegű keresztmetszeti kialakítású utak látnak el. A mozgó forgalom mellett az állóforgalmi igények is magasak, a várakozóhelyek száma nem elégséges, az egyéni közlekedés jelentős felületeket vesz el a közterületből. A túlzott közlekedési közterülethasználat élhetetlen és nem biztonságos városi tereket indukál. A közlekedési szokások kialakulásában nagy hatással van – elsősorban a fiatal generációkra – a saját életükben szerzett tapasztalatuk. Amennyiben fiatal korukban többségében egyéni közlekedéssel szállították őket, nagyobb arányban fogják felnőtt korukban a személygépjárművet preferálni.
Indoklás	A lágy közlekedési eszközök (gyaloglás és mikromobilitás) használata iránti igény jelentős, amelyek realizációja leginkább az infrastrukturális problémák és gazdasági ösztönzők hiánya miatt nem tud realizálódni. A fenntartható fejlődés melletti elköteleződés miatt kiemelten fontos, hogy ezen közlekedők számára a lehető leghamarabb alakítsuk ki a biztonságos és komfortos helyváltoztatáshoz szükséges feltételeket. A közösségi közlekedés átfogó fejlesztése jelentős utasvonzó hatással tud rendelkezni, amelyre számos megvalósult elővárosi vasúti fejlesztés jó példaként szolgál. Amennyiben az alternatív közlekedési rendszerek fejlesztése miatt sokan váltanak eszközt, úgy az egyéni motorizált közlekedési felhasználók számára is egy minőségibb szolgáltatás áll majd rendelkezésre.

Autóhasználat mérséklésének ösztönzése, közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése	
	A közlekedés oktatását minél hamarabb el kell kezdeni, hogy a jövő generációi tudatos közlekedők legyenek. Ehhez egyfelől iskolai foglalkozások szükségesek, másfelől a teljes lakosságra kiterjedő kampányok, közlekedésfokúszú események megrendezése ajánlott.
Javasolt beavatkozások	• ***Kerékpárforgalmi főhálózat kialakítása*** A kerékpárforgalmi hálózat jelenlegi hiányosságait oldani szükséges, leginkább azon helyeken, ahol az alaphálózat nem tud megfelelő alternatívát nyújtani. A lakott területen belül irányhelyes létesítmények, míg a lakott területen kívül az önálló kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása szükséges. A kerékpárforgalmi hálózat esetében a HÉV-megállók megközelíthetőségének kialakítása az elsődleges, de szükséges a Duna-menti, Budapest irányú kapcsolat fejlesztése is. Konkrét intézkedések: • nagy gépjárműforgalommal vagy magas engedélyezett sebességgel rendelkező útszakaszokon kerékpáros létesítmény kialakítása (pl. Csepeli út, Petőfi Sándor utca) • belvárosi kerékpáros körút kialakítása (Szent Erzsébet tér-Ifjúság útja-Gyári út-Bajcsy-Zsilinszky utca); • iparterület kerékpáros megközelítésének javítása; • HÉV-megállók kerékpáros megközelíthetőségnek javítása, szükséges nagyságú, a követelményeknek megfelelő B+R tárolási kapacitás megteremtése; • kerékpártárolók számának bővítése az intézmények és szolgáltatások közelében; • RSD melletti (EuroVelo6) kerékpárút fejlesztése; • Budapest és a szomszédos települések felé vezető kerékpárutak közlekedésbiztonsági fejlesztése, a hiányzó elemek kialakítása (Üdülő sor, Csepeli út) • ***Kötöttpályás elővárosi vasút fejlesztése*** A H6-os HÉV felújításának és északi meghosszabbításának tervezése folyamatban van, a fejlesztés eredményeképpen a menetidő jelentősen csökken, a járatsűrűség pedig akár a mai kb. duplájára emelhető. A fejlesztéssel összhangban szükséges a megállóhely-kiosztás felülvizsgálata, valamint a megállók és környezetük fejlesztése. Konkrét intézkedések: • HÉV pályájának felújítása, északi meghosszabbítása a Kálvin térig (távlati szinten M5 metróként Szentendre felé); • megállóhelyek felújítása, akadálymentesítése, környező városrésszel alkotott kapcsolatának fejlesztése, megfelelő parkolási és kerékpártárolási kapacitás kialakítása (P+R, B+R); • szolgáltatási szint növelése, sűrűbb járatközlekedés • díjpolitikai reform, tarifaközösség kialakítása távlati szinten;

Autóhasználat mérséklésének ösztönzése, közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése	
	• HÉV-pálya gyalogos és kerékpáros átjárhatóságának javítása. • ***Helyi közforgalmú közlekedés fejlesztése*** A helyi közösségi közlekedés jelenleg is adott, azonban megrendelői intézményrendszere változatos, területi lefedettsége nem teljesértékű. A HÉV-fejlesztés révén az autóbuszhálózatnak sokkal inkább rá- és elhordó funkciót szükséges ellátni, emiatt a fejlesztéssel összefüggésben a buszhálózat teljes átgondolása szükséges. A HÉV fejlesztés megvalósításáig a meglévő helyi közösségi közlekedést fejlesztésére van lehetőség. Távlati szinten érdemes átgondolni a helyi buszközlekedés megrendelői, szolgáltatói szerepkörök ideális rendszerét. A helyi járatoknak a teljes települést fel szükséges tárniuk, azonban az eltérő lakósűrűség miatt a családiházas övezeteket feltáró viszonylatok esetében érdemes igényvezérelt szolgáltatás kialakítása. A rugalmasság megjelenhet az útvonal, a járat legközlekedésének időpontja, a jármű mérete, típusa és más szempontok mentén, aminek eldöntése részletesebb vizsgálatot igényel. A feladata alapvetően a rosszul feltárt, a megállóhelyektől nagyobb távolságra (jellemzően 3-500 méteren felüli) eső területek bekapcsolása a hálózatba és ráhordás az elővárosi viszonylatokra. A helyi közlekedés fejlesztése során fontos, hogy ne alakuljanak ki párhuzamosságok, azaz a jelenlegi helyi közlekedésben aktívan résztvevő BKK és Volánbusz által közlekedtetett járatok integrálva legyenek a rendszerbe. Konkrét beavatkozások: • autóbuszhálózat HÉV-fejlesztéshez való hozzáigazítása, a ráhordó szerep erősítése; • rugalmas közösségi közlekedési rendszer kialakíthatóságának vizsgálata, a megfelelő konstrukció bevezetése; • autóbusz-hálózat területi kiterjedtségének és lefedettségének javítása; • viszonylatok közötti hangolás javítása, utastájékoztatás fejlesztése; • helyi bérlet, illetve további tarifaközösségek kialakítása. • ***Fenntartható közlekedési eszközök munkáltatói támogatása*** A munkáltatók gyakran fizetnek cafeteriaként utazási juttatásokat, amelyet alapvetően az igazolt mobilitásból eredő költségek alapján térítenek meg. Ez elsősorban az üzemanyag árának megfizetését vagy közösségi közlekedési bérlet megvételét jelenti. A lágy közlekedési eszközöket használók, azaz a munkájukba jellemzően gyalog vagy kerékpárral közlekedők ezen juttatásokból kimaradnak, az ő munkába járásuk a legkevésbé támogatott. Fontos azonban kiemelni, hogy az ő utazási költségeik szintén nem zérusúak, ugyanis az utazási idejük (utazásból eredő időveszteségük) közgazdaságtani eszközökkel forintosítható. Éppen ezért szükséges az ő munkába járásukat is juttatással támogatni, ezzel is ösztönözve a lágy közlekedési eszközök elterjedését. Konkrét intézkedések:

Autóhasználat mérséklésének ösztönzése, közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése		
	• lágy közlekedési eszközökkel közlekedők utazási támogatásának bevezetése önkormányzati intézményeknél, cégeknél; • gazdasági társaságok ösztönzése hasonló támogatási rendszer bevezetésére. • ***Edukáció, közlekedési kampányok*** Az alapfokú oktatásban megjelent közlekedési alapvizsga jó alapot szolgáltathat a közlekedési kultúra javításához. Fontos, hogy már fiatal korban kialakuljon a tudatos módválasztást, az alapvető közlekedési szokásokat magába foglaló gondolkodás, tudás. A fiatalok esetében ezért szükséges, hogy biztosított legyen számukra az oktatási, sport és további intézmények gyalogos és kerékpáros megközelíthetősége, az eljutás pedig minél fiatal korban történhessen szülői felügyelet nélkül, ezzel is fejlesztve az önállóságot. Emellett szükséges, hogy a teljes lakosságot lefedő, mobilitási fókuszú események is megrendezésre kerüljenek, amely kiterjedhet egy új kerékpárforgalmi létesítmény közös „bebiciklizésétől" egyes közterek lágy közlekedési eszközök számára megnyitásáig. Konkrét intézkedések: • alapfokú közlekedésismereti oktatás megszervezése; • KRESZ-parkok kialakítása; • fenntartható közlekedést ösztönző, reklámozó események megrendezése.	
Kapcsolódó célok és intézkedések	• Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása • Városközpont, funkcionális alközpontok kialakítása • Közlekedési rendszer fejlesztése • Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma erősítése • Városirányítási és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	
Elvárt eredmények	• Modal split mutató eltolódása a közösségi, kerékpáros és gyalogos közlekedés irányába • Közösségi közlekedés utasforgalmának emelkedése • Közlekedés környezeti terhelésének csökkenése	
Felelős	Szigetszentmiklós Város Önkormányzata (BFK, Magyar Közút, NIF, MÁV-HÉV, Volánbusz, BKK)	
Együttműködő	helyi civil szervezetek, Magyar Kerékpárosklub, helyi lakosság, Magyar Közút, Volánbusz, BKK	
Célcsoport	helyi lakosság, helyi vállalkozások, ipari központok	
Lehetséges forrás	önkormányzati forrás, állami források, magántőke bevonása, IKOP Plusz, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Kerékpárforgalmi-főhálózat hossza • Követelményeknek megfelelő új kerékpártárolók száma • Követelményeknek megfelelő új B+R tárolók száma • Településen belüli utazást lehetővé tevő buszjáratok indulási száma, követési ideje

Autóhasználat mérséklésének ösztönzése, közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése		
		• Fenntartható utazási támogatást nyújtó szervezetek, vállalkozások száma • Edukációba, kampányokba bevontak száma
	eredmény-indikátor	• Modal shift a fenntartható közlekedési módok felé • Forgalomnagyság a város főútjain
	hatás-indikátor	• Levegő minőségének javulása • Lakosság egészségügyi állapotának javulása • Közlekedésbiztonság javulása • Közlekedési kultúra javulása

Intézkedés	**Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése**
Probléma	Az elmúlt évtizedekben tapasztalt gyorsuló ütemű városfejlődés eredményeként Szigetszentmiklós lakóterületeire jelentős mértékű beépítettség jellemző. A városias jelleg mellett számos helyszínen találhatók nagy kiterjedésű zöldfelületek, amelyek azonban magánkézben, kertként, szántóként funkcionálnak. A zöldinfrastruktúra (ZI) alapvető részét képezik a zöldterületek, az erdők, a beépítésre szánt területek telkeinek növényzettel borított részei, vízfelületek, az út menti zöldsávok és fasorok is. A lakosság rekreációs igényei szempontjából azonban, kevés olyan közpark található a településen, amelyek multifunkciós jelleggel minden korosztály számára kikapcsolódást nyújtanának. A beépítettség növekedésével a potenciális közcélú zöldterületek aránya egyre csökken, ami a lakosság rekreációs és jóléti igényeit nem tudja kielégíteni, illetve a zöldfelületi hálózat ökoszisztéma szolgáltatásait sem képes ellátni. Nagy a burkolt felületek aránya, ugyanakkor a zöldfelületek fajgazdagsága sok esetben rendkívül alacsony, így biológiai aktivitásuk csekély. A klímaváltozás következtében egyre erősödő aszályos időszakok enyhítését szolgáló zöld- és kék infrastruktúra összehangolt tervezésének hiányzik. Az ipari parkok területén a zöldfelületek aránya rendkívül alacsony, ebből a szempontból sivatagként értelmezhetjük azokat, amelyek felerősítik a lokális klímaváltozás negatív hatásait. A magas természeti értékű területek elszigetelődnek a város más zöld területeitől. RSD szinte teljes hosszában beépítésre került, így szinte elvágja, megnehezíti az élővilág áramlását a település belső területei felé, illetve kevés a közösségi használatú vízparti terület. Az egykori Csepel Autógyár betonkerítéssel körülvett területe zárványként terül el a város délnyugati részén. Az ezeken a területeken található természeti értékek rendkívül sérülékenyek, így fejlesztésük körültekintést igényel. Az északi területek bányatavainak környezetében is egyre nagyobb a beépítettség aránya, egyúttal növekszik a környezeti terhelés is, amely mind a környezet, mind a lakosság számára egyre jelentősebb problémát okoz.

Indoklás	A település lakosságának jólétét és egészséges környezethez való hozzáférését alapvetően meghatározza a település zöldhálózatának minősége és teljessége. A meglévő zöldfelületek összekapcsoltsága hiányos, minőségük pedig fejlesztésre szorul, illetve a lakosság életminőségének növelése érdekében ezek többfunkcióssá alakítása is elengedhetetlen. A komplex fejlesztések során a kék infrastruktúra elemeinek nagyfokú figyelembevétele is szükséges, amely a fenntartást könnyíti és a helyi mikroklímát is kiegyensúlyozottabbá teszi. A lakosság megfelelő mennyiségű és minőségű zöldfelületi igényének kielégítése hozzájárul az életminőség növekedéséhez, valamint az egészségmegőrzéshez. A zöldfelületek mennyiségében jelentős részt tesznek ki a magánkertek, így a lakosság szerepe is kiemelkedő az összefüggő ZI hálózat kialakításában. Mivel a város jelentős ipari területekkel rendelkezik a városkörnyéki térségben, ezen területek átmeneti zónát jelentenek a külterületi és a belterületi zöldfelületek között, ezért összekötő szerepük jelentős. Ugyanakkor ezek a területek jelenleg biológiailag kevéssé aktívak.
Javasolt beavatkozások	• ***Közösségi zöldfelületek növelése*** Az önkormányzat felhagyott ingatlanok megvásárlásával vagy a már saját tulajdonában levőkön olyan közparkok, esőkertek, záportározók kialakítása szükséges, amelyek nagymértékben hozzájárulhatnak a klímaváltozás hatásainak enyhítéséhez és nyári hőségnapok számának csökkentéséhez. A honos fás és lágyszárú növényfajok diverz alkalmazása révén a szárazságot jobban tűrő vegetáció alakítható ki, amelynek fenntartási költségei alacsonyabbak, és a vegetációs időszak folyamán hosszabb időszakon át képesek az általuk nyújtott ökoszisztéma szolgáltatások biztosítására. Ilyen helyszín az Adótorony téren, ahol a felújítás által a tér multifunkcionalitása is megvalósul. A Kéktó Szabadidőközpont, amely eleve mélyedésben fekszik, megújítása révén a burkolt felületek visszabontásával jelentős csapadékvíz visszatartóként funkcionálhat. A Bucka-tó szintén jelentős mennyiségű csapadékvíz visszatartást tesz lehetővé, azonban zöldfelületi fejlesztése indokolt. A vízpartok (Duna part és bányatavak) környezetében szintén szükség lenne olyan zöldfelületek kialakítására, amelyek a rekreációs lehetőségeket a teljes lakosság számára biztosítják, illetve szükséges a további beépítések hatékony megakadályozása a zöldfelületek védelmében. • ***Közösségi kertek kialakítása*** A város belső területein, lakóparkok közelében igényfelmérést követően javasolt közösségi kertek kialakítása. Célszerű kombinálni a csapadékvíz gyűjtési megoldásokkal (lehetőleg tetőről és nem burkolt felületekről szikkasztással), enyhítve a vízfelhasználás mértékét. • **Utcafásítási program** Az út menti fasorok telepítése, megújítása esetében szintén javasolt a hazai fajok alkalmazása, lehetőség szerint többszintű vegetáció kialakításával. Az újonnan beépülő területeken – főként a Bucka-negyedben – elengedhetetlen, hogy fásításra kerüljenek az utcák. A mikroklimatikus viszonyok miatt célszerű körültekintően megválasztani az ültetés és a karbantartás lehetőségeit. • ***Meglévő zöldfelületek fejlesztése, multifunkciós kialakítás*** A meglévő zöldfelületek minőségének javítása, új funkciókkal való bővítése által a lakosság szélesebb rétegei számára nyújt kikapcsolódási lehetőséget, akár hétközbeni rövidebb időszakokra, akár hétvégi hosszabb kikapcsolódások alkalmával. A Bucka-negyed nagymértékű beépítése miatt jelenleg már kevés hely áll rendelkezésre a újabb közparkok kialakítására, azonban az illetékes Duna-

	Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködve az állami vagyonkezelésben lévő egykori Csepel Művek zöldfelülete alkalmas lehet városi park kialakítására. • ***Családiházas területeken a kertek biodiverzitásának növelése*** A zöldfelületek között nagy arányú a magánkertek részesedése, ezért a lakosság tudatosságának növelése, szemléletformálása elengedhetetlen a minőségi zöld infrastruktúra hálózat kialakításához. Erre számos megoldás javasolható: oktatóprogramok, virágosztás, legszebb kert verseny, 'madárbarát kertek' program népszerűsítése, értékes, idős fák felmérése, nyitott kertek program. A szemléletformálás során kiemelt hangsúlyt javasolt fordítani a hazai növényfajok alkalmazására az idegenhonos esetleg invazív fajokkal szemben. • ***Esőkertek létesítése, csapadékvíz kezelés*** A csapadékvíz visszatartására és kezelésére már történtek előre lépések (pl. a városi sportcsarnok közelében kialakított szikkasztómedence) és a több vizsgálat is készült tanulmány és diploma dolgozatok formájában. Mikrodomborzati változatossága miatt a Bucka városrész leginkább kitett a heves zivatarokat követő csapadékvizek felhalmozódásának a lefolyástalan területeken. Amennyiben a közút menti területek lehetővé teszik a szikkasztó árkok kialakítását, úgy javasolt szárazság tűrő növényzet telepítése, akár a magántulajdonosokkal együttműködve is. Gyűjtőedény beszerzését támogató pályázatok révén a lakosságot érdekeltté kell tenni a csapadékvíz gyűjtésében. A Dujmó lakópark esetén is problémát jelentenek a csapadékvíz elvezetésének hiányosságai, az utak menti teknőkben felgyülemlő esővíz. A burkolt felületek arányának növekedésével a probléma nem oldódik meg, csak áthelyeződik, ugyanakkor a probléma mértéke csak tovább nő. A csapadékvíz visszatartás egy további lehetséges megoldása lehet a zöldtetők alkalmazása, amelynek kialakítási feltételei főként a városközpont területén állnak rendelkezésre a meglévő épületállomány alapján. • ***Iparterületeken a biodiverzitás növelése*** Az ipari területek zöldfelületei általában alacsony diverzitású gyep- vagy gyomfajokkal terhelt elgazosodott területek. Ezek biodiverzebbé alakítására bizonyos kedvezmények nyújtása révén lehetne rábírni a vállalkozásokat. Ennek jelentősége a külterületek és a lakott területek zöldfelületeinek összekapcsolásában van a köztes átmeneti területek fejlesztésével. Ugyanakkor a hatályos HÉSZ alapján is elengedhetetlen a véderdősávok telepítése a levegőtisztaság-védelem értelmében (1/2012.(II.01.) 21. 68§ (5.). 2020. évtől kezdve minden gksz övezetben felmerülő fejlesztési igény esetében a határoló út irányából sűrű, zárt, háromszintes növényzet telepítése kerül előírásra • ***Komplex faültetési program, 1000+1000 fa program*** Szigetszentmiklós belterületein az elmúlt két évtizedben jelentős mennyiségben kerültek eltávolításra a magas növésű, de nem feltétlenül túlkoros, vagy balesetveszélyes fák. Az eddigi gyakorlat meghaladása érdekében 1000 db, magas növésű lombos, árnyékot adó fa elültetése kívánatos a belterületi részeken, valamint a külterületi utak mentén árnyékoló, porfogó céllal. Belterületen szükséges felmérni a lehetőségeket, a parkok mellett a kisebb foghíjtelkeket, útöblöket. Külterületen a kisebb költségigényű, igénytelenebb fajták (fasorok) telepítése indokolt. • ***Fakataszter fejlesztése*** A városi fakataszter kialakítása célja kettős. Egyrészt a lakosság felé történő nyilvánossá tételének célja, hogy szemléletformálás révén egyértelmű legyen mindenki számára, hogy a fák vagyontárgyak, térformáló elemek az ökológiai és környezet-egészségügyi funkcióik mellett. Másrészt, amely már aktívan jelen van

	az Önkormányzat térinformatikai rendszerében, a közterületeken lévő fák kezelésének rögzített, tervezett beavatkozásait tartják nyilván, meggátolva a jövőben a felelőtlen, eseti intézkedések megtörténtét. A fakataszter révén lehetőségünk nyílik a fák fajtájának, méretének, egészségi állapotának és értékének meghatározására.	
Kapcsolódó intézkedések	• Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése • Inkluzív helyi társadalom ösztönzése - Közösségi terek – alközpontok fejlesztése • Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése • Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	
Elvárt eredmények	Teljes zöldfelületi hálózat kialakítása • Nagyobb lakosságszámú területek környékén (<500 m) rekreációs célú multifunkciós közösségi zöldfelület kialakítása, • A természetközeli területek (Natura2000 területek) jobb összeköttetése a város belső, zöldfelülettel kevésbé ellátott területeivel • Ipari parki területeken biológiailag aktív, biodiverz zöldfelületek kialakítása • A zöld felületeket összekapcsoló zöld folyosók hálózata, fasorok hálózata kerül kialakításra A lakosság életminőségének javulása a változatos, többfunkciós, minőségi zöld környezet hatására. • A lakosság helyben is talál olyan kikapcsolódási lehetőségeket, amelyek a gyaloglási távolságon belül vannak, így nem kell közlekedési eszközt igénybe vennie • a levegőminőség javulása, a nyári hőhullámok intenzitásának csökkenése	
Felelős	Önkormányzat	
Együttműködő	Civil szervezetek, gazdasági szereplők, lakosság	
Célcsoport	Lakosság, gazdasági szereplők	
Lehetséges forrás	Önkormányzati forrás, KEHOP Plusz, TOP Plusz	
Indikátorok	output indikátor	• Zöldfelületek kiterjedése • Ültetett fák darabszáma • Zöld közterek száma
	eredmény-indikátor	• Közösségi zöldfelületek látogatottsága • Városi parkokat használó lakosság száma • Egy főre jutó zöldfelületek aránya • A növény és állatfajok száma (botanikai, zoológiai felmérés)
	hatás-indikátor	• Levegőszennyezettség csökkenése (szálló por, NOx, CO,) • Városi hőszigetek kiterjedésének csökkenése

II.4 A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve

II.4.1. Az integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott fejlesztések tervezett ütemezése

A fejlesztések ütemezése a projektek előkészítő munkája során kialakított, a tervekben kalkulált időtartamokhoz igazodik. Az ötlet szintű projektek biztonsági tartalékot is tartalmazó időtartammal kalkulálnak. Az ütemezés során fontos szempont volt a projektek egymásra épülése és egymásra hatása, az előkészítés időigénye, valamint a források rendelkezésre állásának feltételezett időpontja. A teljes tervezési ciklust átölelő beavatkozások folyamatos fenntartási feladatot jelölnek.

Program	Intézkedés	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SZIGETSZENTMIKLÓS SZÍVE - Városközpont kialakításának programja	Városközpont kialakítása	Árpád utca- Petőfi S utca találkozásában lévő teresedés zöld köztérré alakítása (PROMENAD 1. program)							
		Kossuth Lajos utca köztér rendezése és meglévő intézmények fokozatos fejlesztése (PROMENAD 1. program)							
		Tököli út forgalomcsillapítása a Szent Erzsébet térig (PROMENAD 1. program)							
		Szent Erzsébet tér építészeti fejlesztése, átalakítása (PROMENAD 2. program)							
		Szent Erzsébet tér és a kikötő gyalogos és kerékpáros összeköttetésének kialakítása (PROMENAD 2. program)							
		Árpád utca kapcsolatának erősítése a Dunaparttal (PROMENAD 3. program)							
		Városközpont északi határvonalának beépülése							
		Egységes városi arculat megteremtése, reklámhordozók és utcanév- és eligazító táblák telepítése							
KISVÁROSI KIS-DUNA PROGRAM - RSD fenntartható	Szelíd turizmus fejlesztése	Közösségi stégek létesítése, felújítása							
		Május 1 sétány fejlesztése							
		Duna-part és a Duna-parti sétány fejlesztése							
		Kék-tó szabadidőközpont összekapcsolása a Duna-parti sétánnyal							
	Turisztikai marketig stratégia kialakítása	Járási turisztikai koncepció és marketing stratégia elkészítése							
		Kis-Duna menti TDM fejlesztése, turisztikai honlap üzemeltetése, kiadványok szerkesztése							

Program	Intézkedés	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
		Rendezvényszervezés							
	Ráckeve-Soroksári Duna-ág környezeti feltételeinek javítása	Ráckevei -Soroksári Duna-ág szennyezőanyagok kivezetése							
		Folyamatos kotrás biztosítás							
		Ráckevei -Soroksári Duna-ág parti sávjában csatornázás megoldása							
		Védett természeti értékek megőrzését szolgáló üzemvízszint biztosítása							
Bucka városrész program	Bucka városrész intézményi és közterületi fejlesztése	Intézményfejlesztési feladatok							
		Bucka-tó rekreációs célú fejlesztése							
		Kéktó sport és rekreációs célú fejlesztése							
		Városi parkerdő kialakítása, zöldfelületek növelése							
		Dunaparti kapcsolatok							
	Közlekedésfejlesztés Bucka városrészben	Bucka városrész közlekedési koncepció megvalósítása							
		József Attila lakótelep HÉV megálló fejlesztése							
A VÁROSHOZ TARTOZUNK	Felsőtagi lakóterületek, Üdülőpart és Kavicsos tavak komplex fejlesztése	Felsőtagi lakóterületek szabályozásának javítása és közszolgáltatás ellátás javítása							
		Üdülőpart ellátásának fejlesztése							
		Kavicsos-tavak rendezése							
MIÉNK A VÁROS!	Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló partnerség megteremtése	Szigetszentmiklósi vállalkozói adatbázis létrehozása							
		Vállalkozói klub kialakítása, bevonásuk a döntés-előkészítésbe							
		Objektív civil szervezeti támogatási rendszer bevezetése							
		Városi civil iroda (oktatás, fórum, tájékoztatás, vezetőképzés)							
		Tematikus civil szervezeti fórumcsoportok működtetése, civil szervezetek bemutatkozási lehetősége							
		Civil szervezetek támogatása, önkormányzati civil referens aktív működése, garanciavállalási megoldások, Civil Alap létrehozása							
	Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a	Független kulturális-programszervező Nonprofit Kft. alapítása							
		Önkormányzati koordináció, kommunikáció, partnerség erősítése							
		Lokálpatriotizmus, közösségi aktivitás erősítése							

Program	Intézkedés	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	helyi szervezetek bevonásával	Részvételi költségvetés							
		Testvérvárosi kapcsolatok erősítése, gyermekcsere programok erősítése							
		Helytörténeti gyűjtemény új épületének kialakítása, Ádám Jenő emlékház felújítása							
	Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása	Általános klímavédelmi kommunikáció és szemléletformálás							
		Hátrányos helyzetűek megszólítása							
		Magánkertekkel kapcsolatos tanácsadás							
		Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése							
		Felelős állattartási program elkészítése							
	Fiatalok lakhatásának támogatása	Szociális bérlakások fejlesztése, önkormányzati munkásbérház megvalósítása							
		Fecskeházak építése							
		Önkormányzati lakásépítés fokozatos piacivá alakítással							
	Inkluzív helyi társadalom ösztönzése -közösségi terek, alközpontok kialakítása	Városi köztér alakítások, a helyi lakók bevonásával, klímavédelmi szempontok és a fenntarthatóság szem előtt tartásával							
		Lakihegyi közösségi terek fejlesztése							
		Lakihegyi lakópark (Dujmó) - Ragádi városrész/kertváros - Temesvár utcai intézményfejlesztés							
		Lakótelepi alközpont fejlesztése							
		Fejlesztés a HÉV megállók környezetében							
		Városkörnyék északnyugati intézményterület							
FELZÁRKÓZÓ GAZDASÁGI-, HUMÁN MŰSZAKI	Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése	Oktatási intézmények fejlesztésének komplex, városi szintű kezelése							
		Nyári iskolai napközi							
		Pedagógus továbbképzések támogatása							
		Gyermek -és Családsegítő központ intézményének fejlesztése							
		EGYMI térségi intézeti központ létesítése							
		Idősek gondozása nappali és teljes ellátást biztosító létesítmények fejlesztése							
		Kulturális helyszínek fejlesztése							
		Városi Egészségügyi Ellátási Program készítése							

Program	Intézkedés	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés	Szakorvosi ellátás elérhetőségének biztosítása							
		Védőnői szolgálat új épületének kialakítása							
		0-24 órás ügyelet, a gyógyszerellátás biztosítása							
		Sportlétesítmények fejlesztése							
		Városi alközpontokhoz kapcsolódóan fitnesz sportparkok létesítése							
		Játszóterek megújítása, ügyességi, mozgáskoordiáció fejlesztő eszközökkel							
	Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása	Városi adatok másodlagos hasznosítása gazdasági szereplők számára							
		Északi iparterületen önkormányzati ipari park kialakítása							
	Szolgáltató szektor ösztönzése	Szigetszentmiklós Városkártya mobilapplikáció kialakítása							
		Gazdasági konzultációs program kialakítása							
		„Pop-up” üzlethelyiségek és „co-working” irodahelyek kialakítása							
		Lakótelepi piac fejlesztése							
	Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	Közúthálózati rendszer hiányosságainak megszüntetése							
		Biztonságos és magas minőségű közlekedési rendszer kialakítása							
		Parkolási problémák kezelése							
KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS	Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	Szigetszentmiklósi térinformatikai alkalmazás folyamatos fejlesztése, frissítése							
		Városi adatgyűjtő és monitoring hálózat kiépítése, bővítése (szenzorok kialakítása)							
		Térfigyelő kamerarendszer továbbfejlesztése a kritikus pontoknál							
		Városi dashboard kialakítása (városvezetés számára a város infrastruktúrájának nyomon követése, vezérlése és optimalizálása)							
		Közterület-felügyeleti elektronikus bejelentő rendszer kialakítása							
	Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	Szennyvíztisztítás létesítményeinek fejlesztése							
		Csapadékvíz elvezetés							
		Villamosenergia-ellátás fejlesztése							
		Tűzivíz-hálózat fejlesztése							
		„Zero waste” életmód népszerűsítése							

Program	Intézkedés	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Hulladékgazdálkodás fejlesztése	Biológiailag lebomló hulladékgyűjtési szolgáltatás bővítése, zöldhulladék feldolgozása							
		Üveggyűjtési rendszer továbbfejlesztése							
		Műanyag, fém és üvegpalack visszaváltás segítése, városi szintű támogatása							
		Szelektív hulladékgyűjtés bővítése							
		Új hulladékátvevő pontok kialakítása							
		Lomtalanítás jelenlegi rendszerének felülvizsgálata							
		Hulladék újrahasználati központ kialakítása							
		Illegális hulladék-lerakás és szennyvíz-elhelyezés megelőzése							
		Illegális hulladéklerakóhelyek felszámolása							
	Fenntartható energiagazdálkodás	Szigetszentmiklós Fenntartható Energia- és Klímaakciótervének végrehajtása							
		Ipari területek saját megújuló villamosenergia termelés ösztönzése							
	Autóhasználat mérséklésének ösztönzése	Kerékpárforgalmi főhálózat kialakítása							
		Kötöttpályás elővárosi vasút fejlesztése							
		Helyi közforgalmú közlekedés fejlesztése							
		Fenntartható közlekedési eszközök munkáltatói támogatása							
		Edukáció, közlekedési kampányok							
	Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	Közösségi zöldfelületek növelése							
		Közösségi kertek kialakítása							
		Utcafásítási program							
		Meglévő zöldfelületek fejlesztése, multifunkciós kialakítás							
		Családiházas területeken a kertek biodiverzitásának növelése							
		Esőkertek létesítése, csapadékvíz kezelés							
		Iparterületeken a biodiverzitás növelése							
		Komplex faültetési program 1000+1000 fa program							
		Fakataszter fejlesztése							

5. táblázat: Fejlesztések ütemezése (forrás: saját szerkesztés)

A jelenleg rendelkezésre álló előzetes tanulmányok és tervek alapján ismert indikatív költségek.

Program	**Intézkedés**	**Beavatkozások**	**Indikatív költség (millió Ft)**
KISVÁROSI KIS-DUNA PROGRAM - RSD fenntartható hasznosítási programja	Szelid turizmus fejlesztése	Közösségi stégek létesítése, felújítása	60
KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS	Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	Térfigyelő kamerarendszer továbbfejlesztése a kritikus pontoknál	91,5
	Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	Csapadékvíz elvezetés	3 000
		Villamosenergia-ellátás fejlesztése	évi: 80 teljes rendszerfejlesztés: 8 000
	Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	Komplex faültetési program 1000+1000 fa program	40
		Fakataszter fejlesztése	5

6. táblázat: Indikatív költségterv (forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

II.4.2. Forrástérkép

Az alábbi táblázat tervezett beavatkozások megvalósításának lehetséges forrásait foglalja össze. A források leírását részletesen a VI.3. fejezet tartalmazza.

Program	**Intézkedés**	**Beavatkozások**	**Saját forrás**	**RRF**	**TOP Plusz**	**KEHOP Plusz**	**IKOP Plusz**	**GINOP Plusz**	**Egyéb Európai Uniós pályázat** (Invest EU, LIFE, Horizon 2020, Urbact, *Urban Innovative Actions*)	**Város-fejlesztési Alapok**	**Állami forrás**	**Magán források bevonása**
SZIGETSZENTMIKLÓS SZÍVE - Városközpont kialakításának programja	Városközpont kialakítása	Árpád utca- Petőfi S utca találkozásában lévő teresedés zöld köztérré alakítása (PROMENAD 1. program)										
		Kossuth Lajos utca köztér rendezése és meglévő intézmények fokozatos fejlesztése (PROMENAD 1. program)										
		Tököli út forgalomcsillapítása a Szent Erzsébet térig (PROMENAD 1. program)										
		Szent Erzsébet tér építészeti fejlesztése, átalakítása (PROMENAD 2. program)										
		Szent Erzsébet tér és a kikötő gyalogos és kerékpáros összeköttetésének kialakítása (PROMENAD 2. program)										
		Árpád utca kapcsolatának erősítése a Dunaparttal (PROMENAD 3. program)										
		Városközpont északi határvonalának beépülése										
		Egységes városi arculat megteremtése, reklámhordozók és utcanév- és eligazító táblák telepítése										
KISVÁROSI KIS-DUNA PROGRAM - RSD	Szelíd turizmus fejlesztése	Közösségi stégek létesítése, felújítása										
		Május 1 sétány fejlesztése										
		Duna-part és a Duna-parti sétány fejlesztése										
		Kék-tó szabadidőközpont összekapcsolása a Duna-parti sétánnyal										
	Turisztikai marketig stratégia kialakítása	Járási turisztikai koncepció és marketing stratégia elkészítése										
		Kis-Duna menti TDM fejlesztése, turisztikai honlap üzemeltetése, kiadványok szerkesztése										
		Rendezvényszervezés										

Program	**Intézkedés**	**Beavatkozások**	**Saját forrás**	**RRF**	**TOP Plusz**	**KEHOP Plusz**	**IKOP Plusz**	**GINOP Plusz**	**Egyéb Európai Uniós pályázat** (Invest EU, LIFE, Horizon 2020, Urbact, *Urban Innovative Actions*)	**Város-fejlesztési Alapok**	**Állami forrás**	**Magán források bevonása**
	Ráckeve-Soroksári Duna-ág környezeti feltételeinek javítása	Ráckevei -Soroksári Duna-ág szennyezőanyagok kivezetése				■					■	
		Folyamatos kotrás biztosítás				■					■	
		Ráckevei -Soroksári Duna-ág parti sávjában csatornázás megoldása				■					■	
		Védett természeti értékek megőrzését szolgáló üzemvízszint biztosítása				■					■	
Bucka városrész program	Bucka városrész intézményi és közterületi fejlesztése	Intézményfejlesztési feladatok	■								■	
		Bucka-tó rekreációs célú fejlesztése	■		■							■
		Kéktó sport és rekreációs célú fejlesztése	■		■							■
		Városi parkerdő kialakítása, zöldfelületek növelése	■			■		■	■			
		Dunaparti kapcsolatok										
	Közlekedésfejlesztés Bucka városrészben	Bucka városrész közlekedési koncepció megvalósítása	■									
		József Attila lakótelep HÉV megálló fejlesztése		■								
A VÁROSHOZ TARTOZUNK –	Felsőtagi lakóterületek, Üdülőpart és Kavicsos tavak komplex fejlesztése	Felsőtagi lakóterületek szabályozásának javítása és közszolgáltatás ellátás javítása	■		■				■		■	
		Üdülőpart ellátásának fejlesztése	■		■				■			■
		Kavicsos-tavak rendezése	■		■				■			■
MIÉNK A VÁROS!	Városi együttműködési fórumok kialakítása és ezen alapuló	Szigetszentmiklósi vállalkozói adatbázis létrehozása	■						■			■
		Vállalkozói klub kialakítása, bevonásuk a döntés-előkészítésbe	■						■			■
		Objektív civil szervezeti támogatási rendszer bevezetése	■						■			
		Városi civil iroda (oktatás, fórum, tájékoztatás, vezetőképzés)	■						■			■
		Tematikus civil szervezeti fórumcsoportok működtetése, civil szervezetek bemutatkozási lehetősége	■						■			■

Program	Intézkedés	Beavatkozások	Saját forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai Uniós pályázat (Invest EU, LIFE, Horizon 2020, Urbact, *Urban Innovative Actions*)	Város-fejlesztési Alapok	Állami forrás	Magán források bevonása
	partnerség megteremtése	Civil szervezetek támogatása, önkormányzati civil referens aktív működése, garanciavállalási megoldások, Civil Alap létrehozása										
	Helyi identitás erősítése az oktatás, az ismeretterjesztés és a helyi szervezetek bevonásával	Független kulturális-programszervező Nonprofit Kft. alapítása										
		Önkormányzati koordináció, kommunikáció, partnerség erősítése										
		Lokálpatriotizmus, közösségi aktivitás erősítése										
		Részvételi költségvetés										
		Testvérvárosi kapcsolatok erősítése, gyermekcsere programok erősítése										
		Helytörténeti gyűjtemény új épületének kialakítása, Ádám Jenő emlékház felújítása										
	Klímaadaptációs és szemléletformáló programok kialakítása	Általános klímavédelmi kommunikáció és szemléletformálás										
		Hátrányos helyzetűek megszólítása										
		Magánkertekkel kapcsolatos tanácsadás										
		Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése										
		Felelős állattartási program elkészítése										
	Fiatalok lakhatásának támogatása	Szociális bérlakások fejlesztése, önkormányzati munkásbérház megvalósítása										
		Fecskeházak építése										
		Önkormányzati lakásépítés fokozatos piacivá alakítással										
	Inkluzív helyi társadalom ösztönzése - közösségi terek, alközpontok kialakítása	Városi köztér alakítások, a helyi lakók bevonásával, klímavédelmi szempontok és a fenntarthatóság szem előtt tartásával										
		Lakihegyi közösségi terek fejlesztése										
		Lakihegyi lakópark (Dujmó) - Ragádi városrész/kertváros - Temesvár utcai intézményfejlesztés										
		Lakótelepi alközpont fejlesztése										

Program	Intézkedés	Beavatkozások	Saját forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai Uniós pályázat (Invest EU, LIFE, Horizon 2020, Urbact, *Urban Innovative Actions*)	Város-fejlesztési Alapok	Állami forrás	Magán források bevonása
		Fejlesztés a HÉV megállók környezetében										
		Városkörnyék északnyugati intézményterület										
FELZÁRKÓZÓ GAZDASÁGI-, HUMÁN MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA	Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése	Oktatási intézmények fejlesztésének komplex, városi szintű kezelése										
		Nyári iskolai napközi										
		Pedagógus továbbképzések támogatása										
		Gyermek -és Családsegítő központ intézményének fejlesztése										
		EGYMI térségi intézeti központ létesítése										
		Idősek gondozása nappali és teljes ellátást biztosító létesítmények fejlesztése										
		Kulturális helyszínek fejlesztése										
	Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés	Városi Egészségügyi Ellátási Program készítése										
		Szakorvosi ellátás elérhetőségének biztosítása										
		Védőnői szolgálat új épületének kialakítása										
		0-24 órás ügyelet, a gyógyszerellátás biztosítása										
		Sportlétesítmények fejlesztése										
		Városi alközpontokhoz kapcsolódóan fitnesz sportparkok létesítése										
		Játszóterek megújítása, ügyességi, mozgáskoordiáció fejlesztő eszközökkel										
	Adatvezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása	Városi adatok másodlagos hasznosítása gazdasági szereplők számára										
		Északi iparterületen önkormányzati ipari park kialakítása										
		Szigetszentmiklós Városkártya mobilapplikáció kialakítása										

Program	Intézkedés	Beavatkozások	Saját forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai Uniós pályázat (Invest EU, LIFE, Horizon 2020, Urbact, *Urban Innovative Actions*)	Város-fejlesztési Alapok	Állami forrás	Magán források bevonása
	Szolgáltató szektor ösztönzése	Gazdasági konzultációs program kialakítása	■						■			
		„Pop-up” üzlethelyiségek és „co-working” irodahelyek kialakítása	■					■				■
		Lakótelepi piac fejlesztése	■									
	Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	Közúthálózati rendszer hiányosságainak megszüntetése	■								■	
		Biztonságos és magas minőségű közlekedési rendszer kialakítása	■		■						■	
		Parkolási problémák kezelése	■	■	■						■	
KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS	Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	Szigetszentmiklósi térinformatikai alkalmazás folyamatos fejlesztése, frissítése	■									
		Városi adatgyűjtő és monitoring hálózat kiépítése, bővítése (szenzorok kialakítása)	■		■			■		■		
		Térfigyelő kamerarendszer továbbfejlesztése a kritikus pontoknál	■									
		Városi dashboard kialakítása (városvezetés számára a város infrastruktúrájának nyomon követése, vezérlése és optimalizálása)	■		■					■		
		Közterület-felügyeleti elektronikus bejelentő rendszer kialakítása	■		■							
	Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	Szennyvíztisztítás létesítményeinek fejlesztése				■						
		Csapadékvíz elvezetés				■						
		Villamosenergia-ellátás fejlesztése	■								■	
		Tűzivíz-hálózat fejlesztése	■									
	Hulladékgazdálkodás fejlesztése	„Zero waste” életmód népszerűsítése	■			■						
		Biológiailag lebomló hulladékgyűjtési szolgáltatás bővítése, zöldhulladék feldolgozása				■						
		Üveggyűjtési rendszer továbbfejlesztése				■						■

Program	Intézkedés	Beavatkozások	Saját forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai Uniós pályázat (Invest EU, LIFE, Horizon 2020, Urbact, *Urban Innovative Actions*)	Város-fejlesztési Alapok	Állami forrás	Magán források bevonása
		Műanyag, fém és üvegpalack visszaváltás segítése, városi szintű támogatása				■						■
		Szelektív hulladékgyűjtés bővítése				■						
		Új hulladékátvevő pontok kialakítása	■									
		Lomtalanítás jelenlegi rendszerének felülvizsgálata	■									
		Hulladék újrahasználati központ kialakítása				■						
		Illegális hulladék-lerakás és szennyvíz-elhelyezés megelőzése	■									
		Illegális hulladéklerakóhelyek felszámolása	■								■	
	Fenntartható energiagazdálkodás	Szigetszentmiklós Fenntartható Energia- és Klímaakciótervének végrehajtása		■	■	■					■	
		Ipari területek saját megújuló villamosenergia termelés ösztönzése		■								■
	Autóhasználat mérséklésének ösztönzése	Kerékpárforgalmi főhálózat kialakítása					■				■	
		Kötöttpályás elővárosi vasút fejlesztése		■							■	
		Helyi közforgalmú közlekedés fejlesztése	■									
		Fenntartható közlekedési eszközök munkáltatói támogatása										■
		Edukáció, közlekedési kampányok	■								■	
	Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	Közösségi zöldfelületek növelése				■						
		Közösségi kertek kialakítása	■									■
		Utcafásítási program	■			■						
		Meglévő zöldfelületek fejlesztése, multifunkciós kialakítás	■									
		Családiházas területeken a kertek biodiverzitásának növelése	■									■
		Esőkertek létesítése, csapadékvíz kezelés	■			■						■
		Iparterületeken a biodiverzitás növelése	■									■

Program	**Intézkedés**	**Beavatkozások**	**Saját forrás**	**RRF**	**TOP Plusz**	**KEHOP Plusz**	**IKOP Plusz**	**GINOP Plusz**	**Egyéb Európai Uniós pályázat** (Invest EU, LIFE, Horizon 2020, Urbact, *Urban Innovative Actions*)	**Város-fejlesztési Alapok**	**Állami forrás**	**Magán források bevonása**
		Komplex faültetési program 1000+1000 fa program										
		Fakataszter fejlesztése										

7. táblázat: Forrástérkép (forrás: palyazat.gov.hu honlap alapján saját szerkesztés)

III. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

III.1 A szegregáció, illetve veszélyeztetettség mérséklését célzó intézkedések

III.1.1 Az antiszegregációs program készítésének keretei

Érintett városrészek – az akcióterületek és a szegregátumok lehatárolásának szempontjai

Szigetszentmiklós Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) Megalapozó vizsgálatok munkarészében megállapítást nyertek a szegregációval érintett településrészek. Ezek a városnak azok a kisebb területegységei, ahol a népesség társadalmi összetétele és a terület fizikai jellemzői kedvezőtlenebbnek tekinthetők. Az Antiszegregációs Programban meghatározásra kerülnek a városban kijelölt hátrányosabb státuszú területek, ahol a szegregáció folyamata már megjelent, előrehaladott állapotban van, illetve ebből a szempontból veszélyeztetett területrészek is megjelentek. Szegregátumnak azon területeket nevezzük, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50% (szegregációs mutató). A KSH mutatói által lehatárolhatók a városrészek, de nem feledkezhetünk meg arról, hogy a KSH ezen adatai a 2011-es népszámlálási eredményekre épülnek, megújításuk idén, 2021-ben várható. Tíz év nagy idő egy ilyen témában is, ezért a kiinduló adatok egyeztetése szükséges az önkormányzat vezetett adataival és az általuk követett állapotokkal. A KSH módszertanában az érintett területen kiszámításra került a szegregációs mutató 30% és 35% feletti értéke. Míg az előbbi a szegregációval veszélyeztetett területeket, addig az utóbbi a szegregátumokat jelöli. Az Antiszegregációs Program alapvetően a szegregátum problémáit és megoldási lehetőségeit tartalmazza, de röviden kitér a veszélyeztetett terület ismertetésére is.

Az Antiszegregációs Program az ITS-ben meghatározott városrészek területi lehatárolásain belül vizsgálja a szegregációs folyamatokat, így az esélyegyenlőségi problémák meglétét a szegregátumok és a veszélyeztetett területek esetében. Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően két típusa határozható meg:

A) A városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában telepszerű környezet).

B) A városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakófunkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában telepek).

Helyzetértékelés – a város és az érintett városrészek helyzetértékelése

Demográfiai jellemzők

Szigetszentmiklós népesedési és demográfiai helyzete országosan is kedvezőnek mondható. *Lakosszáma dinamikusan emelkedik*, az utóbbi 10 évben az előző időszak közel ötödével gyarapodott a lakosság. (2009-ben 33 759 fő, míg 2019-ben 40105 fő a lakónépesség). Az erőteljes növekedési

tendencia kialakulását a természetes szaporodás kiemelkedő mutatói mellett a pozitív vándorlási egyenleg is támogatta. A lakosság *korösszetétele* kedvező, az aktív korúak aránya 2019-ben 66,8%-os, az öregségi mutató a térségben a legkedvezőbb 75,7%-os. A kedvező demográfiai és népesedési folyamatok elsősorban az előnyös, főváros agglomerációs fekvésnek köszönhetőek, amelyet erőteljesen megsegítettek az utóbbi évek intenzív ingatlanpiaci fejlesztései, melynek eredményeképpen sok fiatal család választotta otthonául Szigetszentmiklóst. Ez a tendencia azonban úgy a műszaki, mint a humán infrastruktúrára nézve megterhelő volt, napjainkig számos területen nem sikerült követni a megnövekedett igényeket. A 2011. évi népszámlálási adatok szerint Szigetszentmiklóson 9.849 család került regisztrálásra. A *családok 70%-a gyermekes*, de a gyermekes családok egyharmada egyszülős típusú, azaz a szülő egyedül neveli gyermekét, gyermekeit. Ezek az arányok hasonlóan alakulnak az országban és a megyében, így Szigetszentmiklós családszerkezete nem tér el az átlaghoz képest.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Szigetszentmiklóson nagyon kevesen vallották magukat valamilyen hazai *nemzetiség*hez tartozónak. A legnagyobb létszámú nemzetiségi közösség a német (490 fő, 1,4%). A roma / cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya 1% alatti a városban. További nemzetiségek is képviseltetik magukat: bolgár, román, szlovák és orosz.

A lakosság *iskolai végzettség* tekintetében is kedvező adottságú, a 2011-es népszámlálási adatok szerint a népesség 60%-a legalább érettségivel, míg 25%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezik. A *munkanélküliségi* mutatók Szigetszentmiklóson az országos átlag közeli értéken vannak, 2019-ben 1,7%-ot mutat. A népesség iskolai végzettsége, így *foglalkoztatottsági helyzete* előnyös Pest megyei, és részben országos viszonylatban is: a jobb munkaerő-piaci pozíció alacsonyabb munkanélküliséget, és magasabb jövedelmi szintet eredményez a városban. A lakónépesség 49%-a adófizető, növekvő tendenciával. Az egy adófizetőre jutó *összes belföldi jövedelem* magasabb a járás többi településénél, harmadik legnagyobb érték, 2017-ben 1 222,4 eFt/év.
A *lakásállomány* nagysága (2019-ben 15 493 lakás) és összetétele az elmúlt időszakban jelentős minőségi átalakuláson ment keresztül: csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, 2001-2011 között 15,6%-ról 3,9%-ra. Az építkezések a mai napig meghatározóak, ami növeli az újépítésű lakóingatlanok arányát.

Városrészi adatok

Lakónépesség

A városrészi adatok alapján jelentős különbségek tapasztalhatók a népesség koncentrációjában Szigetszentmiklóson. (Népszámlálási adatok 2011.) A helyi lakónépesség 56%-a a Városközpont, míg 25%-a a Bucka negyedben él, vagyis ez a két városrész tömöríti a lakosság több mint 80%-át. Ezek az arányok a 2021-es évre némileg változtak a jelentős lakóterületi fejlesztések miatt – Dujmó lakópark és Lakihegy új telepes beépítései, amely utóbbi a Városkörnyék negyed lakosszámát befolyásolták, míg a Bucka negyedben a kertvárosi beépítési telepek növekedése volt jelentős. Pontos adatok a népszámlálással nyerhetők majd.

Mutató	Szigetszentmiklós összesen	Felsőtag negyed	Városkörnyék negyed	Városközpont negyed	Bucka negyed	Dunapart negyed
Lakónépesség száma 2011	34 708	1 141	3 170	19 525	8 946	1 910
	100%	3,3%	9,1%	56,3%	25,8%	5,5%

8. táblázat: Lakónépesség száma (fő) és aránya (%) a városrészekben (2011) (Forrás: KSH adatközlés)

Szigetszentmiklóson minden, a város egészére vonatkozó statisztikai mutató tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (16 fő) adatait 2011-ben.

A lakónépesség korcsoport szerinti alakulása Szigetszentmiklóson felhívja a figyelmet a városrészek között tapasztalható különbségekre. (Népszámlálási adatok 2011) A fiatalkorú, tehát 14 év alatti népesség legnagyobb aránya (22%) Felsőtag és Bucka negyedekben található, a többi városrészben arányuk 17-19% között mozog. Az időskorúak, tehát 60 év felettiek legnagyobb arányban (20%) a Városközpont és Dunapart negyedekben élnek, legkisebb a jelenlétük (12,7%) a Bucka negyedben. A 15-59 év közöttiek 67%-a, tehát a legtöbb középkorű lakos a Városkörnyék negyedben, míg 61%-a, vagyis a legkevesebb középkorú lakos pedig a Dunapart negyedben él.

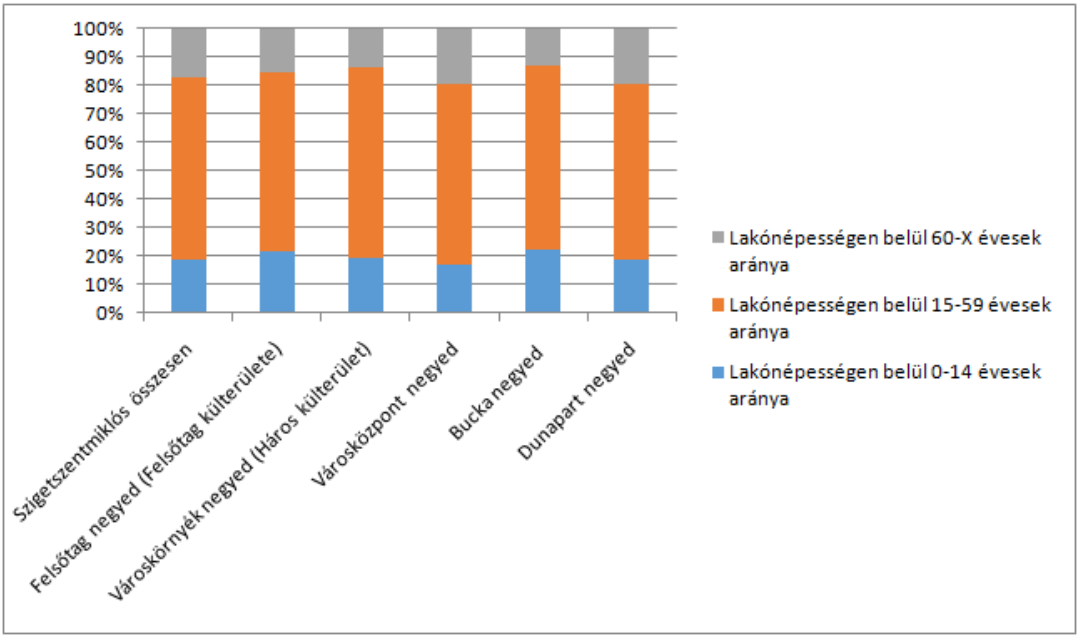

6. ábra: A lakosság korcsoport szerinti alakulása városrészenként (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés)

Összességében a város kedvező népesedési és demográfiai folyamatokkal rendelkezik. Ugyan szignifikáns eltérés nincs a városrészek között, de bizonyos értelemben meghatározóak a városrészek közötti különbségek.

Iskolázottság

Szigetszentmiklós népességének iskolai végzettsége országos és Pest megyei viszonylatban is kedvezőnek mondható a legalább érettségizettek és a diplomások aránya alapján. Az iskolai végzettség azonban városrészenként változó a legfeljebb általános iskolai végzettséggel, valamint felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alapján. Az aktív korúakon belül (15-59 évesek) a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők többsége a Városkörnyék negyedben él (18%), míg közülük legkevesebben a Városközpont, Bucka és Duna-part negyedekben laknak (8-9%). A felsőfokú végzetséggel rendelkező 25 éves és idősebb népesség legnagyobb mértékű előfordulása (27%) a Duna-part negyedben tapasztalható, míg diplomás a legkisebb mértékben a Városkörnyék negyedben él (11%).

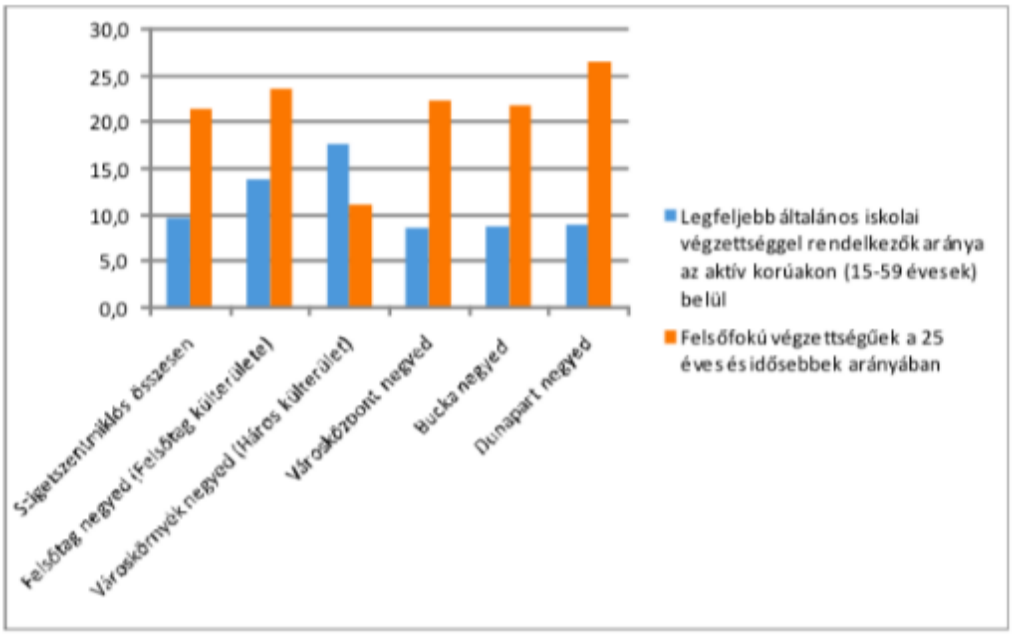

7. ábra: A népesség iskolai végzettség szerinti megoszlása városrészenként (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés)

Az iskolai végzettség alapján egyértelmű a Városkörnyék (Háros külterület) hátrányosabb helyzete azzal a ténnyel, hogy itt él a legtöbb alacsony iskolai végzetséggel rendelkező, míg a városi diplomások közül a legkevesebben koncentrálódnak ezen a területen.

Foglalkoztatottsági jellemzők

A gazdasági aktivitás (pl. foglalkoztatottság, munkanélküliség) kedvezőbben alakul a városban, mint a Pest megyei és az országos átlag. A szegregációs mutató meghatározása szempontjából viszont fontos megvizsgálni a lakosság aktivitási aranyának alakulását városrészenként is. Az aktív korúak foglalkoztatottsági aranyában általában 3-4 százalékpontos eltérés van városrészenként: legmagasabb az arányuk (64%) a Városközpont negyedben, míg legalacsonyabb az arányuk (60%) a Városkörnyék negyedben. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező 15-59 év közöttiek legnagyobb aránya (37%) a Városkörnyék negyedben él, míg legkisebb az arányuk (32-33%) a Városközpont és a Dunapart negyedekben, amely pedig a város átlagértékének felel meg. A munkanélküliek legmagasabb aránya (12%) Felsőtag és Városkörnyék negyedekben figyelhető meg, míg a városi átlagnál (10,4%) kisebb Városközpont és Dunapart aránya (9%). Tartós, tehát legalább 360 nap óta munkanélküliek aránya

szintén Felsőtag és Városkörnyék negyedekben regisztrált, ahol átlagosan 1,5-2,5 százalékponttal magasabb a tartós munkanélküliek aránya a városi átlagnál (5,8%).

Mutató megnevezés	Szigetszent-miklós összesen	Felsőtag negyed	Város-környék negyed	Város-központ negyed	Bucka negyed	Dunapart negyed
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	33,1	35,2	37,0	31,8	33,9	32,9
Foglalkoztatottak aránya a 15- 64 éves népességen belül	63,3	61,3	59,9	64,1	63,2	63,0

9. táblázat: Foglalkoztatottsági mutatók városrészenkénti alakulása (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés)

A foglalkoztatott nélküli háztartások vizsgálata különösen fontos szempont a szegény és veszélyeztetett családok térbeli koncentrációjának értelmezésekor. A foglalkoztatott nélküli háztartások aranyának városi átlaga 27%: ennél magasabb érték a Városközpont és a Dunapart negyedekben tapasztalható (29%), legkisebb érték a Bucka negyedben (22%) van, míg Felsőtag és Városkörnyék negyedek értéke megfelel a városi átlagnak.

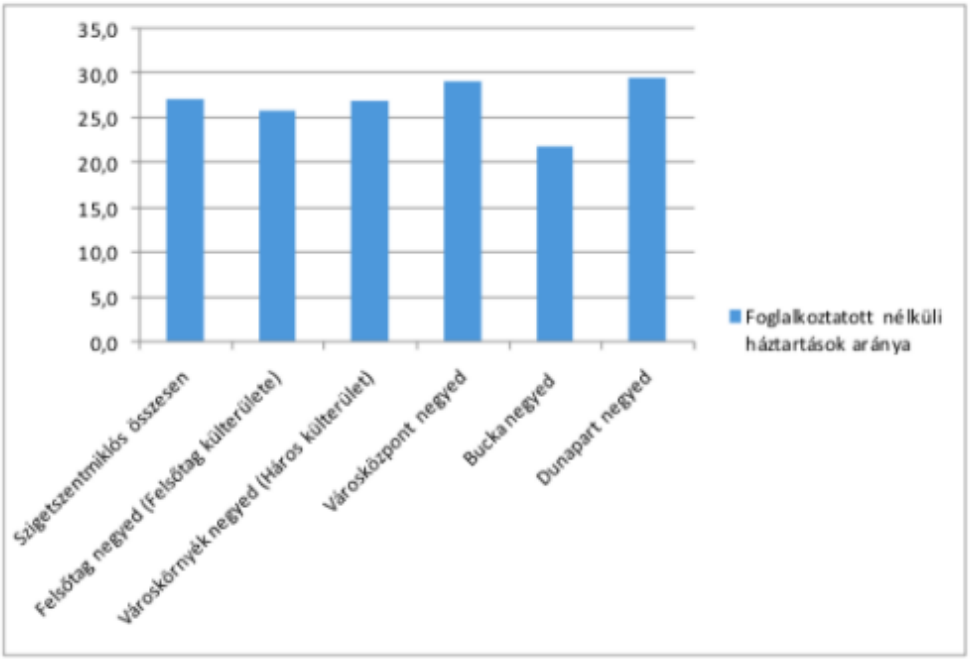

8. ábra: Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya városrészenként (2011) (%) (Forrás: KSH adatközlés)

Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya a városban 28,9%: a legmagasabb érték (40,6%) a Városkörnyék negyedben tapasztalható, míg a mutató átlag körüli értéke (24-28% között) érvényes a többi városrészre. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül Szigetszentmiklóson 50,4%, és nagyjából ez az átlagérték igaz az összes

városrészre. A legmagasabb érték (51,8%) Felsőtag negyedben regisztrált. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 5,7%-os értéket mutat a városban, de ez a Városkörnyék negyedben a 10,2%-ot, Felsőtag negyedben a 7,7%-ot is eléri. (Forrás: KSH adatközlés) Az alacsonyabb iskolai végzettség is determinálta azt, hogy a Városkörnyék negyedben kedvezőtlenebb a középkorú, aktív népesség munkaerő-piaci pozíciója.

Lakásállomány

A szigetszentmiklósi lakásállomány járási és megyei szinten is kedvező feltételekről tanúskodik. Az összesen 14.440 lakás, illetve lakóingatlan (2011) állapota, (2019-ben már összesen 15 439 lakás, lakóingatlan) minősége inkább kedvezőleg hat a helyi népesség életminőségére. A 2000-es években több szempontból is minőségi átalakuláson ment át a lakásállomány: egyrészt csökkent az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (több mint 10 százalékponttal), másrészt pedig növekedett az újépítésű lakások aránya.

A város lakásállományából kb. 70-100 db önkormányzati tulajdonú (kb. 0,5-0,7% a teljes lakásállományból), és kevés a szociális bérlakások száma (kb. 0,5% alatt a teljes lakásállományból).

A város lakásállományának többsége a Városközpont (60,1%), a Bucka (22,9%) és a Városkörnyék (8,4%) negyedben található. Ehhez képest az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a Városkörnyék és Felsőtag negyedekben a legmagasabb (8% felett). A Városközpont negyedben a legjobb a lakások összetétele, mert ott csak 4,3% az alacsony komfort fokozatú lakások aránya. Tehát, az alacsony komfort fokozatú lakások aránya alapján legjobb és legrosszabb helyzetű városrészek között kétszeres eltérés figyelhető meg.

Mutató	Sziget-szentmiklós összesen	Felsőtag negyed	Városkörnyék negyed	Városközpont negyed	Bucka negyed	Dunapart negyed
Lakásállomány (db)	14 440	409	1 223	8 674	3 307	827
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	3,9	8,1	8,9	2,7	4,3	4,6

10. *táblázat: A lakások száma (db) és az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%) városrészenként (2011) (Forrás: KSH adatközlés)*

Hasonló a helyzet a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belüli statisztikai mutató tekintetében is. A városi átlagot (3,4%) kétszeresen múlja felül a Felsőtag és a Városkörnyék negyedek, míg a Városközpontban az ilyen jellegű lakások aránya a városi átlagszintet sem éri el. Az egyszobás lakások aránya Szigetszentmiklóson 7,3% (2011), de a Városkörnyék negyedben ez 12,5%. (Forrás: KSH adatközlés)

Összességében kijelenthető, hogy a Városkörnyéki negyed – különösen (Háros külterület) - mind a helyi népesség demográfiai helyzete, mind a lakásállomány összetétele alapján közepes mértékben, de egyértelműen kedvezőtlenebb helyzetben van a városban a többi városrészhez képest.

A KSH által kijelölt szegregációs, illetve szegregációval veszélyeztetett területek rövid ismertetése

A KSH alkalmazott módszertana alapján a 2011. évi népszámlálási adatokon alapulva egy szegregációval veszélyeztetett és egy szegregált terület került kijelölésre Szigetszentmiklóson. A veszélyeztetett területen a szegregációs mutató értéke 30-35% közötti, míg a szegregátum területen 35% feletti.

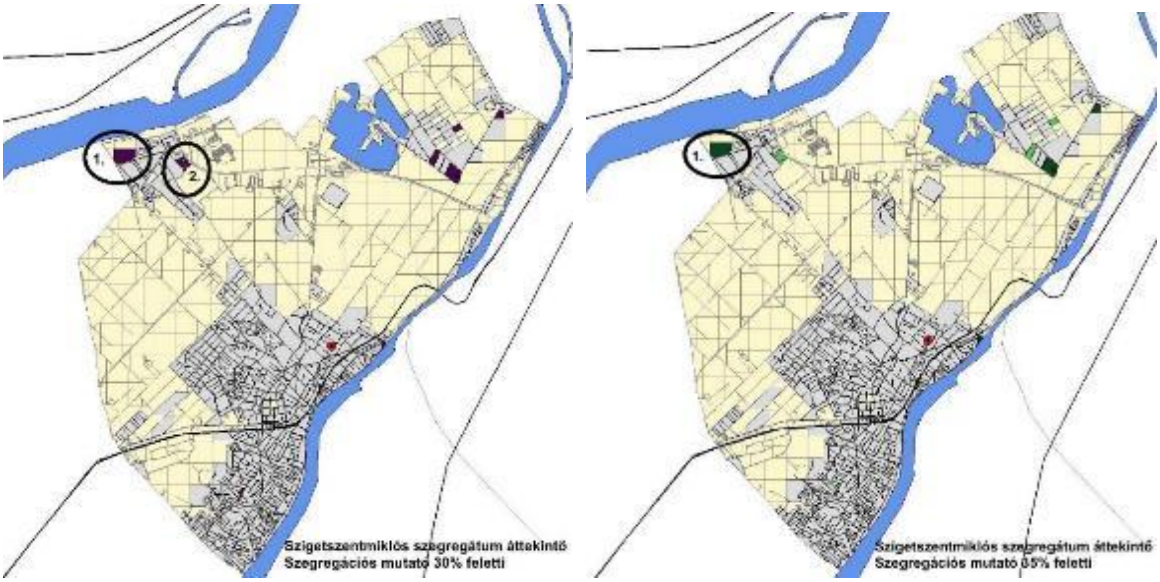

9. *ábra: Szigetszentmiklós szegregációval veszélyeztetett területei és szegregált területe (Forrás: KSH adatszolgáltatás, 2011)*

A bemutatott átnézeti térképeken látható, hogy Szigetszentmiklós több területén is kimutathatók olyan területi zárványok, melyek szegregációs veszéllyel érintettek: így veszélyeztett területek találhatunk a Bucka és a Felsőtagi városrészben is, melyek egy-egy utcát, vagy adott utcában néhány családot, háztartást jelentenek. Ezek kiterjedése és lakónépességbeli érintettsége azonban egyelőre olyan alacsony, hogy szegregátumnak nem nevezhetjük. Mindemellett a szociális munkák során számbavételük és a figyelem fenntartása szükséges. A korábbi (2008. évi) Antiszegregációs Tervben nemcsak a hivatalos statisztikák, hanem a helyi tapasztalatok, illetve különböző szempontok alapján is több kisebb pontszerű, lokális terület volt kijelölve, mint veszélyeztetett terület, vagy mint erősen leromló terület. Ezek:

- Kavicsos tavak területe: M0-s autópálya melletti nagyon periferikus fekvésű terület, ahol magasabbak a segélyezési mutatók, szegényes a környezet.
- Bucka negyed, Kakukkfű utca környéke: háromszög alakú terület, ahol egy szemétdomb is van, ezért szennyezett és nagyon rossz állapotú, sok a segélyezett és az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező.

- Akácfa krt. 16-18.: a városközpont közelében szegények és roma családok élnek, magas a munkanélküliség, a lakások műszaki állapota folyamatosan romlik.
- Dunaharaszti utca – Béke utca – Teleki utca: a városközpont közelében található, főként roma családok élnek itt, sok a segélyezett és a felújításra szoruló lakás. Több rossz állapotú lakás/ház felszámolása történt meg a 2000-es évek eleje óta. Hagyományosan ez a város „Cigánynegyede" (régen ez volt a helyi beszédben használt terminus), ahol az első beköltöző roma családok letelepedtek. Ma már nem használják ezt az elnevezést, kikopott a köztudatból, mert egyre inkább vegyes összetételű területté vált, és a legrosszabb helyzetű családok pedig inkább a városi szegregátumban élnek ma már.

A fent említett területek már nem definiálhatók a KSH 2011. évi szegregátum kijelölései között. Nagyobb kiterjedésben nem jelennek meg összefüggő területként, ráadásul a korábbi Anti-szegregációs Tervek időszakához (2008 és 2015) képest számos változás következett be, amelyek elsősorban a lakások minőségi javulását és a helyi lakosság kicserélődését eredményezték.

Veszélyeztett és szegregátum területek a KSH 2011-es népszámlálási adatai és lehatárolása alapján:

- A veszélyeztetett terület (2.) határai: Pelikán utca és Gát utca.
- A szegregátum (1.) határai: településhatár – Téglaházi út – Málna utca.

Mind a veszélyeztetett, mind a szegregátum terület összefüggő területként jelent meg a korábbi IVS-ben és az Antiszegregációs Tervben. (Forrás: Antiszegregációs Terv 2008; IVS 2008, ITS 2015). A korábbi dokumentumokhoz képest egyik területe sem változott.

Mindkét terület a Városkörnyék (Háros külterület) Lakihegy részén található. A veszélyeztetett terület helyi elnevezése (intézmények és lakosok részéről): „a Gát utcai terület", míg a szegregátumra a helyi beszédben használt terminusok: „a Málna utcai terület", illetve „a Téglaházi terület". Ez utóbbival nemcsak az egyik ott található utca nevére utalnak, hanem arra, hogy egykor téglagyár működött azon a helyen. (Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás)

A két területet összehasonlítva megállapítható, hogy a szegregátum térben nagyobb kiterjedésű, de a két terület lakosságszáma közel azonos (kb. 80 fő – KSH adatok). Ugyan a KSH által bejelölt terület kiterjedése nagyobb a szegregátumban, de annak nem teljes területe lakott. A veszélyeztetett terület kisebb alapterületű, azonban nagyobb a lakosságszáma, nagyobb a terület népsűrűsége. Az önkormányzat adatai alapján a szegregátumban kb. 30 fő, a veszélyeztetett területen kb. 118 fő jelenléte ismert. A szegregátumban szinte mindenki hátrányos helyzetű, míg a veszélyeztetett területen a lakosság 50%-ról állítható ez. Társadalmi összetételét tekintve hátrányosabb helyzetű a szegregátum, de mindkét terület jellegzetes problémákkal néz szembe. Mindkét szegregátumra igaz, hogy a városi lakónépesség és a helyi lakásállomány kb. 0,2%-át koncentrálják. A szegregátum népességének összetétele fiatalosabb, a veszélyeztetett területen pedig kisebb mértékben, de nagyobb az időskorú népesség aránya. A veszélyeztetett területen élők között magasabb arányban jelennek meg a kedvezőbb munkaerő-piaci pozícióval (pl. magasabb iskolai végzettség és foglalkoztatottság, alacsonyabb munkanélküliség) rendelkezők. A szegregátum lakásállománya nemcsak a veszélyeztetett területhez, hanem a városi átlaghoz képest is rosszabb.

Mutató megnevezése	Szigetszentmiklós összesen	Szegregátum - Lakihegy 1. (Téglaházi u. és Málna u. környezete)	Veszélyeztetett terület – Lakihegy 2. (Pelikán u. és Gát u. környezete
Lakónépesség	34708	81	82
Lakónépességen belül 0-14 éves	18,9	35,8	25,6
Lakónépességen belül 15-59 éves	64,0	56,8	56,1
Lakónépességen belül 60-x éves	17,1	7,4	18,3
Legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya az aktív korúakból	9,8	50,0	37,0
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x évesek arányában	21,5	0,0	9,1
Lakásállomány	14440	24	28
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	3,9	79,2	7,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aránya az aktív korúakon belül	33,1	63,0	50,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aránya az aktív korúakon belül	5,7	37,0	32,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	63,3	35,4	47,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	27,2	54,5	45,2
Állandó népesség száma	33035		
Alacsony presztízsű foglalkoztatói csoportokban foglalkoztatottak aránya	28,9	58,8	33,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	50,4	65,4	64,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküli ráta)	10,4	39,3	17,2
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 nap)	5,8	25,0	17,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	3,4	77,3	7,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,3	72,7	19,2

11. *táblázat: Szigetszentmiklós szegregátumai városi összehasonlításban (Forrás: Szigetszentmiklós ITS 2015)*

1.Szegregátum bemutatása

A KSH által kijelölt szegregátum területe Szigetszentmiklós nagyobb összefüggő területén megfigyelhető szegregátum, amely a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakófunkciójú területbe (ártér) ékelődött. A Városkörnyéki negyeden belül Lakihegyen található, annak központi részéhez közel. A városon belül a szegregátum külvárosi, periferikus elhelyezkedésű. Délről a Téglaházi utca határolja, melybe egyetlen utca, a rendkívül rövid Málna utca hatol be - a szegregátum középső részeibe. A szegregátum lakásainak túlnyomó része a Málna utca körül összpontosul, illetve a Málna utca és a Téglaházi utca kereszteződésében. Egyik utca sem burkolt felületű, földutak vannak. Járda nincs a területen.

10. ábra: Szegregátum területe (forrás: KSH, GoogleEarth)

Szigetszentmiklós szegregátumának területe a Duna árterében található, vagyis az építési engedély nélkül felépített házak a város egyik legszegényebb területét alkotják. A területen élnek roma és nem roma családok is. A romák zöme vegyes házasságban /párkapcsolatban él. Helyi konfliktusok az itt lakók között nem jellemzőek. Az itt lakók legnagyobb része nagy arányban vesz igénybe kis összegű átmeneti segélyeket, gyermekvédelmi kedvezményt és tüzelőtámogatást. Az ártérben fekvő ingatlanok gyakorlatilag forgalomképtelenek, és nem lehet rájuk biztosítást kötni. Emellett a rendszerváltozás óta a tulajdonviszonyok is rendezetlenek: ekkor történt, hogy valamilyen módon egy család magántulajdonába került a terület nagy része, ezért ma itt egyáltalán nincsenek önkormányzati tulajdonú ingatlanok. Az egész terület problematikájának megoldását gátolják ezek a rendezetlen, illetve nehezen rendezhető tulajdonviszonyok. Hivatalosan 2 db – jobb állapotú – lakás/ház található itt, de a terepbejárás során nyilvánvalóvá vált, hogy illegális építkezések révén inkább rossz állapotú, részben téglából, de inkább egyéb építési törmelékből épült ingatlanszerű képződmények figyelhetők meg a területen. Ebből következőleg sokan élnek itt regisztrálatlanul, mind mélyszegény nem roma, mind pedig mélyszegény roma család. Az általános tapasztalatok alapján az itt élők kb. 80%-a roma származású.

A szegregátumra a fiatalos korösszetétel jellemző. A fiatal, 14 év alattiak aránya (36%) jelentős mértékben meghaladja a városrész és a város átlagértékét. Az aktív korú népesség (15-59 év között) (57%) néhány százalékponttal elmarad a városrész és a város átlagszintjétől. Az időskorú, 60 év feletti népesség aránya azonban a szegregátumban a legalacsonyabb (7%) a városban, de még a városrész értékének is csak a felét teszi ki.

Rendkívül hátrányos helyzetű a szegregátum az ott élő népesség iskolai végzettsége alapján. A helyi népesség fele legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, míg diplomás egyáltalán nem is él a területen. Ehhez képest a városrészben (Városkörnyék) a csak általános iskolai végzettségűek aránya 18%, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké pedig 11%. A városban még jobbak ezek a mutatók (10% és 22%).

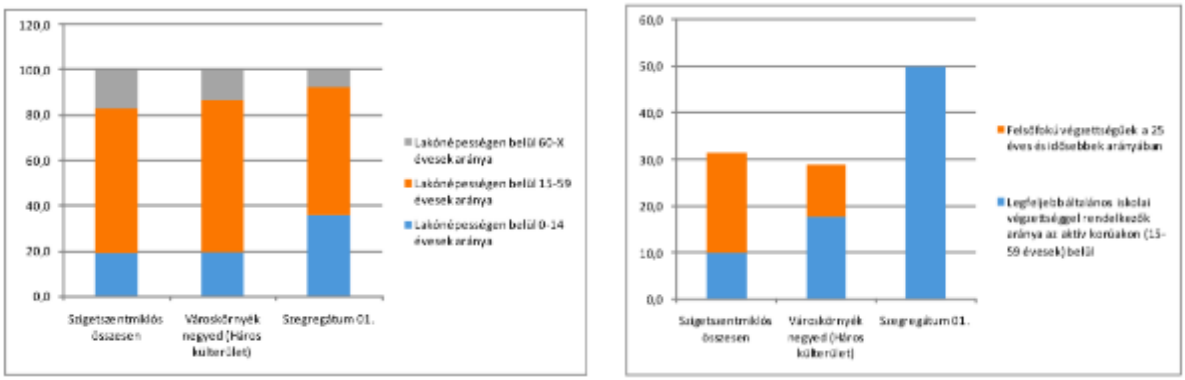

11. *ábra: A szegregátum és az ahhoz tartozó városrész és Szigetszentmiklós lakossága kormegoszlása, illetve iskolai végzettsége (KSH, 2011)*

Az alacsony iskolai végzettség, a rossz élet- és lakáskörülmények determinálják a hátrányos munkaerő-piaci pozíciót a szegregátum lakosai számára. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül a szegregátumban csak 34%, vagyis csak az itt élők harmada jut valamilyen munkalehetőséghez, míg ez a városrészben 60%-ot, a városban pedig valamivel több mint 60%-ot jelent. Viszont az, aki dolgozik, alacsony presztízsű foglalkoztatási csoporthoz sorolható (közel 60%-ban), amely a városrészben 40%-ot, a városban 30%-ot jelent a foglalkoztatottak számára. A kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzet okozza a magasabb munkanélküliségi arányt a szegregátumban: ez közel 40%-os, amely a Városkörnyék negyed és Szigetszentmiklós munkanélküliségének közel a négyszerese. Aki a szegregátumban munkanélküli, legnagyobb valószínűséggel tartós munkanélküli, azaz több mint egy év óta nem talált munkát. Mindezekből következik, hogy a szegregátumban regisztrálható háztartások több mint a fele foglalkoztatott nélküli: összehasonlításképpen ez a mutató a városban és a városrészben is 27%. A családfő tartós munkanélkülisége pedig meghatározza az utódok munkaerő-piaci lehetőségeit is, elsősorban negatív összefüggésben.

Mutató megnevezése	**Szigetszentmiklós összesen***	**Városkörnyék negyed** (Háros külterület)	**Szegregátum** (Téglaházi u. és Málna u.)
Lakónépesség száma	34 708	3 170	81 (30)
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	18,9	19,3	35,8
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,0	67,2	56,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	17,1	13,5	7,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	9,8	17,6	50,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	21,5	11,2	0,0
Lakásállomány (db)	14 440	1 223	24

Mutató megnevezése	**Szigetszentmiklós összesen***	**Városkörnyék negyed** (Háros külterület)	**Szegregátum** (Téglaházi u. és Málna u.)
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	3,9	8,9	79,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	33,1	37,0	63,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	5,7	10,2	37,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	63,3	59,9	35,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	27,2	27,0	54,5
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	33035		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	28,9	40,6	58,8
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	50,4	50,7	65,4
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta	10,4	12,3	39,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 nap)	5,8	7,4	25,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	3,4	7,8	77,3
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,3	12,5	72,7

12. *táblázat: Szigetszentmiklós szegregált területe városrészi összehasonlításban (forrás KSH, ITS 2015)*

A KSH adatok és helyszíni bejárás bizonyítja, hogy a kedvezőtlen társadalmi-gazdasági helyzet igen rossz lakáskörülményekkel párosul a szegregátumban, amelyet a hiányos vagy nem létező infrastrukturális ellátottság is tovább fokoz.

Az itt található ingatlanok túlnyomó része alacsony komfort fokozatú: komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás, és többségük egyszobás. Lényegében két olyan ház van a területen, amely rendezett állapotú, bár szerény körülményeket jelent az ott élők számára. A többi ingatlan rossz állapotú, viskószerű építmény, amelyek nem jelentenek biztonságot például nagyobb esőzések vagy szélviharok

esetén. Hagyományos értelemben kertek nincsenek, két család tart csirkéket: más formájú állattartás vagy veteményeskert nem található meg. A házak, viskók mellett néhol latrina áll. A melléképületek funkció nélküliek, elhanyagoltak, részben lakásként használtak. Ezek az életkörülmények rendkívül megterhelőek egy család számára, iskolába járni, bármilyen iskolát innen végezni nagy hátrányt jelent.

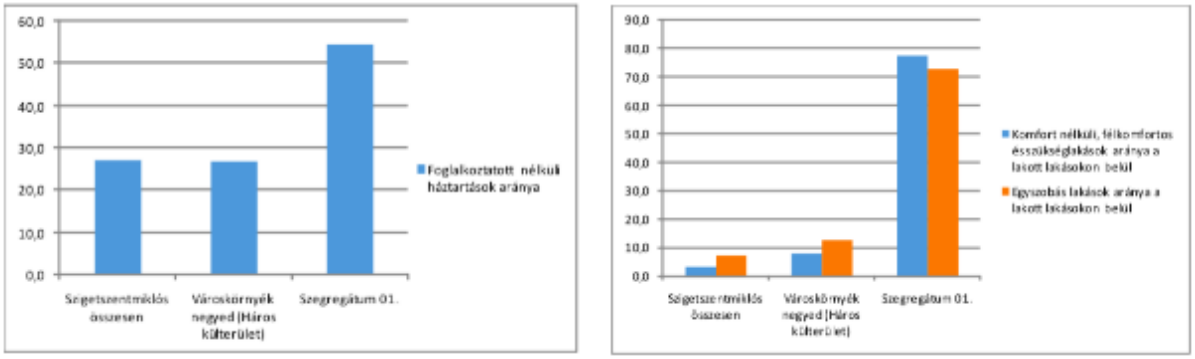

12. *ábra: A szegregátum és az ahhoz tartozó városrész és Szigetszentmiklós lakossága foglalkoztatottsági és lakáskomfort mutatói összehasonlítása (KSH, 2011)*

A szegregátumban élők eltérő jogcímeken veszik igénybe a különböző segélyeket. Lakásfenntartási támogatás azért nem jelenik meg a szegregátumban, mert itt nincs önkormányzati tulajdonú lakás, az egész telek magántulajdonban van, a lakók nem fizetnek bérleti díjat. Ilyen jogcímen tehát nem igényelhetnek támogatást az Önkormányzattól. Mivel az itt élők jellemzően nincsenek bejelentkezve, illegálisan tartózkodnak a területen, és viszonylag nagy a fluktuáció körükben, így megfelelő jogosultság hiányában jelentős arányban a segélyezetti körben sem jelennek meg. Minden évben néhány főt jelent az, aki rendszeres szociális segélyben vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülhet.

Az e-kozmuadatszolgáltatása[9]alapján, valamint a korábbi ITS (2015) vonatkozó adatainak módosításával a szegregátum a közműellátottságát a következők jellemzik:

- Áramellátás: a területen „hivatalosan” meglévő 2 db lakásban rendszeresen rendezik a közműellátási fizetési kötelezettségeket, de a többi ingatlanban illegálisan jutnak áramhoz. A közműellátó több alkalommal megszüntette ezekben a lakásokban az áramellátást a jogcím nélküli használat miatt, azonban a legtöbb lakásban mégis hozzájutnak az áramhoz.
- Közvilágítás: nincs a területen.
- Vezetékes víz: a szegregátum 2 db lakásában van ilyen ellátás, a többi illegálisan felépített építményben a közeli nyomós kútról jutnak ivóvízhez. A nyomós kút a Málna és a Téglaházi utca sarkán van, néhány méterre a házaktól.
- Szennyvíz-csatorna: nincs a területen.
- Gáz: nincs a területen, pedig néhány méterre a házaktól húzódik egy gázvezeték. A szükségletet gázpalackokkal oldják meg az itt lakók.

A területen nincs burkolt út, a földút meleg, száraz időjárásban porszennyezést jelent a lakosok számára. A szegregátumtól nem messze van egy illegális szemétlerakó hely, amit már a

[9] forrás: https://ekozmu.e-epites.hu/alkalmazas/lakossag/menu/terkep/tajekoztatas/kozmuterkep (Utolsó megtekintés 2021. 10. 01.)

rendszerváltozás előtt is „használtak”. A tárgyi terület nagyvízi mederben lévő ingatlanjainak a kisebb dunai árhullámainak elöntésétől részlegesen azok terepmagassága részben a Fővárosi Vízművek ROCLA vezetékének töltése, az M0-ás út töltése és a 0221 számú ingatlanon lévő töltés nyújt védelmet. Az illegális hulladéklerakó mind háztartási, mind pedig ipari hulladékot egyaránt tartalmaz, egészségre gyakorolt hatásai nem ismertek, de feltételezhető az ártalmas anyagok jelenléte. A házak, lakások nagyobb része vizes, falaik penészesek.

A szegregátum kis kiterjedésű, kissé távolabb fekszik a nagyobb közlekedési útvonalaktól. A lakóingatlanokon kívül semmilyen szolgáltatás nincs a területen. Viszont kb. 10-15 perc gyalogútra van Lakihegy központjától, ahol minden fontosabb alapellátás és kiskereskedelmi egység (bolt, üzlet) megtalálható. Lakihegy központban buszmegálló is van, amellyel könnyen el lehet jutni a város többi részébe. Az itt lakók az Akácliget Óvodába és a Bíró Lajos Általános Iskolába járnak, mert ez a terület körzetileg ezekhez az intézményekhez tartozik. Az óvoda kb. 10-15 perc gyalogútra van, az általános iskola pedig néhány buszmegállónyira, kb. 2-3 km- re. Lakihegy tehát a szegregátum számára az ellátó terület: Lakihegyen van körzeti megbízott a Gát utca 2. sz. alatt; egy háziorvos és házi gyermekorvos az Adótorony téren, illetve védőnő; mind a Polgármesteri Hivatal, mind pedig a Családsegítő Szolgálat hetente egyszer kihelyezett ügyfélfogadást tart a Gát utca 2. sz. alatt. Egészségügyi szakellátás csak a Városközpontban érhető el. Kifejezetten a szegregátumban tevékenykedő civil szervezetről nincs információ, de azok, amelyek Lakihegyen folytatnak aktív életet, azok szerepe kiterjed a szegregátumra is. Ilyenek például a Lakihegyi Sportegyesület és a Lakihegyi Hóvirág Egyesület. A helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat a romák magas aránya miatt jelen van a területen.

2. Szegregációval veszélyeztetett terület bemutatása

A KSH által kijelölt szegregációval veszélyeztetett terület Lakihegyen van, nem messze a szegregátum területétől. Alapvetően a külvárosban helyezkedik el, közvetlenül az M0 közlekedési útvonal mellett, kissé periferikus helyzetben. Lényegében két hosszabb utca határolja, belső utcahálózata gyér, főként a zsákutcás térbeli megjelenés jellemző. A zsákutcák szűkek, és csak a Gát utca aszfaltozott. A Gát utca és azzal párhuzamos Sodrás utca részben földes, részben murvás felületű. Az M0 melletti és a déli határoló utca sem burkolt felületű, hanem földút. Járda nincsen a területen.

13. ábra: Szegregációval veszélyeztetett terület (Forrás: KSH, GoogleEarth)

A veszélyeztetett terület alapvetően kedvezőtlenebb társadalmi helyzete tapasztalható a városi átlagokhoz és a városkörnyéki adatokhoz képest is. A veszélyeztetett területen ugyan kevesen laknak, de köztük 6-7 százalékponttal magasabb a 14 év aluliak aránya a városhoz és a városrészhez képest, míg közel hasonló mértékben kevesebben élnek itt a 15-59 év közöttiek közül. Ugyanakkor a 60 év felettiek aránya (18%) több mint 4 százalékponttal meghaladja a városrész, illetve egy százalékponttal a város átlagszintjét. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a veszélyeztetett területen több mint háromszorosa a városi, és több mint kétszerese a városrészben élők arányának. A 25 éves és idősebb népesség között a felsőfokú végzettségűek aránya a veszélyeztetett területen fele a városban tapasztalható értékeknek, de csak kismértékben alacsonyabb a mutató értéke, mint a városrészben.

A demográfiai helyzet mellett a munkaerő-piaci pozíció is hátrányosan alakul a veszélyeztetett területen. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (48%) elmarad a város és a városrészhez képest átlagosan 12-15 százalékponttal, míg a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (45%) legalább 15 százalékponttal magasabb a veszélyeztetett területen. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül itt 65%, amely 15 százalékponttal magasabb a városhoz és városrészhez mérten. Mindezekből következik, hogy a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a veszélyeztetett területen 50%, valamint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, illetve az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 33%, amely értékek jelentősen meghaladják a városban és a városrészben regisztrált értékeket.

Az alacsonyabb iskolai végzettség és a kedvezőtlenebb munkaerő-piaci pozíció okozza, hogy a veszélyeztetett területen a várossal összehasonlítva 7, a városrésszel összehasonlítva pedig 5 százalékponttal magasabb a munkanélküliségi arány (17%). Aki ezen a veszélyeztetett területen munkanélküli, gyakorlatilag tartósan, tehát legalább egy év óta az.

A veszélyeztetett területen 28 lakás található: ezek 7%-a alacsony komfort fokozatú, 19%-a pedig egyszobás. Ezek az értékek kisebb mértékben rosszabbak a városrésznél, jelentősebben pedig a városhoz képest. (Forrás: KSH adatszolgáltatás)

Mutató megnevezése	**Szigetszentmiklós összesen***	**Városkörnyék negyed** (Háros külterület)	**Veszélyeztetett terület** *(Pelikán u. - névtelen u. DK- nek, majd DNy- nak - Gát u.)*
Lakónépesség száma	34 708	3170	82
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	18,9	19,3	25,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,0	67,2	56,1
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	17,1	13,5	18,3

Mutató megnevezése	**Szigetszentmiklós összesen***	**Városkörnyék negyed** (Háros külterület)	**Veszélyeztetett terület** *(Pelikán u. - névtelen u. DK- nek, majd DNy- nak - Gát u.)*
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	9,8	17,6	37,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	21,5	11,2	9,1
Lakásállomány (db)	14 440	1 223	28
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	3,9	8,9	7,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	33,1	37,0	50,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	5,7	10,2	32,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	63,3	59,9	47,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	27,2	27,0	45,2
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	3 3035		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	28,9	40,6	33,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	50,4	50,7	64,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta	10,4	12,3	17,2
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 nap)	5,8	7,4	17,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	3,4	7,8	7,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,3	12,5	19,2

13. *táblázat: Szigetszentmiklós veszélyeztetett területe városrészi összehasonlításban (forrás KSH, ITS 2015)*

A KSH 2011. évi adataihoz képest az Önkormányzat nyilvántartási adatai alapján 2015-ben a veszélyeztetett területen 118 fő élt és 27 lakás volt található (2014). A lakások számához viszonyítva csak néhány százaléka az itt lakóknak részesül Lakásfenntartási Támogatásban, Foglalkoztatást Helyettesítő Támogatásban és rendszeres szociális segélyben. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva min. 7%. A romák arányáról nincsenek pontos adatok, becsült arányuk 30-40%.

A 2015-ös adatok alapján szintén csak néhány fő jelent meg a közfoglalkoztatásban: voltak, akik közintézményeknél kaptak munkát. Velük kapcsolatban vegyes tapasztalatok voltak: általános iskolai karbantartó, kertész és gondnoki teendőket ellátók részben tudták megfelelő színvonalon ellátni a feladataikat, míg az óvodai kisegítő adminisztrátori közfoglalkoztatott megfelelt a kapott feladatoknak és teljes állást kapott az intézménynél.

A veszélyeztetett területen nincsenek önkormányzati tulajdonú lakások, 2008-2015 között pedig 4 lakás bontására került sor. Az elmúlt években nem volt lakásépítés a területen. Az önkormányzati adatok alapján a területen van vezetékes vízellátás, áramszolgáltatás, közvilágítás, gázszolgáltatás és szennyvíz-csatorna.

A veszélyeztetett területen élő kisgyermekek és fiatalkorúak az Akácliget Óvodába és a Bíró Lajos Általános Iskolába járnak. Mindkét oktatási-nevelési intézmény körzetéhez tartozik a veszélyeztetett terület.

Az Önkormányzati beszámoló alapján két jellegzetes folyamat, jelenség különíthető el a veszélyeztetett területen:

1. Magántulajdonban lévő lakóingatlanok bérbeadása: A Gát utca végén egy család tulajdonában lévő telken található kétszintes ház és a hozzá tartozó melléképületek kerülnek bérbeadásra, például a városban vagy a környéken dolgozó munkások számára. Ez kb. 30 főt jelent, nincsenek bejelentkezve a bérbe vett szobákba, pontos információk nincsenek róluk. Többségük Kelet-Magyarországról és Erdélyből érkezett, viszont gyakori a bérlők kicserélődése, ami az ideiglenes itt tartózkodás okától függ (pl. alkalmi munkák és építkezések hossza).

2. Állami tulajdonú ingatlanokba való illegális beköltözés: A Sodrás utca végén az M0 utópálya mellett állami tulajdonba került néhány ingatlan, ahol illegális beköltözők jelentek meg, ezért az ingatlanok hasznosítása akadályokba ütközik. Szigetszentmiklós Város Önkormányzata is tervezett itt néhány ingatlant megvásárolni abból a célból, hogy például a szegregátumban élők közül néhány családnak jobb körülményeket biztosítson, de a folyamat kialakulása és felismerése után elállt ettől a szándékától.

III.1.3 Általános – horizontális antiszegregációs intézkedések

Szociális helyzetkép

A szociális alapellátás és szakosított ellátás, valamint a gyermekjóléti ellátások terén az Önkormányzat teljesíti a szociális törvényben előírt kötelezettségeit. Szigetszentmiklós rendelkezik Szociális

Szolgáltatástervezési Koncepcióval (2015-17). Az ebben megfogalmazott célokkal, feladatokkal és intézkedésekkel alkalmazkodik a helyi demográfiai összetételhez, figyelembe veszi a szolgáltatások iránti helyi igények alakulását, vállalja az ellátási kötelezettségek teljesítését, gondoskodik a meglévő szolgáltatások működtetéséről és fejlesztéséről, valamint értelmezi az egyes ellátotti csoportok sajátos szükségleteit.

A helyi szociálpolitika célcsoportjai:

- idősek
- egészségkárosodottak és fogyatékkal élők
- kedvezőtlen munkaerő-piaci pozícióval rendelkezők (pl. tartós munkanélküliek, hajléktalanok)
- veszélyeztetett gyermekek (pl. nagycsaládokban, hátrányos helyzetű társadalmi csoportokban)
- etnikai kisebbségek (pl. roma családok)
- többszörösen hátrányos helyzetűek (pl. büntetett előéletűek, szenvedélybetegek)
- szegények, elszegényedők
- lakhatásukban veszélyeztetettek
- veszélyeztetett fiatalok

A helyi szociális ellátórendszer két meghatározó intézménye a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a Vadgesztenye Szociális Intézmény. Önkormányzati szociális alapszolgáltatások:

a) étkeztetés,
b) házi segítségnyújtás,
c) családsegítés,
d) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
e) nappali ellátás.

A *<u>Vadgesztenye Szociális Intézmény</u> (Kossuth L. u. 19, városközpont) által biztosított szolgáltatások:*
Integrált formában működő intézmény, több szolgáltatási egységgel.

- Étkeztetés (elsősorban időskorúak és rászorulók részére)
- Házi segítségnyújtás - az igénybe vevő lakásán, lakókörnyezetében –szükségleteinek megfelelően – életvitelének fenntartását maximum 54 fő részére
- Jelzőrendszeres segítségnyújtás - a saját otthonában élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából, maximum 100 fő részére
- Idősek nappali ellátása - saját otthonukban élő szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozását (idősek klubja), maximum 20 fő részére
- Átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos ellátás (időskorúak gondozóháza) - időskorúak, valamint a 18. életévüket betöltött beteg személyek átmeneti elhelyezését, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból, otthonukban nem képesek gondoskodni (időskorúak gondozóháza), maximum 12 fő részére

Az intézmény 2017. évben pályázati és önkormányzati forrásból új épületrésszel bővült, mellyel az alap és szakellátás minden követelményt kielégítően működik.

<u>Szigetszentmiklós Család- és Gyermekjóléti Központ</u> (Losonczi u. 9., városközpont)

Az intézmény család- és gyermekjóléti szolgálatot lát el a település lakosai részére, de a 2016. évi törvénymódosítások értelmében járásszékhelyi szolgáltatásként család- és gyermekjóléti központként is működik, ellátva ezzel a járás minden települését.
A család- és gyermekjóléti központ a család és gyermekjóléti szolgálat általános szolgáltatási feladatain túl a törvényben meghatározott többletfeladatokat lát el. Az integráltan létrejövő szolgáltatás település szinten elérhető kötelező szolgáltatás, az ellátandó terület nagysága (járás/település) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal. Az új feladatmegosztás a következők szerint alakult:
- a települési önkormányzatok feladatkörében maradt a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása. A korábbi társulási ellátási körzetnek megfelelően a lakóhelyi minimumszolgáltatások Tököl lakosainak is biztosítottak.
- a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása a járásszékhelyek települési önkormányzataihoz került.

Az intézmény ellátási területe Szigetszentmiklós és Tököl egészére terjed ki. A szigetszentmiklósi telephely ellátási területe Szigetszentmiklós város egész területe. Nem csak a szigetszentmiklósi állandó lakcímmel rendelkező lakosok, hanem az itt tartózkodó magyar állampolgárságú segítségre szorulók is igénybe vehetik a szolgáltatásokat.
A szolgálati csoport feladata, hogy feltárja egy család működési zavarait, feltérképezi az igénybe vehető szolgáltatásokat és a szükséges szakemberhez, intézményhez, illetve szolgáltatóhoz irányítja a problémák megszüntetése érdekében.

Az intézmény, mint járási Család- és Gyermekjóléti Központ létesítménye szűkös, az 50 fős létszámmal kinőtte az épületet. Ez a létszám az óvodai- és iskolai segítő tevékenység kötelező bevezetése miatt a külső munkatársakkal együtt kb. 60 főre növekszik, a zsúfoltság enyhítésére fejlesztések szükségesek.

***Család- és gyermekjóléti szolgálat feladatainak ellátási területei*:** információnyújtás, tájékoztatás, segítő beszélgetés, ügyintézési segítség, családgondozás.

- Veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése
- Javaslat hatósági intézkedésre
- Közreműködés hatósági intézkedésben
- Családgondozás a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében
- Utógondozói munka (nevelésbe vétel megszűnését követően)
- Adósságkezelési tanácsadás
- Munkavállalási tanácsadás
- Jogi tanácsadás
- Fejlesztő pedagógus
- Pszichológiai tanácsadás
- Családkonzultáció, családterápia
- Mediáció
- Kapcsolattartási ügyelet
- Készenléti szolgálat
- Szakmai támogatás nyújtása az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára
- Utcai, lakótelepi szociális munka
- Menekültek integrációjának segítése

- Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység (2018. január 1-től)
- Kiváltással kapcsolatos esetmenedzseri feladatok (2017. január 1-től)

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat igen leterhelt. Szigetszentmiklóson a lakosság összetétele és életmódja nagyon sokrétű, ugyanúgy megtalálhatók a jómódban és problémamentesen élő családok, mint a sok nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetűek. A szolgálat 2019-es beszámolója alapján 554 fővel álltak kapcsolatban együttműködési szerződés alapján. A partnerek megoszlását áttekintve látható, hogy problémákkal legjelentősebben érintettek a 35-49 éves nők és a 6-13 éves gyermekek.

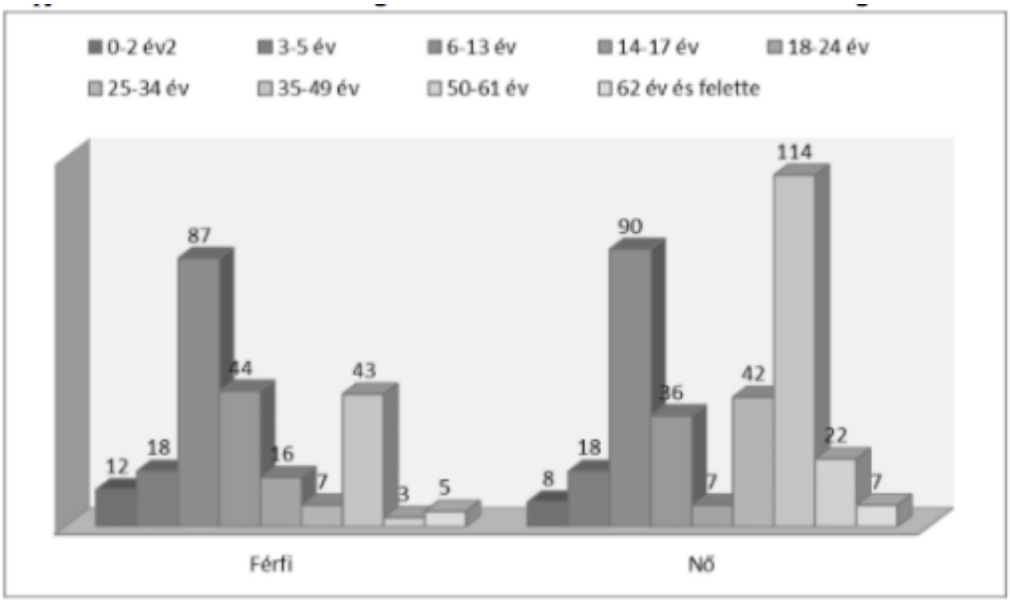

14. ábra: Család és Gyermekjóléti Szolgálat 2019-es kapcsolatfelvételei (Forrás: Átfogó értékelés gyermekvédelmi feladatokról 2019, Szigetszentmiklós Önkormányzata)

A beszámoló alapján látható, hogy évek óta megfigyelhető tendencia, hogy a szolgálattal kapcsolatba kerülők *között emelkedik a foglalkoztatottak száma és a munkanélküliek aránya csökken*, és *az iskolai végzettség szempontjából a felnőttek döntő többsége 8 általános osztálynál kevesebbet végzett*. A legnagyobb arányban *az 1-2 gyermeket nevelő egyszülős családok keresik* fel a Szolgálatot, ez összhangban van a társadalmi változásokkal. *A családsegítés során egyre gyakrabban jelenik meg a válás, mint krízishelyzet, és az ebből adódó családi problémák*. Többségük életviteli, családi-kapcsolati konfliktus, anyagi nehézség miatt keresi fel az intézményt, illetve a gyermekek esetében gyakori az iskolai magatartás- és teljesítményzavar. *A beszámolóból látható, hogy a családok átmeneti elhelyezése, gyermekek átmeneti otthonba helyezésére több esteben is szükség volt 2019-ben*.
Az *adósságkezelési tanácsadások szükségessége Szigetszentmiklóson megnövekedett*. A Család és Gyermekjóléti Központ által dolgozó esetmenedzserek *192 alkalommal tettek javaslatot hatósági intézkedésre*. Ennek a száma ez elmúlt évhez képest emelkedett (92-vel!).

A Család és Gyermekjóléti Központ alapvetően létszámhiánnyal és szűkös intézményi feltételek mellett dolgozik. Az óvodai- és iskolai segítő tevékenység kötelező bevezetése miatt kb. 60 fővel dolgoznak, közülük sokan felszereléssel megtámogatott otthoni munkavégzéssel. Munkájukban a prevenciós tevékenységek megszervezésére egyre nagyobb hangsúlyt kívánnak fektetni, 2019-ben ezt

visszaigazolta tevékenységük. *Kiemelt szerepet tulajdonítanak a jelzőrendszer megfelelő működésének, mely elengedhetetlen a hatékony kezelés időben történő megkezdéséhez.*

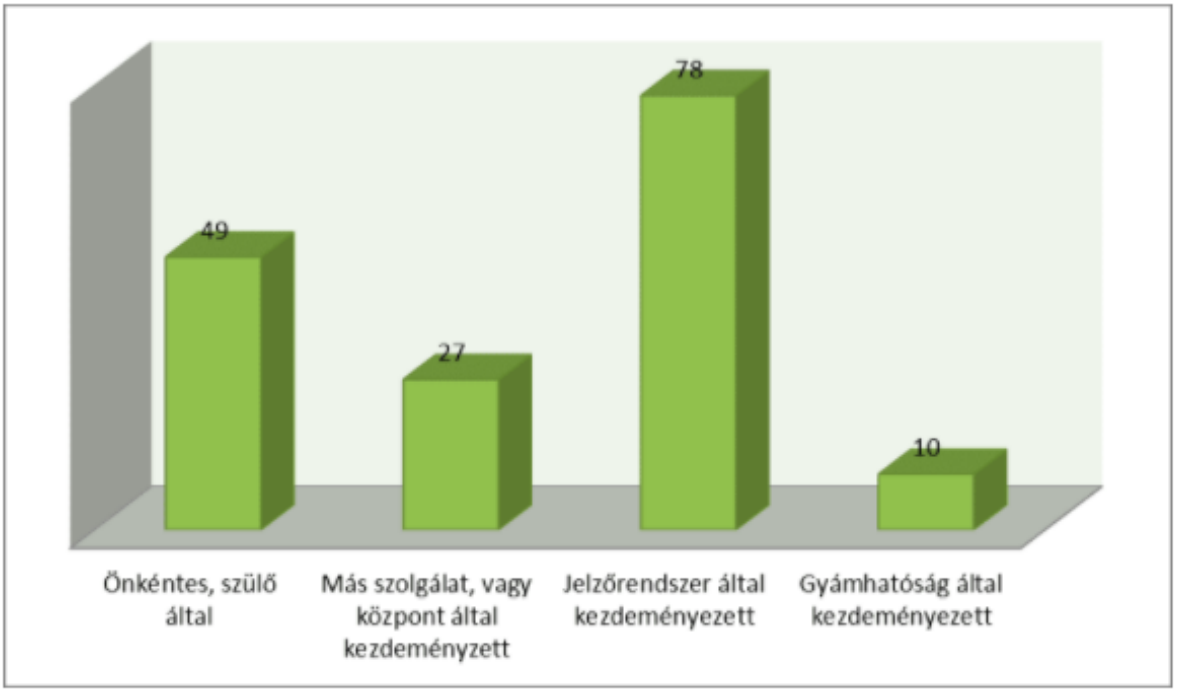

15. ábra: Család és Gyermekjóléti Szolgálat – az újként keletkezett gondozási esetekben érintett kiskorúak száma a kapcsolatfelvétel módja szerint 2019-ben (Forrás: Átfogó értékelés gyermekvédelmi feladatokról 2019, Szigetszentmiklós Önkormányzata)

Rehabilitációs szolgáltatások

Hajléktalan személyek részére ellátás biztosítása

2017-től maximum 5 fő Szigetszentmiklós közigazgatási területén tartózkodó hajléktalan személy részére biztosított a nappali ellátás, az éjszakai menedékhely és átmeneti szállás. (Magyar Vöröskereszt Pest Megyei Szervezetével kötött feladat-ellátási szerződés keretében, az általa fenntartott Hajléktalanokat Ellátó Integrált Intézményben (2440 Százhalombatta, Csenterics Sándor út 3/5.)).

Családok átmeneti otthona biztosítása

2017- től a családok átmeneti otthonát 3 család, maximum 9 fő szigetszentmiklósi család részére biztosítja Szigetszentmiklós Önkormányzata a Magyar Vöröskereszt Pest Megyei Szervezetével kötött feladat-ellátási szerződés keretében, az általa fenntartott Családok Átmeneti Otthona I., II. intézményben. (2440 Százhalombatta, Csenterics Sándor út 3/5.).

Gyermekek átmeneti otthona biztosítása

Szigetszentmiklós Önkormányzata a 2018-2022. években 2 férőhelyszám fenntartásával, a Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés keretében, az általa fenntartott Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága (FESZGYI) Gyermekek Átmeneti Otthonában biztosítja. (1097 Budapest Fehérholló u. 2-4.).

Közbiztonsági feladatok
Ellátó szervezetek:
PMRFK Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányság, mellyel az önkormányzat feladatellátás szerződést kötött az alábbi feladatokra: a város területén végrehajtandó közrendvédelmi járőrszolgálat, valamint a térfigyelő rendszer működtetésére.
A Szigetszentmiklósi Polgármesteri Hivatal Közbiztonsági és Rendvédelmi Irodája ellátja a közterület-felügyelő hatáskörébe tartozóan valamennyi jogszabály által hatáskörébe utalt feladatot. Jelenleg vizsgálat tárgyát képezi, hogy a térfigyelő rendszer működtetését átvegye a PH Közbiztonsági és Rendvédelmi Irodája.

Szociális ellátás
A szociális ellátás biztosítása Szigetszentmiklóson is a törvényi előírások alapján történik. Emellett további települési támogatások nyújtása is biztosított, mint
Rendszeres települési támogatás

- lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére
- 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére
- a gyógyszerkiadások viseléséhez

Rendkívüli települési támogatást nyújt a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére.
További szociális támogatási területek

- Köztemetés,
- Hulladékgazdálkodási közszolgáltatási települési támogatás,
- Közműfejlesztési támogatás,
- Karácsonyi települési támogatás
- Nyári gyermekétkeztetési támogatás,
- Utólagos viziközmű csatlakozási hozzájáruláshoz igényelhető támogatás,
- Lakbértámogatás
- Veszélyhelyzetbeni természetben nyújtott támogatás,
- Veszélyhelyzeti pénzbeli támogatás.

Gyermekvédelemhez kapcsolódó támogatások:

- bölcsődei és óvodai gondozási díj
- babaköszöntő csomag
- szünidei gyermekétkeztetési támogatás

Egyéb szociális támogatások:

- Lakáshoz jutás támogatása – kamatmentes kölcsön vagy vissza nem térítendő támogatás formájában

- Kiemelkedő tanulmányi eredményt elérő, szociálisan rászoruló diákok általános iskolai vagy középiskolai tanulmányok támogatása, illetve felsőoktatási tanulmányok támogatása (Bursa Hungarica)

A *rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt* elsősorban a nagycsaládosok és a gyermeküket egyedül nevelő szülők kérik, valamint azok, akik munkájukat elvesztették és családjukban az egy főre jutó jövedelem alacsony. Megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénylő gyermekek száma csökkent. A csökkenés oka az lehet, hogy 2015. szeptember 1. óta annak a szülőnek, akinek a - nyilatkozata alapján - az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át, nem kell fizetnie a bölcsődei és óvodai étkezésért. Így a kisgyermeket nevelő rászoruló családok mentesülnek az étkeztetési költség kifizetése alól. Tehát a gyermekvédelmi juttatás más, direktebb támogatású területen érvényesül.

	2015	2016	2017	2018	2019
Családok száma:	272	239	182	146	95
ebből egyedülálló szülő:	127	109	84	81	53
Családok közül: 1 gyermeket nevelő	123	104	70	59	30
2 gyermeket	86	71	49	47	35
3 gyermeket	41	36	36	19	16
4 vagy 5 gyermeket	19	25	22	20	13
6 vagy több gyermeket	3	3	5	1	1

A támogatást igénylő gyermekek száma:

év	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
kérelem	703	480	416	300	216
elutasítás, ill. eljárás megszüntetés	27	12	18	4	10
Kifizetések összege (Ft)	7.890.000.-	5.354.000.-	4.839.000.-	3.991.000.-	2.889.000.-

14. táblázat: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok számának változása Szigetszentmiklóson 2015-2019 (Forrás: Átfogó értékelés gyermekvédelmi feladatokról 2019, Szigetszentmiklós Önkormányzata)

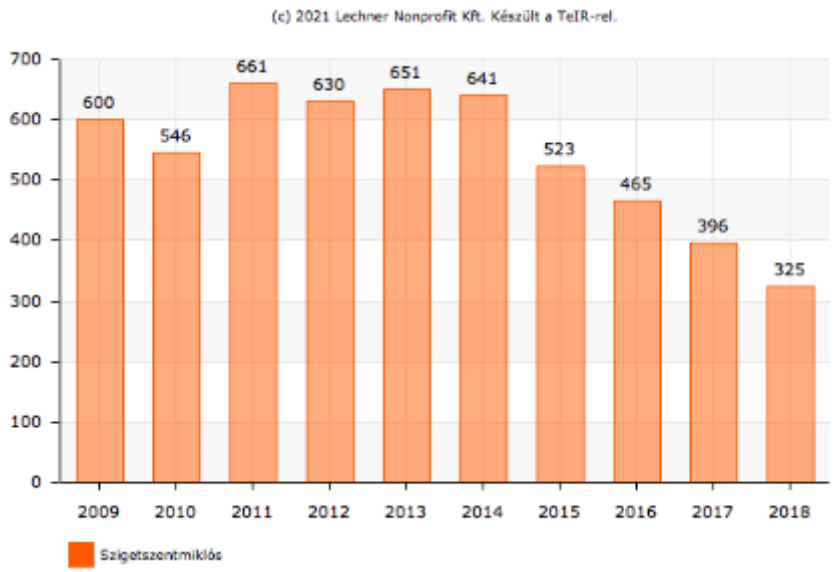

16. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos számának változása 2009-2018 között (Forrás: Lechner Nonprofit Kft., TeIR)

Gyermekétkeztetés megoldása Szigetszentmiklóson

A gyermekek étkeztetése a bölcsődékben, óvodákban és az iskolákban működő főzőkonyhák, ill. külsős beszállító cégek közreműködésével biztosított.

Saját főzőkonyhával rendelkező intézmények, melyek a saját igényeken felül további intézményeknek is biztosítanak étkeztetést kiszállítással:

- Napraforgó Óvoda,
- Csicsergő Óvoda,
- Városi Bölcsőde Szent Miklós úti telephelye,
- József Attila Általános Iskola,
- Ádám Jenő Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Szigetszentmiklós Szociális Szolgáltatásszervezési Koncepciója (2015-2017) kitűzött feladatai:

Az intézményi körben nyújtott szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások nagyrészt lefedik a törvényi követelményeket, de a viszonylag kis lakossági kört érintő, ám költségigényes szolgáltatások létrehozásához szükségesek a pénzügyi források biztosítása. Az ellátások biztosításának forrása lehet a járási szintű szerződések kialakítása, meghatározott létszámra szóló ellátási szerződések kötése, illetve a költségvetési keret bővítése pályázati lehetőségek felhasználásával. A reális célkitűzés azonban az, hogy a kötelezően előírt ellátásokat fenntartsák, illetve azok hiányzó elemeinek kialakítását biztosítsák.

Feladatok:

1. Szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékosok és a hajléktalanok létszámának és állapotának összefogott felmérése – háziorvosok és szociális dolgozók bevonásával - ennek alapján az ellátási formák megújításának vagy újak bevezetésének kidolgozása és megvalósítása.
2. Szociális étkeztetés korszerűsítése (tálalás rendszere, házhozszállítás) és idősávjának kiterjesztése (munkaszüneti és ünnepnapokon is)

3. Pénzbeli és természetbeni juttatások és a személyes gondoskodást nyújtó ellátások közötti összhang megteremtése a kirekesztettség csökkentése érdekében.

A szociális ellátások tekintetében nem tudunk városrészekre vonatkoztatottan elkülönített adatokat bemutatni, de az ellátó hálózat ismertetéséből látható, hogy a szociális feladatok helyi szintű észlelése és megoldása jó alapokon nyugszik a városban. A meglévő oktatási- nevelési intézményekben jelen vannak a kollégák, a problémafeltárás és a szükséges intézkedések is meghozhatók. Azokon a területeken, ahol nincsenek oktatási- nevelési intézmények (pl. Felsőtag) a szociális problémafelvétel és kapcsolattartás is nehézségekbe ütközik. Lakihegy esetében az önkormányzat 2019-ben szociális pontot hozott létre az itt lévő problémák feltárása és megoldása közvetlenebb segítése érdekében. Általánosságban elmondható, hogy nehézséget jelentenek azonban a szűkös helyszínek és körülmények, illetve bizonyos intézmények hiányai – fogyatékosok, szenvedélybetegek ellátásának helyszínei, hajléktalan szálló, anyaotthon stb.

Közoktatási helyzetkép

Szigetszentmiklós városára az elmúlt 20 évben komoly feladat hárult az alapellátást nyújtó, humán közszolgáltatások biztosításának területén. A problémák megoldását nehezítették a területi lehetőségek és a folyamatosan változó/növekvő lakóterületek által létrejövő kapacitáshiányok. Ma sem teljes mértékben megoldott az, hogy a lakóterülethez kapcsolódó körzetben legyen biztosított a bölcsőde, óvoda és általános iskolai ellátás helyszíne. Míg a gyermekek lélekszáma (0-14 éves korosztály) szűk húsz év alatt közel a duplájára nőtt, az ellátásukhoz kapcsolódó infrastruktúra (szociális, oktatási, egészségügyi, kulturális) kialakítása nem követte a növekedés mértékét kielégítő mértékben, ezért számos helyen elmaradás van. Ez a kapacitáseloszlási probléma sok helyen szociális feszültségeket is szül, hiszen a gyermekek eljuttatása egy távolabbi (nem gyalogtávolságra eső) óvodába vagy iskolába szerteágazó problémát tud jelenteni.
Az oktatási- nevelési intézményekkel nem elegendően ellátott városrészek elsősorban Bucka és Városkörnyék, mely területeken jelentős előrelépés történik 2020-21-ben – elkészülnek a bölcsődék és óvodák, viszont mindkét térségben hiányzik az általános iskola. Ezek tervezése és a beruházás előkészítése folyamatban van. Városkörnyék – Lakihegyi városrésze és Felsőtag városrészek lakóterületeinek oktatási- nevelési ellátásában az önkormányzatok közötti szerződések értelmében Csepel kerülete is részt vesz, biztosítja az innen jelentkező gyermekek felvételét. Ez legfőképpen azért fontos, mert ezeknek a területeknek közlekedés szempontjából ez az irány a legkézenfekvőbb és leggazdaságosabb megközelítésű.

A szegregátum és a veszélyeztetett területek lakosainak élethelyzetét jelentősen befolyásolja az oktatási-nevelési intézetek elérhetősége és hozzáférhetősége. MOCORGÓ III. számú Óvoda Akácliget Tagóvodája van legközelebb a szegregátumhoz és egyben a veszélyeztetett területhez is, kb. negyedórányi gyalogútra. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 4 fő, integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek száma 2 fő (2014/2015. tanév). A városban még a Pitypang V. számú Óvodában magasabb a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (összesen 10 fő), de oda főként a Bucka negyedből járnak.

A szegregátumból és a veszélyeztetett területről főként a Bíró Lajos Általános Iskolába, kisebb részt a József Attila Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolába járnak a tanulók. A Bíró Lajos Általános Iskolában tanulók megoszlása az alábbiak szerint (2015):

- integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma: 27 fő
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő: 95 fő
- hátrányos helyzetű tanulók száma: 21 fő
- ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló száma: 2 fő
- évfolyamismétlő: 7 fő
- magántanuló: 2 fő (közülük 2 fő SNI-tanuló)

A József Attila Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolába a város többi kedvezőtlen helyzetű részeiből járnak nagyobb arányban a tanulók, de kisebb részben a szegregátumban és a veszélyeztetett területen élők is megjelennek az iskolában. Ebben az általános iskolában tanulók megoszlása az alábbiak szerint (2015):

- integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma: 20 fő
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő: 88 fő
- hátrányos helyzetű tanulók száma: 71 fő
- ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló száma: 6 fő
- évfolyamismétlő: 3 fő
- magántanuló: 5 fő (közülük 1 fő SNI-tanuló)

Az integráltan oktatható értelmileg sérülteket a Bíró Lajos Általános Iskola fogadja, de a sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési–tanulási–magatartási zavarral küzdő tanulók (BTM) a másik alapfokú intézményben is integráltan tanulnak. Számuk nagyjából egyenlően oszlik meg az általános iskolák között.

Esélyegyenlőség biztosítása

Szigetszentmiklós az esélyegyenlőség előremozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törvény 2009. évi CIX. módosítása értelmében az önkormányzat öt évre szóló esélyegyenlőségi tervet fogadott el, melynek időbeli hatálya 2013–2018. A helyi esélyegyenlőségi tervbeli célok időarányos megvalósulását a városi önkormányzat kétévenként áttekinti, és ha szükséges, módosítja.

A Települési Esélyegyenlőségi Program kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítésére az önkormányzati döntéshozatalban és az intézményekben, a közszolgáltatásokhoz és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítására, a munkaerő-piaci és a lakóhelyi szegregáció felszámolására és a hátrányos helyzetű lakosság fokozottabb bevonására a döntéshozatali folyamatokba. (Forrás: Szigetszentmiklós Város Települési Esélyegyenlőségi Programja 2013-2018)

A helyi esélyegyenlőségi terv célja a diszkrimináció megszüntetése, a hátrányos helyzetű állampolgárok támogatása és hatékonyabb bevonása, a megfelelő pénzbeli és természetbeni juttatáshoz való garantált hozzáférés valamint a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása. Ugyancsak fontos célkitűzés az intézményi szegregációs és szelekciós mechanizmusok felismerése és kiszűrése, valamint a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolt megvalósítása. (Forrás: Szigetszentmiklós Város Települési Esélyegyenlőségi Programja 2013-2018)

Szigetszentmiklós Város Önkormányzat Települési Esélyegyenlőségi Program további célja a helyi viszonyokhoz igazodó, a hátrányos helyzetben élő szigetszentmiklósi állampolgárokat segítő, támogató feladatok rendszerezése, ütemezése, az eddig jól bevált hagyományok megerősítése, megtartása.

Az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása a következőképpen alakul a Helyi Esélyegyenlőségi Programban:

- a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése;

- az esélyegyenlőségi terv nyilvánosságának biztosítása;

- az esélyegyenlőségi terv megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;

- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;

- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;

- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése;
- a település döntéshozóinak kétévente történő tájékoztatása a megvalósításról.

A kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek fő feladatai az alábbiak:
- a program megvalósításának koordinálása,
- a program végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása.

Az esélyegyenlőség biztosításához a közelmúltban több fejlesztési projekt megvalósulása is hozzájárult a városban:

- KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0005 Híd a generációk között – A szigetszentmiklósi József Attila lakótelep szociális célú rehabilitációja c. nyertes pályázat keretében (2012) több mint 1 milliárd forint állt rendelkezésre a lakótelepen a lakóépületek energiahatékonyságot növelő felújítására, a zöldfelületek megújítására és új játszóterek kialakítására.

- Új "Vackor" bölcsőde építése (KMOP-4.5.2-09-2009-0015). Szigetszentmiklós Város Önkormányzata 2010-ben 248.294.420 forint vissza nem térítendő támogatást nyert a „Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése" című pályázatban az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával. A projekt során új, integrált nevelésű, 54 férőhelyes, 2 gondozási egységes, 4 csoportszobás bölcsődei intézmény került kialakításra. Így az új Vackor Bölcsődében lehetőség nyílt SNI és fogyatékkal élő gyermek elhelyezésére, játszócsoport megvalósítására, valamint a jellemzően ingázó munkavállaló szülők érdekeit figyelembe véve hosszabb nyitva tartás biztosítására. A bölcsőde tervezésekor fontos szerepet kapott az épület bővíthetősége is, így a jövőre nézve, a Helyi Építési Szabályzat módosításával a terület lehetőséget biztosít még egy gondozási egység, azaz két új csoportszoba kialakítására.

- Szigetszentmiklós Lakihegy rehabilitációja – VEKOP 6.2.2 program – a 2017-ben elnyert támogatás programjában szociális jellegű rehabilitáció volt tervezve a kedvezőtlen demográfiai helyzetű (alacsony iskolázottság, magas tartós munkanélküliség, alacsony társadalmi státusz) és erősen leromlott fizikai környezet helyzetének javítására. A tervben a lakófunkció erősítése, a meglévő funkciók bővítése és fejlesztése, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása szerepelt. Többek között 1 önkormányzati lakás megvásárlása, 1 önkormányzati lakás felújítása és 2 önkormányzati bárlakás építése, továbbá kerékpárút építése és spotpálya kialakítása melyre az elnyert keretösszeg 300 mFt volt. Az eredeti terv felülvizsgálata a 2019. 02.18 KT ülésen történt, melynek során a támogatás egy része visszamondásra került, és saját forrásból a program soft elemeinek megvalósítása került elfogadásra. Ez 2019 ősz – 2020 év végéig lezajlott, a 2021-es költségvetés további forrásokat nem biztosított, így a program folytatása egyelőre elmaradt. A megvalósult program keretében Népjóléti Iroda jött létre, melynek keretében heti rendszerességgel jogi, családsegítő és szociális szakemberek adtak segítséget. Emellett 11 fő kapott segítséget a munka világába történő tartós belépés támogatásával – képzések biztosításával.

A 2015-ös Anti- szegregációs terv előirányzatai és megvalósulásának értékelése

Előirányzat	Változás történt	Értékelés
Helyi Esélyegyenlőségi Terv (2013-2018) felülvizsgálata	nem	
Helyi Esélyegyenlőségi Fórum megvalósítása	???	
Oktatási esélyegyenlőség – együttműködés város és intézmények, illetve szakhatóság között	igen	Intézmények bővülése – integrált bölcsőde, óvoda építése, új általános iskola terveztetése, szakmai munka támogatása,
Foglalkoztatási integráció elősegítése – közfoglalkoztatás kiterjesztése alacsony iskolai végzettségűeknek	????	
Önkormányzati szolgáltatások elérhetősége	igen	Családsegítő, illetve Ügyfélfogadási Pont létesítése, ügyfélfogadás sűrítése Lakitelken
Szociális bérlakás fejlesztés	nem	Forráshiány miatt nem valósult meg
Megfelelő szabályozási és jogi környezet kialakítása	részben	Problémák feltárása megkezdődött, jogsegély szolgálat biztosítása
Lakhatási integráció biztosítása	nem	Forráshiány miatt nem valósult meg
Folyamatos kapcsolattartás biztosítása – évente szakmai terepbejárás	igen	2019-2020-ban megvalósult
Hozzáférés biztosítása a szolgáltatásokhoz	igen	A szolgáltatásokat nyújtó intézményterület helyszíne megvásárlásra került
Társadalmi integráció biztosítása	részben	Játszótér kialakítása, illetve új helyszín megvásárlása
Foglalkoztatási integráció biztosítása	igen	2019-2020-ban 11 fő oktatásba hozása megtörtént
Oktatási integráció biztosítása	részben	Óvoda bővítések megtörténtek, Hátrányos helyzetű gyerekek „tanodája” nem valósult meg.
Környezeti integráció elősegítése	???	

Helyi kezdeményezések támogatása	igen	Helyi civilek csoportja és a képviselő szorosan együttműködnek

III.1.4 Területspecifikus antiszegregációs intézkedések

Tervezett intézkedések a szegregátum és a szegregációval veszélyeztetett területeken.

Beavatkozás	**időtáv**	**Javaslat kifejtése**
Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata	2022-23	A HEP elkészítését megelőzően adatfelvétel szükséges, mely a KSH adatbázisán alapulhat, és kiegészítendő az önkormányzat adatállományával a szegregátumra és a veszélyeztett területekre vonatkozóan. Felmérendő, hogy új területek nem alakultak -e ki.
Helyi Esélyegyenlőségi Fórum megvalósítása	2022- től folyamatos	Meglévő intézmények intenzív bevonása a Fórum tevékenységébe, városi szinten
Oktatási esélyegyenlőség – együttműködés város és intézmények, illetve szakhatóság között	2022-től folyamatos	Új intézmények építése (általános iskolák), meglévők feltételeinek javítása, különösen az ideiglenes konténer épületek felszámolásával, illetve a hátrányos helyzetű és integrációra szoruló gyermekekre való kiemelt figyelemmel
Foglalkoztatási integráció elősegítése – közfoglalkoztatás kiterjesztése alacsony iskolai végzettségűeknek	2022-től folyamatos	Újra szükséges indítani a foglalkoztatás elősegítését támogató programokat – iskoláztatás, elhelyezkedés támogatása, önmenedzselő oktató programok, tartós munkavállalások segítése.
Önkormányzati szolgáltatások elérhetősége	folyamatos	Családsegítő, illetve Ügyfélfogadási Pont folyamatos fenntartása, ügyfélfogadási idő bővítése
Szociális bérlakás fejlesztés	2022-27	Források feltárása, illetve forrásteremtés, szociális lakások felújítása, illetve újak építése, 2-2 db/év, érintettek bevonása az építő munkába
Megfelelő szabályozási és jogi környezet kialakítása	2022-23	Problémák feltárása, jogsegély szolgálat biztosítása, illetve magasabb szintű, közérdeket képviselő jogi lépések megtétele, szabályozás érvényesítése
Lakhatási integráció biztosítása	2022-27	Forrásszerzés, az egészségtelen, lakhatásra alkalmatlan lakások bontása, szociális bérlakás biztosítása
Folyamatos kapcsolattartás biztosítása – évente szakmai terepbejárás	2022-től folyamatosan	Állandó szakmai csapat létrehozása, tervezett és koordinált kiszámítható tevékenység
Szociális nehézségek segítése	2022-től folyamatosan	Családi problémák figyelemmel kísérése, bántalmazások, veszélyes helyzetek kiszűrése, megfelelő menekülő otthon/helyszín biztosítása
Hozzáférés biztosítása a szolgáltatásokhoz	2022-től folyamatosan	A szolgáltatásokat nyújtó intézmények kiépítése, üzemeltetők keresése
Társadalmi integráció biztosítása	2022-től folyamatosan	Közösségi, integrációs programok szervezése
Foglalkoztatási integráció biztosítása	2022-től folyamatosan	Program folytatása, kallódó fiatalok beszervezése oktató programokba, foglalkoztatásba lépés útjának támogatása
Oktatási integráció biztosítása	2022-től folyamatosan	Bölcsőde -Óvoda bővítések és felszereltség javítása, hátrányos helyzetű gyerekek „tanodája”, sportolási feltételek javítása

Beavatkozás	időtáv	Javaslat kifejtése
Környezeti integráció elősegítése	2022-től folyamatosan	Klímatudatosság erősítése, szemléletformáló programok, hulladékkezelés megújítása, energiatudatosság
Helyi kezdeményezések támogatása	2022-től folyamatosan	Helyi civilek csoportja és a képviselő közös munkájának támogatása, erősítése
Adománykezelés elősegítése	2022-23	Adománygyűjtő és elosztó pont kiépítése és működtetése

17. *ábra: Szigetszentmiklós Helyi Esélyegyenlőségi Fórum munkacsoportjai (Forrás: Helyi Esélyegyenlőségi terv 2013-2018)*

III.2. A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

Lakihegy térségében Szigetszentmiklós több fejlesztést tervez, melyek a 2021-ben készülő ITS-ben meghatározott stratégiai célok alapján további beavatkozásokkal egészülnek ki:

Tervezett beavatkozások 2021-27

1. *Adótorony utca játszótér környezetében sport-fitnesz pálya kialakítása* ifjúsági szolgáltatási funkciókkal. Lakihegy területén élő fiataloknak nincsen semmilyen helyszín a szabadtéri közösségi kapcsolatok fenntartására, találkozásra, ezért jellemzően a kisgyerekeknek kialakított játszóteret látogatják. A terület közelében lévő szabad zöldfelület alkalmas kisebb fitnesz-park kialakítására, mely megfelelő világítás biztosításával és okospad elhelyezésével kulturált találkozóhellyé válhat a helyi fiatalok körében. Vizsgálandó a Szilvás utcáról nyíló ingatlanok megközelítésének biztosítása a sportterület kialakítása esetén.

2. *Almáskert u- Rádió u. sarkán* megvásárolt volt ipari terület fejlesztése: *közösségi ház, szociális fogadópont, sportfunkciók telepítése a csarnoképületbe, fiatalok közösségi épülete, koncert helyszín*.

3. *Almáskert utca összekötése a Rádió utcával gyalogos és kerékpáros közlekedési céllal*, ezáltal a belső terület intimitása megmarad, forgalomcsökkentett állapotok tarthatók, viszont a helyi közlekedés biztosított.

4. *Volt almáskert hasznosítása - EGYMI térségi intézményi célra*. Az almáskert korábban mezőgazdasági terület volt, jelenleg állami tulajdon. A földtörvény változása talán lehetővé teszi az önkormányzat részéről a területigény bejelentését, melynek során térségi szintű integrált foglalkoztató központot lehetne létrehozni fogyatékkal élők (autisták, szellemileg korlátozottak) számára. A kert megújításával biztosítható lenne a foglalkoztatásuk - almáskertként és egyéb kertészeti foglalkoztatóként. A központi intézmény telepítésére is alkalmas a helyszín, megközelítése jól biztosítható.

5. *A lakihegyi Adótorony* egyedülálló ipari műemlék, melyhez kapcsolódóan létre kell hozni egy *látogatóközpontot* az ipartörténeti emlékek és érdekességek bemutatásával.

6. *Lakihegyi lakóterületek és lakóutcák forgalomcsillapítása*, szökőútként való használatuk lehetőségének megakadályozása, leshegyi út kikötése a II. Rákóczi F. útra - ezáltal az ipari autóforgalom levezetése a lakóterületről.

7. *Szociális bérlakások építése*

8. *Közösségformáló, helyi identitást és klímatudatosságot erősítő programok*

Várható szegregációs hatások

Általánosan elmondható, hogy a Lakihegyi szolgáltatások fejlesztésével és közösségformáló programok számának növelésével a szegregátumban, illetve a veszélyeztetett területen élők helyzete is jelentősen javulhat. Természetesen szükség van arra, hogy külön figyelem valósuljon meg a bevonódás érdekében, több erőfeszítést kell tenni a lakosság célzott eléréséért.

A fejlesztési akciók konkrét hatásai lehetnek:

1. Adótorony utcai játszótér melletti zöldterület sport célú hasznosítása – elérhető közelségbe kerül szabadidős sportterület, amely a közösségi bevonódást is intenzívebben lehetővé teszi. Az érintett fiatalok elérhetőbbé válhatnak. Okospad elhelyezésével a kommunikációs lehetőségek is javulnak.

2. Közösségi ház, idősgondozás, szociális pont fejlesztés, fiatalok közösségi épülete, koncert terem, szabadtéri sportpályák – önkormányzati fejlesztés céljából megvásárolt terület (Almáskert u. – Rádió u. sarkán, volt iparterület) programja megvalósítása esetén a szegregációban élő fiatalok bevonása megtörténhet már a tervezés és kialakítás során. Lődörgés, csavargás csökkenhet, értelmes és hasznos tevékenységbe tudnak bekapcsolódni. Az intézmények létrejöttével egyszerűbb munkakörök is létrejönnek: gondnok, kertész, szociális segítő, melyekben a szegregátumban élők is alkalmazhatók.

3. Útkapcsolatok javulása életmódjavító hatása.

4. Az EGYMI térségi intézet megvalósulása munkahelyteremtő beruházás is egyben, így növekednek a helyi munkavállalási lehetőségek. Nagyban aládolgozhat egy „visszatalálás a munka világába" programnak.

5. Lakihegyi adótorony látogatóközpont – munkalehetőség helyben.

6. Lakóutcák forgalomcsillapítása – terület élhetősége javul

7. Lakáshelyzet javítása, szociális bérlakás állomány növekedésével a nehéz sorsú, egészségre ártalmas körülmények között élőknek nyílik lehetőségük az önkormányzat segítségével.

8. Közösségformáló programok – kirekesztettség enyhítése, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok, és családok segítésének területe bővül.

IV. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

IV.1 Külső összefüggések

IV.1.1. Európai Zöld megállapodás (Green deal)[10]

Az Európai Unió 2019 decemberében elfogadta az Európai Zöld megállapodás dokumentumot (2019.12.11. COM(2019) 640 final), amely 2050-re fogalmazza meg a növekedési stratégiai célkitűzéseket a tagországok számára: „az EU-t olyan igazságos és virágzó társadalommá kívánja alakítani, amely modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkezik, ahol 2050-re megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő." (2. ábra)

18. ábra: Európai Zöld megállapodás (forrás: COM(2019) 640 final Európai Bizottság közleménye)

Az európai zöld megállapodás cselekvési tervet vázol fel a következőkre:

- az erőforrások hatékony felhasználásának elősegítése a tiszta, körforgásos gazdaságra való átállás révén;
- a biológiai sokféleség helyreállítása és a környezetszennyezés mértékének csökkentése.

A terv meghatározza a szükséges beruházásokat és a rendelkezésre álló finanszírozási eszközöket, és kifejti, hogyan lehet biztosítani azt, hogy az átmenet méltányos és inkluzív legyen.

Az EU 2050-re klímasemlegessé szeretne válni. Ahhoz, hogy teljesüljön a klímasemlegességi cél, minden gazdasági ágazatnak cselekednie kell. Együttes feladataink a következők:

- beruházás a környezetbarát technológiákba;

[10] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0012.02/DOC_1&format=PDF

- az innováció előmozdítása az ipari szereplők körében;
- tisztább, olcsóbb és egészségesebb közlekedési formák bevezetése, mind az egyéni, mind a tömegközlekedésben;
- az energiaágazat széntelenítése;
- az épületek energiahatékonyságának biztosítása;
- együttműködés nemzetközi partnereinkkel a világszintű környezetvédelmi szabványok javítása érdekében.

Az EU pénzügyi és technikai támogatást nyújt azoknak, akik a legnagyobb kihívás elé állít a zöld gazdaságra való átállás. Az ún. méltányos átállási mechanizmus legalább 100 milliárd eurót fog mozgósítani a 2021–2027-es időszakban a leginkább érintett régiók megsegítésére.

A hosszú távú stratégia végrehajtására meghatározott 2021–2027-es időszak célkitűzései:

1. **Intelligensebb Európa**: az innováció, a digitalizáció, a gazdasági átalakulás és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatások;
2. **Zöldebb, karbonmentes Európa**: a Párizsi Megállapodás végrehajtása, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetés;
3. **Jobban összekapcsolódó Európa**: a stratégiai szállítási és digitális hálózatok erősítése;
4. **Szociálisabb Európa**: a szociális jogok európai pillérének megvalósítása, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatása;
5. **A polgáraihoz közelebb álló Európa**: a helyileg irányított növekedési stratégiák és uniós szinten a fenntartható városfejlesztés támogatása.

IV.1.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepciót az országgyűlés 1//2014. (I. 3.) OGY határozattal[11] fogadta el (továbbiakban: NEMZETI FEJLESZTÉS 2030). A koncepció első sorban a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési időszakra való felkészülés keretében készült. A Koncepció 2030-ig szól, a stratégiai része az EU2020 Stratégiához kapcsolódik. 2021-ben lezárul az 2014-2020-as tervezési ciklus, idén új tervezési ciklus indul. Ennek megfelelően ma már csak a 2030-ig szóló koncepcióban elfogadott alapelveket és stratégiai célkitűzéseket kell a szakpolitikai stratégia-és programalkotásban figyelembe venni és folyamatosan érvényre kell juttatni.

A NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 a további tervezés során is figyelembe veendő - horizontális szempontként határozta meg:

- a befogadás – a társadalmi felzárkózás támogatását,
- az esélyegyenlőség megteremtését, a nemzetiségi identitás erősítését,
- a fenntartható fejlődést– fenntartható növekedést,
- az értékmegőrzést és az intelligens növekedést.

[11] 1//2014. (I. 3.) OGY határozat Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

A NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepció a nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13 specifikus célt jelölt ki. (1. ábra)

A OFTK célrendszerből Szigetszentmiklós földrajzi és gazdasági helyzete, jelenlegi státusza számára a legfontosabb specifikus célok:

- versenyképes, innovatív gazdaság
- életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás
- gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

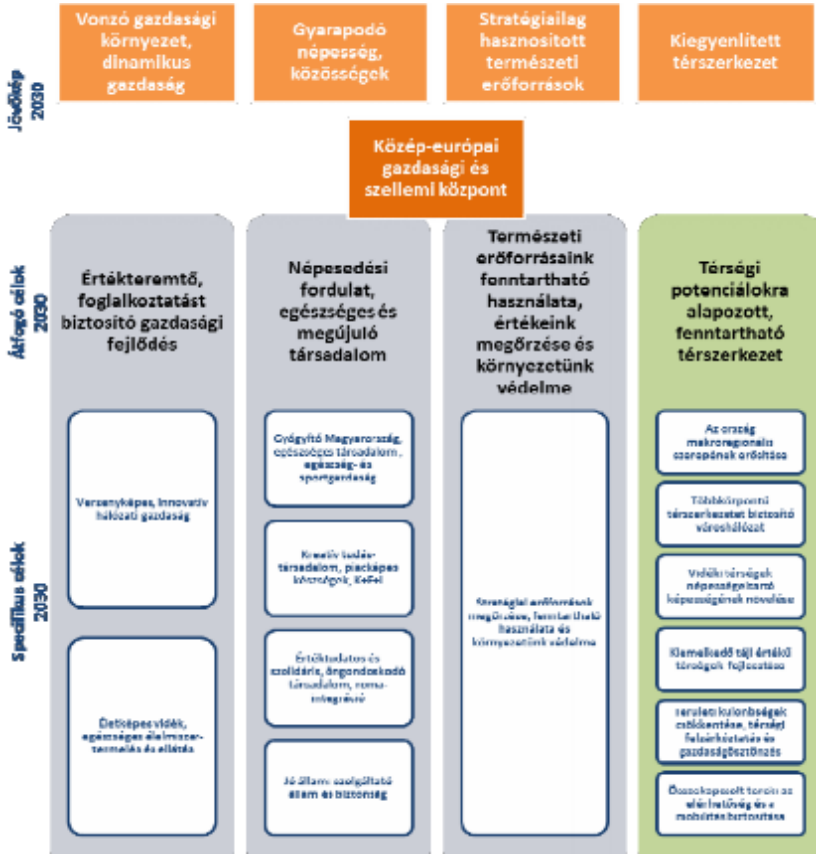

19. ábra: OFTK célrendszer (forrás: 1/ 2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról)

A város-vidék együttműködést érvényesítő várostérség fejlesztés NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepcióban meghatározott szempontjai közül Szigetszentmiklós fejlesztési koncepciója szempontjából a legfontosabb:

- Teret kell nyerniük a várostérségi települések által közösen kialakított és megvalósított fejlesztéseknek, és csökkennie kell a települési szinten kiosztott és a pályázati úton elérhető fejlesztési közpénzek jelentőségének.

- A nagyobb városainkban – különösen a húszezer fő feletti városainkban– külön erőforrásokat kell fordítani a városi központok fejlesztését szolgáló sajátos akciókra is
- Együtt-tervezés: nemcsak a közpénzekből megvalósuló térségi fejlesztésekben, de a települések gazdálkodásában és tervezésében (ld. terület- településrendezési- és településfejlesztési tervezés, helyi adópolitika) is a térségi, a várost és vonzáskörzetét szerves egységben kezelőszemléletet és gyakorlatot kell alkalmazni.
- Törekedni kell a természeti környezet értékeinek megőrzésére, a belső városi zöldfelületek és a várost övező ökológiailag értékes területek közti kapcsolatok erősítésére.

IV.1.3. Pest megye Területfejlesztési Programja 2021-2027

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény27. § (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. Ezzel a megye hosszú-és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok, így a megyei területfejlesztési koncepció és a programkidolgozása is a megyei önkormányzat felelősségikörébe került. Pest megye Önkormányzata 2014-ben fogadta el a megye 2030-ig hatályos területfejlesztési koncepcióját, valamint a 2014-2020 közötti hét évre szóló területfejlesztési programját. A 2021-ben lezajlott tervezési tevékenység során a területfejlesztési koncepció esetében, mivel az jelenleg is hatályos, annak felülvizsgálata mellett döntött Pest Megye Közgyűlése. Mivel a területfejlesztési stratégiai és operatív program érvényessége lejárt, illetve a programban meghatározott fejlesztések finanszírozása döntően európai uniós forrásokból valósítható meg, a 2021-2027 közötti európai uniós költségvetési időszakhoz kapcsolódóan a program megújítására került sor.

Pest megye önálló tervezési statisztikai régióvá válása jelentősen kitágította a lehetőségeket az európai uniós forrásokból történő fejlesztések megvalósítása terén, az igények és a lehetőségek közötti szakadék azonban továbbra is jelentős marad. Számos területen Pest megyében komoly lemaradásokat kell rövid idő alatt behozni, ezért fontos, hogy az uniós források mellett a hazai költségvetés is továbbra is segítse a kulcsterületeken a megye fejlődését. Ezen túl természetesen Pest megye Önkormányzatának és a települési önkormányzatoknak is mindent meg kell tenniük egy aktív gazdaságfejlesztési politika keretében a piaci szféra fejlesztésiforrásainak eddiginél hatékonyabb bevonása érdekében.

A Pest megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszerében három átfogó célt határozott meg:

- TÁRSADALMI MEGÚJULÁS, testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek (TM),
- GAZDASÁG DINAMIZÁLÁSA, az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira, külső és belső kapcsolatrendszerére építve (GD),
- TÉRSZERKEZET FEJLESZTÉSE ÉS KIEGYENSÚLYOZÁSA, a lokális-és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet (TF),

További két átfogó területi célt nevesített:

- A fejlődésben elmaradott Szobi és Nagykátai, illetve a lemaradó Aszódi, Ceglédi, Nagykőrösi, Ráckevei és Dabasi térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása (ÁTC1),
- Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása (ÁTC2).

Törekedve az európai uniós beruházási prioritásokhoz és a hazai operatív programokhoz (elsősorban a TOP Plusz-hoz) való illeszkedésre, öt fő beavatkozási területet, prioritást határozott meg a terv:

I. Prioritás: Versenyképes Pest megye: a megyetöbb lábon álló gazdaságának dinamizálása. A prioritás a megye gazdaságának megerősítését, a vállalkozások versenyképességének, hatékonyságának javítását célozza, különös tekintettel a megye húzóágazataira és gazdasági szempontból kiemelt jelentőségű térségeiben

II. Prioritás: Szolidáris Pest megye: a megye társadalmi-gazdasági lemaradásban lévő térségeinek (Szobi, Aszódi, Dabasi, Ceglédi, Nagykátai, Nagykőrösi és Ráckevei járásainak) komplex fejlesztése. A prioritás a megye leszakadó járásainak komplex fejlesztését célozza, melyben első sorban a társadalmi kohézió, felzárkózás, esélyegyenlőség megteremtésén keresztül kívánjuk megteremteni a hosszú távú fejlődésalapjait, egyúttal lépéseket teszünk a közlekedés helyzetének javítására és ezek eredőjeként a helyi gazdaság megerősítésére.

III. Prioritás: Elérhető Pest megye: közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében. A megye kiváló közlekedés földrajzi helyzetére alapozva kívánjuk megerősíteni a megye és az egész nagyrégiónak a transzeurópai közlekedésben betöltött szerepét, oly módon, hogy egyúttal a megye belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk, hiszen a közlekedés elemeinek készen kell állniuk e két szintű makroregionális és az intraregionális közlekedés fenntartható kiszolgálására.

IV. Prioritás: Élhető Pest megye: települési infrastruktúra-és környezetfejlesztés az élhetőbb-, fenntarthatóbb lakókörnyezetért. A prioritás egy a mainál kiegyensúlyozottabb policentrikus térszerkezet létrehozását célozza, mindezt úgy, hogy az egyes települések környezetükkel összhangban, fenntartható módon működjenek, az ott élők számára kedvező lakó és életkörülményeket teremtve.

V. Prioritás: Emberközpontú Pest megye: képzett-, egészséges-, együttműködő-, értékeit megőrző és fejlesztő-, a lemaradókat segítő megyei társadalom építése. Az egyén boldogulása a társadalom megfelelő működésének az alapja, a prioritás a magas színvonalú egészségügyi, oktatási, rekreációs és kulturális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést kívánja megvalósítani.

Az alábbi táblázat mutatja a Pest megyei Területfejlesztési Program prioritásai és az ITS intézkedései közötti kapcsolatot. A megyei tervben a II. prioritás célterületi között nem szerepel a Szigetszentmiklósi járás, így az nem releváns.

I. Prioritás: Versenyképes Pest megye:	**III. Prioritás: Elérhető Pest megye**	**IV. Prioritás: Élhető Pest megye**	**V. Prioritás: Emberközpontú Pest megye**
Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása	Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	Fiatalok lakhatásának támogatása	Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése
Szolgáltató szektor ösztönzése	Autóhasználat mérséklésének ösztönzése	Inkluzív helyi társadalom ösztönzése, Közösségi terek - alközpontok fejlesztése	Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával
		Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése
		Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	Oktatási, szociális és kulturális intézményfejlesztés
		Hulladékgazdálkodás fejlesztése	Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés
		Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	
		Energiahatékonyság növelése	

15. táblázat: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció és Szigetszentmiklós ITS közötti kapcsolatrendszer (forrás: Saját szerkesztés)

IV.2 Belső összefüggések

IV.2.1. Akcióterületek és a Településfejlesztési Koncepcióban rögzített célok kapcsolata

Akcióterületi beavatkozások és a stratégiai célok és intézkedések közötti kapcsolatot az alábbi táblázat mutatja, ahol 0, ha nincs kapcsolat, 1 ha gyenge a kapcsolat, 2, ha közepes a kapcsolat, 3, ha erős a kapcsolat

	VÁROSI KOHÉZIÓ MEGTEREMTÉSE					ÉLHETŐ GAZDASÁGI KÖZPONT KIALAKÍTÁSA					OKOS ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS					
INTÉZKEDÉSEK **BEAVATKOZÁSOK**	**Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése**	**Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával**	**Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése**	**Fiatalok lakhatásának támogatása**	**Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása**	**Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése**	**Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés**	**Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása**	**Szolgáltató szektor ösztönzése**	**Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése**	**Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése**	**Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése**	**Hulladékgazdálkodás fejlesztése**	**Autóhasználat mérsékelésének ösztönzése**	**Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése**	**Energiahatékonyság növelése**
SZIGETSZENTMIKLÓS SZÍVE - Városközpont kialakításának programja																
Árpád utca- Petőfi S utca találkozásában lévő teresedés zöld köztérré alakítása (PROMENAD 1. program)	0	1	1	0	3	0	3	0	3	0	3	0	0	3	3	1

	VÁROSI KOHÉZIÓ MEGTEREMTÉSE					ÉLHETŐ GAZDASÁGI KÖZPONT KIALAKÍTÁSA					OKOS ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS					
INTÉZKEDÉSEK **BEAVATKOZÁSOK**	**Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése**	**Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával**	**Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése**	**Fiatalok lakhatásának támogatása**	**Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása**	**Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése**	**Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés**	**Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása**	**Szolgáltató szektor ösztönzése**	**Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése**	**Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése**	**Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése**	**Hulladékgazdálkodás fejlesztése**	**Autóhasználat mérsékelésének ösztönzése**	**Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése**	**Energiahatékonyság növelése**
Kossuth Lajos utca köztér rendezése és meglévő intézmények fokozatos fejlesztése (PROMENAD 1. program)	2	2	1	0	3	3	3	0	3	0	3	1	0	3	3	1
Tököli út forgalomcsillapítása a Szent Erzsébet térig (PROMENAD 1. program)	0	2	1	0	3	0	0	0	3	0	3	0	0	3	3	1
Szent Erzsébet tér építészeti fejlesztése, átalakítása (PROMENAD 2. program)	2	2	1	0	3	3	3	0	3	0	3	1	0	3	3	1
Szent Erzsébet tér és a kikötő gyalogos és kerékpáros összeköttetésének kialakítása (PROMENAD 2. program)	0	2	1	0	3	0	0	0	3	0	3	1	0	3	3	1
Árpád utca kapcsolatának erősítése a Dunaparttal (PROMENAD 3. program)	0	2	1	0	3	0	0	0	3	0	3	0	0	3	3	1
Városközpont északi határvonalának beépülése	0	0	0	0	3	0	0	0	3	0	0	1	0	0	3	1

	VÁROSI KOHÉZIÓ MEGTEREMTÉSE					ÉLHETŐ GAZDASÁGI KÖZPONT KIALAKÍTÁSA					OKOS ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS					
INTÉZKEDÉSEK **BEAVATKOZÁSOK**	Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése	Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával	Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése	Fiatalok lakhatásának támogatása	Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása	Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése	Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés	Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása	Szolgáltató szektor ösztönzése	Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	Hulladékgazdálkodás fejlesztése	Autóhasználat mérsékelésének ösztönzése	Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	Energiahatékonyság növelése
Egységes városi arculat megteremtése, reklámhordozók és utcanév- és eligazító táblák telepítése	0	2	0	0	3	0	0	0	3	0	3	0	0	0	0	0
KISVÁROSI KIS-DUNA PROGRAM - RSD fenntartható hasznosítási programja																
Közösségi stégek létesítése, felújítása	0	3	3	0	3	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0
Május 1 sétány fejlesztése	0	2	0	0	3	0	0	0	2	0	2	2	0	3	3	0
Duna-part és a Duna-parti sétány fejlesztése	0	3	3	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	3	3	0
Kék-tó szabadidőközpont összekapcsolása a Duna-parti sétánnyal	0	2	2	0	3	0	0	0	2	0	0	0	0	3	3	0
Járási turisztikai koncepció és marketing stratégia elkészítése	3	2	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Kis-Duna menti TDM fejlesztése, turisztikai honlap üzemeltetése, kiadványok szerkesztése	3	2	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Rendezvényszervezés	3	3	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0

	VÁROSI KOHÉZIÓ MEGTEREMTÉSE					ÉLHETŐ GAZDASÁGI KÖZPONT KIALAKÍTÁSA					OKOS ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS					
INTÉZKEDÉSEK **BEAVATKOZÁSOK**	Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése	Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával	Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése	Fiatalok lakhatásának támogatása	Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása	Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése	Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés	Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása	Szolgáltató szektor ösztönzése	Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	Hulladékgazdálkodás fejlesztése	Autóhasználat mérsékelésének ösztönzése	Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	Energiahatékonyság növelése
Ráckevei -Soroksári Duna-ág szennyezőanyagok kivezetése	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0
Folyamatos kotrás biztosítás	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
Ráckevei -Soroksári Duna-ág parti sávjában csatornázás megoldása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0
Védett természeti értékek megőrzését szolgáló üzemvízszint biztosítása	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
BUCKA VÁROSRÉSZ PROGRAM																
Intézményfejlesztési feladatok	0	2	0	3	0	3	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Bucka-tó rekreációs célú fejlesztése	0	2	0	0	3	0	3	0	0	0	1	0	0	0	3	0
Kéktó sport és rekreációs célú fejlesztése	0	2	0	0	3	0	3	0	3	0	1	0	0	0	3	0
Városi parkerdő kialakítása, zöldfelületek növelése	0	2	3	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0
Dunaparti kapcsolatok	0	0	0	0	3	0	0	0	2	0	0	0	0	1	3	0

	VÁROSI KOHÉZIÓ MEGTEREMTÉSE					ÉLHETŐ GAZDASÁGI KÖZPONT KIALAKÍTÁSA					OKOS ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS					
INTÉZKEDÉSEK **BEAVATKOZÁSOK**	**Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése**	**Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával**	**Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése**	**Fiatalok lakhatásának támogatása**	**Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása**	**Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése**	**Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés**	**Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása**	**Szolgáltató szektor ösztönzése**	**Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése**	**Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése**	**Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése**	**Hulladékgazdálkodás fejlesztése**	**Autóhasználat mérsékelésének ösztönzése**	**Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése**	**Energiahatékonyság növelése**
Bucka városrész közlekedési koncepció megvalósítása	0	0	0	0	3	0	0	0	0	3	1	2	0	3	1	0
József Attila lakótelep HÉV megálló fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3	0	0
A VÁROSHOZ TARTOZUNK – Felsőtag - Kavicsos-tó és üdülősor komplex rehabilitációja																
Felsőtagi lakóterületek szabályozásának javítása és közszolgáltatás ellátás javítása	3	0	1	1	1	2	2	0	0	0	2	3	3	3	1	1
Üdülőpart ellátásának fejlesztése	3	0	1	1	1	2	2	0	0	0	2	3	3	3	1	1
Kavicsos-tavak rendezése	3	0	1	1	1	2	2	0	0	0	2	3	3	3	1	1

16. táblázat: Akcióterületek és a Településfejlesztési Koncepcióban rögzített célok kapcsolata (forrás: saját szerkesztés)

IV.2.2. A célok érdekében tervezett intézkedések egymásra gyakorolt hatásai

A stratégiai célok elérése érdekében jelenleg tervezett intézkedések nemcsak a középtávú célok elérésére szolgálnak, hanem egymásra is hatást gyakorolnak kisebb-nagyobb mértékben közvetve vagy közvetlenül. Javíthatják vagy esetenként ronthatják egymás hatékonyságát (pl. környezeti, gazdasági, turisztikai projektek), vagy nem gyakorolnak egymásra semmiféle pozitív, illetve negatív befolyást. A következő táblázatok a projektek közötti hatás – befolyás mértékét és irányát mutatják be.

Intézkedések kölcsönhatása **-2: A jelentősen lerontja B hatékonyságát** **-1: A kis mértékben rontja B hatékonyságát** **0 Nincs semmilyen hatással egymásra a két intézkedés** **+1: A kis mértékben javítja B hatékonyságát** **+2: A jelentősen javítja B hatékonyságát**	**Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése**	**Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával**	**Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése**	**Fiatalok lakhatásának támogatása**	**Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása**	**Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése**	**Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés**	**Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása**	**Szolgáltató szektor ösztönzése**	**Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése**	**Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése**	**Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése**	**Hulladékgazdálkodás fejlesztése**	**Autóhasználat mérsékelésének ösztönzése**	**Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése**	**Energiahatékonyság növelése**	**Hatáserősség**
Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése		+2	+2	0	+2	+1	+1	+2	+1	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	18
Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával	+2		+2	+1	+2	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	+2	+2	+2	+1	19
Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése	+1	+1		0	+1	0	0	+1	0	0	+1	0	+2	+2	+2	+2	13
Fiatalok lakhatásának támogatása	0	+2	0		+1	+2	+2	+2	+2	0	0	0	0	0	0	0	11

Intézkedések kölcsönhatása **-2: A jelentősen lerontja B hatékonyságát** **-1: A kis mértékben rontja B hatékonyságát** **0 Nincs semmilyen hatással egymásra a két intézkedés** **+1: A kis mértékben javítja B hatékonyságát** **+2: A jelentősen javítja B hatékonyságát**	**Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése**	**Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával**	**Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése**	**Fiatalok lakhatásának támogatása**	**Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása**	**Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése**	**Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés**	**Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása**	**Szolgáltató szektor ösztönzése**	**Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése**	**Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése**	**Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése**	**Hulladékgazdálkodás fejlesztése**	**Autóhasználat mérséklésének ösztönzése**	**Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése**	**Energiahatékonyság növelése**	**Hatáserősség**
Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása	+1	+2	+2	+2		+1	+2	+1	+2	+2	+2	+1	0	+2	+2	+1	23
Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése	+1	+2	+2	+2	+2		0	0	+1	0	0	0	+1	+2	+1	+1	15
Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés	0	+2	+2	+2	+2	+1		0	+1	0	0	0	0	+2	+2	+1	15
Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása	+2	0	+1	0	0	0	0		+2	0	+2	+1	+1	+2	+2	+2	16
Szolgáltató szektor ösztönzése	+2	+1	0	+1	+2	0	0	+2		0	+1	0	+1	+2	+2	+2	17
Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése	0	0	0	0	+2	0	0	+2	+2		+1	0	0	+2	0	0	9
Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	+2	+1	+2	0	+2	0	+1	+2	+2	+2		+2	+2	+2	+2	+2	25
Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése	0	0	+1	+1	+1	0	0	+2	+1	0	+1		0	0	0	+2	9
Hulladékgazdálkodás fejlesztése	0	0	+2	0	+1	0	0	+1	+1	0	+1	0		0	+1	+1	9
Autóhasználat mérséklésének ösztönzése	0	0	+2	+1	+2	0	0	0	+2	0	0	0	0		+2	+1	11
Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	0	+2	+2	+1	+2	0	+2	0	+1	0	0	+2	0	+2		+2	16
Energiahatékonyság növelése	0	0	+2	+2	0	+1	0	+2	+1	0	+1	+1	0	0	0		10
Befolyásoltság	10	15	18	13	18	7	9	18	19	4	12	7	9	23	18	19	

17. táblázat: Intézkedések egymásra gyakorolt hatásának bemutatása (forrás: saját szerkesztés)

A hatáserősség – befolyásoltság koordinátarendszerben az intézkedések mindegyike négy kategóriába sorolható. A besorolásban közepes hatáserősség nincs, a hatás mértéke (számszerűen) nem jelenik meg. Az átlag feletti intézkedések magas, az alatta lévők alacsony hatásbesorolást kapnak. Figyelembe kell venni, hogy a hatásmátrix az aktuálisan (egy adott időpontban) betervezett, felsorolt intézkedések összefüggéseit mutatja be.

A következő időszak városfejlesztési folyamata során kialakuló újabb intézkedések további kölcsönhatásokat generálhatnak. Az intézkedések között egymás hatékonyságát lerontó fejlesztés nincs.

- A **meghatározó** típusú csoportba olyan tevékenységek tartoznak, amelyek nagy hatást gyakorolnak más tevékenységekre, de a rájuk gyakorolt hatás kicsi. Mint meghatározó tevékenységek jelenlétük fontos a rendszerben, hiszen a tovagyűrűző hatások kiindulópontjai.
- A **közvetítő** típusú intézkedések csoportjába azon tevékenységek tartoznak, amelyek átlag fölötti hatással vannak más tevékenységekre és őket is jelentős hatások érik. Ezen tevékenységek a szinergikus hatások generálói és haszonélvezői is, így ők a közvetlen és közvetett hatások érvényesülésének csomópontjai.
- Az **eredmény** típusú tevékenységek kis hatást fejtenek ki, ugyanakkor a hatások fogadásában jelentősek.
- Az **önálló** típusú tevékenységek csoportját olyan intézkedések képezik, amelyek se nem gyakorolnak, se nem fogadnak számottevő hatást a többi projekttől. Ebből adódóan a rendszeren belül izoláltak, s a szinergikus hatások megvalósulása szempontjából szerepük nem jelentős.

Intézkedések típusai kölcsönhatásaik szempontjából

Hatáserősség			
magas	**Meghatározó** Városi együttműködési fórumok és az ezeken alapuló partnerségek megteremtése Városi egészségügyi és szabadidős intézményfejlesztés Oktatási, szociális és kulturális intézmények fejlesztése Városirányítási- és üzemeltetési rendszerek fejlesztése	**Közvetítő** Helyi identitás erősítése az oktatás-nevelés, ismeretszerzés és a helyi szervezetek bevonásával Inkluzív helyi társadalom ösztönzése – Közösségi terek, alközpontok kialakítása Adat-vezérelt helyi gazdasági ökoszisztéma létrehozása Szolgáltató szektor ösztönzése Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése	
alacsony	**Önálló** Fiatalok lakhatásának támogatása Mobilitási rendszer átfogó fejlesztése Közműrendszerek bővítése, korszerűsítése Hulladékgazdálkodás fejlesztése	**Eredmény** Klímaadaptációs és szemléletformáló programok szervezése Autóhasználat mérséklésének ösztönzése Energiahatékonyság növelése	
	alacsony	magas	
	Befolyásoltság		

V. A MEGVALÓSÍTHATÓSÁG KOCKÁZATAI

Kockázat megnevezése	Várható hatása, következménye	Valószínűség	Hatás	Megelőző / korrekciós intézkedés
		Pénzügyi, gazdasági jellegű kockázatok		
G1 – Forráshiány: hazai és uniós támogatások csökkenése	A komplexen tervezett programok egyes kulcs elemeinek elmaradása kihatással van más területekre (lásd az egyes beavatkozások egymásra gyakorolt hatásainak leírását).	**közepes**	**magas**	**A periódus lezárásakor halmozott, fel nem használt források keletkezésére számítani kell, az n+2 szabályai szerint.**
G2 – A településen belüli együttműködések továbbra sem valósulnak meg	A projektek az igazán érintettek kihagyásával valósulnak meg, így hatásfokuk is alacsonyabb lesz.	**magas**	**magas**	**Tudatos tervezéssel és a lakosság széleskörű bevonásával szükséges a stratégiát végrehajtani, a lassú eredmények kivárásával.**
G3 – A térségi (járási települések közötti) együttműködések hiánya	A fejlesztések ad-hoc jellege érvényesül, párhuzamos fejlesztések valósulnak meg, és így a szinergikus hatások nem érvényesülnek.	**közepes**	**közepes**	**Tudatos és kitartó együttműködési gesztusok és fórumok sorozatos alkalmazása, közös tanulmányok, stratégiák készítése.**
G4 – Civil szervezetek támogatásának csökkenése	A civil szervezetek számára szükséges önerő biztosításának problémái nem oldódnak meg, ezért részvételük a hagyományőrzés, helyi identitáserősítés, valamint a társadalmi felzárkóztatás, környezetvédelem és szociális segítés területén rendkívüli hiányokat fog okozni.	**magas**	**magas**	**Az említett témakörökben elengedhetetlen szerepük miatt a civil szervezetek számára garanciák biztosítását meg kell oldani.**
G5 – Önkormányzatok bevételi forrásainak központi elvonása	A tervezett beavatkozások megvalósítása bizonytalanná válik, a gazdasági döntések kikerülnek az önkormányzat kezéből, ezzel instabilitást okozva a gazdálkodásban, tervezésben.	**magas**	**magas**	**Gördülő tervezés alkalmazása, amely alapján a megvalósítandó fejlesztések, kiadások szakaszolhatók (pl.: 2 éves ciklusok), és ez alapján folyamatosan korrigálhatók a tervezési-gazdálkodási folyamatok.**

Kockázat megnevezése	Várható hatása, következménye	Valószínűség	Hatás	Megelőző / korrekciós intézkedés
		Jogi, intézményi jellegű kockázatok		
J1 – Az oktatási-nevelési intézmények nem az önkormányzatok kezelésében vannak	A stratégiában tervezett beavatkozások egy részének kiemelkedő hatása van Szigetszentmiklós gazdasági fejlődésére, az ottani lakosok képzettségi szintjének emelésére, valamint a helyi identitás növelése tantervi hátterének biztosítására. Az indítani kívánt szakképzések, tanfolyamok és felnőttképzések nélkül a helyi foglalkoztatottal rendkívül alacsony képzettségi szintje és ezzel foglalkoztathatósága nem fog javulni.	**közepes**	**magas**	**Észszerűen megtervezett és széleskörűen egyeztetett oktatási koncepcióra van szükség és annak végrehajtására.**
J2 – Funkció megvonások (járási, közigazgatási, közszolgáltatási)	Az intézményrendszer folyamatos átalakulása csökkenti a biztonságérzetet, gyengíti a város szerepkörét.	**magas**	**magas**	**A Települési Önkormányzatok Országos Szövetségén belüli konszenzusos fellépés szükséges.**
J3 – Rövid határidős, váratlan adatigénylések, projektjavaslatok, forrás elköltések	Átgondolatlan forrásfelhasználás, alacsony költséghatékonyság, utólagos többlet forrásigény	**közepes**	**magas**	**Tervszerű koncepció és stratégia képzés, kidolgozott tartalék ötletek, javaslatok, tervek gyűjteménye.**
J4 – Kormányzati, fővárosi és városi érdekkülönbségekből adódó nehézségek	Szigetszentmiklós a budapesti agglomeráció tagjaként számos területen kell, hogy kapcsolódjon a térségi beruházásokhoz, hálózati-vonalas fejlesztésekhez, szervezeti rendszerekhez. Ez folyamatos egyeztetés igénylő folyamat, amelynek elmaradása vagy formális megvalósítása hátrányos helyzetbe hozza a helyi döntéshozatalt és végül a városi lakosságot.	**magas**	**magas**	**Folyamatos egyeztetések kezdeményezése, információkérések, erős érdekérvényesítés. Összefogás a járási településekkel, közös fellépés.**
		Társadalmi jellegű kockázatok		
T1 – Decentralizáció és szubszidiaritás csökkenése	A döntések a magasabb szinten születnek, ezért helyben nem tudnak számot adni a lakosságnak az őket érintő kérdésekről	**alacsony**	**magas**	**A döntéshozatal települési szintre való delegálása.**

Kockázat megnevezése	Várható hatása, következménye	Valószínűség	Hatás	Megelőző / korrekciós intézkedés
T2 – A részvételi tervezés formális jellege nő, vagy elmarad, alacsony a tájékoztatás szintje.	A helyi lakosság bevonásának gyakorlata még igen kezdeti fázisban van és ezért számos hibával terhelt a folyamat. A formális jelleg elveszi az érintettek kedvét a részvételtől, apatikussá válnak.	**magas**	**magas**	**A kommunikációs és marketingstratégia ebben segítséget nyújthat.**
T3 – A partnerségi folyamat során az érdekelt résztvevők bevonásával készített stratégia nagyrészt nem valósul meg.	A résztvevők bevonása kudarcos lesz és nehezen visszaállítható a bizalom.	**közepes**	**magas**	**Reális célok kitűzése…**
T4 – A részvételi költségvetési folyamat alacsony érdekeltségi szintje	A kitűzött, felhasználható összeghez képest alacsony részvételi aktivitás, negatívan hat a további bevonási kísérletekre.	**alacsony**	**magas**	**Széleskörű tájékoztatás, sikerek a közösségi részvétel más területein segít a bizalom megteremtésében.**

18. táblázat: Megvalósíthatóság kockázatai (forrás: saját szerkesztés)

VI. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE – OKOS VÁROS MŰKÖDÉSI MODELL

VI.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek – Fejlesztések koordinálása

VI.1.1. Az okos város működési modell bevezetését támogató változáskezelés (szabályzók és ösztönzők) megtervezése

A smart city gondolkodásmód egyik alapelve, hogy nem a technológiaorientáció a lényeg, hanem a fő célközönség, a „smart városlakó" valós igényeinek kielégítése. Az okos város modell bevezetéséhez kapcsolódó szabályozási és változáskezelési feladatok körében az alábbiak teljesítése szükséges:

- Okos város szabályozási modell kidolgozása, szabályozási elemek, szintek megalkotása;
- Az okos város fejlesztések által indokolt szervezeti és intézményi struktúrák, működési módszerek, eljárások változásának szabályozási elemekbe való leképezése, szabályozások teljeskörű kidolgozása, elfogadásra történő előkészítése (rendelet tervezetek, utasítások stb.);
- Változáskezelési terv javaslat kidolgozása (érintettek, érintettek szerinti fő üzenetek összeállítása érdekében);
- Partnerségi csoport intézményesített működési feltételeinek kidolgozása, szabályozása, változást érintő partnerségi célok meghatározása, közös jövőkép definiálása;
- Partnerségi csoportban egyeztetendő a változáskezelési javaslat és a fő üzenetek, amely alapján a közreműködési módok, bevonások módja kerül pontosításra;
- Az elfogadott változáskezelési terv megvalósításának menedzselése, koordinálása;
- Jelentés készítése a változáskezelési program megvalósulásáról.

VI.1.2. Adatkezelési elvek

Az önkormányzatok adatkezelésének újragondolása, egyes fejlesztési platformok megnyitása, a proaktív együttműködés az innovációs szektorokkal (KKV, kreatív iparágak, helyi közösségek, oktatás stb.) komoly segítséget jelenthet helyi szinten, illetve komoly versenyképességet és elismerést hozhat regionális szinten (ld. Bécs, Amszterdam, Koppenhága, Bilbao vagy más városok smart city programjai).[12]

A város működése, a köz- és magánszolgáltatások igénybevétele során jelentős mennyiségű adat keletkezik. A szervezet -és működésfejlesztés részét képezi annak meghatározása, hogy milyen módon kerüljenek felhasználásra a kapcsolódó adatok, hogyan épülhetnek be az önkormányzati döntéshozatali folyamatokba, mely adatok lehetnek részei a nyitott adatplatformnak, amely a város innovációs potenciálját és gazdasági teljesítő képességét jelentősen növelik.

[12] Ennek részei olyan EU fejlesztési keretprogramok is, mint a városi szolgáltatások megosztható fejlesztését célzó Citys DK, vagy a nyílt forráskódú, városi adatbázisokra épülő alkalmazásfejlesztési platform, a FiWare. Ez utóbbi startup befektetési programmal is bír.

Az okos város adatkezeléssel összefüggő feladatok közé tartozik annak részletes vizsgálata, hogy a helyi közszolgáltatások elemzési, tervezési és feladatméretezési feladatait direkt vagy indirekt módon támogatni képes központi rendszerek (pl. IKIR, TEIR stb.), adatbázisok milyen módon és milyen funkciók megvalósításával képesek segíteni az okos város technológiákkal támogatott szolgáltatásnyújtást, a szolgáltatási paraméterek meghatározását, valamint milyen szinergiák érvényesíthetők az okos szolgáltatások során keletkező adatok és a központi adatbázisok között a közszolgáltatási minőség javítása érdekében, milyen adattárolási, vagy interfész kapcsolatok létrehozása lehet célszerű a mindenkori hatályos Uniós és hazai adatvédelmi jogszabályoknak való teljes megfeleléssel.

Központosítás és közösségi kezdeményezések

A terület legfontosabb kérdése az okos városok irányításában megjelenő technológiai és adatkezelő rendszerek nyomán létrejövő változások. Az önkormányzati szektor és az e-közigazgatás számára fejlesztett és forgalmazott szolgáltatások integrációs és felügyeleti lépései gyakran átlépik a modern demokráciákban kialakult jogi és szuverenitási kereteket. Ez elsősorban az állampolgári szuverenitás és függetlenség területén érzékelhető, de hasonló dilemmákat vet fel az önkormányzati adatok kezelése, a közműszolgáltatások elérhetősége. Mivel a szolgáltatások többségét nagy vállalatok forgalmazzák és kezelik, így olyan adatok birtokába jutnak, amelyek korábban elképzelhetetlenek lettek volna –ahogy az önkormányzatok és az államok is minden eddiginél többet tudnak meg polgáraikról a magánszféra határait rutinszerűen átlépő adatgyűjtő rendszerek segítségével.[13]

A mérleg másik oldalán természetesen a személyes adatgyűjtő és adatkezelő rendszerek állnak, amelyek leglátványosabb eleme a mobil informatikai eszközök és a hozzájuk kapcsolódó felhő alapú szolgáltatások digitális-fizikai hibrid ökoszisztémája. Ezekkel az egyes állampolgárok is folyamatosan adatokat szolgáltatnak magukról, ami kellő ismeretek híján a teljes kiszolgáltatottságig fokozódhat. Ugyanakkor a fogyasztási, közlekedési stb. adatok jelentősége és népszerűsége azt is jelzi, hogy a városi szolgáltatások és a közművek adatai és kezelésük felett már nincs a hatóságoknak kizárólagos fennhatósága. A mai alulról érkező kezdeményezések sikere és gyakorlatias, konstruktív jellege gyakran éppen annak köszönhető, hogy az informáltság már nem az önkormányzatok hozzáállásának függvénye.

[13] A Frost & Sullivan piacelemzés arra is felhívja a figyelmet, hogy az önkormányzatoknak gyakran nincs vagy nem lesz elegendő forrása arra, hogy teljes birtokosává váljon a vállalati szolgáltatási csomagoknak. Ennek fényében négy fajta domináns piaci modell várható ebben a szektorban: Build Own Operate (BOO), Build Operate Transfer (BOT), Build Operate Manage (BOM) and Open Business Model (OBM). Ezek mindegyike jelentős kompetenciákat és tudást sorol át az államigazgatásból a piac kezébe.

Mindenki érdeke, hogy a két pólus a gyakorlatban egy együttműködő, egymással kompatibilis rendszert alkosson a rivalizálás és a konfliktusok helyett, ami minden partnert új, eddig gyakran szokatlan szerepek felé mozdít. A tanulási folyamat közös, és a sikeres smart city programok (pl. Amszterdam, Bécs) ezt is leképezik, egyszerre fejlesztve a városokat és a városlakó polgárokat.

Adatbiztonság és személyes biztonság

Az eddig nem ismert mennyiségű és felbontású adat kezelése, tárolása, elemzése nyilvánvaló biztonsági kérdéseket vet fel. Ezek részben kiszámíthatók: abban a korban, amikor az információ a gazdaság alapvető terméke, mindenki érintett és érdekelt a róla létrejövő, vagy általa létrehozott adatok kezelésének, tulajdonlásának, biztonságának átláthatóságában. Ez elsősorban oktatás és szemléletformálás kérdése.

További, és vélhetően egyre nagyobb kérdést jelent a területen a rosszindulatú támadások, a terrorizmus és a szürke, illetve fekete piaci tevékenységek hatása. Mást jelent egy hacker támadás egy email szerver ellen, és mást egy vízmű társaság vagy egy áramszolgáltató irányító egységei ellen. Ez a kérdés nem csupán a nagy, városi rendszerek léptékében, hanem a hálózatba kapcsolt háztartási eszközök (IoT) elterjedésével a magánszféra számára is egyre aktuálisabb.

VI.1.3. Koordinációs szervezet

Az okos város stratégia fontos részét képezi a fejlesztési folyamatra vonatkozó újszerű működési modell szükségessége, amely a település, térség vagy város fejlesztésének mikéntjét rögzíti. Cél az okos város fejlesztések konszenzuson alapuló tervezése, sikeres végrehajtása és hosszú távú működ(tet)ése.

Az önkormányzatok felépítésének, működésének sajátossága, hogy az egyes szakterületek elkülönülnek egymástól, ezáltal a városfejlesztési projektek megvalósítását is a leggyakrabban vertikálisan strukturált osztályok vagy szervezetek irányítják, hasonlóan Szigetszentmiklóshoz. A silószerű működés általában nem tudja biztosítani a fejlesztések sikeres megvalósításához és fenntartásához szükséges átfogó tervezést, így a beruházások az esetek többségében valódi stratégiai tervezés nélkül kerülnek kijelölésre és megvalósításra, többnyire a rendelkezésre álló EU-s források által irányított módon. A fejlesztésekben részt vevő további partnerekre (pl. helyi vállalkozások, megoldásszállítók, egyetemek stb.) is általában jellemző az elszigetelt működés.

A külföldi gyakorlat is azt mutatja, hogy nem elégséges ezt az integrációs-koordinációs szerepet egy, a város működési hierarchiáján belül már meglévő, kizárólag önkormányzati szereplőkből álló szervezeti egységre bízni[14], hiszen az egyes vertikumok közötti horizontális koordináció, együttműködés és a megfelelő kommunikáció hiánya jelentős problémát okoz a fejlesztések tervezésében és megvalósításában (pl. információszigetek, átfogó stratégiai elképzelés hiánya, feladat töredezettsége, elmosódott felelősségi körök).

Ennek eredményeképp kevés esetben valósulnak meg a város adottságainak, potenciáljának, valódi igényeinek leginkább megfelelő fejlesztések. Több fejlesztés – akár egy időben történő – megvalósítása

[14] Okos Város Fejlesztési Modell – Tervezési útmutató (Lechner Tudásközpont, 2017)

esetén az esetleges szinergiák nem kerülnek kihasználásra, amely jelentősen rontja a beruházások össz-hatékonyságát, közép és hosszú távon pedig jelentős üzemeltetési és fenntartási többletköltségeket is okoznak.

A silószerű működés kérdését egy olyan „rendszerintegrátor" szervezet létrehozása oldhatja meg, amely a horizontális koordináció biztosításáért egy tisztázott felelősségi körrel rendelkezik. A sikeres koordináció megkövetel egy valóban multi- vagy interdiszciplináris csapat felépítését, amely szervesen integrálódik/kapcsolódik az önkormányzat jelenlegi rendszerébe.

A város vezetésének érdemes olyan hosszú távú partnerségekben gondolkodni, amelyeken keresztül komplex megoldásokat kaphat és nem veszik el a különböző megoldásszállítók részmegoldásokra fókuszáló kínálati tengerében. Az önkormányzatok kezében jelenleg kevés eszköz van, a szakértelem pedig nem áll rendelkezésükre, amely segítené őket megtérülő, okos megoldásokkal támogatott egyéb fejlesztési projektek tervezésében és megvalósításában, így a források bevonására nagyon korlátozottak a lehetőségeik.

Egy működőképes modell lehet az a felállás, amikor a „rendszerintegrátor" szervezet pl. egy közös tulajdonú cégként jön létre az önkormányzattal és egy lehetséges finanszírozóval, hiszen a városnak nem ad hoc megoldásszállítóra, hanem tartós, a közös érdekeket maximálisan figyelembe vevő partnerekre van szüksége. Az új cég kialakítása megnyithatná az utat pénzpiaci források bevonásához települési léptékben, hiszen a különböző pénzpiaci finanszírozási formák egy része eleve a közös tulajdont szabja meg alapfeltételként (lásd később VFA). Ezzel az önkormányzat működése részben vagy egészben piaci alapokra helyeződne át, amely biztosítja a gazdasági fenntarthatóságot. Azok az önkormányzatok, amelyek ki tudják alakítani az újszerű együttműködések rendszerét, a későbbiekben jelentős tapasztalati háttérrel vághatnak neki az új támogatási időszaknak, amikor várhatóan egyre inkább a visszatérítendő típusú támogatások lesznek elérhetőek a különböző fejlesztések finanszírozására.

VI.1.4. Kommunikáció – edukáció – fejlesztés egyensúlya

A különböző fejlesztési projektek befejezése után gyakran tapasztalható, hogy nem hozzák az elvárt eredményeket. Ennek okai nem feltétlenül a kivitelezésbe becsúszott esetleges hibákban keresendők. Előfordulhat, hogy már az elérni kívánt célok rosszul lettek definiálva, és az eredményektől függetlenül ezeknek a céloknak teljesen megfelelő megoldás született.

A problémát gyakran az okozza, hogy a projekt nem fordít elég figyelmet a kommunikációra, így nincs megfelelő kapcsolata a végfelhasználókkal. Ez már a felmérésnél és a célok megfogalmazásánál is gondot okozhat, de a projekt konkrét megvalósítása során hatványozottan fontos, hogy az érintettek folyamatosan értesüljenek a fejleményekről és legyen lehetőségük visszajelzésre az eredményekkel kapcsolatban.

Hasonlóan fontos az edukáció, ugyanis hiába tudnak az érintett felhasználók egy adott szolgáltatás vagy termék bevezetéséről, ha nem tudják használni, az életükbe és napi működésükbe illeszteni, a kívánt eredményeket nem érheti el.

Éppen ezért bármilyen okos település megoldás tervezésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a szolgáltatás, edukáció és kommunikáció három pillérének folyamatos és együttes fejlesztésére, finomhangolására.

A tervezett fejlesztésekhez kapcsolódóan belső és külső kommunikációs, valamint edukációs tervet szükséges kidolgozni. A kommunikációs terv alapvető fontosságú a kulcsszereplők motivációjának fenntartása miatt, valamint a lakossági elkötelezettség megerősítése érdekében.

A kommunikációs terv hatékonyságát biztosítja az összes elérhető kommunikációs csatorna tudatos, strukturált alkalmazása. A kommunikációs terv lehetőséget nyújt a főbb kommunikációs touchpointok azonosítására. Az értékrendszer meghatározása az első lépés, amelyet nem „fentről" szükséges meghatározni, hanem a lakók visszajelzéseire szükséges támaszkodni. A keretrendszert természetesen előre definiálni kell, például: lokációs kérdések, érzelmi viszonyulás kérdései – attól függően, hogy mire szeretnénk felépíteni a stratégiát. Ezt az utat választva mivel a lakosság visszajelzései tükröződnek az értékekben és a hozzájuk rendelt akciókban, a támogatást nyújtó pl. civil szervezetek tagjaiban mélyebb elköteleződés érhető el, ezáltal a stratégia gyakorlati kivitelezése is kifogástalanul őszintévé és ami a legfontosabb, természetessé válik.

Fontos feladat a kommunikációs stratégia kialakításakor a célcsoportok és a lakosság igényeinek feltérképezése – ezzel érhető el, amit a stratégiában is hangoztatunk: Szigetszentmiklós az együttműködés városa, ezért mindenkit szükséges bevonni a fejlesztésbe.

Meg kell határozni azokat a csatornákat, ahol a lakosság egységes keretek között, rendszerszinten kifejezheti véleményét (hovatartozástól függetlenül), és erre építve alakíthatók tovább a fejlesztések, határozható meg azok megvalósítási sorrendje.

VI.1.5. Fenntarthatóság

A társadalmi és környezeti értelemben vett fenntarthatóság mellett a gazdasági fenntarthatóság kiemelt fontosságot élvez az okos település stratégiák megvalósítása során.

Csak úgy érdemes a tervezett projekteknek nekiállni és megvalósítani a fejlesztéseket, ha rögtön **a** kezdetekkor megalkotásra kerül egy üzleti terv, ami mentén biztosítható a kezdeti beruházás forrásigénye, illetve a különböző projektelemek későbbi üzemeltetése, fenntartása. Amennyiben ez nem teljesül, idővel le kell állítani, fel kell számolni már megvalósult projektelemeket vagy forrásokat kell átcsoportosítani más szolgáltatásoktól, ami végső soron biztosan a szolgáltatási szint romlásához fog vezetni.

Ezért is szükséges és érdemes a projektet komplex egészként kezelni, hiszen, ha a projektet vertikális szolgáltatás és termék részprojektek egészének tekintjük, könnyen belátható, hogy vannak közöttük könnyen (pl. energiahatékonysági beruházások) és egyáltalán nem megtérülő beruházások (pl. térfigyelő rendszer).

Amennyiben egy valós, jó üzleti tervet sikerül az okos város cselekvési terv mellékleteként megalkotni, amelyből világosan látszanak az egyes elemekhez rendelt források, megtérülési számítások, akkor előállhat az a kívánatos állapot, hogy a különböző EU-s és hazai támogatási források rendelkezésre állása esetén nem a meghirdetett forrásokhoz keres egy adott település projektet, hanem már létező

projektelképzeléséhez keres forrásokat, így a támogatás betölti valódi szerepét, katalizálja a fejlesztéseket, javítja a megtérülési időt.

A nemzetközi és hazai tapasztalatok alapján piaci és állami forrásokat egyaránt érdemes bevonni a fejlesztésekbe, és az okos város projektet is javasolt vegyes finanszírozási modellben megvalósítani.

Ha nem megfelelőek a pénzügyi számítások, az üzleti tervezés, akkor az egyik legnagyobb nehézséget az üzemeltetési időszak finanszírozása jelenti majd, hiszen erre sem az EU, sem hazai központi források nem állnak rendelkezésre!

Éppen ezért, a projekt és a település vezetésének a beruházások és szolgáltatások vonatkozásában piaci jellegű finanszírozási modellekben is gondolkodnia kell, illetve kifejezetten koncentrálni kell már a kezdetekkor nem csak a költséghatékonyságot eredményező, hanem új, az önkormányzat számára bevételt jelentő szolgáltatások kialakítására és az ezt koordinálni képes szervezeti formák megteremtésére.

VI.2. A stratégia megvalósításának szervezeti keretei

VI.2.1. Település szervezeti, folyamat és- működésfejlesztése

Az okos város működési modell adaptálásával egy település élhetőbbé szeretne válni. Többek közt hatékonyabbá, gazdaságosabbá, egy szóval „okosabbá” kívánja tenni a működését, ezzel kedvező lakó-, illetve vállalkozási környezetet és magasabb életminőséget teremtve. Az okos település esetében kiemelt szerepet játszik az okos technológiák alkalmazása és az egyre nagyobb mennyiségben keletkező, mind naprakészebb adatok használata a döntések előkészítése, meghozatala során. Az okos működés, az innovatív szolgáltatások és technológiák ugyanakkor a városüzemeltetést minden ágát is érinti, és új szemléletet igényel a város jövőképének megvalósításában.

Az okos technológiák testreszabott, a mindennapi működésbe történő zökkenőmentes és hatékony illesztése érdekében szükséges a helyi irányítási struktúra, a kapcsolódó helyi közszolgáltatások, a városüzemeltetési folyamatok és az üzleti, valamint szervezeti intézményi működési és együttműködési modellek elemzése és fejlesztése is.

Az okos város működési modell alkalmazása ugyanakkor nem tud sikeresen megvalósulni öncélú, technológia vezérelt folyamatok és szemléletmód alkalmazása mellett. A sikerhez **elengedhetetlen az alábbiak részletes elemzése**, és a megfelelő megoldások kialakítása:

- a **város hogyan válik alkalmassá** arra, hogy az új, okos város működési modellnek/elveknek megfelelően kialakított szolgáltatásokat, új technológiákon alapuló megoldásokat – akár egyes jelenleg ismert elvek alapján működtetett szolgáltatásaival párhuzamosan fenntartva – bevezesse, tervezési és működtetési, továbbá elemzési folyamataiba, intézményi-, feladatellátási, felelősségi és HR, valamint költségvetési gazdálkodási működési rendjébe, ellenőrzési és visszamérési folyamataiba, nem utolsó sorban településfejlesztési céljainak elérésébe beépítse

- a **város hogyan lesz képes** az új, vagy új elvek mentén szervezett szolgáltatások elterjesztésére, kommunikálására, igénybevételéhez kapcsolódó ismeretátadás hatékony és eredményes lebonyolítására, a lakosság és vállalkozások megszólítására, az okos fejlesztési elveknek megfelelő széleskörű érdekelti bevonás megvalósítására.

- a **szolgáltatásokat igénybe vevők, a városlakók hogyan** szereznek tudomást a fejlesztések eredményeiről, hogyan **veszik** azt **használatba** mindennapjaikban, célcsoportonként milyen motivációs eszközök, kommunikációs üzenetek, bevezetési tevékenységek segítik mind a kommunikációt, mind a szolgáltatást igénybe vevő lakosság, illetve vállalkozások, mind pedig az önkormányzati intézményrendszer bevonását az okos elveknek megfelelő szolgáltatások fejlesztésébe, kialakításába. Milyen intézkedések szükségesek a fejlesztések közösségi és egyéni hasznosságának megismertetésére, kommunikálására, megértésének segítésére.

20. ábra: Okos Város szervezeti és működési feltételrendszer kialakítása

A szervezet -és működésfejlesztés fő elemei:

- **A települési és szolgáltatásfejlesztési célok vizsgálata az okos város törekvés és lehetőségek függvényében, valamint indikátorok meghatározása**

  A feladat célja a szervezetfejlesztési igények és keretek rögzítése, a szolgáltatásszervezés és az okos elveknek megfelelő működtetést érintő városi „diagnózis”, egy okos város érettségi modell elemeinek fejlesztések előtti teljesülési szintjének felmérése. Az okos város célok teljesülésének mérését lehetővé tevő indikátorok meghatározása, indikátorok és mérési folyamatának kidolgozása, a bázisértékek meghatározásának támogatása szintén kiemelt feladat

- **Okos szervezeti felépítés tervezése**

Szigetszentmiklós város önkormányzat szervezeti struktúrájának, önkormányzati modelljének elemzése az okos működés tükrében
Vizsgálati fókusz:

- Milyen szervezeti egység végzi az okos város modell bevezetését, az okos megoldások koordinációját az önkormányzaton belül? Milyen kompetenciákra van szükség, és a szükséges kompetenciák rendelkezésre állnak-e, milyen módon biztosítsa az önkormányzat ezeket a kompetenciákat: mit kell és lehet a városi intézményrendszeren belülről és mit kívülről biztosítani? Milyen struktúrában szervezze meg az önkormányzat az okos ügyekért / szolgáltatásokért / szemléletformálásért felelős szervezetet az önkormányzat: pl. polgármester alá rendelten, vagy az egyes szakterületen szükséges okos ügyekért felelős kijelölése? Mindenképpen vizsgálni kell az okos megoldások üzemeltetésének külső lehetőségeit is, partnerségi, jogi modellek felvázolásával.

- A kialakítandó megoldások mindegyike erős technológiai, informatikai és információs irányultságú, ennek megfelelően kiemelten vizsgálandó, hogy hol helyezkedik el az „IT szervezet", vagyis az **informatikai szolgáltatások kialakítását végrehajtó, majd azt a mindennapi működtetési feladatokba illesztő részleg**. Alapvető kérdés például, hogy minden nagyobb szervezeti egység saját informatikai szolgáltató háttérrel rendelkezik, vagy egy központi informatikai csoport látja el a város működtetéséhez szükséges valamennyi informatikai feladatot? Képes-e az informatikai részleg követni a trendeket, és innovátorként is helytállni, az egyes megoldások által érintett szakmai területek intézményeivel hatékonyan együttműködni?

Az okos város fejlesztés keretében létrejövő technológiai megoldások közszolgáltatási feladatok ellátásával kapcsolatos működtetési, fenntartási és üzemeltetési követelményeire tekintettel, Szigetszentmiklós Város számára ki kell dolgozni a szervezeti rendszer felépítésének lehetséges alternatíváit. A kidolgozott verziók elemzése után vezetői egyeztetések keretében szükséges meghatározni a legjobb szervezeti megoldást. Végrehajtandó feladatok része az elfogadott szervezeti felépítési irány részleteinek kidolgozása és belső szabályozási rendszerbe illesztésére vonatkozó javaslatok kidolgozása.

- **Az okos szolgáltatás biztosításához kapcsolódó települési folyamatok kidolgozása**
  Az „okos városok" lényege, hogy élhetőbb, a lakosság igényeihez jobban alkalmazkodó és azokat kiszolgáló települések jöjjenek létre. A feladat fókuszában a bevezetésre kerülő okos megoldások igénybevételével, a szolgáltatások működtetéséhez kapcsolódó önkormányzati és a szolgáltatás teljesítésében részt vevők feladatainak és felelősségeinek, valamint a kapcsolódó folyamatok részletes megtervezése és kidolgozása áll. Az okos szolgáltatások biztosításához kapcsolódó települési folyamatok kidolgozása és bevezetése során az alábbi feladatok teljeskörű ellátása szükséges:

  - Az érintett folyamatok meghatározása (folyamatjegyzék az érintettek megjelölésével);
  - Folyamatok szereplőihez kapcsolódó felelősség-, hatáskör tervezése, vonatkozó üzemeltetési és felügyeleti folyamatok kialakítása mind az önkormányzat

polgármesteri hivatala, mind a releváns üzemeltető szervezetek és intézmények tekintetében;
- A folyamattervezést támogató koncepcionális döntési pontok gyűjtése – vezetői döntés-előkészítő anyagok kidolgozása;
- Részletes folyamatmodellezés és a folyamat dokumentációk elkészítése (folyamatábrák és leírások formájában);
- Az új, módosított folyamatok szerinti működés oktatása.

- **Tanuló szervezet létrehozása, feltételek biztosítása**
  Az okos város irányítása szükségessé teszi, hogy a polgármesteri hivatal, valamint az okos város üzemeltetésben érintett intézmények a korábbiakhoz képest jelentős mértékben megnövekedett innovációs és alkalmazkodási képességekkel, valós tanuló szervezetként működjenek. A tanuló szervezetek kialakításának és működésének 5 alappillére az alábbiak szerint összegezhető:

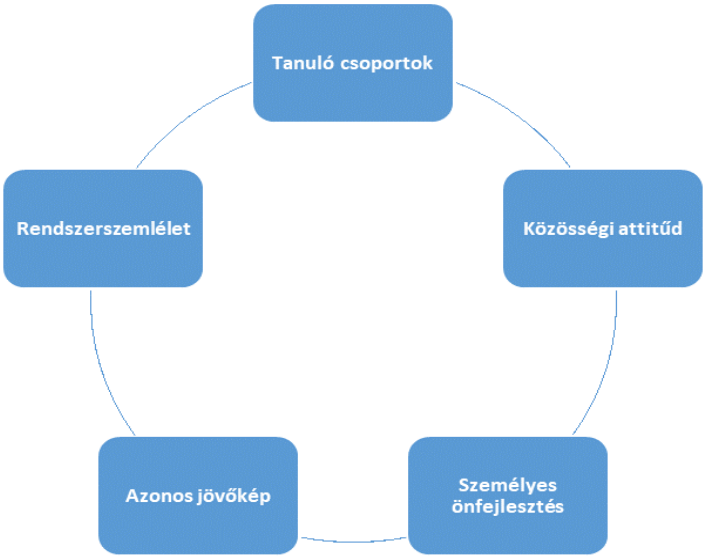

21. ábra: Tanuló szervezet létrejöttének feltételei

- **Azonos jövőkép.** A munkatársak tevékenységét és magatartását egy közös értékeken alapuló, olyan egységes jövőkép határozza meg, amely egyéni, személyes jövőképükre épít. Ezen állapot megteremtése és fenntartása folyamatos vezetői, illetve munkatársi feladat.
- **Rendszerszemlélet**. Gondolkodásunkat és döntéseink meghozatalát az átfogó összefüggések és a hosszútávú tendenciák keresése, értelmezése jellemzik. A vezetői magatartásminták meghatározó eleme a rendszerek létrehozása és fenntartása.
- **Közösségi attitűd.** Az intézményi kultúra mélyén gyökerező látásmód, szemlélet, amely az egyéni gondolati sémákat, előfeltevéseket meghaladja, a szervezeti működést jelentősebb mértékben meghatározza. A közösségi attitűd fenntartása és minőségi fejlesztése folyamatos szervezeti és vezetői tevékenység.
- **Személyes önfejlesztés**. Szervezeti szinten prioritást élvez a személyek önfejlesztésének támogatása, az egyén fejlődőképességének kibontakoztatása annak

érdekében, hogy a szervezet és az egyén céljai a lehető legnagyobb mértékben egybeessenek, mely a hosszú távú hatékony és eredményes működés alapja.

- **Tanuló csoportok.** A szervezetben a tanulás, az intézményesített fejlődés az egyéni tanuláshoz képest elérhető nagyobb hatékonyság érdekében csoportokban zajlik, interakciók és csapatmunka, csoportos gondolkodás útján.

Az okos város fejlesztések által indokolt változások érdekében, a szervezeti működés fejlesztése során fel kell mérni a város ún. tanuló szervezet érettségi szintjét. Ezen felmérés eredményei alapján megalapozottan kerülhet kidolgozásra a szervezet humánfókuszú fejlesztésének akcióterve. Az akcióterv lényegi tartalmi eleminek célzott oktatásokat, vezetői on-the-job támogatást, jövőkép kidolgozást, személyes fejlesztési tervek kidolgozását kell rögzítenie.

VI.2.2. Partnerség

Az okos városfejlesztés sokszereplős modellként tekint a városok kormányzására és működtetésére. A nemzetközi példák mutatják, hogy a megvalósuló programok hibrid, állami-piaci modellek, amelyekben a sok együttműködő partner és a többféle ösztönző a hosszú távú működőképesség garanciája is egyben. Az okos város fejlesztéseknek három kulcsszereplője van:

Kormányzat

Az *Európai Unió programjai* részben a piaci nyomás egyensúlyozását, részben a régióban zajló innováció, valamint a városok és a piaci szereplők együttműködésének előmozdítását célozzák meg. Ez utóbbi közvetlen célja az is, hogy az európai térségben zajló urbanizáció, illetve a városi környezetek fejlődése a világ legszínvonalasabb és leginkább fenntartható életterét hozza létre. Ezt célzott pályázati programok (Interreg stb.), kutatási és együttműködési források (Horizon 2020, SETIS on Smart Cities, Urbact, EIP SCC stb.), valamint együttműködési platformok (EuroCities, számos kisebb regionális és tematikus program) biztosítják.

A *nemzeti kormány* feladatai az infrastruktúrák kiépítésén és a digitális kohéziós stratégiák megalkotásán túl a nagy adatbázisok kezelésére, konszolidációjára, adatbiztonsági keretek megteremtésére, forráselosztásra, szabályozásra és fejlesztési prioritások meghatározására terjednek ki. Az e-közigazgatási eljárások, a közlekedési rendszerek összehangolása olyan országos feladatok, amelyek eredményei közvetlenül a végfelhasználó polgárok mindennapjaihoz kapcsolódnak.

A *városi önkormányzatok* szerepe gyakran szinte egyenértékű a felsőbb közigazgatási szintekével, ami az Európai Unió városai közötti kapcsolatokban, a város-régiók működésében különösen fontos. Számos adatbázist, ágazati politikát stb. a helyi önkormányzatok kezelnek, a gazdasági szereplők jelentős részével is ez a szint van kapcsolatban, így egyre gyakrabban merül fel a városok kiemelt szerepe a régiók fejlődésének kormányzásában és szabályozásában. Ezen felül az önkormányzatok felületei, intézményei igen erőteljesen vannak jelen a városlakók mindennapjaiban, így ezen szolgáltatások minősége, üzenete, az általuk megteremtett keretek meghatározzák a városi élet minőségét és lehetőségeit is.

Az önkormányzat *szerepe és* jelentősége a fejlesztések koordinációjában, a célok kijelölésében, a társadalmi garanciák fenntartásában és az együttműködő szereplők ökoszisztémájának építésében van. Ez pedig a jövőbeli városok élhetőségének alapfeltétele.

Üzleti szféra

A piaci megoldásokat szállító *vállalkozások* a fejlesztésben és a szolgáltatásban motiváltak, azaz olyan felhasználóbarát, hatékony megoldások létrehozásában, amelyek versenyképesek és üzletileg is fenntarthatók. Kiemelendő azonban a felhasználók és polgárok közötti alapvető különbség: a városok társadalmi és politikai környezetek is, ahol nem lehet tisztán üzleti szempontokat érvényesíteni a fejlesztésekben. Ezért fontos az *állam* szabályozó, sztenderdizáló és szolgáltató szerepe, ami kiterjedhet központilag kezelt és helyben működtetett rendszerekre is (pl. közlekedés, e-közigazgatás, elektronikus számlázás stb.)

Ettől eltér a területen aktív *KKV vállalkozások* tevékenysége. Ezek részben fejlesztőként vagy beszállítóként dolgoznak a nagyobb vállalatok programjaiban, részben pedig olyan üzleti vagy kereskedelmi termékeket fejlesztenek, amelyek helyi léptékben egyének, közösségek, intézmények igényeit szolgálják ki. (Pl. alkalmazások, okos otthon eszközök, peer to peer vagy közösségi megosztásra épülő szolgáltatások.) Ebben a szektorban a nemzetközi piacon óriási innovációs tevékenység zajlik, ami rendkívül sikeres termékekhez, illetve rendszeres szabályozási konfliktusokhoz, a történetileg kialakult gazdasági modellek felborulásához is vezet (pl. Uber – személyszállítás, AirBnB – bérlakás piac).

Civil szféra

A *civil társadalom* szerepe a meghatározásoktól is függ: polgárokról, állampolgárokról, közösségekről, civilekről beszélve más és más szempontok szerint különféle keretek állíthatók fel. Mi alapján dönthető el, hogy egy város használói miben lehetnek érdekeltek vagy felelősek? Az ott lakók, az ott dolgozók, az ott vállalkozók vagy akár az oda látogatók különböző csoportokat alkotnak, amelyek nem feleltethetők meg az állampolgár, bejelentett lakos, regisztrált munkavállaló stb. kategóriáknak. Az okos város stratégiáknak ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a városlakók elérésére és a velük folytatott párbeszédre.

A civil szféra, azaz a *helyi közösségek, a civil szervezetek* szerepe egyre nagyobb a városok fejlesztésében. A 2008-as gazdasági válság nyomán a korábban gyakran elsősorban protest mozgalmakként működő szervezetek jelentős része működtető, fenntartó, fejlesztő szerepeket épített ki, és egyes városokban (pl. Róma, Berlin, Amszterdam) a kulturális intézményrendszer, a helyi társadalmi szolgáltatások meglepően nagy részének fenntartásában aktív részt vállalnak.

Az élhető városok koncepciójának elterjedése az energia és a közlekedés újragondolása mellett elsősorban a városlakók aktív részvételét helyezi előtérbe. Ezt a városfejlesztési programok új stratégiai elemei (pl. "puha" fejlesztési elemek, ideiglenes programok, átmeneti használatok) mellett gyakran technológiai eszközök tudják biztosítani (pl. fix-my-street típusú hibabejelentő alkalmazások, önkormányzati-lakossági együttműködési platformok, adatmegosztás, közösségi alapú környezeti adatgyűjtés és feladat megoldás stb.) A részvételi tervezés régi eleme a városfejlesztésnek. Az okos városok egyes alrendszereinek és eszközeinek konvergenciája jelentősen kibővíti ennek a kereteit, új lehetőségeket és eszközöket teremtve a legváltozatosabb közösségek bevonására.

Részvétel és együttműködés

A modern fogyasztói társadalmakra jellemző politikai passzivitás és az azonnali, személyre szabott szolgáltatások igénye a városok életében való részvételre is rányomja a bélyegét.

A mobil, digitális technológiákra épülő szolgáltatások általános ígérete, hogy környezetüket (a közlekedést, a vásárlást, a szórakoztatást stb.) valós időben a fogyasztók mindenkori preferenciái szerint szervezi újra. A térkép a tartózkodási hely szerint kínál éttermeket, értesít a környéken tartózkodó barátokról, érdeklődési kör és biztonsági beállítások szerint javasol útvonalakat. Ez a szemlélet a várost a találkozások, a véletlenek, a közös élmény terepéből és így a társadalmi tapasztalat és tanulás felől az egyéni, többé-kevésbé zárt világok felé tereli, és olyan kívánalmakat támaszt az épített környezet irányában, amelyek nehezen vagy egyáltalán nem teljesíthetők.

Az okos város fejlesztések kiemelt feladata, hogy átlépjenek a technológia által felkínált "én-itt-most" dimenziókon, elősegítsék a közösségek létrejöttét és sikeres közös vagy párhuzamos működését, valamint mindenek előtt az egyén előre lépését fogyasztóból felelős állampolgárrá.

Az ITS kialakítása során megvalósult részvételi tervezés és eredményei

Az ITS tervezés során az alábbi partnerségi események valósultak meg.

Partnerségi tevékenység	Időpontja	Helyszín	Eredményei
4 féle célcsoportspecifikus zárt és végén nyitott reprezentatív kérdőív (lakosság, gazdaság, civilek, intézmények)	2021 február-június 18-ig	online, városrészi minifórumokon	1. melléklet
Gazdasági fókuszcsoportos megbeszélés	2021. 03. 24	online meeting	2. melléklet
Intézményvezetői fókuszcsoportos megbeszélés	2021. 03.25.	online meeting	2. melléklet
Civil szervezetek fókuszcsoportos megbeszélés	2021. 03. 31.	online meeting	2. melléklet
Civil, vallási közösségek, valamint vállalkozói, gazdasági társaságokkal online fókuszcsoport	2021. 06. 16. szerda 14 óra	online meeting	2. melléklet
8 városrészi minifórum	2021. 06.19.; 2021.06.26.	Lakihegy, Dujmó, Ófalu, Felsőtag, Bucka,	3. melléklet

		Városközpont, Kertváros, Dunapart	

VI.3. Finanszírozási lehetőségek

VI.3.1. Európai Unió 2021-2027 időszak támogatási keretei

Az EU meghatározta a 2021–2027-es időszak célkitűzéseit, amelyek köré az uniós beruházások épülnek. Az **öt fő célkitűzés** az alábbi:

6. **Intelligensebb Európa**: az innováció, a digitalizáció, a gazdasági átalakulás és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatások;
7. **Zöldebb, karbonmentes Európa**: a Párizsi Megállapodás végrehajtása, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetés;
8. **Jobban összekapcsolódó Európa**: a stratégiai szállítási és digitális hálózatok erősítése;
9. **Szociálisabb Európa**: a szociális jogok európai pillérének megvalósítása, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatása;
10. **A polgáraihoz közelebb álló Európa**: a helyileg irányított növekedési stratégiák és uniós szinten a fenntartható városfejlesztés támogatása.

A regionális fejlesztési beruházások erőteljesen az 1. és 2. célkitűzésre helyezik majd a hangsúlyt. Az ERFA (Európai Regionális Fejlesztési Alap) és a Kohéziós Alap erőforrásainak 65–85%-át e prioritásokra allokálják a tagállamok relatív gazdagságától függően.

Európai strukturális és beruházási alapok

A kohéziós politika az uniós régiók és települések fejlesztési szükségleteinek a kielégítését szolgálja. Költségvetése 351,8 milliárd euró, mely a teljes uniós költségvetés közel egyharmadát teszi ki. Az európai strukturális és beruházási alapok közé a következők tartoznak:

- az **Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)** és a **Kohéziós Alap (KA)** az egyes régiók gazdaságának fejlesztésére és strukturális kiigazítására, a gazdaság fellendítésére, valamint a versenyképesség és a területi együttműködés javítására,
- az **Európai Szociális Alap (ESZA)** a foglalkoztatás, a szociális befogadás és az oktatás támogatására,
- az **Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)** a mezőgazdaság versenyképességének javítására, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás elősegítésére és a vidéki térségek fejlesztésére, valamint
- az **Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)** a fenntartható halászat és a part menti közösségek támogatására.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)

Az Európai Unió nyújtotta Helyreállítási Alap megadja a lehetőséget arra, hogy a tagállamok a koronavírus okozta járvány következményeit enyhítsék, és újra növekedési pályára állhassanak. Az uniós eszköz főként állami beruházások és reformok felgyorsítását célozza meg. Ehhez igazodva Magyarország elkészítette a Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervét, mely a járvány gazdasági és társadalmi hatásaira reagál, emellett a zöld és digitális átállást segíti elő. A terv 9 komponensből áll, a program finanszírozásához szükséges becsült forrásigény 5760 milliárd forint.

Európai Stratégiai Beruházási Alap

Az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) az európai beruházási terv három pillérének egyike. Célja, hogy pótolja a hiányzó beruházásokat az EU-ban azáltal, hogy magánfinanszírozási forrásokat mozgósít a stratégiai beruházások céljaira. Az ESBA révén az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank 21 milliárd eurós garanciát nyújt a magánberuházóknak. Az európai beruházási terv („Juncker-terv") sikerére építve az InvestEU program további lendületet ad a beruházásoknak, az innovációnak és a munkahelyteremtésnek Európában, és a 2021-2027 közötti hosszú távú uniós költségvetés időszakában legalább 650 milliárd EUR összegű pluszberuházást mozgósít.

Az InvestEU program révén egységes irányítás alá kerül az Európai Stratégiai Beruházási Alap és 13 további jelenlegi beruházástámogató uniós pénzügyi eszköz, ami hatékonyabbá fogja tenni az EU-finanszírozást és meg fogja könnyíteni a forráshoz jutást.

Európai Horizont

A Horizont 2020 program az EU legnagyobb kutatási és innovációs programja volt 2014 és 2020 között, amelynek keretében 80 milliárd eurót fordíthat projektek finanszírozására. Az Európai Horizont program a „Horizont 2020" program folytatása, amely immár 100 milliárd eurós összköltségvetéssel az EU következő kutatási és innovációs keretprogramja.

LIFE

Az EU környezetvédelmi és éghajlatpolitikai programja, amely hozzájárul az éghajlatváltozás elleni fellépés általános érvényesítéséhez és ahhoz, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzések támogatása elérje az uniós költségvetési kiadások legalább 25%-át a 2021-2027-es időszakban. A LIFE program finanszírozását az elkövetkező ciklusban megkétszerezik tekintettel arra, hogy prioritásként kezelendők a környezetvédelmi és éghajlatváltozási cselekvések a következő hosszú távú költségvetésben.

URBACT

Az URBACT egy európai csere- és tanulmányi program, amely előmozdítja a fenntartható városfejlesztést, és segíti a városokat abban, hogy közösen gyakorlati megoldásokat dolgozzanak ki a városi térségeket érintő kihívásokra. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával megvalósuló URBACT programban az uniós országok, valamint Norvégia és Svájc városai vehetnek részt. A 2014 és 2020 közötti időszakra az URBACT III költségvetése 96,3 millió euró. A 2021-2027-es ciklusra szánt költségvetés összege még nem ismert.

Innovatív városfejlesztési tevékenységek (Urban Innovative Actions)

Az Innovatív városfejlesztési tevékenységek kezdeményezés Európa-szerte erőforrásokat kínált a városoknak ahhoz, hogy új, még nem kipróbált megoldásokat tesztelhessenek a városi térségekben jelentkező kihívások kezelésére. A kezdeményezés teljes költségvetése a 2015 és 2020 közötti időszakra 371 millió euró volt. A program a 2021-2027-es támogatási ciklusban is folytatódni fog, a program keretdokumentumait 2021 végére dolgozzák ki.

Beruházási Projektek Európai Portálja

Az EU összes hivatalos nyelvén rendelkezésre álló portál növeli az EU-beli (magán- vagy közpénzből megvalósuló) projektek láthatóságát. A potenciális befektetők a világ bármely pontjáról tájékozódhatnak a platformon az egységes és strukturált formában ismertetett projektekről.

Finanszírozással kapcsolatos tanácsadás

Európai Beruházási Tanácsadó Platform

Az Európai Beruházási Tanácsadó Platform (EBTP) célzott támogatást nyújt EU-szerte beruházási projektek azonosításához, előkészítéséhez és kidolgozásához. Az EBTP az Európai Bizottság, az Európai Beruházási Bank Csoport, a nemzeti fejlesztési bankok és az uniós országok irányító hatóságainak szakértelmére épít.

JASPERS

A JASPERS stratégiai tervezéssel kapcsolatos tanácsadást nyújt városoknak és régióknak az ágazatok széles körében. Támogatja uniós finanszírozású projektek előkészítését, hogy azok megfeleljenek a szükséges előírásoknak.

fi-compass

A fi-compass olyan internetes platform, ahol a pályázók tanácsokat kaphatnak és fontos információkhoz juthatnak az európai strukturális és beruházási alapok keretében elérhető pénzügyi eszközökkel, valamint a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja keretében elérhető mikrofinanszírozási eszközökkel kapcsolatban. A platform az európai strukturális és beruházási alapokat kezelő hatóságok, a szociális innováció európai uniós programja keretében mikrofinanszírozást nyújtó szervezetek és más érdekeltek tevékenységét támogatja.

Városi kezdeményezések

A városfejlesztési hálózat

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) 2014 és 2020 között 15 milliárd eurót biztosít közvetlenül a fenntartható városfejlesztést célzó integrált stratégiák megvalósítására. EU-szerte mintegy 900 város jogosult e stratégiák megvalósítására. A városfejlesztési hálózat az integrált fenntartható

városfejlesztésben és az innovatív városfejlesztési tevékenységekben részt vevő városok közötti információcserét támogatja. A hálózat ezen kívül elősegíti a fenntartható városfejlesztésről szóló párbeszédet a Bizottság, a városok és más érdekelt felek között.

Intelligens városok

A különböző szakpolitikai területeket átfogó technológiai megoldások lehetővé teszik, hogy csökkenjen a városok környezeti hatása és javuljon a lakosok életminősége. Az intelligens városok és közösségek kiépítését több európai uniós finanszírozási eszköz is támogatja, köztük az európai strukturális és beruházási alapok, az Európai Horizont kezdeményezés és az Intelligens városok és közösségek innovációs partnersége.

Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége

A Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége 2008-ban alakult meg, hogy összefogja azokat a helyi és regionális önkormányzatokat, amelyek önként vállalják, hogy megvalósítják területükön az EU éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseit.

Várospolitika világszinten

Az EU világszerte támogatja a fenntartható városfejlesztést. Az Unió részt vett az Egyesült Nemzetek Szervezetének a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről szóló harmadik (HABITAT III) konferenciáján, ahol az ENSZ tagállamai elfogadták az új városfejlesztési menetrendet. Ezenkívül a Földközi-tenger déli és keleti partján fekvő országokkal is együttműködik. Az EU városközi együttműködések finanszírozásához is hozzájárul.

Az EU 2021–2027-es időszak támogatási keretei – hazai Operatív Programok

Az alábbi dokumentumrész, elemzés a társadalmi véleményezésre bocsátott dokumentációk 2021 május 6-i állapotára épül.

A 2021-27-es időszakot érintő tervezés jelenleg is gőzerővel zajlik, így az alábbi fejezetben rendelkezésre bocsátott információk, a klímastratégiában foglalt célok elérését potenciálisan támogató források köre, nem tekinthető véglegesnek illetve biztosnak.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) - Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv

A program finanszírozásához szükséges becsült forrásigény 5760 milliárd forint. A Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv Magyarországon 9 komponensből áll, amelyek közül az alábbiak segítik a városi stratégia megvalósítását:

C. komponens –Felzárkózó települések

„A komponens átfogó célja az objektív kritériumok alapján beazonosított 300 leghátrányosabb helyzetű település komplex és integrált megközelítésű fejlesztése, a gazdasági-társadalmi és területi-alapú hátrányok csökkentése, különös tekintettel a COVID-19 világjárvány következményeire. További célkitűzés a lakosság helyzetének javítását szolgáló fejlesztési munkához szükséges szakmai tudás, támogatások és szolgáltatások biztosítása, ezek beépítése a helyi települési-, járási- és térségi szintű közigazgatási rendszerbe és közösségi folyamatokba, továbbá a szakmai tudással együtt kapcsolatrendszerek településekre vonzása, a helyi kisközösségek együttműködési lehetőségeinek kiaknázása. „

„A tervezett tevékenységek az Európai Unió Zászlóshajó kezdeményezéseihez is hozzájárulnak a power up (szociális naperőművek létesítése), renovate (lakhatási beavatkozások), reskill and upskill (bevont személyek új képességekre és munkatapasztalatra tehetnek szert) programok révén."

„A komponens keretében kiemelt figyelmet kapnak a környezetvédelmi szempontok is (pl. lakásfelújítás, új épület létesítése esetében), ezen kívül 100 szociális naperőmű létesítése történik meg, amelynek bevételeit lakhatási támogatásra fordítva a társadalmi és környezetvédelmi fenntarthatóság szempontjait is egyesíti a programelem."

F. komponens – Energetika (zöld átállás)

„Az energetika (zöld átállás) komponens célja az energiaszektor dekarbonizálása, így hozzájárulva az EU 2030-as klímavédelmi célkitűzéseinek magyarországi teljesüléséhez, a 2020-as országspecifikus ajánlásokban foglalt energetikai javaslatok gyakorlatba ültetéséhez és az energiaszektor digitalizációjához okos eszközök használatával. Három fő reformterület tartozik ide: A villamosenergia-rendszer rugalmasságát növelő és az időjárásfüggő megújuló alapú áramtermelés integrációját elősegítő fejlesztések támogatása, az Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer bevezetése, és a lakossági megújulóenergia-beruházások elősegítése."

Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) struktúrája az első KEHOP-on alapul, de figyelembe veszi a 2021-2027 közötti időszak új keretrendszerét. A prioritásokon belül új beruházási területek jelennek meg, így például a települési zöld és kék infrastruktúrák, a vízveszteségek csökkentése, a körfogásos gazdaság, a helyi energiaközösségek vagy átállítása a karbonsemlegességre (ún. igazságos átmenet). Valószínűleg ez az OP a leginkább a klímastratégiában foglalt célok elérését támogatni képes konstrukció.

Az OP illeszkedik a 2019. évi Európai Zöld Megállapodáshoz[15], a 2019. évi országjelentéshez[16] és a koronavírus okozta válság uniós mentőcsomagjához[17]. A KEHOP-hoz hasonlóan jelentősen hozzájárul a Duna Régió Stratégia (DRS) céljaihoz.

Az Unió továbbra is témák mentén támogatja a kohéziót, az öt cél közül a KEHOP Plusz a második szakpolitikai célhoz (PO2)[18] kapcsolódik, a városi mobilitást leszámítva tartalmazza az itt megjelenő összes egyedi célt. Foglalkozik továbbá az első szakpolitikai célból (PO1)[19] a körfogásos gazdaság bevezetéséhez szükséges gazdaságfejlesztési feladatokkal.

A KEHOP prioritásai és azok beavatkozásai közül - a jelenleg rendelkezésre álló információk szerint – azokat soroljuk fel, amelyek segítik a kerületi klímastratégia megvalósítását:

- vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés
    - Víz és település
- körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
    - Víztakarékosság és az éghajlatváltozás kihívásai
    - Zöld-kék infrastruktúra
    - Körforgásos hulladékgazdálkodás
- környezet- és természetvédelem
    - Szennyezett ipari és barnamezős területek kármentesítése
- megújuló energiagazdaság
    - Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása
    - Megújuló energiák ösztönzése az egyéni és közösségi szintű villamosenergia termelésben
    - Egyéni és közösségi fűtés-hűtés megújuló energia alapra helyezése
    - Településközponti fűtésre csatlakozás elősegítése

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak (valamennyi megye) és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. A 2014-2020 közötti Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) eredményeire építve annak tematikáját és integrált területi programokon keresztül megvalósuló modelljét folytatja, ennek megfelelően elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és

15 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hu

16 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-hungary_hu.pdf

17 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0408

18 PO2: Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával

19 PO1: Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén

bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

Prioritás tengelyek és beavatkozások:

VERSENYKÉPES MEGYE

- Helyi gazdaságfejlesztés
- Településfejlesztés, települési szolgáltatások
- Helyi és térségi közszolgáltatások
- Fenntartható városfejlesztés

FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS

Megyei programok alapján kijelölt célterületek, Szigetszentmiklós esetében nem releváns.

KLÍMABARÁT MEGYE

- Helyi, önkormányzati energetika: energiahatékonyság és megújuló energia-felhasználás
- Helyi, önkormányzati energetika a fenntartható városfejlesztés keretében

TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK

- Foglalkoztatási paktumok, helyi foglalkoztatás
- Helyi közösségi és kulturális, helyi sport és szabadidős terek és szolgáltatások, valamint egészségügyi és szociális fejlesztések ESZA Plusz elemei

VI.3.2. Európai Uniós forrásokon kívüli Finanszírozási lehetőségek - Városfejlesztési alapok

Jelen fejezet célja, hogy áttekintve az elmúlt évek tapasztalatait, nagyjából ismerve az előttünk álló EU-s fejlesztési ciklus irányvonalait, javaslatot tegyen az Önkormányzat számára, a tervezett fejlesztések finanszírozási oldalának biztosítására, megszüntetve a vissza nem térítendő támogatások dominanciáját, más, akár piaci forrásokat is számba véve.

Az önkormányzati fejlesztések jelentős részét eddig az uniós vagy hazai forrásból nyújtott vissza nem térítendő (VNT) támogatások biztosították. Mindemellett a gazdasági szereplők tekintetében az elmúlt két Európai Uniós ciklusban (2007-2014-2020) már egyre nagyobb hangsúly került a visszatérítendő (VT) támogatási eszközökre, melyek vagy kedvezményes hitel, vagy tőkeformában jutottak el a vállalkozásokhoz.

Az Európai Unió fejlesztéspolitikája és eszközrendszere egyre inkább a visszatérítendő irányába mozdul el, növelve a forrásfelhasználás hatékonyságát. Már a most záruló költségvetési ciklusban is több száz milliárd forint hitel és tőke program indult el hazánkban. Az önkormányzatok esetében indokolt és szükséges a jövőbeni forráslehetőségek tudatos és koncepcionális bővítése, amelyet a támogatáspolitika változása és ezzel együtt a vissza nem térítendő támogatások szűkülése is indukál.

Napjainkban az önkormányzatok viszonylagos forrásbőségben, vissza nem térítendő támogatások segítségével tudják megvalósítani fejlesztéseiket. Mind a projektdokumentumokban szereplő pénzügyi számítások, mind pedig a megvalósult projektek fenntartása során nagy arányban jelentkező pénzügyi problémák alapján kijelenthető ugyanakkor, hogy a vissza nem térítendő források bevonására épülő projektfejlesztés mellett kevésbé merül fel a pénzügyi fenntarthatóság kérdése, a piaci hasznosíthatóság szempontjait is figyelembe vevő tervezés.

Összességében a városfejlesztési célú beavatkozások finanszírozását az alábbi (ma még dominánsan VNT) források biztosítják:

- EU Strukturális és Beruházási Alap operatív programok, kiemelten TOP dedikált forráskeret
- közvetlen Brüsszeli finanszírozású projektek: ELENA, LIFE stb.
- bankhitel
- saját forrás
- magántőke

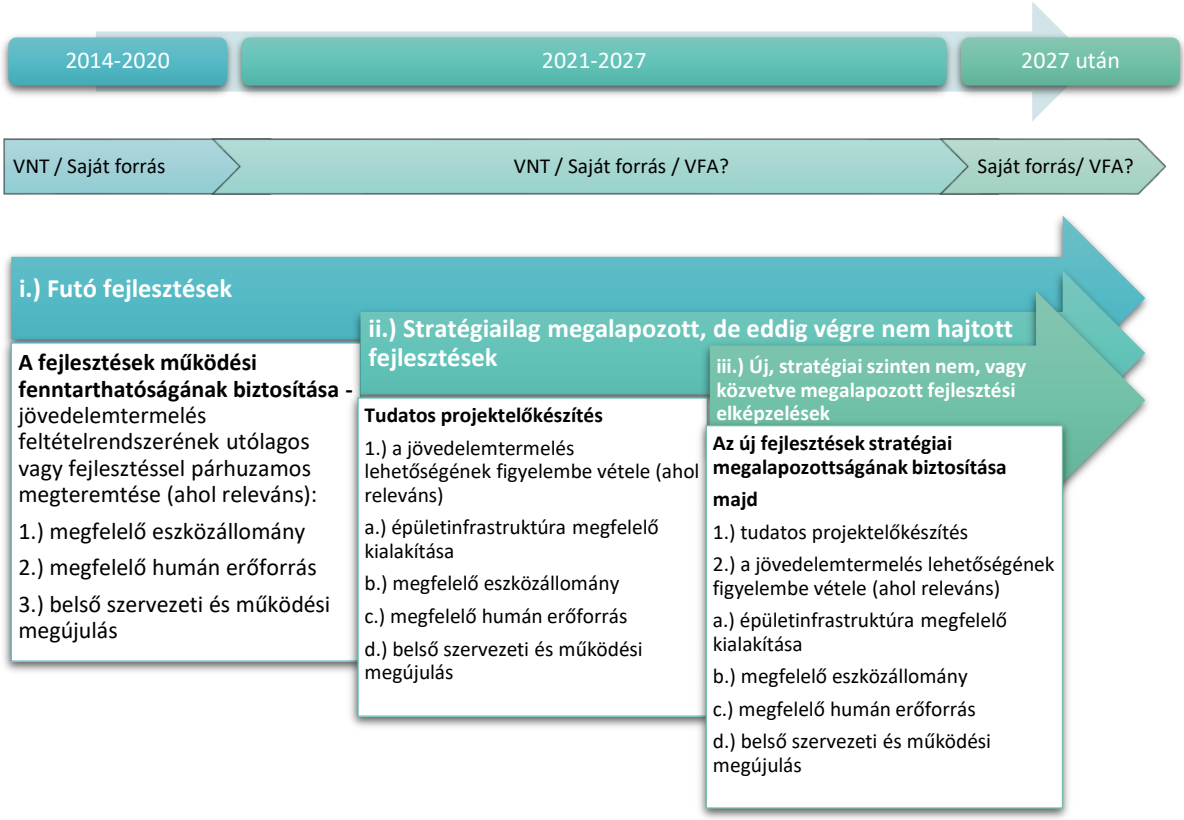

22. ábra: Szigetszentmiklós városfejlesztési és működtetési / fenntartási modelljének változása a finanszírozás függvényében (hosszú távú perspektívák) (forrás: saját szerkesztés)

A fenti ábra tartalmának megfelelően a város fejlesztéseit az eddigiekben elsősorban VNT források finanszírozták. A jövedelemtermelésre, megtérülésre való törekvés mostanában kerül előtérbe, ugyanakkor ez a szempont a futó projektek többségénél utólagosan és komplikációkkal kerülhet csak beemelésre.

Az ii. és iii. típusú fejlesztéseknél már lehetőség van a megtérülési / jövedelem termelés szempontjainak figyelembevételére ezzel együtt a pénz- és tőkepiaci finanszírozás is megalapozottá válik.

A jövőben várhatóan a vissza nem térítendő támogatás formájában kapott forrástömeg csökken, ezért szükség lesz új típusú források bevonására, illetve az önkormányzati szférában innovatívnak számító megoldások bevezetésére. Ennek egyik – nemzetközi szinten, az uniós források vonatkozásában is egyre inkább teret nyerő – módja a visszatérítendő források nyújtása, melynek keretében a költségvetési és uniós források mellett addicionális elemként ebben a szektorban is megjelenhet a magántőke.

Az önkormányzati fejlesztéseket komplex módon, az egyedi települési adottságoknak megfelelően szükséges végrehajtani, amelyhez alapvető fontosságú az egyes települések igényeire szabott eszközök kialakítása, ezért a visszatérítendő típusú fejlesztési források megszerzésének, illetve elosztásának legalkalmasabb módja a városfejlesztési alapok felállítása.

A városfejlesztési alap (VFA) olyan pénzügyi alap, amely az integrált településfejlesztési stratégiában megjelenő, illetve a köz- és magánszféra partnerségében megvalósuló fenntartható projektek finanszírozásába fektet be hitel, tőkejuttatás vagy garancia formájában.

- A városok fejlesztési tervei esetében egyre inkább előtérbe kerül az integrált szemlélet, a gazdasági fenntarthatóság, illetve a pozitív társadalmi és környezeti hatás. A korábbi időszakok „városszépítési" projektjei helyett a fejlesztési portfolióban nagyobb szerepet kapnak a megtérüléssel rendelkező, „befektetés" jellegű projektek, még akkor is, ha ezen beruházások várhatóan lassabb, és alacsonyabb hozammal rendelkeznek a piaci átlagnál, ezért számukra a piaci források (hosszú lejáratú piaci bankhitelek) jellemzően nem elérhetőek.

- A VFA tehát elsősorban olyan városfejlesztési projekteket finanszírozhat, melyek a piacinál alacsonyabb megtérüléssel bírnak, emellett viszont magas(abb) társadalmi, környezeti vagy egyéb hasznot hoznak.

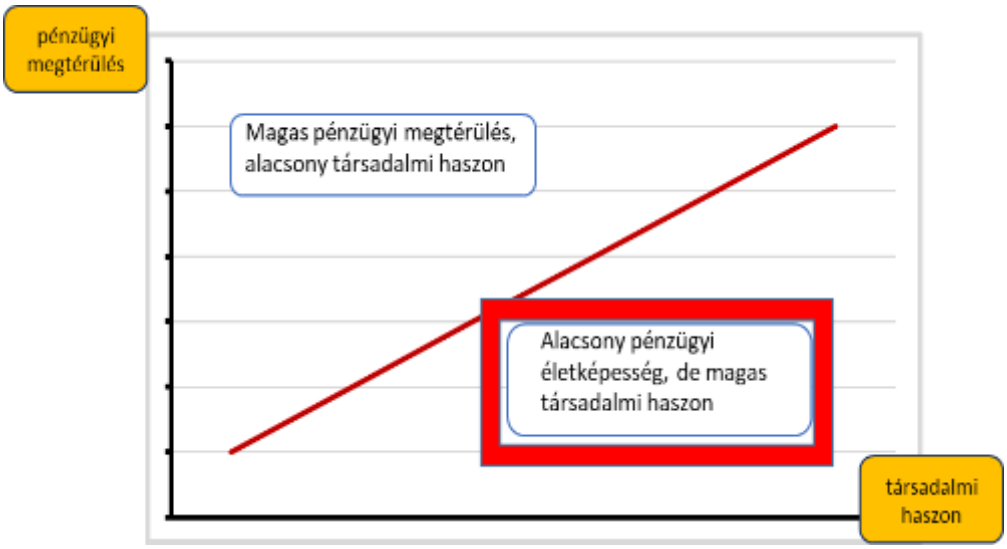

23. ábra: VFA fókuszterülete

A VFA konstrukció előnyei:

- Fenntarthatóság, visszaforgatható források: olyan projektek finanszírozása a cél, amelyek várhatóan megtérülnek, és így a befektetők (város, állam, fejlesztési bank, magánbefektető stb.) visszakapják befektetésüket. Ez fenntarthatóbb alternatívát jelent a hagyományos, vissza nem térítendő célzott támogatásokhoz képest.
- Ösztönző, multiplikátor hatás: a korlátozottan rendelkezésre álló állami, illetve strukturális alap források segítségével a magánszektor is mozgósítható, sőt adott esetben más finanszírozási források (pl. EIB, EEB) is bevonhatók, így nagyobb számú projekt számára nyújtható finanszírozás.
- Rugalmasság: mind a felállításra kerülő intézményrendszer, mind pedig az elszámolható beruházási költségek, illetve forrásfelhasználás tekintetében kevésbé kötött konstrukció a klasszikus támogatásokhoz képest. A bevont szereplők döntései mentén a pénzügyi alap a több tételből álló projektportfólió valamennyi elemét képes finanszírozni.
- Hatékonyság: A vissza nem térítendő támogatásokkal vagy egyéb forrásokkal kombinálva a projektek hatékony forrás-mixét lehet előállítani. Egy komplex program jövedelemtermelő "lábát" az alap, a "barnamezős" részét vissza nem térítendő támogatás finanszírozza. A konstrukció lehetőséget teremt olyan projektek finanszírozására, amelyek korábban a vissza nem térítendő támogatásokat emésztették fel.
- Szakértelem és kreativitás: a magánszektor szakértelme, tapasztalata és szemlélete a kedvezményezettek javát szolgálja. Az új típusú megközelítés a projektfejlesztésben beépülhet az állami szférába is.
- Partnerségek: a VFA-k jelentős katalizátorai lehetnek a régiók, a nagyvárosok, az EBB, az EIB, az MFB, más bankok és befektetők stb. közötti együttműködésnek, amelynek célja, hogy megoldást találjanak a városi területek problémáira.

Pénzügyi eszköz és vissza nem térítendő eszközzel elérhető hasznok összevetése

Szempont megnevezése	Pénzügyi eszköz	Vissza nem térítendő támogatás
Tőkeáttétel	Magántőke bevonása miatt a városfejlesztési célokra rendelkezésre álló forrás – az alkalmazott eszköztől függően – a programba befektetett állami forrás 1,4-6,25-szöröse.	Általában nincs saját forrás elvárás a pályázati támogatásoknál, csak az áll rendelkezésre, ami az állami forrásból biztosított.
Visszaforgás/Újrafelhasználás	A forrásnak megközelítőleg 75-85 százaléka ismételten kihelyezhető, így további projektek finanszírozhatók. Hosszú távon kiszámítható finanszírozási modell jön létre.	Nincs visszaforgás, a forrás nem helyezhető ki ismételten.
Projektfejlesztés gyakorlatának innovációja	A projektek fejlesztése során megjelenik a pénzügyi fenntarthatóság szempontja, mint elvárás. Ez hosszabb távon hozzájárul egy fenntarthatóbb városfejlesztési modell kialakításához.	A pénzügyi fenntarthatóság kérdése nincs előtérben, csak a beruházás megvalósítása.

A VFA működésének jellemzői:

- A befektetések megvalósulhatnak tőke, kölcsön és/vagy garanciák formájában.
- A VFA indulásának, illetve a projektek támogatásának előfeltétele az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) megléte, az ITS-ben szereplő, fenntartható projektek támogathatók. Az egyes fejlesztések közötti szinergia alapvető kritérium.
- A futamidő hosszabb a normál, piaci alapú befektetéseknél (türelmes pénz), azonban a befektetői hozamot kockázatmegosztás formájában garantálni szükséges.
- A magánbefektetők számára a hozameltérítés és veszteség megosztása miatt lehet vonzó az alapba való befektetés. A magánbefektető a VFA működésébe is beleszólással rendelkezik, ami vonatkozik a napi operatív működésre és a tervezésre is.

Tipikus támogatási területek/projektek:

- városi infrastruktúra-fejlesztés, beleértve a közlekedési, víz-és szennyvízközmű-, energetikai stb. projekteket, beleértve a sharing economy modelleket;
- városi „smart” megoldások;
- a kulturális örökség és értékek turisztikai és egyéb fenntartható hasznosítását célzó beruházások;
- "barnamezős" övezetek regenerálása, beleértve az övezet megtisztítását és szennyeződésmentesítését;
- helyi gazdaságfejlesztési programok a KKV-k számára, az információtechnológiai és/vagy a kutatási és fejlesztési ágazatokban;
- az energetikai hatékonyságot és megújuló energiát hasznosító, javító beruházások.

Jelentősége a 2021-27-es programozási időszak tervezésében:

A következő uniós programozási ciklusban a pénzügyi eszköz típusú támogatási programok még markánsabban meg fognak jelenni, ezért az ilyen források fogadására és eredményes felhasználására fel kell készülniük a városoknak is.

A 2021-2027-es időszakban a források 65-85%-a a fent említett „Intelligensebb Európa” és „Zöldebb, karbonmentes Európa” tematikus célok elérését szolgálja majd.

Jellemzően ezek a területek a tipikus VFA projektek beavatkozási pontja is, úgymint smart city megoldások, technológiai szerkezetváltás, energetika és megújuló energiák hasznosítása, vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönző beruházások

A városfejlesztési alapok, mint pénzügyi eszközök rugalmasabb és hosszabb távon tervezhető finanszírozást biztosíthatnak a hagyományos állami- és európai uniós pályázati forrásokkal szemben és alkalmasak a 2021-ben induló új uniós pénzügyi ciklus forrásainak befogadására. Az önkormányzatok számára új távlatokat nyithat a korábbi támogatási rendszertől való elmozdulás, és lehetővé válik az eddigieknél hatékonyabb, eredményesebb forrásfelhasználás.

A pénzügyi alap akár 15 éves időtávban, az önkormányzat saját döntésein alapuló, jól felépített projektportfolió valamennyi elemét, finanszírozással tudja támogatni. A tőkejuttatás további előnye, hogy egyszerűsíti a fejlesztésekhez párosítható hitelfelvételi lehetőségeket is.

Magyarországon eddig egyetlen esetben került sor a fenti eszköz alkalmazására, amely Európában már ismert, azonban kevésbé elterjedt. Az elmúlt két év során a Kecskemét Fejlődéséért Alap felállítása és az alapkezelő, mint pénzügyi közvetítő létrehozása valósult meg. A kidolgozott konstrukciót az Európai Bizottság illetékes szervei megvizsgálták és jóváhagyták. A regionális városfejlesztési támogatások ilyen pénzügyi alapokon keresztül nyújtva összeegyeztethetők a belső piaccal és nem minősülnek tiltott állami támogatásnak.

Az állami hozzájárulás mellé további, legalább 30% magántőke bevonása is szükséges.

Az állami forrás elsősorban a Magyar Fejlesztési Bank közreműködésével vagy visszacsorgó források terhére biztosítható, a magántőke hazai kereskedelmi bankok, az európai fejlesztési és beruházási bank, továbbá hazai professzionális pénzügyi vagy szakmai befektetők bevonásával teremthető meg.

A létrejövő alapok megtérülő projektek finanszírozását teszik lehetővé. Visszatérítési kötelezettség terhe mellett, olyan projektek számára nyújthatnak a piacinál kedvezőbb paraméterek mellett forrást, amelyek ugyan bevételt már termelnek, jövedelmezőségük kimutatható, de az elmarad az adott piacon elvárttól, vagy valamilyen piaci kudarc bizonytalanná teszi a megtérülést.

A magánbefektetők motivációja két szabályozott tényező mentén biztosított. A projektek által termelt hozamból elsőbbségben részesülnek, azaz magasabb hozamot kapnak, mint az állam. Veszteség esetén ugyanakkor alacsonyabb mértéket kell elszenvedniük az állami forrás terhére.

A konstrukció alkalmazásával kapcsolatban alapvetően külön kell választani az eszköz pénzügyi hátterét biztosító Alap és a működés és felhasználás kereteit megvalósító Alapkezelő kiválasztásával kapcsolatos feladatokat. A szabályozási akadályok elhárulása lehetőséget kínál arra, hogy igény esetén a város csatlakozhat meglévő alapkezelőhöz, vagy létrehozhat (kiválaszthat) egy önállót alapkezelési feladatainak ellátására.

A VFA létrehozásához elsősorban meg kell vizsgálni az alap számára elérhető finanszírozási lehetőségeket, az azok felhasználását kötő szabályozási kereteket. Cél, hogy az alap hosszú távú fenntarthatósága érdekében, a szándékok és lehetőségek szerint növekvő arányban támaszkodjék a városfejlesztés a visszatérítendő típusú támogatások rendszerére.

A VFA kizárólag a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájához illeszkedő, a szokásos finanszírozási gyakorlatban nem kezelt, ám üzletileg kiszámítható fejlesztéseket képes támogatni, amelyek megvalósítása egyfelől halaszthatatlan a város dinamikus fejlődése számára, másfelől további motorja lehet a fenntartható növekedésének.

A projektekkel szembeni alapvető elvárás a pénzügyi megtérülés, melynek mértéke a 1,5-10% közötti sávban tervezhető megalapozottan. A fejlesztések minden esetben a város saját döntése alapján az Alap és az Alapkezelő előzetesen kialakított működési- és döntéshozatali mechanizmusának megfelelően kerülnek elindításra és végrehajtásra.

VI.4. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Magyarországon a településtervezés rendszerét több, egymásra épülő terv szabályozza, amelyek ideális esetben a vonatkozó jogszabályokban előírt tervezési hierarchia mentén valósulnak meg. A jogszabályok kimondják, hogy a különböző településfejlesztési, -rendezési dokumentumokat milyen gyakorisággal és milyen esetekben szükséges elkészíteni, felülvizsgálni. A településtervezés tehát valójában egy folyamatosan zajló, gördülő tevékenység, amelynek folyamatáról mindig az éppen létrejövő terv ad pillanatképet. Ezt a gördülő települési tervezést segíti hatékonyan a település kulcsszereplőivel való **partnerség kialakítása** és folyamatos együttműködés, a helyi közösségek aktív részvételének, valamint a megfelelő kommunikációs csatornák kiépítése és fenntartása[20].

Az okos város kialakításának alapvető irányelvei közé tartozik a nyitottság és együttműködés, a részvételiség, valamint az, hogy a tervezési-fejlesztési folyamat a városlakókat és a vállalkozásokat helyezi a középpontba.[21]

Az okos város fejlesztések által bekövetkezett változások Szigetszentmiklós életében is megkövetelik mind a külső, mind pedig a belső kulcsszereplők szoros együttműködését és hosszú távú elköteleződését, hiszen a fejlesztések ily módon valósíthatók meg és tarthatók fent sikeresen. Éppen ezért a városvezetésnek már a tervezési folyamat legelején fel kell állítania egy hivatalos, felügyelt menetrendet a kulcsszereplők bevonására (**partnerségi terv**).

Az érintett közösség(ek) bevonása akkor éri el céljait, ha már a tervezés korai szakaszában megkezdődik. A különböző szereplők, közösségek bevonása akkor lehet sikeres, ha ezt kellően megalapozott elemző-, tervezőmunka előzi meg. A menetrend célja, hogy világosan meghatározza minden szereplő részvételét a programban, azaz, hogy mindenki számára egyértelmű és befogadható legyen a fejlesztési program, továbbá az, hogy abból konkrétan milyen haszna származik és milyen módon vehet aktívan részt benne.

A kulcsszereplők közé azok az emberek, szervezetek, intézmények, aktuális és potenciális partnerek tartozhatnak, akik Szigetszentmiklós és térsége fejlődésére potenciálisan hatással lehetnek. Azonosítani szükséges a potenciálisan érintett vagy a fejlesztési folyamat iránt érdeklődő szereplőket egyaránt. Fontos, hogy ne csak a magától értetődő formális szereplőket (személyeket, intézményeket, civil szervezeteket), hanem az olyan egyéb meghatározható érdekcsoportokat is számításba vegye a város, akik nem tömörülnek formális érdekképviseleti szervezetekbe.

A tervezést egy olyan nyitott tanulási-gondolkodási folyamatnak kell elképzelni, amelyhez a Szigetszentmiklósi térségben élő és működő személyek, valamint intézmények szabadon csatlakozhatnak, a már részt vevők pedig lehetőleg elköteleződnek a további munka és együttműködés iránt. Mindennek elengedhetetlen feltétele a jó kommunikáció, amely egyrészt világossá teszi a folyamat kereteit és céljait (a város szereplői megismerik és minél jobban azonosulnak az okos város megközelítéssel), másrészt mindig naprakészen mutatja a tervezési folyamat éppen aktuális állását, az elért eredményeket, a következő lépéseket, valamint csatlakozási lehetőségeket (**kommunikációs terv**). A kommunikációs terv megadja azt a keretet, amelyben az okos város stratégiai szemlélete átadható Szigetszentmiklós szereplőinek, és amely megteremti a bevonás és partnerség alapjait.

[20] Részvételi tervezés a településfejlesztési és -rendezési tevékenységekben, Lechner Tudásközpont, 2016

[21] Okos Város Fejlesztési Modell Módszertani Útmutató, Lechner Tudásközpont, 2017

Annak érdekében, hogy a különböző okos város fejlesztések megvalósítása a várt eredményeket és a velük szemben támasztott elvárásokat teljesítsék, kiemelt figyelmet kell fordítani a végfelhasználókkal való kapcsolat kialakítására, amelynek a megfelelő kommunikáción túl ki kell terjednie az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó edukációs tevékenységekre is (**edukációs terv**). Nem elegendő az érintett felhasználók tájékoztatása egy-egy szolgáltatás vagy termék bevezetéséről, hanem egyúttal gondoskodni szükséges annak használatával és a mindennapi életbe történő illesztésével kapcsolatos tudások átadásáról is.

A három terület (partnerség-kommunikációs-edukáció) kapcsolatának bemutatása egy közös végrehajtási tervben történik (**partnerségi folyamat végrehajtási terve**).

VI.5. Monitoringrendszer kialakítása

IV.5.1. A monitoring rendszer feladata és módszertana

A fejlesztések eredményes megvalósítása érdekében hatékony monitoring rendszer kiépítése szükséges, amellyel kapcsolatban alapvető elvárás, hogy támogassa a ITS-ben meghatározott ***célkitűzések*** elérését, lehetőséget adjon az előzetes elvárások és feltételezések utólagos nyomon követésére, miközben képes dinamikusan alkalmazkodni az elvárásokhoz, biztosítani tudja a kritikus pontok felkutatását és lehetőséget nyújt a szükséges változtatások és módosítások megtételére.

A célrendszer megvalósulását a célhierarchia szintjeinek megfelelő mutatókkal/indikátorokkal ellenőrizzük, az alábbi ábrának megfelelően:

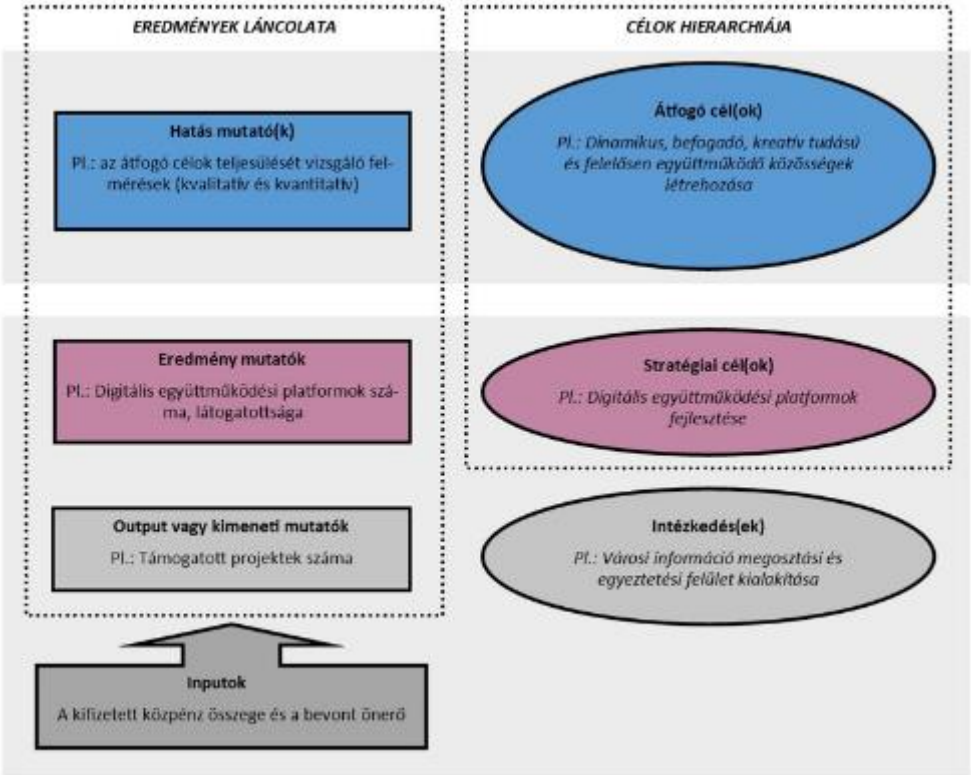

24. ábra: Monitoring rendszer működési sémája

Az általános célokhoz *eredményindikátorokat* kell rendelni. Ezeket célszerűen a városoknak kell meghatározni. Az eredményindikátorok általában komplex mutatók, mivel több intézkedés eredményét tükrözik. Ezért célszerű az eredményeket a kedvezményezetteknél megvalósuló célokkal összhangba hozni. A kialakítandó monitoring rendszernek meg kell felelnie az EU forrás felhasználási irányelveinek és a Lechner Tudásközpont monitoring rendszerének.

A javasolt mutatók vonatkozásban meghatározandók:

- a célértékek,
- a mérés gyakorisága
- ösztönző rendszerek kiépítése
- felelősök kijelölése

IV.5.2. A monitoring rendszer működtetési mechanizmusainak meghatározása

A monitoring rendszer működtetési mechanizmusa az EU-s társfinanszírozású projektek esetében a közösségi és a hazai jogszabályoknak megfelelően történik, az érintett Közreműködő Szervezet felelős a megvalósulás és a fenntartás során vállalt célértékek kezeléséért. A projekt szinteken vállalt célértékeket nagyobb célok mentén egyszerűsíteni és összegezni kell, ennek figyelemmel kísérése a helyi városfejlesztési szereplők feladata. Az ITS megvalósulását a képviselőtestület fogadja el, megvalósulását a szakosztályokon (illetve a városfejlesztési társaságon) keresztül folyamatosan figyelemmel kíséri. Rendszerbe épített módon a stratégia felülvizsgálatára évi gyakorisággal kerülhet sor. Az indikátorok célértékeinek időarányos teljesülését a képviselőtestület folyamatosan értékeli. Az ITS keretében megfogalmazott és kitűzött célok megvalósulásának nyomon követése, az eredmények visszacsatolása, és az azokból levonható következtetések leszűrése érdekében monitoring rendszer kialakítására van szükség.

A monitoring rendszer működését két feladatra lehet lebontani:

1. Megvalósulást mérő indikátor rendszer kidolgozása és az adatok időközi összegyűjtése
2. ITS időszakos felülvizsgálata, a kitűzött célok megvalósulásának időközi értékelése

A stratégiában megfogalmazott célkitűzések teljesülése a fejlesztésekkel kapcsolatban meghatározott monitoring mutatókkal (indikátor) válik mérhetővé. Az eredményes megvalósítás érdekében szükség van az indikátorok éves vizsgálatára. A monitoring tevékenység rendszeres elvégzése elsősorban az Önkormányzat hatáskörébe és feladatai közé tartozik. Az ITS-ben szereplő projektek megvalósítója nem kizárólag a település, hanem az állami, gazdasági és non profit szektor szervezetei is. Az adatszolgáltatás ennek következtében több helyről érkezik a városhoz. A megfelelő szintű adatok hozzáférése fontos a folyamatos kapcsolattartás a fejlesztéseket megvalósító összes szervezettel. Az ITS felülvizsgálata támaszkodik a monitoring mutatók éves értékelésére, de a fejlesztések teljességét bemutató jelentésekre is. A 3-5 évente történő felülvizsgálat lehetőséget biztosít a kijelölt akcióterületek határainak módosítására, a meghatározott célkitűzések módosítására, a megvalósulást mérő indikátor rendszer bővítésére és esetleges átdolgozására. A felülvizsgálat elvégzésének felelőse Szigetszentmiklós Önkormányzata.

IV.5.3. A hosszú távú célok teljesülését mérő javasolt eredmény és hatásindikátorok

AKCIÓTERÜLETI PROGRAM/ STRATÉGIAI CÉL	INDIKÁTOR	MÉRTÉKEGYSÉG	ADAT FORRÁSA	MÉRÉS GYAKORISÁG (ÉV)
VÁROSKÖZPONT KIALAKÍTÁSÁNAK PROGRAMJA	**ÚJ TEREK ÉS HUMANIZÁLT ÚTSZAKASZOK** **KERÉKPÁROS TÁMOGATÓ RENDSZEREK – TÁROLÓ, KIJELÖLT ÚT** **ÚJ VÁROSI SZOLGÁLTATÓ ÉS KERESKEDELMI EGYSÉGEK**	M **DB/KM** **DB**	**TEIR,** **ÖNKORMÁNYZATI**	**3-4**
RSD FENNTARTHATÓ HASZNOSÍTÁSI PROGRAMJA	**TURISZTIKAI BERUHÁZÁSOK NŐNEK** **TURISZTIKAI VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA, ARÁNYA A VÁLLALKOZÁSOK KÖZÖTT NŐ** **TURISZTIKAI FORGALOM NŐ** **ÖNKORMÁNYZATI TURISZTIKAI BEVÉTELEK NŐNEK** **RENDEZVÉNYRE LÁTOGATÓK SZÁMA NŐ**	**DB** **DB, %** **FŐ** **MFT** **FŐ**	**TDM** **ÖNKORMÁNYZATI** **TDM** **ÖNKORMÁNYZATI** **TDM**	**3-4** **3-4** **ÉVENTE** **ÉVENTE** **ÉVENTE**
SZELÍD TURIZMUS FEJLESZTÉSE	KÖZÖSSÉGI VÍZPARTI LÉTESÍTMÉNYEK SZÁMA NŐ ÖKOSÉTÁNY HOSSZA NŐ VÁROSKÖZPONTTAL VALÓ GYALOGOS/KERÉKPÁROS ÖSSZEKÖTTETÉSEK SZÁMA NŐ VÍZISPORTOKAT KISZOLGÁLÓ LÉTESÍTMÉNYEK SZÁMA NŐ	DB KM DB DB	ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI	3-4 3-4 3-4 3-4
TURISZTIKAI MARKETING STRATÉGIA KIALAKÍTÁSA	ELKÉSZÜLT JÁRÁSI TURISZTIKAI KONCEPCIÓ ÉS MARKETING STRATÉGIA KIADVÁNYOK SZÁMA NŐ TURISZTIKAI HONLAP LÁTOGATÓINAK SZÁMA NŐ ELKÉSZÜLT BEFEKTETÉSI KÉZIKÖNYV VÍZPARTI RENDEZVÉNYEK SZÁMA NŐ	IGEN/NEM DB FŐ IGEN/NEM DB	ÖNKORMÁNYZATI TDM TDM TDM TDM	3-4 3-4 ÉVENTE 3-4 ÉVENTE
A DUNA-ÁG KÖRNYEZETI FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSA	KOTRÁSSAL ELTÁVOLÍTOTT ISZAP MENNYISÉGE KIÉPÍTETT CSATORNAHÁLÓZAT HOSSZA CSATORNAHÁLÓZATBA BEKÖTÖTT LAKÁSOK SZÁMA/ARÁNYA	M^3 KM DB/%	KDVVIZIG FŐV. VÍZMŰVEK KSH	3-4 3-4 ÉVENTE
BUCKA VÁROSRÉSZ PROGRAM	**P+R ÉS B+R PARKOLÓ A HÉV MEGÁLLÓ KÖRNYEZETÉBEN** **ÚJ PARTI SÉTÁNY HOSSZA**	**DB** **KM**		

AKCIÓTERÜLETI PROGRAM/ STRATÉGIAI CÉL	INDIKÁTOR	MÉRTÉKEGYSÉG	ADAT FORRÁSA	MÉRÉS GYAKORISÁG (ÉV)
KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS A BUCKA VÁROSRÉSZBEN	FORGALOMCSILLAPÍTOTT ÖVEZETBE BEVONT UTCÁK HOSSZA VEGYES FORGALMÚ SÉTÁLÓUTCÁK HOSSZA MEGÚJULT, KIÉPÜLT GYALOGUTAK HOSSZA EGYIRÁNYÚSÍTOTT UTCÁK HOSSZA LÉTESÍTETT P+R PARKOLÓK LÉTESÍTETT B+R PARKOLÓK	KM KM KM KM DB DB		
KAVICSOS-TÓ KOMPLEX REHABILITÁCIÓJA	**KISZABÁLYOZOTT KÖZTERÜLET NAGYSÁGA** **CSEPEL-SZIGETSZENTMIKLÓS TELEPÜLÉSI SZERZŐDÉSEK SZÁMA** **KIÉPÍTETT CSATORNAHÁLÓZAT HOSSZA** **KIÉPÍTETT VÍZ-, TŰZIVÍZ-HÁLÓZAT HOSSZA** **LAKOSSÁGI EGYÜTTMŰKÖDŐ CSOPORTOKBAN RÉSZTVEVŐK SZÁMA** **TÖMEGKÖZLEKEDÉSI VISZONYLATOK SZÁMA**	**M^2** **DB** **KM** **KM** **FŐ** **DB**		
MIÉNK A VÁROS PROGRAM	**VÁLLALKOZÓI ADATBÁZISBAN SZEREPLŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA** **ÖNKORMÁNYZATI DÖNTÉSEKBE BEVONT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA** **ÖNKORMÁNYZATI DÖNTÉSEKBE BEVONT CIVIL SZERVEZETEK SZÁMA**	**DB** **DB** **DB**		
VÁROSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI FÓRUMOK KIALAKÍTÁSA ÉS EZEN ALAPULÓ PARTNERSÉG MEGTEREMTÉSE	VÁLLALKOZÓI ADATBÁZIS TÁMOGATOTT CIVIL, KÖZÖSSÉGI ESEMÉNYEK	VAN/NINCS DB		
HELYI IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE AZ OKTATÁS, AZ ISMERETTERJESZTÉS ÉS A HELYI SZERVEZETEK BEVONÁSÁVAL	KÖZÖSSÉGI AKCIÓK SZÁMA NŐ KÖZÖSSÉGI AKCIÓKBAN RÉSZTVEVŐK SZÁMA NŐ PROGRAMOKKAL ÉRINTETT CSALÁDOK SZÁMA NŐ	DB FŐ DB	ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI	3-4 3-4 3-4
KLÍMAADAPTÁCIÓS ÉS SZEMLÉLETFORMÁLÓ PROGRAMOK KIALAKÍTÁSA	SIKERESEN MEGRENDEZETT SZEMLÉLETFORMÁLÓ ESEMÉNYEK SZÁMA RENDEZVÉNYEKEN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEK SZÁMA ZÖLD SZAKTANÁCSADÁST IGÉNYBEVEVŐK SZÁMA KÖZÖSSÉGI KERTÉSZETBEN RÉSZTVEVŐK SZÁMA ZÖLDHOMLOKZATTAL RENDELKEZŐ ÉPÜLETEK SZÁMA TETŐKERTTEL RENDELKEZŐ ÉPÜLETEK SZÁMA ZÖLDHOMLOKZATOK KITERJEDÉSE TETŐKERTEK KITERJEDÉSE	DB FŐ FŐ FŐ DB DB M^2 M^2		

AKCIÓTERÜLETI PROGRAM/ STRATÉGIAI CÉL	INDIKÁTOR	MÉRTÉKEGYSÉG	ADAT FORRÁSA	MÉRÉS GYAKORISÁG (ÉV)
	KIDOLGOZOTT SZAKMAI PROGRAMOK SZÁMA ÓVODÁSOK/ISKOLÁSOK RÉSZÉRE OVI-KERT PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐ ÓVODÁK SZÁMA ÖKOOVIK, ÖKOISKOLÁK SZÁMA	DB DB DB		
FIATALOK LAKHATÁSÁNAK TÁMOGATÁSA	KORSZERŰ, JÓ ÁLLAPOTÚ BÉRLAKÁSOK ARÁNYA NŐ ÚJÉPÍTÉSŰ ÖNKORMÁNYZATI BÉRLAKÁSOK SZÁMA NŐ ALBÉRLETI LEHETŐSÉGEK SZÁMA NŐ	% DB DB	ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI	3-4 3-4 3-4
INKLUZÍV HELYI TÁRSADALOM ÖSZTÖNZÉSE – KÖZÖSSÉGI TEREK, ALKÖZPONTOK KIALAKÍTÁSA	RÉSZVÉTELI TERVEZÉSBE BEVONT LAKÓK SZÁMA ÁTALAKÍTOTT KÖZTERÜLETEK NAGYSÁGA KIHELYEZETT OKOS ESZKÖZÖK SZÁMA KIHELYEZETT SPORTSZEREK, JÁTSZÓTÉRELEMEK SZÁMA	FŐ M^2 DB DB		
FELZÁRKÓZÓ GAZDASÁGI-, HUMÁN-, MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA				
KÖZINTÉZMÉNYEK ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE				
ADATVEZÉRELT HELYI GAZDASÁGI ÖKOSZISZTÉMA LÉTREHOZÁSA	ADATFORGALOM NŐ ADATBÁZIS BŐVÜL ADATPLATFORMOK LÁTOGATOTTSÁGA NŐ	NYÍLT ADATOK SZÁMA ADATBÁZISBA KERÜLŐ ADATOK SZÁMA FŐ/ÉV	ÖNKORMÁNYZATI ADATGYŰJTÉS ÖNKORMÁNYZATI ADATGYŰJTÉS	3-4 ÉV ÉVENTE ÉVENTE
SZOLGÁLTATÓ SZEKTOR ÖSZTÖNZÉSE	SZIGETSZENTMIKLÓS VÁROSKÁRTYA MOBILAPPLIKÁCIÓ MOBILAPPLIKÁCIÓN ELÉRHETŐ INTERAKTÍV ALKALMAZÁSOK SZÁMA CSATLAKOZTATOTT SZOLGÁLTATÓK SZÁMA ONLINE KOMMUNIKÁCIÓS PALTFORMOK SZÁMA KIALAKÍTOTT POP UP ÜZLETHELYISÉGEK NAGYSÁGA KIALAKÍTOTT CO-WORKING IRODATERÜLET NAGYSÁGA PIACON MŰKÖDŐ KERESKEDŐK ÉS SZOLGÁLTATÓK SZÁMA	VAN/NINCS DB DB DB M^2 M^2 FŐ		

AKCIÓTERÜLETI PROGRAM/ STRATÉGIAI CÉL	INDIKÁTOR	MÉRTÉKEGYSÉG	ADAT FORRÁSA	MÉRÉS GYAKORISÁG (ÉV)
MOBILITÁSI RENDSZER ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSE	FŐ- ÉS GYŰJTŐÚTHÁLÓZAT HOSSZA BURKOLT UTAK ARÁNYA FORGALOMCSILLAPÍTOTT ÖVEZETBE BEVONT UTCÁK HOSSZA VEGYES FORGALMÚ SÉTÁLÓUTCÁK HOSSZA JÁRDAPROGRAMBAN MEGÚJULT, KIÉPÜLT GYALOGOS FELÜLETEK HOSSZA PARKOLÓHELYEK SZÁMA E-TÖLTŐK SZÁMA			
KLÍMABARÁT SZIGETSZENTMIKLÓS PROGRAM				
VÁROSIRÁNYÍTÁSI ÉS ÜZEMELTETÉSI RENDSZEREK FEJLESZTÉSE	MONITORING ÉRTÉKELÉSEK SZÁMA NŐ	DB	ÖNKORMÁNYZATI	3-4
KÖZMŰRENDSZEREK BŐVÍTÉSE, KORSZERŰSÍTÉSE	CSAPADÉKVÍZ MEGOLDÁSBA BEVONT VÁROSI TERÜLETARÁNY ELÉRT SZENNYVÍZKAPACITÁS KORSZERŰSÍTETT SZENNYVÍZHÁLÓZATI ARÁNY FÖLDKÁBELKÉNT FEKTETETT ELEKTROMOS KÁBELEK ARÁNYA ÚJONNAN ELHELYEZETT TŰZIVÍZ CSAPOK SZÁMA	%		
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS FEJLESZTÉSE				
AUTÓHASZNÁLAT MÉRSÉKLÉSÉNEK ÖSZTÖNZÉSE, KÖZÖSSÉGI ÉS KERÉKPÁROS KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE	LAKOSRA JUTÓ UTASKILOMÉTER NŐ KERÉKPÁRUTAK HOSSZA NŐ KÖRNYEZETBARÁT JÁRMŰÁLLOMÁNY ARÁNYA NŐ	UTASKM/FŐ KM %	KSH/TEIR KSH/TEIR KSH/TEIR	ÉVENTE ÉVENTE ÉVENTE
KLÍMAADAPTÁCIÓS ÉS SZEMLÉLETFORMÁLÓ PROGRAMOK KIALAKÍTÁSA	SZEMLÉLETFORMÁLÓ ESEMÉNYEK SZÁMA NŐ KLÍMASTRATÉGIA KÉSZÜL	DB IGEN/NEM	ÖNKORMÁNYZATI ÖNKORMÁNYZATI	3-4 3-4
ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE	LAKOSRA ESŐ ZÖLDFELÖLET NŐ ERDŐTERÜLET NŐ	M^2/FŐ HA	KSH KSH	3-4 3-4

1. melléklet: Célcsoportspecifikus kérdőívek kiértékelése

Szigetszentmiklós Településfejlesztési Koncepciója (TFK) és Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) partnerségi tervezésének része a lakosság, a vállalkozók, a civil szervezetek, valamint a Polgármesteri Hivatal és az önkormányzat tulajdonában és működtetésében álló intézmények vagy gazdasági társágok dolgozóinak körében végzett kérdőíves felmérés. A válaszadók száma alapján a lakossági (243 kitöltő) és a dolgozói (95 kitöltő) kérdőíves felmérés válaszai elemezhetők. Az alacsony válaszadói hajlandóság miatt a vállalkozói (3 kitöltő) és a civil szervezetek (4 kitöltő) körében végzett felmérés eredményei fenntartással kezelendők.

A lakossági és a dolgozói válaszadók általános jellemzői

Mindkét válaszadói csoportban a női kitöltők voltak aktívabbak. A lakossági kérdőívek 64%-át, a dolgozói kérdőívek 80%-át nők töltötték ki.

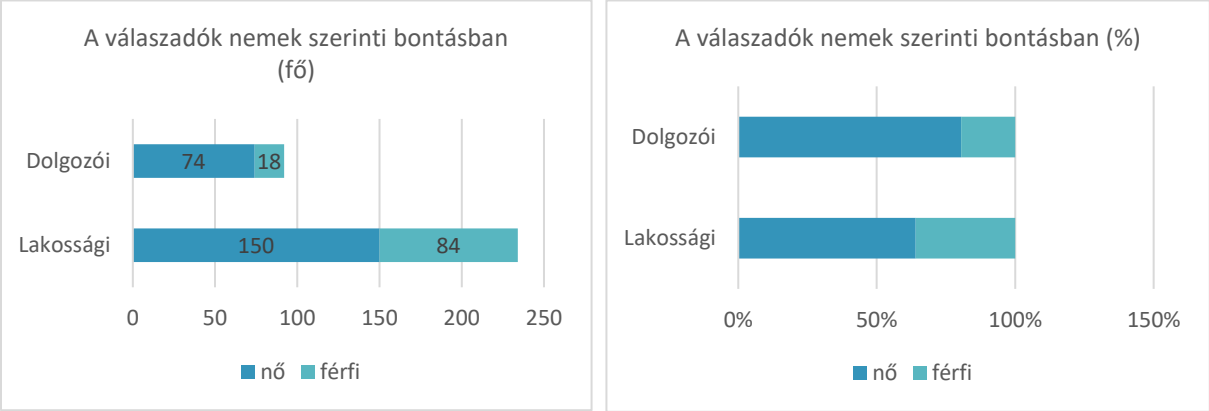

25. ábra A válaszadók nemek szerinti bontásban

Mindkét válaszadói csoportban a 30-59 éves korosztályból töltötték ki legtöbben a kérdőívet. A dolgozók között ez a korcsoport nagyobb arányban képviseli magát (88% szemben a lakossági 79%-kal) a 30 év alattiak (5% - 9%) és a 60 év felettiek (5% - 10%) rovására.

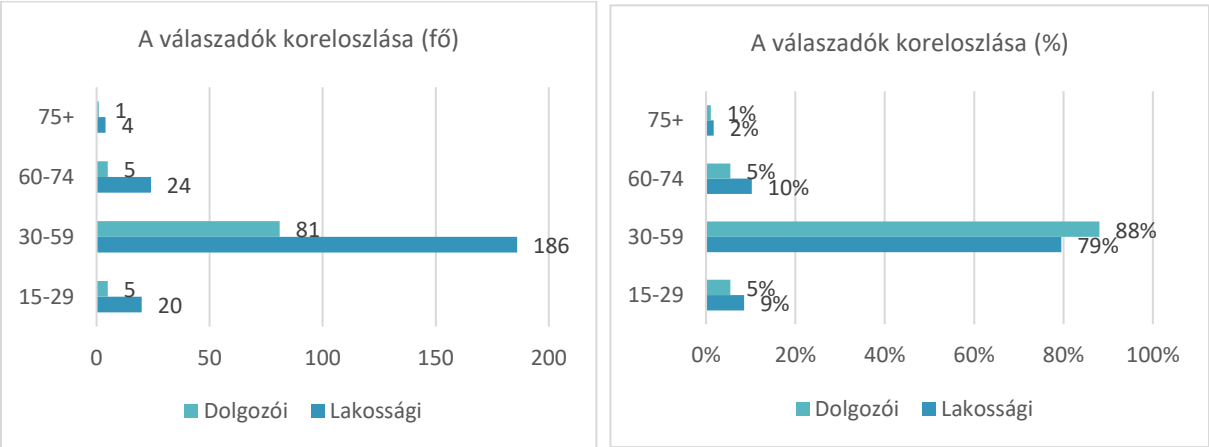

26. ábra A válaszadók koreloszlása

A lakossági válaszadók 99%-a Szigetszentmiklóson él, 35%-uk ott is dolgozik.

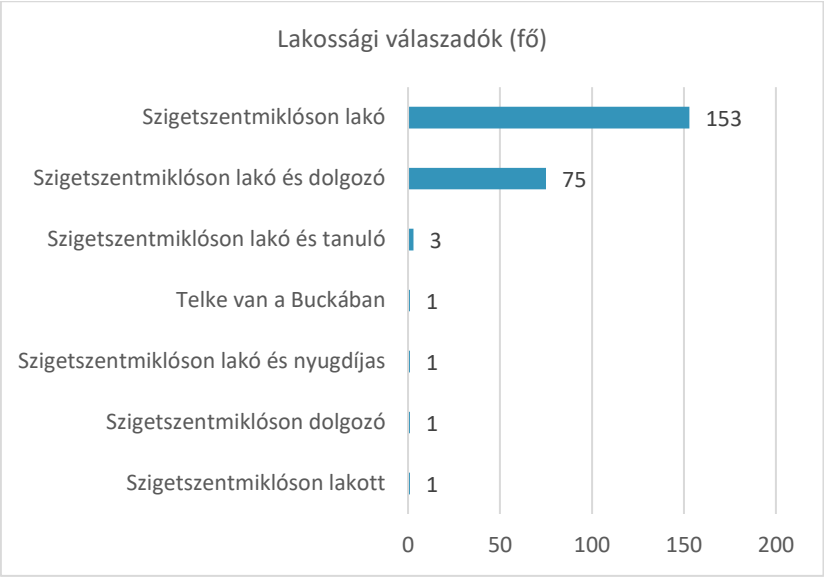

27. ábra A lakossági válaszadók kapcsolata a várossal

A dolgozói válaszadók 91%-a él Szigetszentmiklóson.

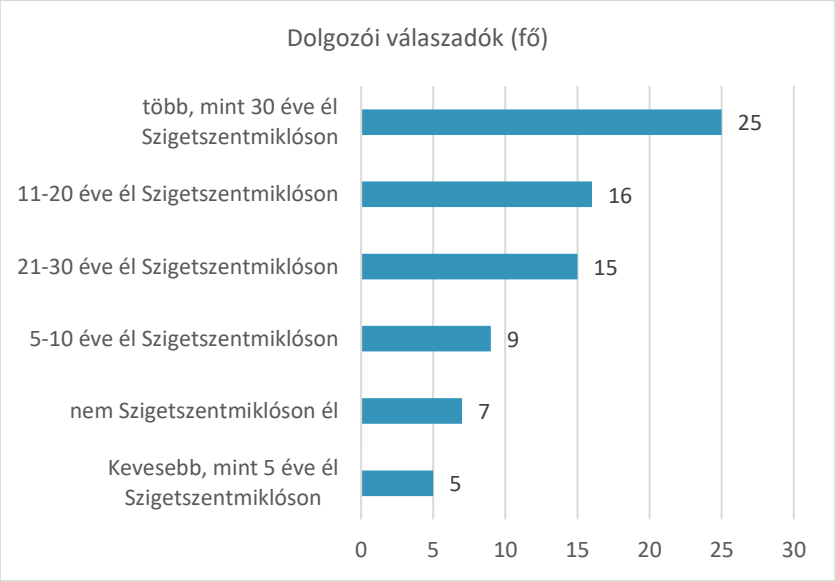

28. ábra A dolgozói válaszadók kapcsolata a várossal

A lakossági válaszadók igen magas aránya (69%) felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, további 25% legalább érettségizett.

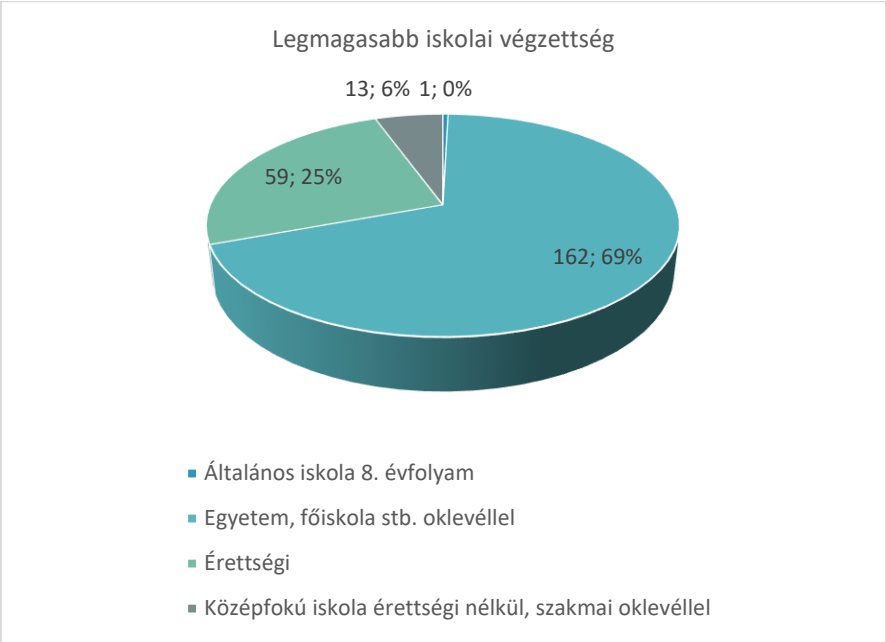

29. ábra Legmagasabb iskolai végzettség

A lakossági válaszadók lakhely szerinti megoszlását a 6. ábra mutatja. A legtöbb kitöltő a Bucka negyedben él, legkevesebben a Felsőtag negyedből töltöttek ki kérdőívet.

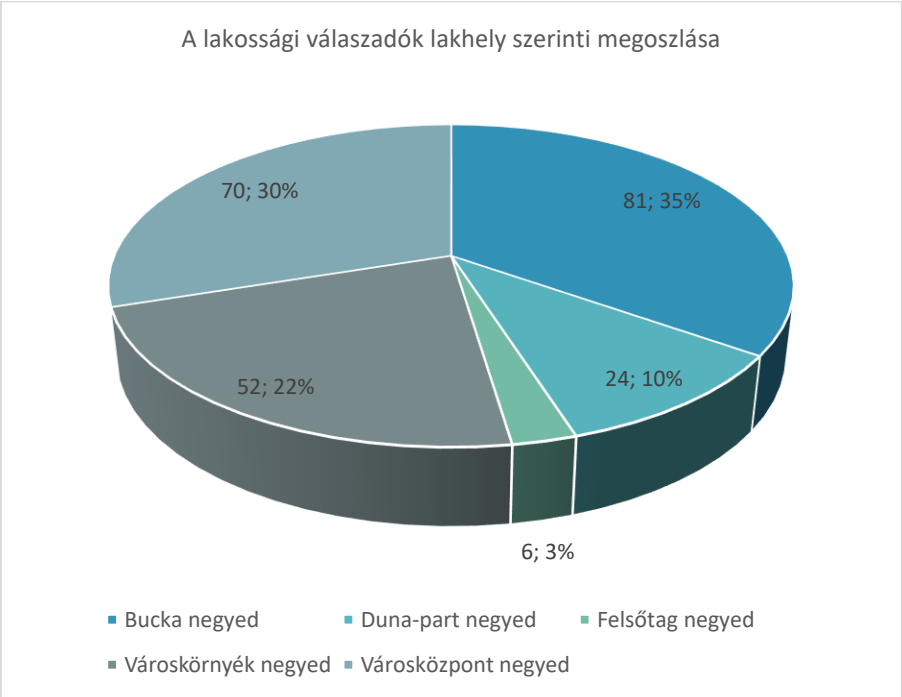

30. ábra A lakossági válaszadók lakhely szerinti megoszlása

Vélemények Szigetszentmiklós város általános fejlődéséről, helyzetéről

Ön hogyan ítéli meg Szigetszentmiklós helyzetét a többi Budapesti agglomerációs településhez képest?

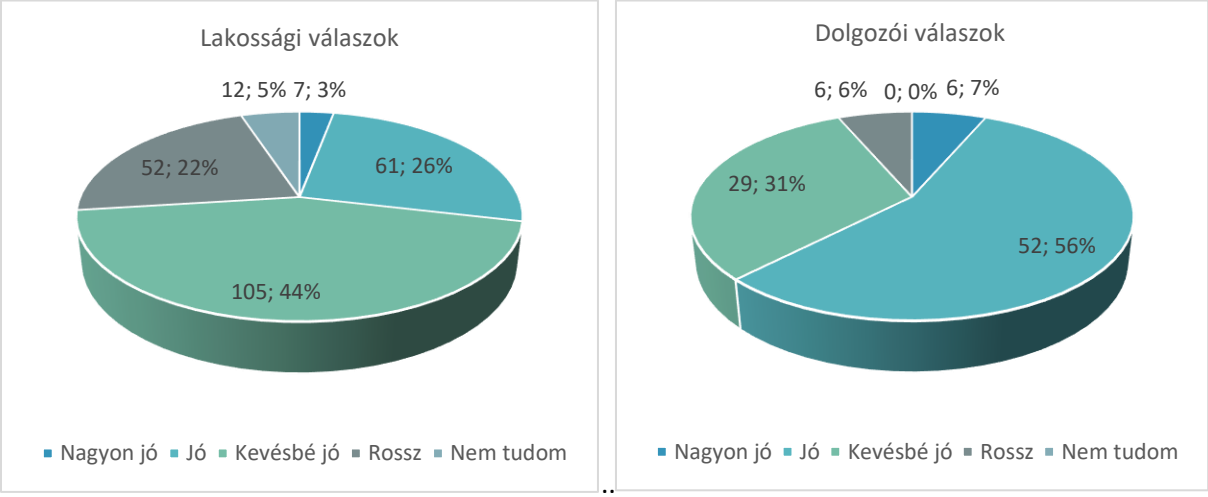

31. *ábra Szigetszentmiklós helyzete a többi agglomerációs településhez képest*

A lakossági kitöltők lényegesen kedvezőtlenebbnek ítélik a város helyzetét a többi agglomerációs településhez képest, mint az önkormányzat és annak intézményeiben dolgozók. 66%-uk szerint a város helyzete kevésbé jó, vagy rossz, míg a dolgozói válaszadóknál ez az arány csupán 37%, és 63%-uk jónak, vagy nagyon jónak ítéli a város helyzetét.

A pozitív (jó, nagyon jó) választ adók nemek közötti és koreloszlása is mindkét csoportban nagyjából megfelel az összes válaszadó nemenkénti és kor szerinti arányával.

A kérdésre a legtöbb válasz a Bucka és a Városközpont negyedből érkezett. A legpozitívabb véleménye a vársoról a Felsőtag negyedben élőknek van. A legkritikusabban a Duna-part negyedben élők ítélték meg a város környező településekhez viszonyított helyzetét.

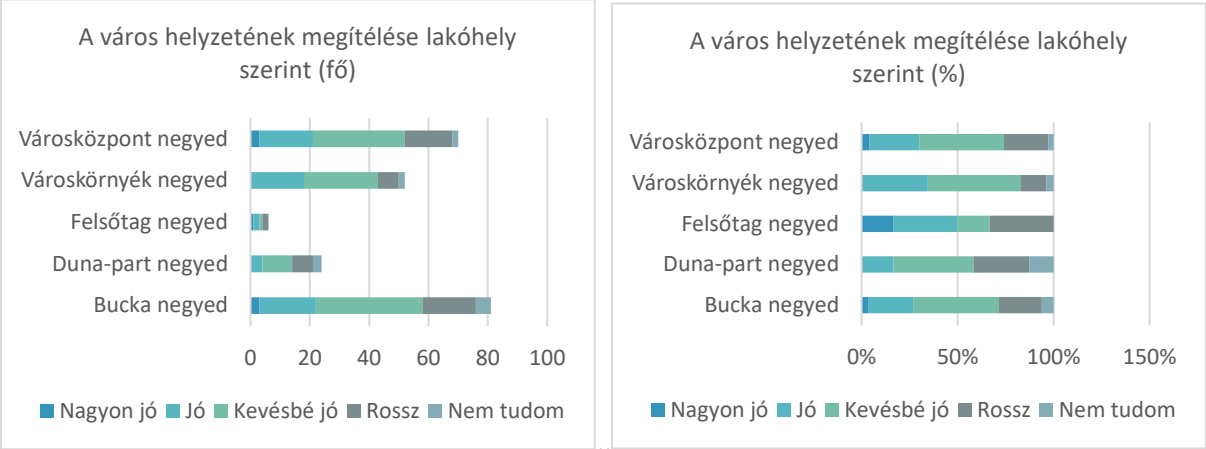

32. ábra A város helyzetének megítélése lakóhely szerint

A 4 civil válaszadóból 3 ítélte jónak, 1 kevésbé jónak a város helyzetét a többi agglomerációs településhez viszonyítva.

Milyennek látja Szigetszentmiklós kapcsolatát a szomszédos településekkel / kerületekkel?

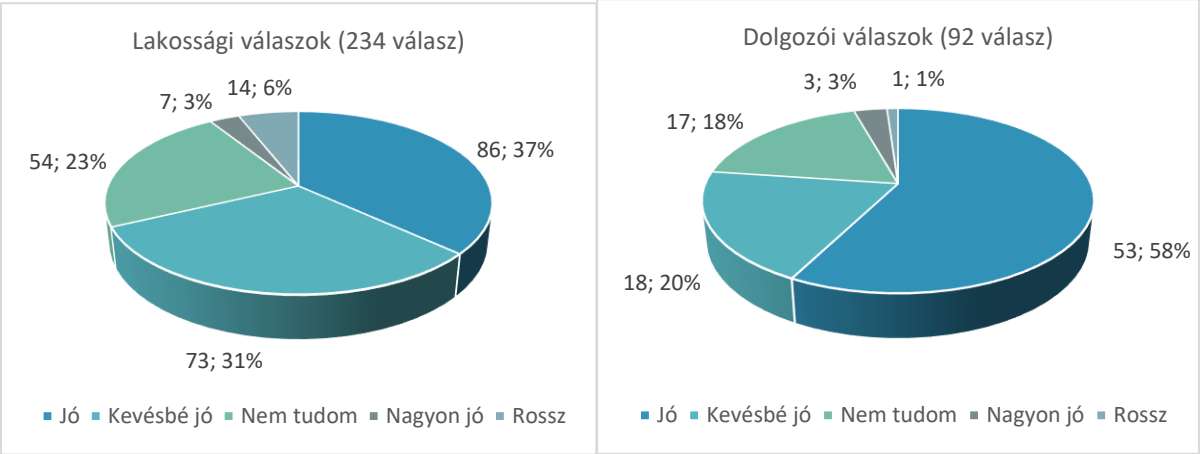

33. *ábra Szigetszentmiklós kapcsolata a szomszédos településekkel*

Az önkormányzati intézmények dolgozói kedvezőbbnek ítélik a város kapcsolatát a szomszédos településekkel, de a lakossági kérdőív eredményeiben is valamivel több a pozitív megítélés (jó és nagyon jó: 40%), mint a kedvezőtlen (kevésbé jó és rossz 37%).

Mi a három legfontosabb pozitív észrevétele a városról? (amiért szeret itt élni, amit a legjobban szeret a városban)

A lakosság (197 válasz) és az önkormányzati intézmények dolgozói (79 válasz) által kitöltött kérdőívek válaszaiból az említések száma alapján négy pozitívum emelkedik ki:

1. a Duna és a vízparti természeti környezet (75 és 32 db említés)
2. a főváros közelsége (74 és 28 db említés)
3. a sokféle, jó színvonalú és egyhelyen könnyen elérhető szolgáltatás (52 és 18 db említés)
4. vidékies, kisvárosias, kertvárosias, családias, nyugodt és biztonságos élettér (51 és 17 db említés).

A lakosság körében a település közösségi összetartását, a jó szomszédságot 28-an említették meg pozitívumként, 25-en pedig a családi kötődést, a gyökereket, amik a településhez kötik a válaszadót. A kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeket 19-en tartják fontos értéknek. 17-en említik a sok járdát, sok és jól karbantartott zöld területet, jó utakat és infrastruktúrát, amelyek élhetővé teszik a települést. 14-en említik a jó iskolákat, az oktatási intézmények, szociális intézmények meglétét. 11 említést kaptak a helyben elérhető munkahelyek, 10 említést pedig a jó, a partnerséget fontosnak tartó városvezetés. Az M0 közelsége (11 említés), a HÉV (6 említés) és általánosságban a jó közlekedést (4 említés) összességében szintén fontos pozitív tényező. Említést kapott még az elérhető ingatlan árak (6 említés), a tanösvény (4 említés), a Kéktó (említés) és a fiatalos lakosság (2 említés). 11-en nem tudtak pozitívumot említeni.

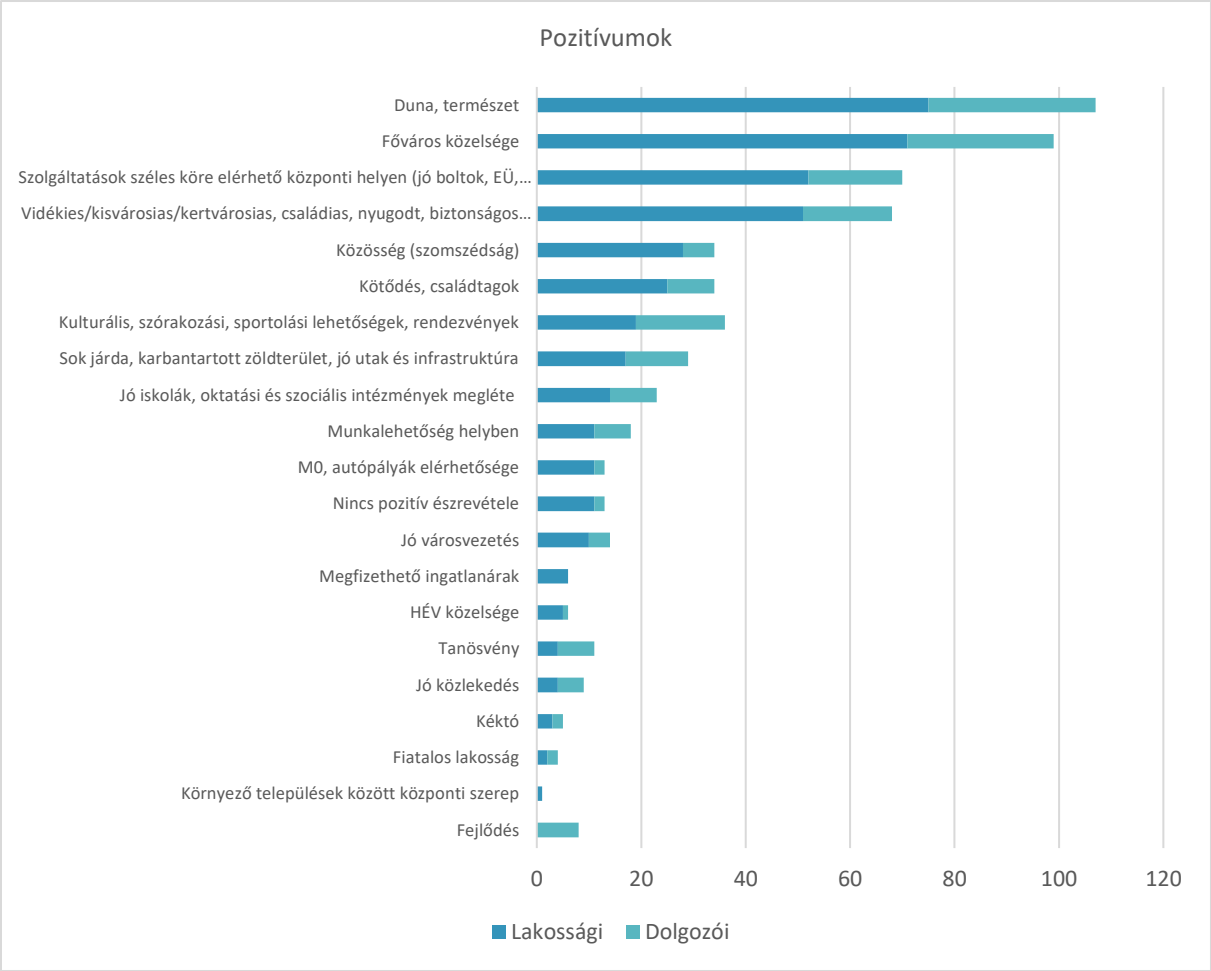

34. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett pozitívumok

Az önkormányzati intézmények dolgozói pozitívabban értékelik a kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeket (17 említés). Csak a dolgozói kérdőívben jelent meg a város folyamatos fejlődése, mint pozitívum (8 említés).

A civil szervezeteket képviselő 3 válaszadó a helyi kötődést, a sok közösségi programot és jó ellátást (feltehetően szolgáltatásokkal való ellátást), a hagyományokat, a Duna közelségét és a város központi elhelyezkedését emelte ki pozitívumként.

Mi a három legfontosabb negatív észrevétele a városról? (amit nem szeret, amin változtatna)?

Mind a lakossági (217 db értékelhető válasz) mind pedig a dolgozói kérdőívek válaszai (87 db) az említések száma alapján azt támasztják alá, hogy a város kimagaslóan legnagyobb kihívása az autós és tömegközlekedés problémái (98 és 78 db említés): Az autós közlekedés esetén a legtöbben az utak zsúfoltságát, a nagy átmenőforgalmat, a kevés bekötőutat és a közlekedési koncepció hiányát említik, míg a tömegközlekedés esetén a járathiányt, a hosszú menetidőt (pl.: HÉV) és a peremkerületek nehéz megközelíthetőségét.

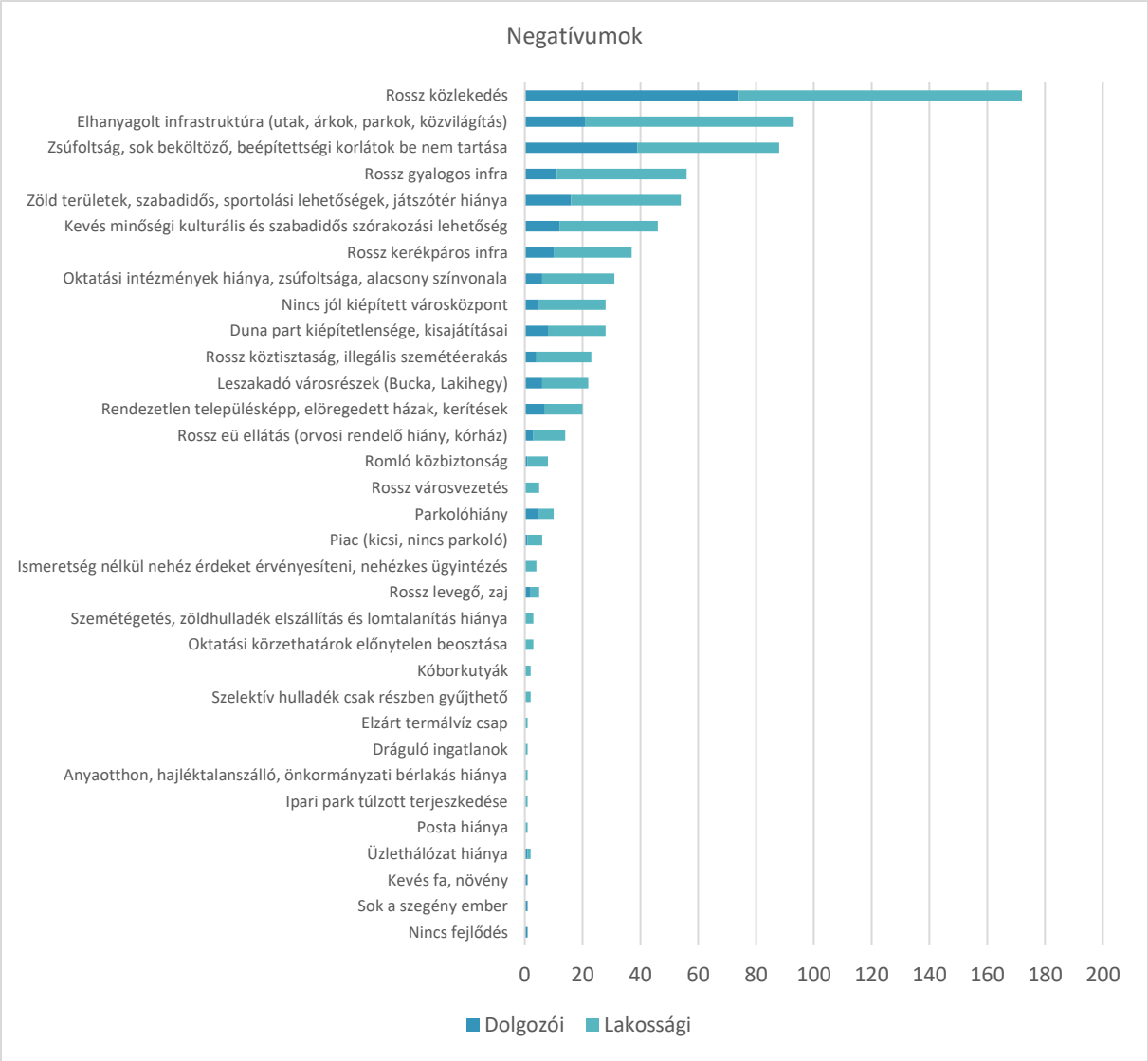

35. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett negatívumok

A lakossági kérdőív válaszai között a második helyen az infrastruktúrával kapcsolatos hiányosságok (72 említés) szerepelnek: rossz minőségű, keskeny utak, hiányos csapadékvíz elvezetés, közvilágítás, elhanyagolt parkok stb. A dolgozói válaszok között ezt (21 említés) megelőzi a zsúfoltság, a sok beköltöző és a beépítési korlátok be nem tartása (39 említés), amely a lakossági válaszokban a harmadik legnagyobb probléma (49 említés).

A közlekedés problematikához tartozik a gyalogos infrastruktúra hiányosságai (45 és 11 említés): járdák, gyalogátkelők, fekvőrendőr, sebességkorlátozás hiánya és a kerékpáros infrastruktúra hiányosságai (27 és 10 említés).

Mindkét válaszadói csoport jelentős problémának ítéli a zöld területek csökkenését, hiányát, a sport és szabadidős lehetőségek korlátosságát és a családok számára kikapcsolódást jelentő terek (pl játszótér) hiányát (8 és 16 említés). Ehhez kapcsolódik a kevés kulturális és szórakozási lehetőség (34 és 12 említés).

A nagy mértékű és gyors népesség növekedésből adódnak a szolgáltatások hiányosságai, pl a fent említett közlekedési infrastrukturális problémák, illetve az oktatási intézmények zsúfoltsága (25 és 6 db említés) és az egészségügyi ellátás hiányosságai (11 és 3 db említés).

Jelentős számban említették a kiépített városközpont, sétáló utcák hiányát (23 és 5 db említés), valamint a Dunapart rendezetlenségét, kiépítetlenségét, a közösség elől elzárt területeket (magánszemélyek általi kisajátítások) (20 és 8 db említés).

A rossz köztisztaságot, illegális szemétlerakást (19 és 4 db említés), a rendezetlen településképet, elöregedett házakat, kerítéseket (13 és 7 db említés) és a leszakadó városrészek felzárkóztatását (16 és 6 db említés) szinten többen nevesítették.

A civil szervezetek min a 4 válaszadója említi a közlekedést, ketten említik a zöld területek és a Dunapart rossz állapotát, egyszer szerepel a sűrű beépítettség, az éttermek hiánya és a silány közösségi élet.

Szigetszentmiklós erősségei és gyengeségei

Az erősségekre a lakosság körében 236 db a dolgozók körében 93 db értékelhető válasz érkezett.

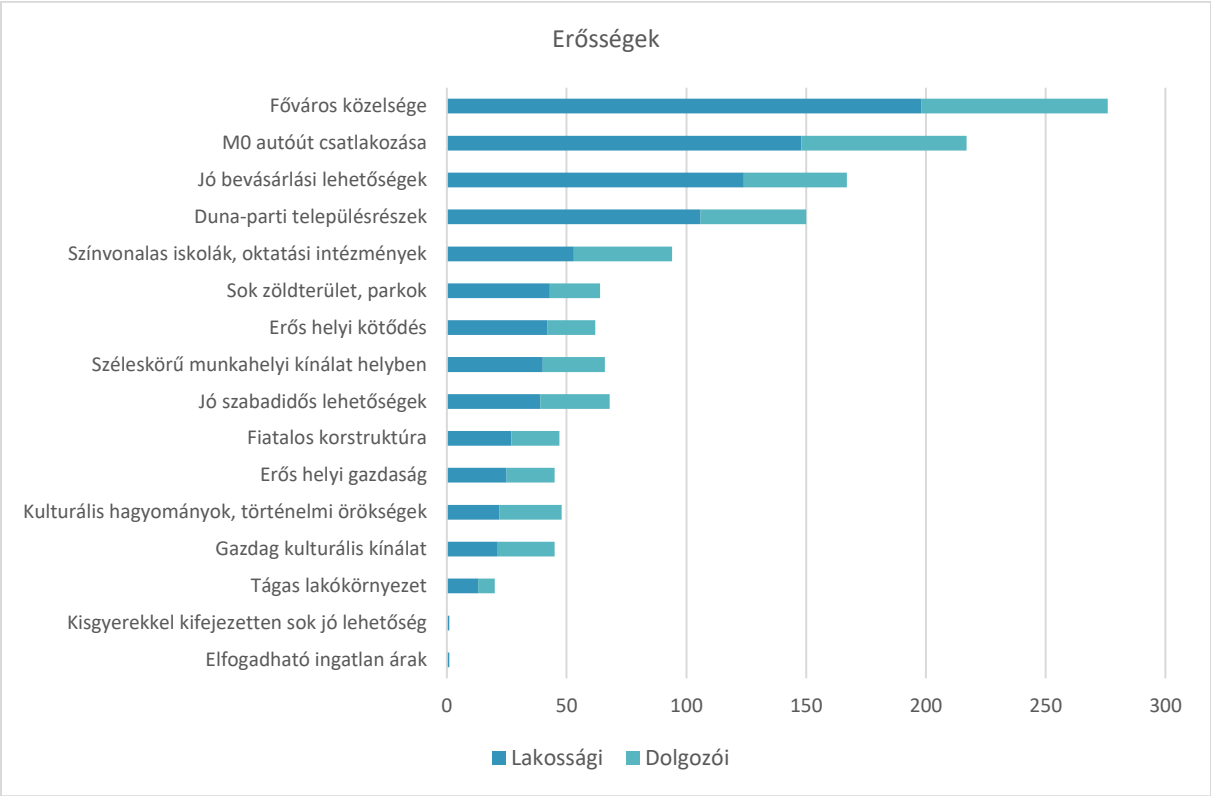

36. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett erősségek

Mindkét csoport a főváros közelségét (179 és 78 említés) és az M0-ás autóút elérhetőségét (147 és 69 említés) ítélte a legjelentősebb erősségnek. A civil szervezeti kitöltők szintén ezt a két erősséget említik. A jó bevásárlási lehetőségek (14 és 43 db említés), a Duna part (105 és 44 db említés) és a színvonalas oktatási intézmények (53 és 41 db említés) szintén mindkét válaszadói a legjelentősebb erősségeknek számított. A civil szervezet 4 kitöltője közül mind a négyen említik a főváros közelségét és az M0-ás csatlakozást, 3-an pedig a Dunapartot, a jó bevásárlási lehetőségeket és az erős helyi kötődést.

A gyengeségekre a lakosság körében 234 db a dolgozók körében 93 db értékelhető válasz érkezett.

A két válaszadói csoport körében azonos az egyes választható válaszok említési gyakoriságának a sorrendje. A legtöbben a népességnövekedést, az azzal járó intézményi leterheltséget és a jelentős áthaladó forgalmat jelöték meg gyengeségként (204 és 85 említés). Ez egybeesik a civil szervezetek kitöltőinek véleményével (mind a 4 válaszadó szerint ez jelentős gyengeség).

A második leggyakrabban említett gyengeség a kerékpáros úthálózat hiánya (146 és 62) és a felszabdalt városszerkezet és nem megfelelő belső közlekedési kapcsolatok (152 és 54). A népességnövekedéssel és az azzal járó intézményi leterheltséggel függ össze sorrendben a negyedik legjelentősebb gyengeség, az intézmények kapacitáshiánya (136 és 55). Jelentős gyengeségnek számít a tömegközlekedési vonalak hiánya (105 és 40), a járatok zsúfoltsága (65 és 31), valamint a környezetszennyezés növekedése is (103 és 40).

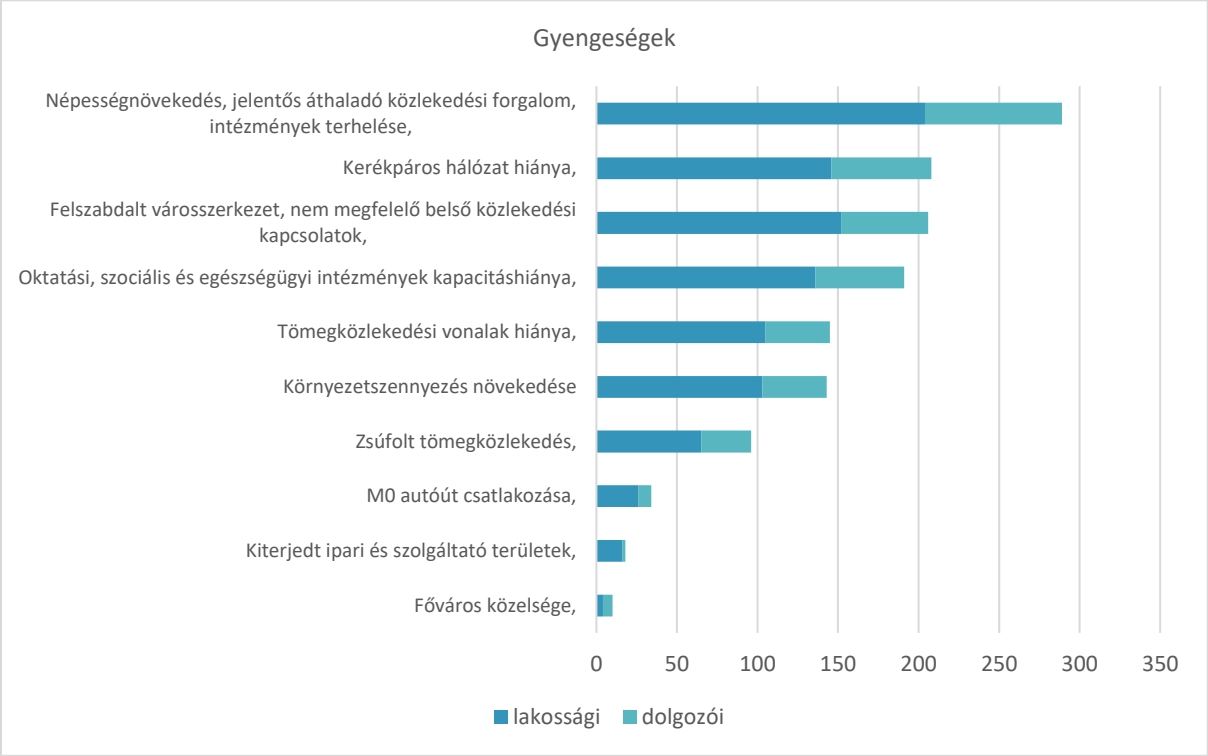

37. ábra A lakosság és az önkormányzati intézmények dolgozói által említett gyengeségek

A lakossági és dolgozói kérdőívekben említett további gyengeségek és az említések száma:

- Szűk járda nélküli utcák (6)
- Szabadidős parkok, zöld felület hiánya (családoknak, kisgyermekes anyukáknak biztonságos rendezett környezet a kikapcsolódásra) (5)
- Autóutak rossz állapota, esővíz elvezetés hiánya (4)
- Dunapart elhanyagoltsága, beépítettsége, a meglévő részek rossz infrastruktúrája, tömeg, zaj, (4)
- Sétáló utca, városközpont hiánya (4)
- Kulturális, közösségi terek, szórakozási lehetőségek hiánya (3)
- Szabadidős parkok, zöld felület (3)

- Vendéglátóhelyek, üzletek hiánya (3)
- Romló közbiztonság (3)
- Kulturális, közösségi terek, szórakozási lehetőségek hiánya 3
- Nincsen megfelelő átvezető útszerkezet, kis áteresztő képességű utakon elképesztő forgalom torlódik (2)
- Nem megfelelő kutyatartás (kis helyen több kutya, elhanyagolás), mely ellen bejelentésre sem tesz a hatóság semmit (2),
- Kis telkeken sok ház összezsúfolva (2)
- Szemét, égetésből származó levegőszennyezés, mely ellen nincsen jogorvoslat (2)
- Rendezetlen ingatlanok és azok szabályozása (2)
- Bucka rész elhanyagolása, zsúfoltsága, rossz közlekedése, járda hiánya (2)
- Szükség lenne a harmadik nullás lehajtóra (1)
- Nehéz a fővárosba a bejutás (1)
- Gyalogos átkelők hiánya (1)
- A polgármester (1)
- Nyilvánosan látogatható sportpályák hiánya (Kéktó fejlesztéssel, vagy máshol) (1)
- Kevés munkalehetőség (1)
- Zaj (1)
- Zöldhulladék elszállításának és lomtalanítás hiánya (1)
- Kevés posta (1)
- Nehézkes parkolás (1)
- Emberi kapcsolatok hiánya (1)
- Illegális ipari tevékenység (1)
- Építési szabályok be nem tartatása (1)

Mennyire elégedett a városban található emberi-, környezeti, közösségi- és épített értékekkel?

Az 1-5-ig terjedő skálán a lakosság leginkább a kereskedelmi üzlethálózatokkal és a kommunális infrastruktúrával való ellátottsággal elégedett. Inkább negatív a véleménye (2,5 vagy az alatti) az autós, kerékpáros, gyalogos és tömegközlekedéssel kapcsolatos pontokkal kapcsolatban. A dolgozói kérdőívek eredményei annyiban térnek el a lakosságitól, hogy érthető módon a hivatalokban dolgozók pozitívabban értékelték az önkormányzat, szociális ügyek, az oktatás és a köztisztasággal kapcsolatos helyzetet.

A kérdőívet kitöltő 4 db civil szervezet nagy mértékben elégedett a kulturális és a kereskedelmi szolgáltatásokkal. A legkevésbé elfogadhatónak a tömegközlekedési lehetőségeket, a közúthálózat, a levegő és a zöldfelületek minőségét tartják.

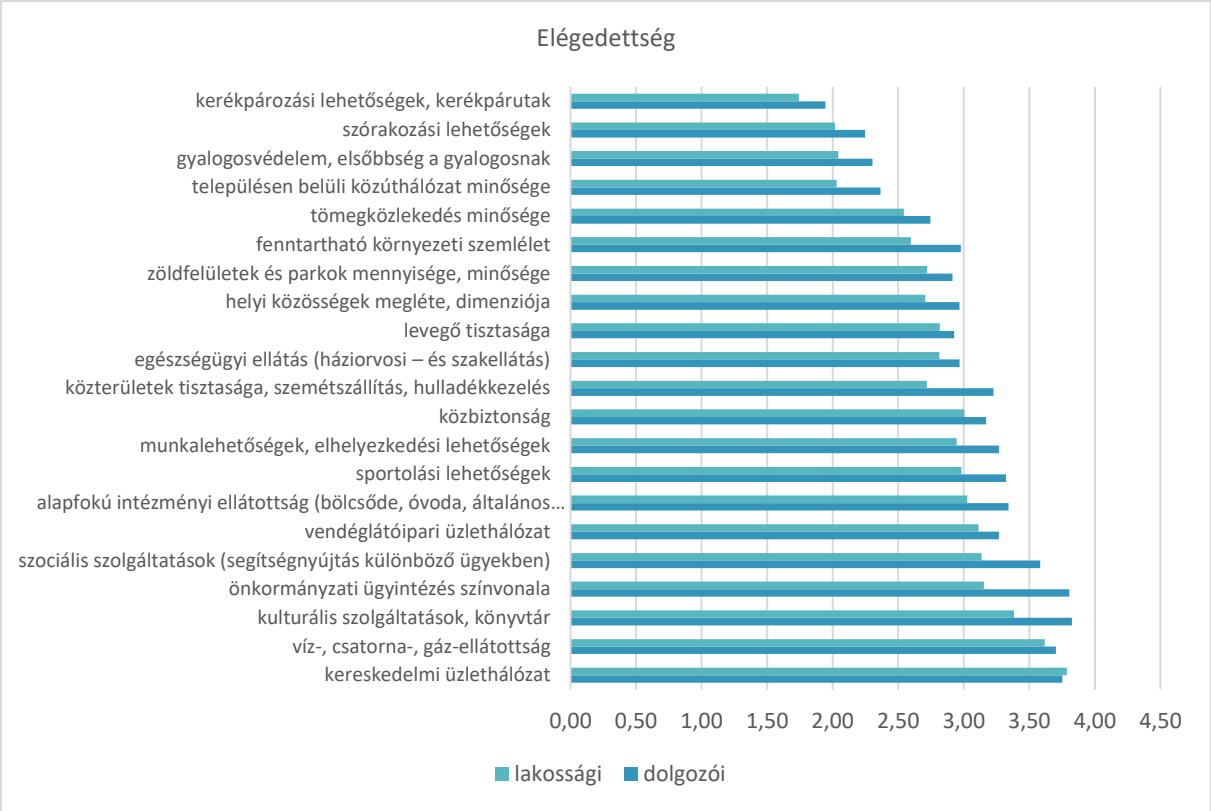

38. ábra Elégedettség

Általánosságban mennyire elégedett Szigetszentmiklós fejlődésével?

A lakossági és a dolgozói válaszokat összehasonlítva az önkormányzat intézményeiben dolgozók nagyobb mértékben elégedettek a város fejlődésével, mint a lakosság. Utóbbiakból a válaszadóknak a 75%-a kevésbé, vagy egyáltalán nem elégedett a fejlődéssel.

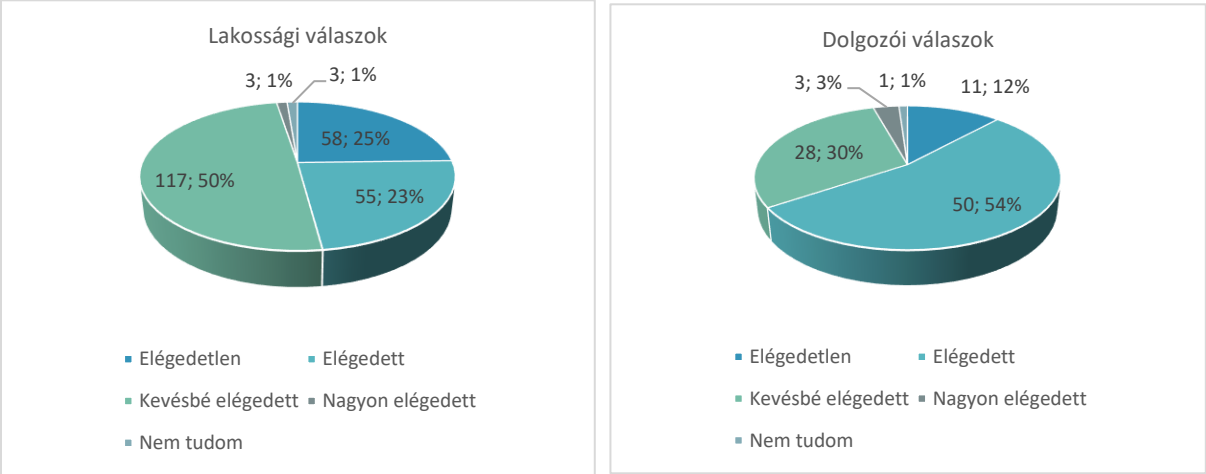

39. *ábra Általános elégedettség a város fejlődésével*

A nagyon elégedett és elégedett kategóriákat megjelölők között a dolgozók és a lakosság körében is a nők aránya árnyalatnyival nagyobb.

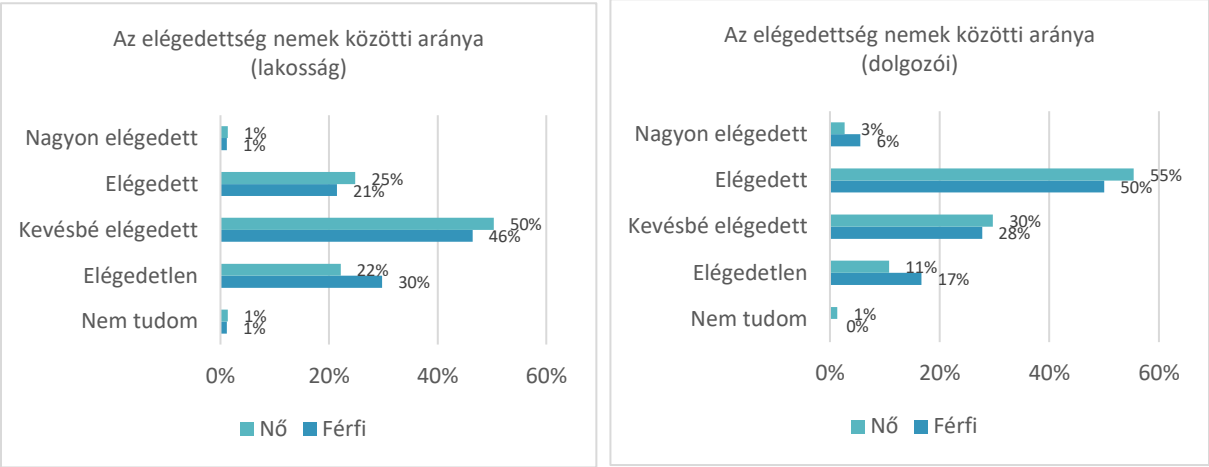

40. ábra Az általános elégedettség nemek közötti aránya

Mivel a dolgozói kérdőívet 87%-ban a 30-59 éves korosztály töltötte ki, az általános elégedettség eloszlását a lakossági kérdőívben vizsgáltuk, bár a 75 éven felülieket a lakossági csoport esetében is mindössze 4 kitöltő képviseli. A legtöbb válasz a lakosság köréből is a 30-59 éves korosztályból érkezett. Arányaiban a 15-29 éves korosztály a leginkább elégedett a város fejlődésével. Ebből a korosztályból a 20 válaszadónak a 35%-a választotta az elégedett, vagy nagyon elégedett kategóriát. A 30-59 évesek 186 válaszadójából ez az arány már csak 25%.

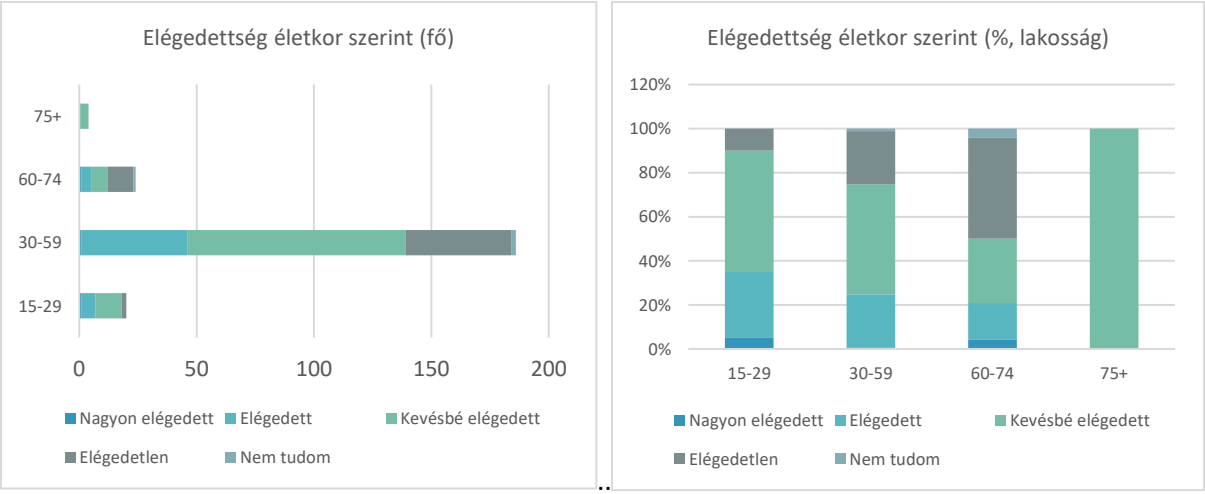

41. ábra Általános elégedettség életkor szerinti megoszlása

A legtöbb válasz a Bucka negyedből érkezett. Arányaiban a legpozitívabban a Városkörnyék negyed lakói gondolkodnak a város fejlődéséről.

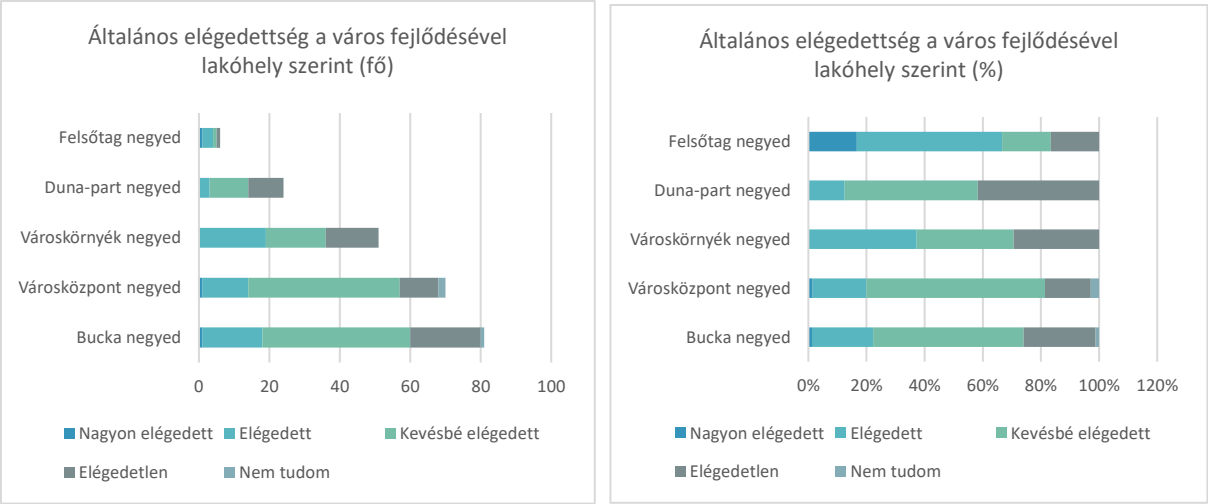

42. ábra Általános elégedettség a város fejlődésével lakóhely szerint

Az alábbi fejlesztés megvalósulását mennyire tartja fontosnak a következő 10 éven belül?

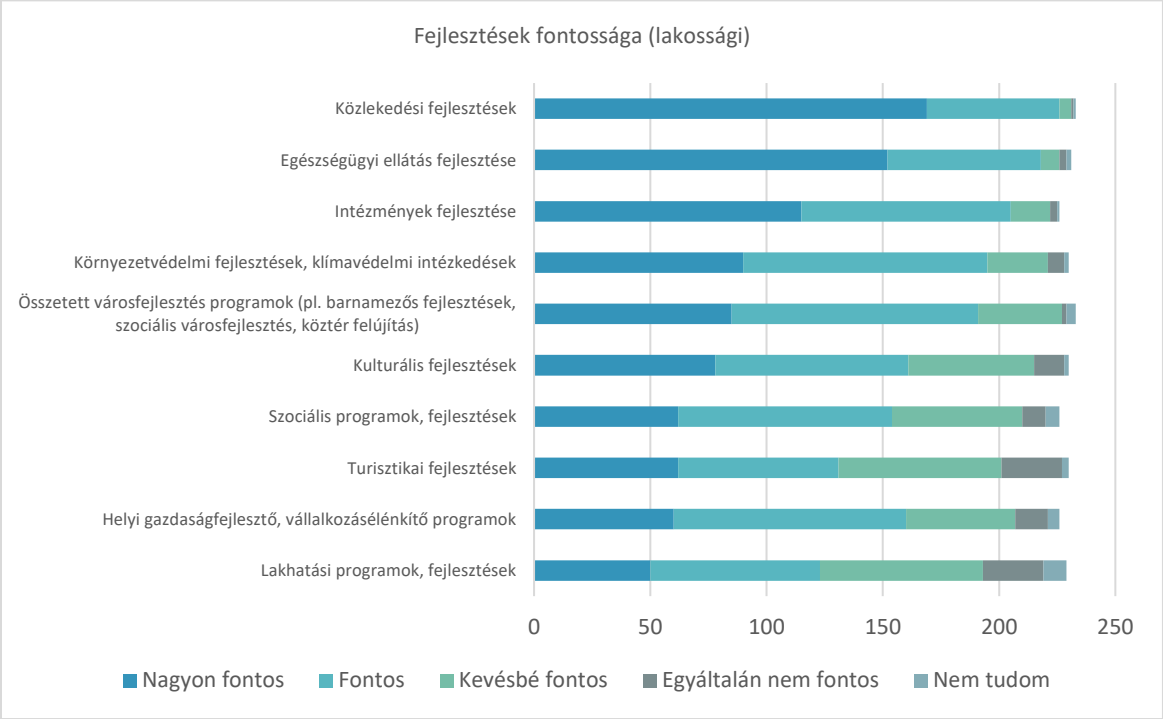

43. ábra Fejlesztések fontossága (lakossági)

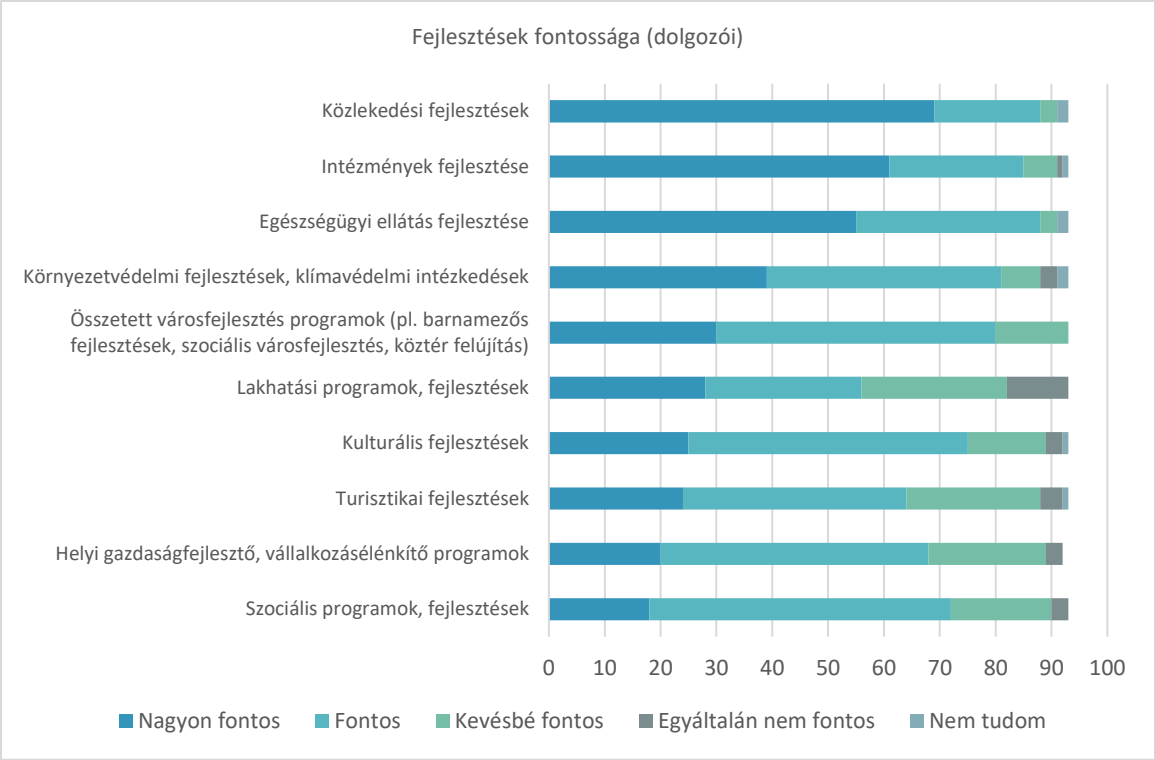

44. ábra Fejlesztések fontossága (dolgozói)

A lakosság és a hivatalok dologozóinak véleménye a fejlesztések fontosságáról nagyjából megegyezik. Mindkét csoport a közlekedés, az intézmények és az egészségügyi ellátás, a körneyzetvédelmi fejlesztések és az összetett városfejlesztési programok megvalósítását tartja a legfontosabbnak.

Van olyan fejlesztés, ami nem szerepelt az előző listában mégis fontosnak tartaná megvalósulását a következő 10 éven belül?

Az alábbi lista a lakossági és a dolgozói kérdőívekben szereplő összes említést tartalmuk alapján összesítve tartalmazza.

	Említések száma
Színház, mozi, nagyobb kultúrközpont, szórakozóhelyek, közösségi terek, szabadtéri színpad	13
Köztisztatág javítása, porták karbantartásának kikényszerítése, felhalmozott szemét elszállítása, illegális szemétlerakás megakadályozása	11
Úthálózat fejlesztése, konszolidálása, csapadékvíz elvezetéssel	10
Egybefüggő zöld pihenő és sportolásra alkalmas felületek bővítése, karbantartása (pl olt Csepel Autógyár területén egyedüliként maradt "Bucka" parkként hasznosítása, sportpályák, futópályák), tanösvény	9
Sportcsarnok, jégpálya, uszoda, strand építése	9
Gyalogos közlekedés fejlesztése lámpák, gyalogátkelők telepítése, járdák kiépítése)	9

Tömegközlekedés bővítése (pl.: Felsőtag buszjárat; bejutás Bpestre; új tömegközlekedési vonalak on-demand hívó rendszerre; Üdülősori forgalomcsökkentés és buszjárat)	7
Parkolók (intézmények mellett, Dunaparton, P+R)	7
Biztonságos kerékpáros közlekedés megoldása, bővítés.	7
Dunapart rendezése (sétányok, parkolók, kerékpárutak, szabadidős terek, sportolási lehetőségek, vendéglátás, stb)	6
Közbiztonság fejlesztése	6
Városközpont kialakítása	6
Bölcsőde, óvoda, ált. iskola, szakgimnázium építése, SNI gyerekek elhelyezésének biztosítása	5
HÉV vonal fejlesztése, megállók állapotának javítása	4
A buckai úthálózat fejlesztés (egyirányúsítás, körforgalmak, járdák, elkerülő út)	4
A játszóterek fejlesztése	4
Leszakadó városrészek (pl.: Lakihegy) fejlesztése	4
A különböző városrészeken lakók összeismertetése, érzékenyítés, közösségfejlesztés	4
Piacsarnok	3
Duna kotrása	3
Beépíthetőség szabályainak módosítása, betartatása	3
Szelektív hulladékgyűjtés bővítése	2
A szétszabdalt település részek közösségi, tömegközlekedési egységesítésére, a kötött pályás közlekedés hatalmas fejlesztésére	2
Körforgalmak építése Mű út-Gyári út sarkán, Mű út- Boglya út sarkán, Miklós-halomkereszteződéshez	2
Településkép fejlesztése	2
EÜ ellátás bővítése (kórház, orvosi ügyelet)	2
Tömegsport, cserkész jellegű ifjúsági tevékenység, helyi futball	2
Civil szervezetek fejlesztése	2
A város vezetésének leváltása	1
Bucka tó közparkká fejlesztése	1
Bűnmegelőzés, ehhez kapcsolódó programok	1
Termálfürdő	1
Házak korszerűsítésének támogatása	1
Ütemezett, koncepcionális fejlesztések	1
Kardos iskola melletti drogtanya-patkánytelep megszüntetése a Somogyvári utcában	1
Kereskedelmi tevékenység lehetővé tétele az átlag családi házaknál	1
Lakihegy - Tököl közötti híd	1
Városi televízió	1
Csépi út fejlesztése/kiváltása	1
A lakosság nagy mértékű növekedésének megállítása	1

19. táblázat a lakossági és dolgozói kérdőívekben szereplő szükséges fejlesztések

Mi az, amit Ön személyesen is kész tenni a lakóhelyéért?

A grafikon a lakossági és dolgozói kérdőívek eredményeit egyben tartalmazza. A település társadalma leginkább a szelektív hulladékgyűjtés, az utcarendezés, faültetés és virágosítás, valamint az egyéb közös társadalmi megmozdulásokban hajlandó részt venni.

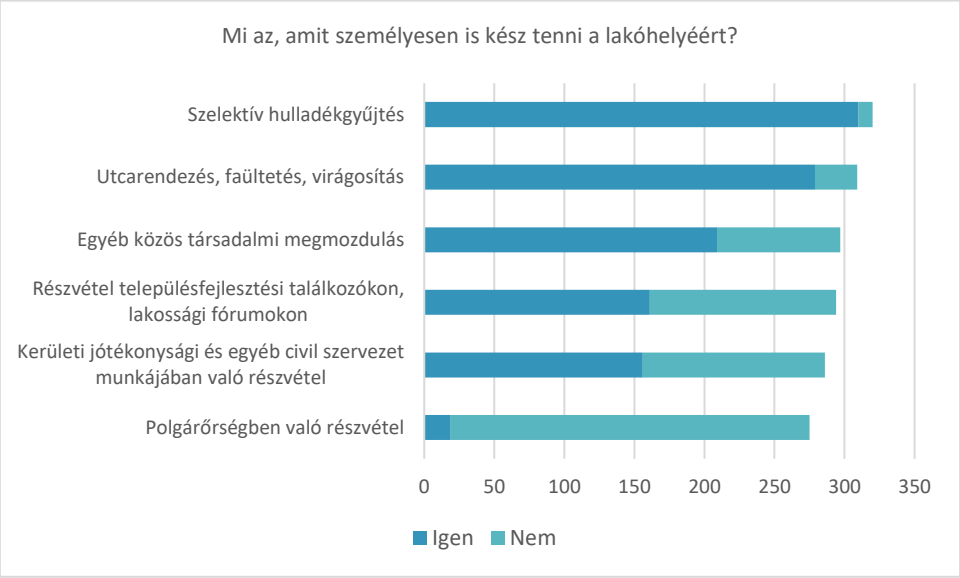

45. ábra Hajlandóság személyes részvételre a lakóhelyért való tevékenységekben

Ismeri-e Szigetszentmiklós Város Önkormányzatának hivatalos honlapját, a www.szigetszentmiklos.hu elnevezésű honlapot? Ismeri-e Szigetszentmiklós Város Önkormányzatának hivatalos facebook oldalát, a „Szigetszentmiklós város hivatalos oldala" elnevezésű profilt?

A megkérdezettek nagy százaléka ismeri a város honlapját (99%) és a város facebook proflilját (93%).

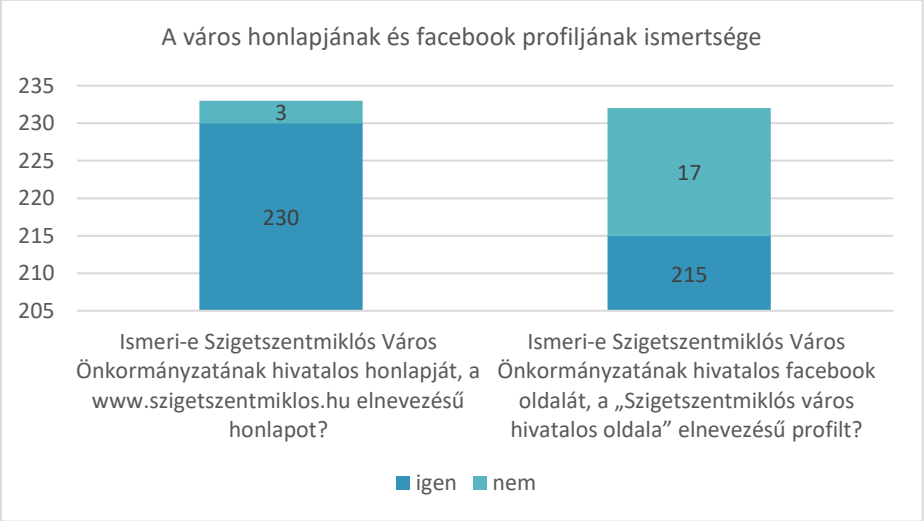

46. *ábra A város honlapjának és facebook profiljának ismertsége*

Honnan szokott tájékozódni a helyi hírekről és eseményekről és milyen gyakran használja az említett kommunikációs csatornákat?

A kérdőív eredményei alapján mind a város lakossága, mind pedig az önkormányzati intézmények dolgozói leginkább a Facebookról, vagy más közösségi oldalakról tájékozódnak. A lakosság fontos információs forrása továbbá az önkormányzat honlapja. Az önkormányzati intézmények további tájékozódási csatornája s személyes tájékozódás a kollégáktól.

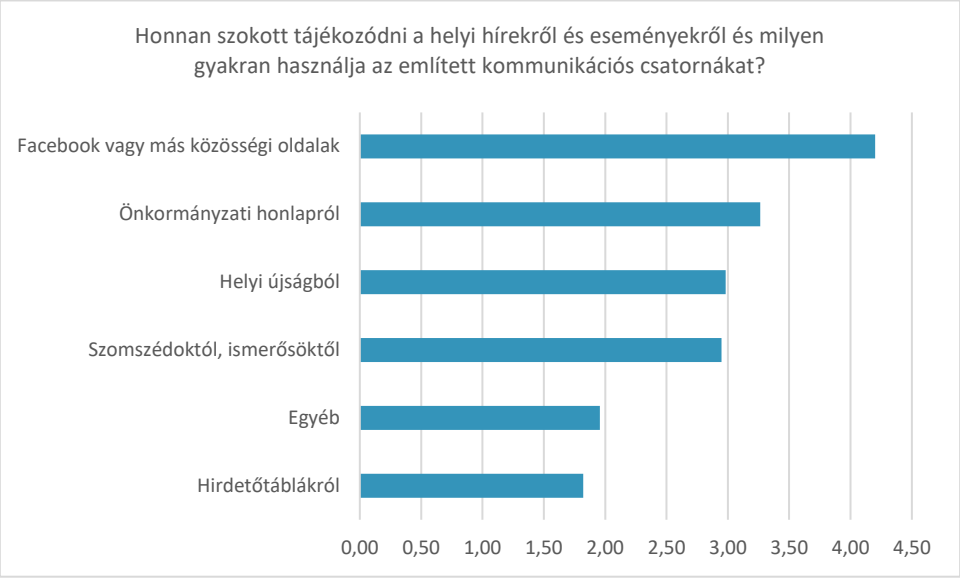

47. *ábra A lakosság tájékozódási csatornái*

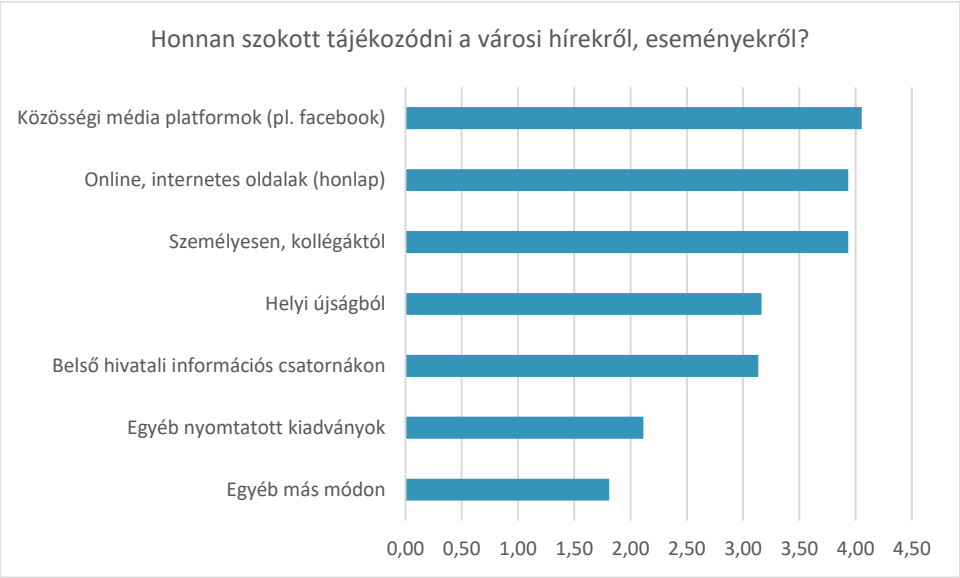

48. ábra Az önkormányzat és intézményei dolgozóinak tájékozódási csatornái

Mennyire elégedett a helyi híreket tartalmazó kommunikációs csatornákkal?

Az önkormányzati intézmények dolgozóinak 81%-a, míg a lakosságnak csupán a 64%-a elégedett a helyi kommunikációs csatornákkal.

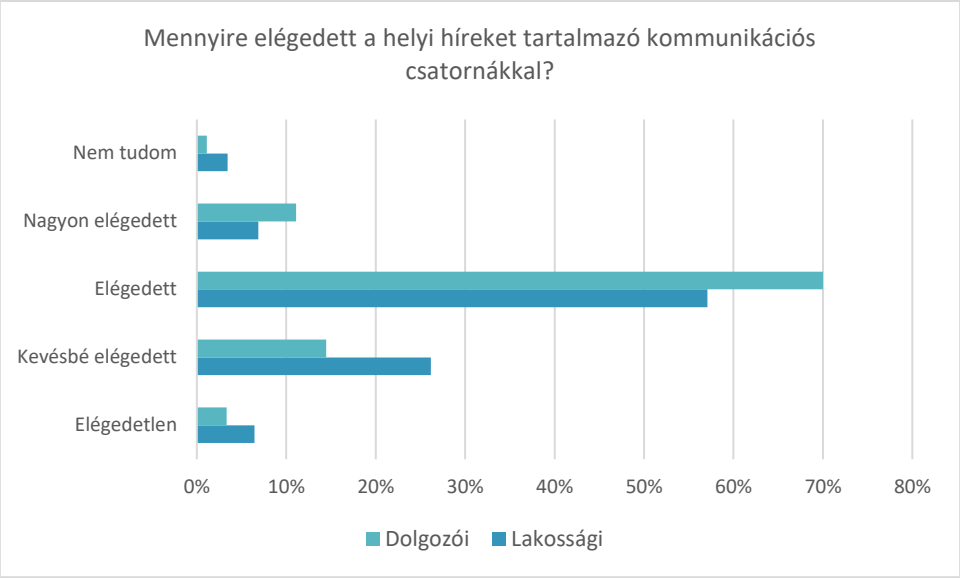

49. ábra: Az önkormányzat és intézményei dolgozóinak elégedettsége a kommunikációs csatornákkal

Jellemzően milyen közlekedési eszközt vesz igénybe munkába járás során?

A lakossági válaszadók 57%-a autóval jár munkába. Ezt követi 17%-kal aki vegyesen használja az autót és a tömegközlekedést és 12% csak tömegközlekedik. Kerékpárt mindössze egy válaszadó jelölt meg, mint a munkába járás eszközét.

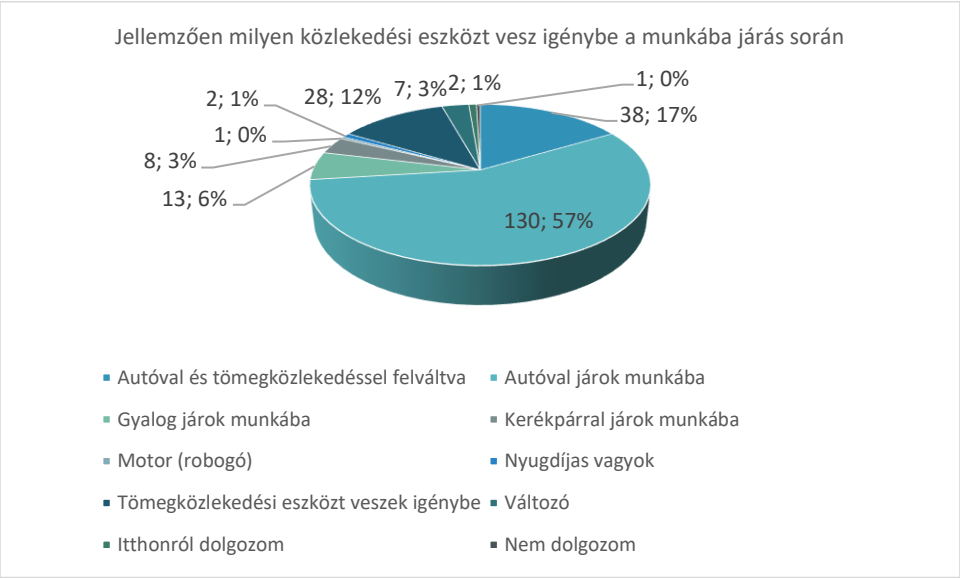

50. ábra Jellemzően milyen közlekedési eszközt vesz igénybe munkába járás során (lakossági)

Az önkormányzati intézmények dolgozói válaszadóinak a lakosságinál nagyobb aránya 67% használja az autót, mint kizárólagos közlekedési eszközt munkába járáshoz. Jóval kisebb arányban használják a tömegközlekedést, mint a lakossági válaszadók, viszont jelentősebb arányuk (11%) kerékpárral jár munkába.

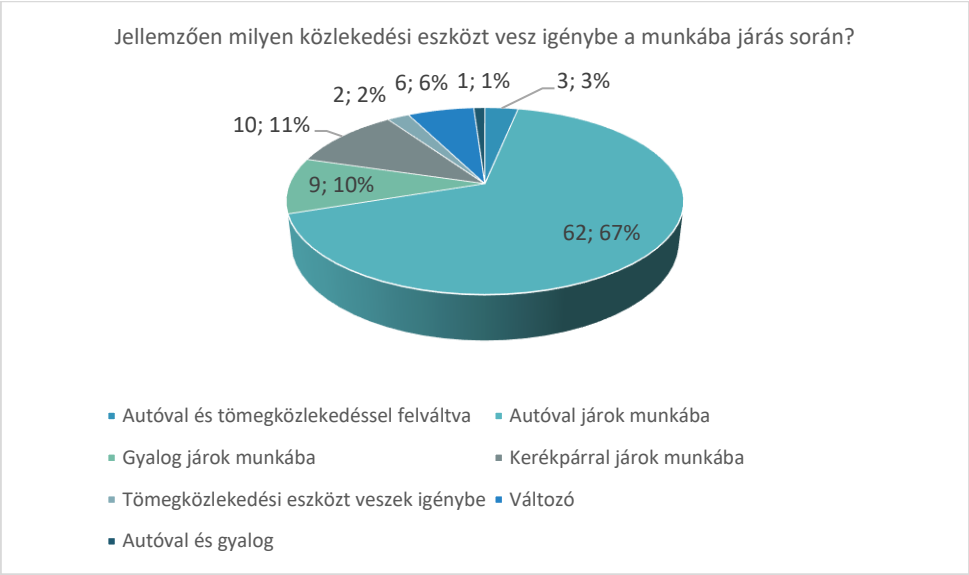

51. *ábra Jellemzően milyen közlekedési eszközt vesz igénybe munkába járás során (dolgozói)*

Ha elsődlegesen autóval jár munkába, milyen alternatív közlekedési megoldás vagy szolgáltatás elérhetősége ösztönözné az autóhasználat csökkentésére?

A válaszok nagyon heterogének, ezért nehéz az összesítésük. Mind a lakosság, mind pedig a dolgozók által kitöltött kérdőívek esetén egyértelműen kiugró érték (az említések 47%, illetve 67%-a), hogy a biztonságos kerékpárút és a hozzá tartozó infrastruktúra (tárolók) nagyon sok embernek jelentene alternatívát. A lakosság körében sokan említették (25 db) a kötöttpályás közlekedést, a HÉV-et, mint alternatívát abban az esetben, ha annak tervezett fejlesztései (pl.: a Kálvin térig történő meghosszabbítása) megtörténik és a járatsűrűség és a színvonal javul. A sűrűbb és gyorsabb buszjáratok szintén sok embert (20 db) csábítanának át az autóikból.

Kérjük, értékelje az önkormányzata és a helyi civil szervezetek, helyi vállalkozások és a lakosság közötti kapcsolatot

Az önkormányzati intézmények dolgozóinak véleménye alapján az önkormányzat kapcsolata a lakossággal, civil szervezetekkel és a vállalkozásokkal átlagos.

52. ábra Az önkormányzat kapcsolatának minősége

A civil szervezetek kérdőíveinek összegzése

Tekintettel a válaszadók alacsony számára (4 db), az alábbiakban a civil szervezetekre vonatkozó kérdésekre adott válaszok rövid összegzése olvasható.

Az Ön által képviselt szervezet a tevékenységi területén milyen pozitív városi tendenciákat/ lehetőségeket lát?

Az önkormányzattal való kapcsolattartást 3-an említették, 2-en az önkormányzati támogatást és az önkormányzat általi infrastruktúra beruházásokat, 1-en pedig az EUs és hazai finanszírozású pályázatokat.

Milyen javításokat, fejlesztéseket hajtana végre a tevékenységi területén, amire jelenleg nincs vagy korlátozott a ráhatása?

Erre a kérdésre mindössze két javaslat érkezett: a közutak fejlesztése és több közösségi tér a civil szervezetek programjainak megvalósításához.

Milyennek értékeli az Ön által képviselt szervezet és az önkormányzat, közintézmények közötti kapcsolatok minőségét?

A 4 válaszadóból 3 együttműködik az önkormányzattal, 1-nek nincs kapcsolata a hivatallal.

Miben látná az önkormányzati és a civil szektor hatékonyabb együttműködésének lehetőségét?

A legtöbben (3-an) említették a civil szervezetek bevonását az önkormányzati döntéselőkészítő folyamatokba és egy civil fórum működtetését. 2 említést kapott a civil szervezetek részére megjelenési lehetőség biztosítása az Önkormányzati kommunikációs felületeken (város honlapja stb.); a városi események, programok és fesztiválok tervezésébe és megrendezésébe való együttműködés; valamint a megjelenési lehetőség biztosítása és a támogatási rendszer felülvizsgálata (pályázatok, egyedi támogatások, közfeladat ellátás).

A civilek az együtt gondolkodásban, tervezésben, kivitelezésben, rendezvények megszervezésében tudnának szerepet vállalni.

A civil fórum működésébe 4-ből 3 civil szervezet bekapcsolódna. Ehhez az alábbi témajavaslatokat említették: együttműködési rendszer kialakítása, civil szervezetek együttműködésének (elérhetőség, vezetők elérhetősége) kialakítása, éves program, esemény naptár összeállítása a szervezetek munkáját koordináló csoport; helyi közösségek találkozója; a város jövőképe; partneri viszony kialakítása.

A vállalkozói kérdőíveinek összegzése

Tekintettel a válaszadók alacsony számára (3 db), az alábbiakban a vállalkozásokra vonatkozó kérdésekre adott válaszok rövid összegzése olvasható.

Ön szerint milyen ösztönzőkkel lehetne javítani a gazdasági fejlődést a városban?

A 3 válaszadóból kettő említette a fejlesztést segítő városi környezet erősítését és a közlekedési hálózatok komplex fejlesztésének előmozdítása - intermodalitás, vasúti, közúti és vízi útfejlesztését.

Véleménye szerint, mely területeken, ágazatokban kellene a jövőben fejlesztéseket végrehajtani Szigetszentmiklós további fejlődése érdekében?

A kérdésre a legmagasabb értéket (4,3) az alábbi válaszok kapták: A magas szintű lakossági és üzleti szolgáltatások erősítése; A közösségi közlekedés színvonalának javítása; A város térségi szerepeinek bővítése, agglomerációs kapcsolatok újraértelmezése; Az önkormányzat és a vállalkozások kapcsolatainak erősítése. Szintén magas, 4-es értéket kapott még a helyi adottságok, kulturális és településképi értékek kihasználása; A kereskedelmi, szolgáltatási tevékenységek bővítése; Oktatás-képzés területének fejlesztése; A város közúthálózatának fejlesztése; Közbiztonság fejlesztése.

A válaszadók a vállalkozások közötti és a vállalkozások és az önkormányzat, valamint a közintézmények közötti kapcsolatot is gyengének ítélték.

Arra a kérdésre, hogy *Az önkormányzat és a különböző önkormányzati szervezetek mely területeken tudnák leginkább segíteni vállalkozásának eredményességét, versenyképességét?* a legmagasabb érték (4,3) a vállalatok erőteljesebb bevonása a városfejlesztési tervek készítésébe és a városi műszaki infrastruktúra fejlesztése válaszlehetőségek kapták.

Arra a kérdésre, hogy *Milyen akadályok és mennyire nehezítik cégük működését a városban?* a egy válaszadó a legmagasabb értékkel jelölte a Vállalkozás indítása és működtetési kérdéseivel kapcsolatos információk szerzése, folyamatokban való támogatottság hiánya választ. A közlekedési nehézségek - hiányzó vagy rossz minőségű útkapcsolatok, dugók, nagy forgalom (3,5) és a nem megfelelő internethálózat (3,5) szintén jelentős problémaként jelent meg.

A 2 válaszadó szívesen bekapcsolódna egy vállalkozói fórum munkájába. Ehhez javasolt téma: telephely fejlesztési lehetőségek.

A 3 válaszadó ismeri az önkormányzat honlapját és ketten ismerik a Facebook oldalt is. Leginkább az utóbbiról tájékozódnak a helyi hírekről és eseményekről, vagy a szomszédoktól, ismerősöktől. A *Mennyire elégedett a helyi híreket tartalmazó kommunikációs csatornákkal?* kérdésre egy nem tudom, egy elégedett és egy elégedetlen válasz érkezett.

A 3 válaszadó autóval jár munkába, de gyorsabb HÉV és sűrűbb buszjárat esetén megfontolná a váltást.

2. melléklet: Fókuszcsoportos találkozók emlékeztetői

Vállalkozókkal, gazdasági társaságokkal online fókuszcsoport emlékeztető

2021. 03. 24. (szerda) 14 óra

Szigetszentmiklós Város Önkormányzata az új Településfejlesztési Koncepció, valamint az ehhez illeszkedő új Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozásához fókuszcsoportos beszélgetéseket szervezett a helyi érintettek bevonásával.

A városvezetés és a stratégia készítői elsőként a helyi vállalkozókat és gazdasági szereplőket hívta közös tervezésre, akik elmondhatták az általuk fontosnak tartott problémákat, észrevételeiket, igényeiket megoszthatták a város gazdasági helyzetével kapcsolatban.

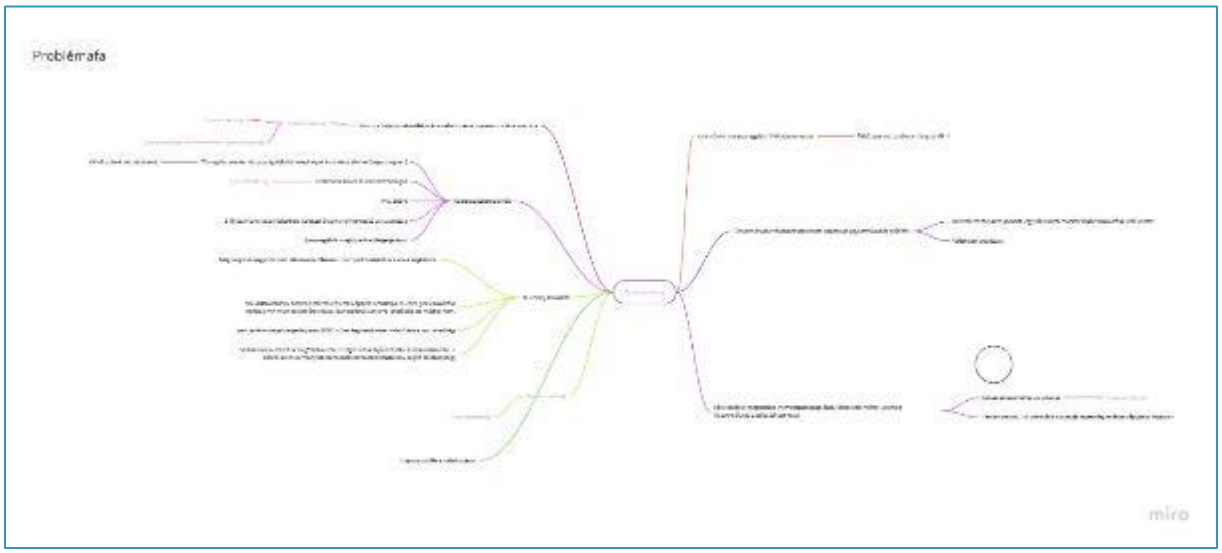

53. ábra: Problémafa (forrás: vállalkozók, gazdasági társaságok fókuszcsoportos találkozó eredménye)

A beszélgetés fókuszában a **helyi KKV-k számára elérhető, koncentrált telephelyek kialakításának igénye** volt. A vállalkozások számára a telephely megválasztása, megfelelő kialakítása és fenntartása stratégiai fontosságú. A jelenlegi helyi szabályozás olyan telekfelosztást határoz meg (5000 m^2 legkisebb telek), amely a KKV-k számára kedvezőtlen: a telek beépíthetősége, a beépítési százalék nem teszi lehetővé a megfelelő méretű épületek kialakítását. Javaslatként fogalmazódott meg, hogy meglévő iparterületeken, önkormányzati területen, önkormányzati fenntartásban, esetleg bérleti konstrukcióban az önkormányzat egyencsarnokokat alakítana ki a vállalkozások számára akár közösen használható egyéb területekkel, telekkel. A terület egyfajta önkormányzati ipari parkként tudna működni, amely a városba egyéb cégek letelepedését is odavonzaná. Egy ilyen terület kiválasztásánál fontos szempontként merült fel **a terület jó megközelíthetősége** pl. a munkavállalók szempontjából, hogy egyúttal a túlzott személygépjármű-használatot is mérsékelni lehessen a városban. A külső telephelyek és város elérhetőségének javítását szolgálnák a vállalkozások célzott járatainak indítása.

Közlekedés terén problémaként merült fel a 3 fő útvonal túlterheltsége, amelyeket keresztirányú utak kialakításával lehetne tehermentesíteni. További cél a buszmegállók megközelíthetőségének javítása, a HÉV átjáró környezetének rendezése, valamint a kerékpárutak növelése és biztonságosabbá tétele.

További igényként fogalmazódott meg **gazdasági fórumok szervezése**, amelyek egyrészt összekötnék a helyi vállalkozókat és munkavállalókat. A beszélgetésen résztvevő vállalkozók elmondták, hogy előnyben részesítenék a helyben elérhető munkaerőt, azonban jelenleg nincsenek olyan kommunikációs felületek, amelyek a párbeszédet elindíthatnák az érintettek között. Az önkormányzatnak fontos facilitáló szerepe lehet ebben a kérdésben a különböző szereplőket összekötő platformok létrehozásában, vagy akár ehhez kapcsolódóan a szükséges munkásszállók, bérlakásállomány kialakításában. Másrészt az önkormányzatnak egyébként is érdeke, hogy a helyi vállalkozókkal, gazdasági szereplőkkel szorosabb kapcsolatot, együttműködést ápoljon, amelynek fontos része a folyamatos kommunikáció. A városvezetés egyértelmű célja, hogy naprakész és aktuális vállalkozói adatbázissal rendelkezzen, hosszabb távon pedig egy mindenki számára előnyös KKV támogatási rendszer működjön a városban.

Önkormányzati dolgozók és önkormányzat intézményeinek és gazdasági társaságainak online fókuszcsoport találkozója

2021. 03. 25. (csütörtök) 14 óra

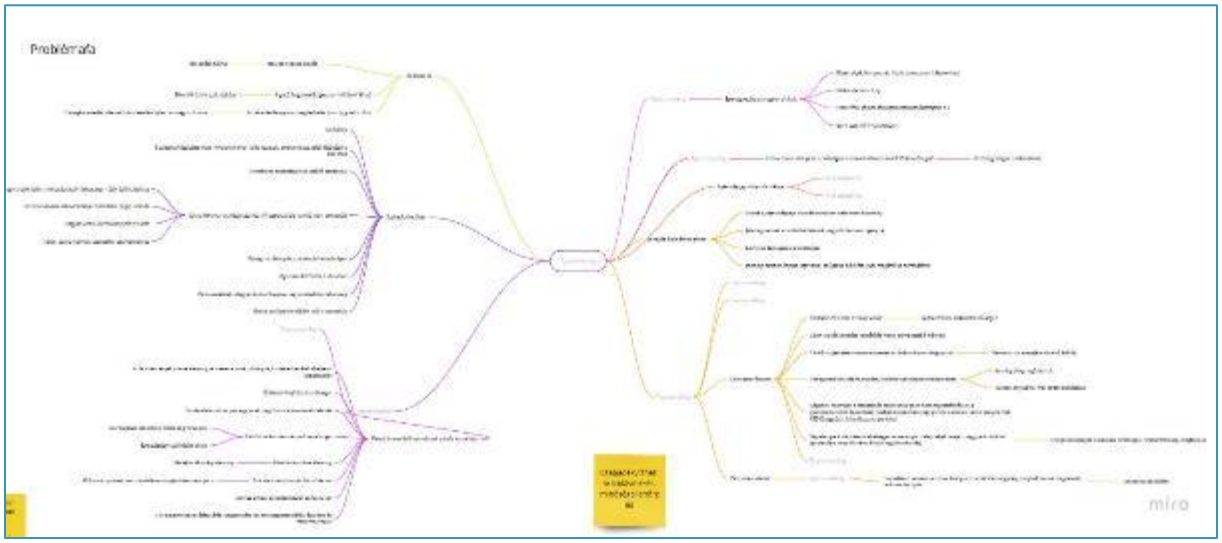

54. ábra: Problémafa (forrás: önkormányzati dolgozók és intézményeinek, gazdasági társaságainak fókuszcsoportos találkozó eredménye)

Civil szervezetekkel, szerveződésekkel online fókuszcsoport emlékeztető

2021. 03. 31. (szerda) 17 óra

Szigetszentmiklós Város Önkormányzata az új Településfejlesztési Koncepció, valamint az ehhez illeszkedő új Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) kidolgozásához fókuszcsoportos beszélgetéseket szervezett a helyi érintettek bevonásával.

A városvezetés és a stratégia készítői a civil szervezeteket, szerveződéseket is közös tervezésre hívta.

A beszélgetés célja az ITS stratégiai jövőképének és a célrendszerének maghatározása volt egy játékos, interaktív feladat segítségével.

A közös jövőkép, vízió megalkotása során a civilek saját szemszögükből képzelték el a jövőben Szigetszentmiklóst, azaz, hogy ideális esetben milyen városban szeretnének élni 15 év múlva. Sok közös igény, szempont merült fel a résztvevők részéről: ezek közé tartozott például **a népességnövekedés megállítása**, ezáltal az önkormányzat fejlesztési kapacitásait nem a követő és kötelező jellegű humán intézmények kapacitásnövelése (iskola, óvoda, bölcsőde) köti le, **hanem tudatos módon alakíthatja a város fejlődését.** Fontosnak tartották, hogy Szigetszentmiklós ne Budapest közelsége miatt legyen vonzó az ott lakók számára, hanem **önálló identitással, lokálpatrióta környezettel** rendelkezzen. Ehhez elengedhetetlen egy **szép városközpont kialakítása minőségi szolgáltatásokkal (éttermek, kávézók, szórakozóhelyek), városi, közösségi eseményekkel, valamint kiterjedt, nyugodt, tágas zöldfelületekkel, közparkokkal.** Ennek fontos eleme a Kis-Duna fejlesztése, a partmenti területek javítása, közterületek kialakítása a part mentén, amely evezős, hajózási, sétálási lehetőségeket is magában rejt. Jelentsen a fiatalok számára is vonzó perspektívát a jövőben, Budapest elszívó hatása a szabadidő biztonságos és minőségi eltöltése szempontjából mérséklődjön.

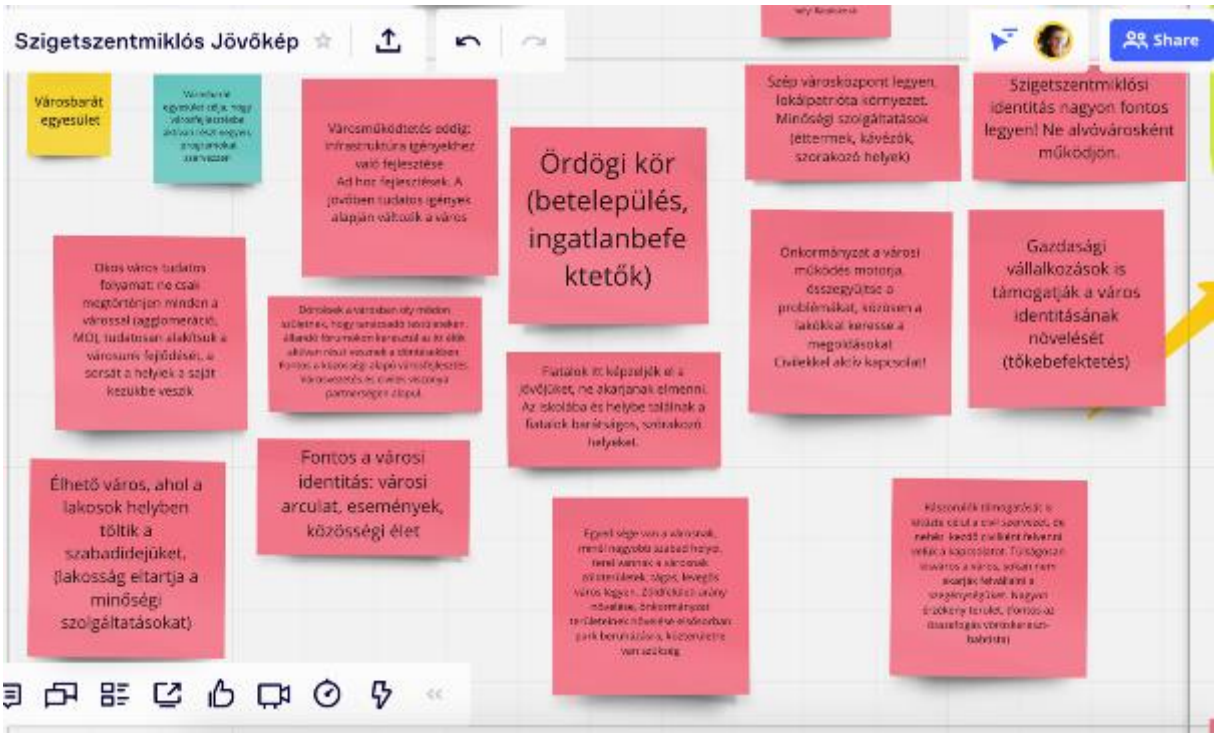

55. *ábra: Jövőkép (Városbarát egyesület)*

További célként merült fel, hogy Szigetszentmiklóson 2035-ben az **itt élők aktívan részt vesznek a döntéshozatalban** tanácsadó testületeken, állandó fórumokon stb. keresztül. Fontos a közösségi alapú városfejlesztés, amely a városvezetés és **civilek, valamint a városvezetés és a gazdasági szereplők partnerségen** is alapul. A gazdasági vállalkozások is - tőkebefektetés útján - támogatják a város identitásának növelését.

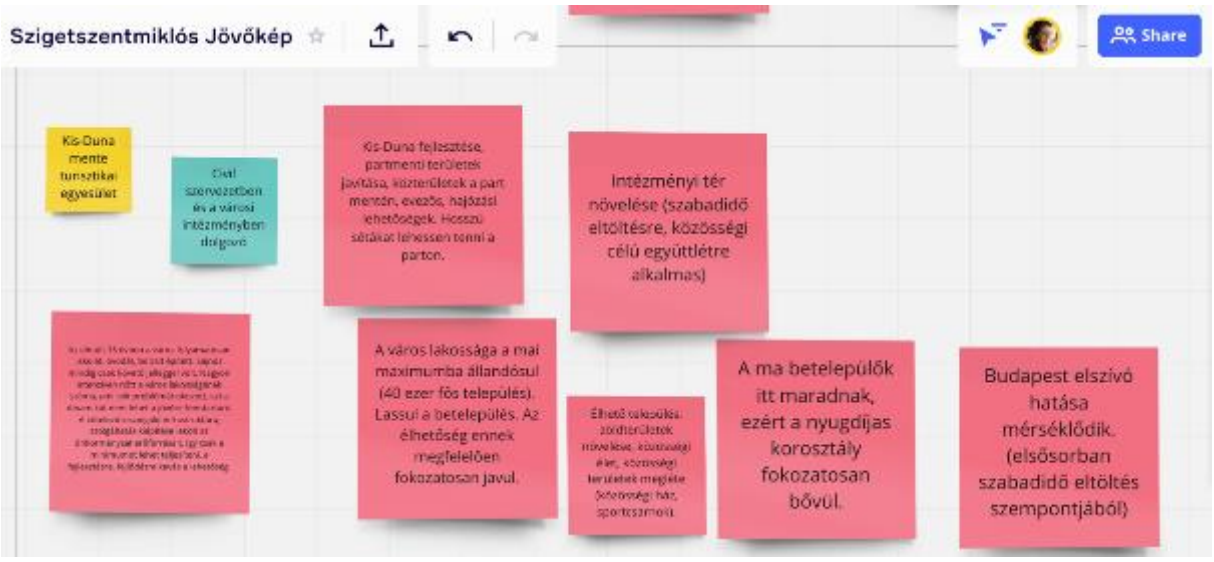

56. *ábra: Jövőkép (Kis-Duna mente turisztikai egyesület)*

A jövő Szigetszentmiklósa **szociálisan is érzékeny**, a rászoruló emberek számára ellátó környezetet biztosít az önkormányzat. A környezetvédelmi kérdések és a **környezettudatosság növelése** mellett elkötelezett a város.

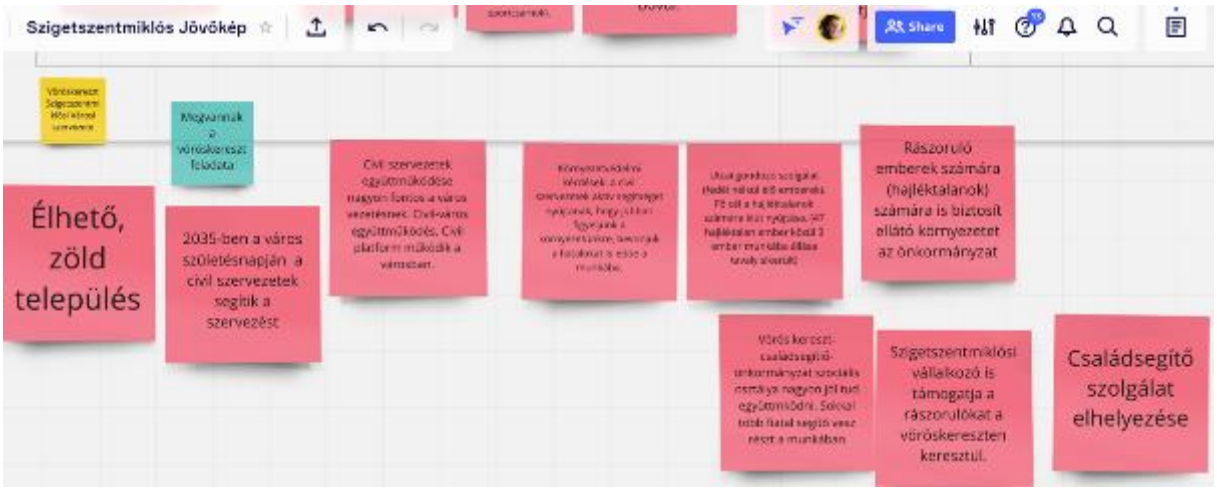

57. *ábra: Jövőkép (Vöröskereszt Szigetszentmiklósi Szervezete)*

Civil, vallási közösségek, valamint vállalkozói, gazdasági társaságokkal online fókuszcsoport 2021. 06. 16. szerda 14 óra

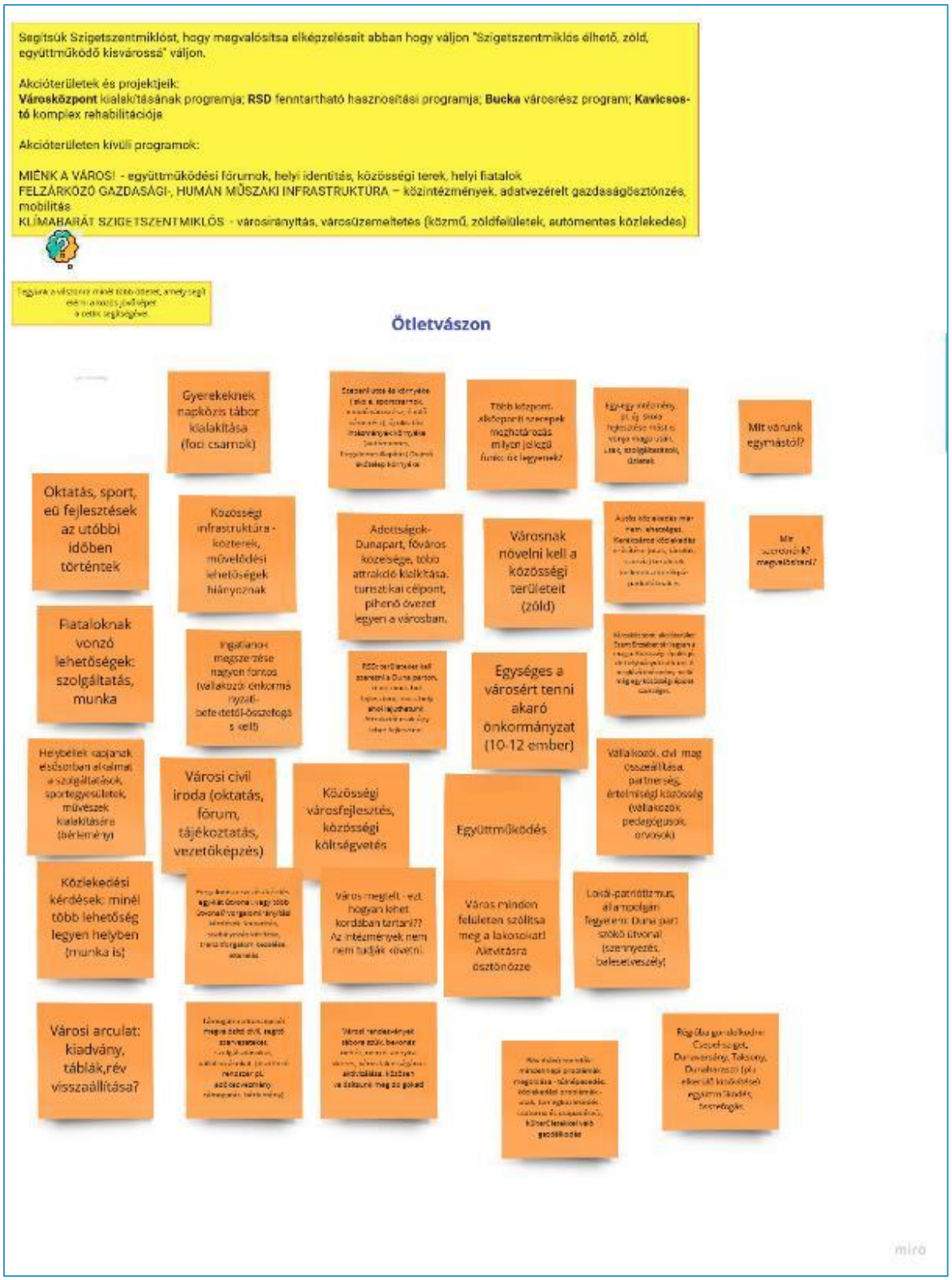

58. ábra: Ötletvászon (online fókuszcsoportos találkozó)

3. melléklet: Városrészi minifórumok emlékeztetői

Szigetszentmiklós Városrészi Minifórumok 2021.06.19.

Lakihegy 11:00

Megvitatott problémák és javaslatok:

- Tömegközlekedés javítása fontos lenne, elsősorban Buda (Campona) irányába. BKV járat átalakítás, meghosszabbítására lenne szükség.
- Az önkormányzat által tavaly megszerzett terület (Rádió utca-Almáskert utca találkozásánál) fejlesztése szükséges. Cél:
    - Futballpálya kialakítása – Budapesti Utánpótlás Egyesület megkereste az önkormányzatot együttműködési megállapodás szükséges
    - Meglévő épületek átalakítása – közösségi épület kialakítás: nyugdíjas klub, szociális iroda és védőnők részére
    - Meglévő Csarnok területének hasznosítása kérdéses - fedett téli sportpálya vagy fiataloknak közösségi épület, koncertterem is felmerült, mely azért is tűnik jó ötletnek, mert kellően távol esik a lakóterületektől.
    - A terület fejlesztéséhez kapcsolódóan a Szilvás utca, Almáskert utca felújítása szükséges – pormentes burkolat – elsősorban a gyalogos és kerékpáros forgalom számára, az Almáskert utca összekötése a Rádió utcával a lakosok szerint elegendő lenne a kerékpáros és gyalogos forgalom számára. Az autós megközelítés a Rádió utca felől, illetve a Massányi Károly útra vezető földút kiépítésével oldható meg.
- Az Adótorony téren lévő játszóteret előszeretettel használják a fiatal tízen-, huszonévesek is, számukra javasolt a téren lévő szabad, füves területen fitnesz park, torna pálya és wifi elérést biztosító okos pad kihelyezése. Szükséges ehhez kapcsolódóan térfigyelő kamerák elhelyezése is. A tér megtervezésében és kialakításában javasolt bevonni a helyi fiatalokat is, hogy a kezdetektől magukénak érezzék a helyszínt és megőrizzék állapotát.
- Problémát jelent, hogy az Adótorony téren a meglévő betonút kiszabályozása nem történt meg. Ez konkrétan a Szilvás utca meghosszabbítására vonatkozik, ahonnan a telkek nyílnak. Az utca esetleg zsákutcásítható lenne, így a tér zöldfelülete növelhető, a forgalom elvezetődik, a pihenő- sport funkció felértékelődhet. Egyúttal felülvizsgálandók a tér környezetében lévő gazdasági funkciójú épületek bejáratainak biztosítása is – hol szükséges, hol nem.
- Fontos feladat a Komp utca - Szilvás utca - Almáskert utca gyalogosbarát fejlesztése, hiszen rengeteg gyerekes család használja a lakóhely-óvoda-játszótér útvonal miatt. A Komp utcában lévő lakótömbök zsúfoltak, zöld – és szabad játszóterületben szegények, így az Adótorony téri játszótér kedvelt helyszíne a családosoknak.
- A régi Almáskert ma állami terület hosszú távon javasolt ennek használata elsődleges cél lenne az EGYMI tagintézmény kialakítása a területen és a gyümölcsös megújításával autista, vagy hasonló sérültséggel rendelkezők számára foglalkoztató kialakítása. A jelenlegi mezőgazdasági hasznosítás megőrzésével talán lehetősége van az önkormányzatnak átvenni a területet, illetve szociális foglalkoztatásra pályázati források is rendelkezésre állhatnak.
- A védőnői szolgálat mellett gyerekorvosi rendelő kialakítására is felmerült az igény.
- A területen a körzeti megbízott nem mindig elérhető, jó lenne a Polgárőrség erősítése.
- Az óvoda épületének felújítása után is hiányzik még a légkondicionáló berendezés.
- Szükséges lenne a területen olcsó szociális bérlakások kialakítása.

- Közlekedésfejlesztési igényként, javaslatként felmerült:
    - Földutak felszámolása – Cseresznyés utca, Híradó utca, Hullám köz
    - Leadó utca összekötése a Csepel-szigeti gerincúttal
    - Leshegy utca – II. Rákóczi Ferenc út összekötése- autópályával párhuzamosan futtatva
    - Az MO-ás felvezetőnél körforgalom kialakítása
    - Skála utca, Dunadülő út forgalomcsillapítása (fekvőrendőr kialakítással) - lakók kérték
- Közvilágítás bővítési igények is szóba kerültek
- Meleg időben fontos az utak locsolása
- Szelektív gyűjtés nagyon hiányos, gyűjtősziget kialakítása sok problémát okoz, javasolt egy hulladékátvevő pont kialakítása Lakihegyen is
- A házhoz menő lomtalanítás nem jól ismert, problémát jelent az időpontfoglalás, az előre szükséges lommennyiség becslése, javasolt kampányszerűen kisebb utcaszintű lomtalanítás megszervezése. – illetve egy telefonos app kialakítása erre, amely a szelektív hulladékgyűjtésre vonatkozó aktuális információkat is tartalmazza

Dujmó 13:00

Megvitatott problémák és javaslatok:

- Csapadékvíz elvezetés probléma /teknőszerű helyzet a közutakon, nagy esőzés esetén siralmas helyzet – A Dujmó Kft. a felelős a csapadékvíz elvezetéséért és a csatorna karbantartásáért. A közeljövőben egyeztetés lesz a Dujmó Kft., közös képviselők, Önkormányzat és Pest megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság részvételével.
- A nem értékesített parkolók gazosak, csak saját parkolóban lehet parkolni, ide érkezőknek nincs lehetőség parkolásra a lakóparkon belül.
- A legutolsóként átadott lakóház és környezete rendezése, parkosítása nem valósult meg – kivitelezői feladat volt.
- Vizsgálandó, hogy a lakótelep lényegében csak egy csomóponttal/kijárattal kapcsolódik a környezethez, több utca zsákosítva van /zárt a Szebeni utca felé. Így valóban nincs átmenő forgalom, viszont bonyolult a megközelítés és minden forgalmat a középső útra és az egyetlen csomópontra terel.
- a magánjátszóterek nem felelnek meg az előírásoknak, korszerűsíteni kellene
- hiányzik a közösség a lakóparkból, sok a konfliktus a gyerekek, fiatalok és az idősek között
- Szebeni utcában az új iskola mellett az önkormányzat tervez:
    - parkoló kialakítást
    - közterületfejlesztést is, itt lehetne: játszótér, kutyafuttató, tornapark, fiataloknak közösségi hely
    - a közterület fejlesztésnél javasolt részvételi tervezéssel, közösségi munkával bevonni az itt élő fiatalokat is, hogy a kialakított közteret ők is a sajátjukénak érezzék.
- kamerarendszer hiányzik a lakóparkból
- Szennyvíztisztító telep miatt rendszeres bűzterhelés van.

Ófalu 15:00

Megvitatott problémák és javaslatok:

- A folyamatos új beköltözők miatt elveszett a közösség, nincs összetartás a városlakók között

- a belső részek túlépítése csapadékvízelvezetés miatt is nagy probléma, nem lenne szabad az utcára vezetni a telken belüli csapadékvizet. Több ellenőrzés kell.
- egyre kevesebb a telken belüli zöldfelület
- Szükséges egy kereszt irányú gyalogos-kerékpáros összekötő tengely a Kossuth Lajos utca - Tököli út – Szent Erzsébet tér összekötésénél. Ehhez javasolt az Árpád út-Damjanich utca-Tököli út találkozásánál lévő épülettömb önkormányzati tulajdonba vétele és egy városi köztér kialakítása az egyik oldalon térfallal, ahol boltok, szolgáltató létesítmények lennének, és kis tér kialakítása.
- A Kossuth L utca keleti oldalán lévő beépítés fejleszthető, szintek bizonyos házakon emelhetők – hosszú távon van tartalék a területben.
- Javasolt a Kossuth Lajos utca Árpád út kereszteződésénél okos zebra létesítése.

Északi városrész (Felső tag) 17:00:

Megvitatott problémák és javaslatok:

- Legfontosabb probléma, hogy a régóta lakott területként használt területek jó része nincsen belterületté nyilvánítva, mind az építkezéseket, szolgáltatások igénybevételét, hitelfelvételt megnehezíti ez a helyzet
    - fiatalok szeretnének letelepedni, házakat bővíteni, hitelt felvenni.
- Legyen közösségi tér is kialakítva, hiányzik: bolt, orvosi rendelő, ügyintézés.
- Szakellátás (pl.: fogászat, szemészet) nagyon messze van, Csepelre könnyebb bejutni, kérik a lakók az önkormányzatot, hogy lehetőségük legyen igénybe venni a Csepeli ellátást.
- Oktatási intézmények hiányoznak, szintén Csepelre kell bejárni (Szigetszentmiklós-Csepel között van megállapodás, a Csepeli oktatási intézmények fogadják a szigetszentmiklósi gyerekeket)
- Hiányzik a tömegközlekedés, jó lenne egy BKV buszjárat, akár igény alapú járatsűrűséggel
- Közvilágítás fejlesztése:
    - Horgásztanya sarkán hiányzó lámpa nagyon balesetveszélyes
- Nagyon hiányzik a Tűzivíz hálózat az első Felsőtagról.
- Közterületfelügyelet, polgárőrség jelenléte hiányzik
- Régen volt heti egy kitelepülő ügyintézési ügyelet, ezt jó lenne visszaállítani.
- Tagi út
    - Csatornázás hiánya
    - 2,5 tonnás járművek tilalma legyen (ház és út állalga folyamatosan romlik)
    - Járhatatlan a járda, fel kell újítani
- Nóra sétány útfelújítás, kátyúzás
- Királyerdő út:
    - fekvőrendőr kell
    - sebességkorlátozás!
    - járda hiányzik
    - a meglévő telken régi ház bővítése nem lehetséges, építési engedélyt, CSOK-ot nem lehet igénybe venni, amíg nincs belterületté nyilvánítva
- Üdülő sor:
    - Nagyon hiányzik a járda, kerékpárút
    - út házakkal ellentétes oldalán hiányzik a kaszálás
    - Nagyon hiányzik a tömegközlekedés, buszjárat

    - Üdülő sor mögötti öböl kotrása szükséges,
    - régi zagytározó tisztítása, rekultiválása mikor lesz?
- Lapály köz:
    - csatorna hiánya
    - vezetékes víz hiányzik
    - aszfaltozás
    - Bicikli út
    - járda hiányzik
- Bolgárkertész utca
    - lezárták, nem lehet már arra gyalog sem közlekedni

Városrészi minifórumok SZIGETSZENTMIKLÓS 2021. 06.21.

BUCKA városrész 11:00

Problémák:

- Vízelvezetés – Vénusz utcánál buszmegállóig megáll a víz esőzéseknél. Vénusz-Csépi utca kereszteződése nagyon problémás.
- Csatornázás hiánya.
- Magán tulajdonú utcák kezelése nem megoldott. (Aranyeső utca-Holló utca) -víz, gáz, csatorna bekötés problémás, közvilágítás hiányzik.
- Új társasházi beruházások forgalomnövekedése problémás a keskeny utakon.
- A gyors autók most is nagyon sok konfliktust okoznak. Gyalogos, kerékpáros közlekedés nem biztonságos.
- Járdák hiánya (Csépi út, Boglya utca különösen)
- Kátyúzás nincs megoldva.
- Teherautóforgalom.
- Zöldfelület hiánya, utcai fák hiánya.
- Gyalogosátkelő helyek hiányoznak.
- A Csépi útról a Taksony hídra feljutni nehézkes, kereszteződést fejleszteni kellene
- Egyirányúsítás esetén – mivel nem kell tartani a szembejövő forgalomtól – gyorsabban mennek.
- A park bejáratánál az út pormentesítése kellene, éppen a játszótérre száll a por. Mindenki autóval jön ide.
- Nincs a városban szálláshely.
- Iskolák körül forgalomszabályozás kellene, főleg a reggeli órákba. Gyerekek szállítása, parkolás nem megoldott.
- Kukásautók reggel a legnagyobb csúcsforgalomban közlekednek. Iskolakezdéskor ne menjenek az iskolák körül.
- HÉV - átjáró lámpák szabályozása jó lenne – Egyik irányban mindig nagyon hosszú a piros (meg kell várni, hogy le-fel szálljanak az utasok)
- Játszótéren tisztasági problémák.

Önkormányzat részéről tervezett fejlesztések:

- A játszótér mögött, magánberuházásban, rekultiválják a tó környékét: Elbontják a kerítést, közösségi park lesz, várhatóan november végére lesz kész. A közösségi parkban az önkormányzat kérésére lesz nyársaló hely, vízvételi lehetőséggel, közvilágítással. A jelenlegi „szemétdomb", nem veszélyes hulladék (laboreredmények jók voltak), de nem is termőföld, állékonysági problémák miatt fásítás, építés nem lehetséges.
- Az önkormányzat a játszótér mellé kondiparkot tervez, techball pályát fejleszti, közösségi mosdó, automata WC a terület központi helyére kerül.
- Az önkormányzat szeretné, ha körbejárható lenne a tó, de ahhoz ki is kell sajátítani telkeket, addig egyes szakaszokon csak pallón lehetne közlekedni.
- Közlekedési koncepció – A javaslat nagyon alapos, méréseket végeztek. Elsőre csak teszt üzemmód lesz (táblák, egyirányúsítás, korlátozás) utána véglegesítik.

Lakók által javasolt fejlesztések

- Bucka-tó játszótér körül elindult a „rendrakás" további fejlesztések javasoltak: biciklitároló, parkoló, pormentesítés, gyalogos megközelítésének megoldása is fontos, sportolásra is alkalmas legyen: futás, kosár-foci.
- Javaslat a közlekedési koncepcióhoz: Csépi út legyen a bejövő utca a Mű úttól.
- Szeretnének az itt élők egy kutyafuttatót a Bucka-tóhoz.
- Több fekvőrendőr, sebességmérő kellene. Például: Boglya utcára, útszűkületekre, emelkedőkhöz.
- Inkább az átmenő forgalmat kellene megszüntetni.
- Az átmenő forgalom megszüntetésére érkezett javaslat: bizonyos területeket sorompóval lehetne lezárni, csak az ott lakóknak, dolgozóknak, árufeltöltőknek stb. QR kódos vagy rendszámfelismerő beléptetés. (Pl.: ÁTI sziget ipari park)
- Új bicikli út kellene az Ipari park felé.
- Csépi út, Boglya út árkokra beton fedlap kerüljön.
- Csépi út, Boglya utca legyen egyirányú
- Egészségház és az új óvoda területén legyen belső parkoló.
- Városközpont fejlesztése, legyen sétálóutca, boltokkal.

VÁROSKÖZPONT (ált. lakótelep) **13:00**

Problémák:

- Elöregedett (villany, víz, gáz) vezetékek házakon belül, életveszélyesek, kéménybélelés nagyon drága (egy ház 16 mFt), lapostetős házak beáznak. A házak egy része rehabilitálva van – 6 ház nem, mert nem volt önerő.
- Mindenhol parkolnak, zsákutcában füvön, ahol csak egy talpalatnyi hely van
- Zajhatás – ki van írva a játszótereken hánytól-hányig lehet használni, de jönnek a kamaszok, hiába minden. Megoldás: közterület felügyelő – kamera – rendőr
- Szakorvosi rendelő – a gyártelepi messze van, jó lenne központibb helyen, volt szó kórházról is.
- Szelektív hulladékgyűjtés – problémás, informálni kellene a lakosságot, mert sok az újonnan betelepülő, nem ismerik a lehetőségeket
- Jókai utca – OTP között mélyedés van – megáll a víz – csapadékvízelvezetés.
- Galambok rengeteg gondot okoznak.
- Piacon a fiatalok buliznak éjjelente, polgárőrség többször kijöhetne.

- Hiányzik a fiatalok szórakozási lehetősége

Lakók által javasolt fejlesztések

- Tömbrehabilitációs program folytatása kellene, és napelemek, megújuló energiatermelés kiépítése
- Illyés Gyula park fejlesztése be volt tervezve: fásítás, padok kihelyezése, asztalok kihelyezése, és átszelné egy mini KRESZ-pálya gyerekeknek – de az elvonások miatt ugrott.
- Informálás – közös képviselőkön keresztül jobban megoldható lenne.
- Jó volna telekocsi rendszer.
- Szánkó dombon egy csúszda-parkot kellene kialakítani.
- Szánkódomb melletti parkoló nagyon poros, rendezni kell.
- Leshegy Ipari parkba kerékpárút kell
- Piacfelújításnál WC legyen.
- Rendőri felügyelet, közterületfelügyelet erősítése.
- Kéktó fejlesztése javasolt, többkorosztályos játszótér kellene, mint Érden (Papi földek)

KERTVÁROS 15:00

Problémák:

- Dobó – Thököly utca – nagy az átmenő forgalom (óvoda, iskola gyalog nem biztonságos)
- A játszótérre jó lenne víz, sokszor meg vannak rongálva a játékok – kellene egy tábla, hogy hova lehet bejelenteni a hibát. Kellenének fejlettebb játékok.

Önkormányzat részéről tervezett fejlesztések:

- Jelenleg az orvosi rendelő (gyerek, házi) az orvosok saját házában van, nyugdíjba szeretnének menni – kellene új hely rendelőnek, még keresik a helyét. –
- Önkormányzat tervei: jövő áprilisra tanuszoda, jövőre jégpálya, gördeszkapálya fejlesztés indítása

Lakók által javasolt fejlesztések:

- A játszótérrel szembeni park végében kis focipálya volt valamikor, most jó lenne kondigépeket elhelyezni ezen az árnyékos területen.
- Árpád iskolával szemben – Oázis – kis focipályának jó lehetne.
- Helyi identitást segíti – Ragády Egyesület – utcabálok, rendezvények.

DUNAPART 17:00

Problémák:

- Nagy a forgalom – tavaly 2 fekvőrendőrt telepítettek a Rév sorra
- Az Orgona út – egyre nagyobb forgalom, egérút

- Az üdülősor közlekedése tragikus – a csepeli 71-es busz a legközelebbi, ezért jár mindenki autóval.
- Nincs csatorna a Csepel felőli részen.
- Kis villanybuszok kellenének.
- Nincs járda, gyenge a közvilágítás.
- Fákat a tanösvényen és a környezetében ellenőrizni kellene, sok a kiszáradt fa/ág – veszélyesek
- A tanösvényen megáll a víz kis esőzéskor is
- Egyre kevesebb horgászhely van, mert benőtte őket a nád.
- Sok a kutyagumi. Nem szedik össze.

Önkormányzat részéről tervezett fejlesztések:

- Csónakház infrastruktúra fejlesztés megtörtént.

Lakók által javasolt fejlesztések:

- Bringa út kellene Csepel felé is
- Fiataloknak kellenének parkok, kutyás helyek, szabadtéri eszközök, pingpongasztalok, futókör (rekortán)
- Kék-tó – strand közötti részt rekreációs övezetté kellene nyilvánítani – forgalomkorlátozással
- Burkolni kellene a játszótér miatt is, mert az autók nagy port kavarnak.
- Több fekvőrendőrt!
- Jó lenne kutyafuttató. Pl. Kék-tónál.
- Kutyasulinál lehet 2 kutyafuttató is (kis- és nagytestűeknek) a kutyasulihoz kapcsolódóan, ők tartanák rendben annak fejében, hogy ingyen bérlik az önkormányzati területet.
- Jó lenne egy gyepmesteri telep / menhely.

EGÉSZ VÁROS (az egész napos eseményeken elhangzott gondolatok)

Problémák:

- Hogyan tovább ipari park? Jelenleg a raktárak 4-5 embert foglalkoztatnak, viszony 300 kocsi mászkál, szennyezve, forgalmat növelve. Az új felhajtónál 2 gyártó cég is települt – inkább az ilyet preferálnák, mert többet foglalkoztatnak, az itt dolgozók helyben használnak mindent.
- 1 lakótelekre épül 4-5 lakás – büntetlenül csinálják – ki tudja ezt megállítani? Feltétel kellene: csak úgy nyithat utcát és kap építési engedélyt az építési vállalkozó, ha megépíti a csatorna, víz, villanyt végig leburkolja.
- A város – élhetetlen, nincs főtér, főutca.
- A városra az agglomerációs problémák jellemzőek – közlekedés.

Önkormányzat részéről tervezett fejlesztések:

- A családsegítőbe költözik a közterület felügyelet és a polgárőrség, ott lesz egy szerverszoba, ahova összefutnak a kamerarendszer információi (a rendőrség figyeli, csak kevés a rendőr – BM, így be kell segíteni). Lehet jelentkezni járőrözni önkénteseknek!

- A központ eltolódott a Szt. Erzsébet térről a Bajcsy-Zsilinszky utcáig. Tervezik, hogy a Bajcsy-Zsilinszky utcát lezárnák egy napra (szombat du-tól vasárnap du-ig) sétáló utca lenne pop up teraszokkal

Lakók által javasolt fejlesztések:

- A városközpontban is hiányoznak a kis kávézók, éttermek, gyerekeknek közösségi tér.
- Kellene a városba szállás, mert ha látogató jön, nem tud hol aludni.
- Iskolák környékére ki kellene találni valami forgalmi rendet a csúcsok normálisabbá tételére (egyirányúsítás, halszálkás parkolás, eltolt iskolakezdés…)
- Élhető város legyen – sétáló, kerékpáros.
- Kérik vissza a Dunapartot – pl.: feltöltéssel létrehozni közösségi területeket – park, kerékpárút, tanösvény folytatása a Taksonyi-hídig (jó lenne rajta kerékpár út).
- Jöjjön Csepelről ide villamos!
- Gerincút folytatása.
- Szigetszentmiklós – halászváros – Ho-ho-ho horgász igény az identitás ábrázolásra
- Szent Erzsébet tértől a tanösvényig sétány lenne jó, bringaúttal.
- Többgenerációs terek kellenének – mindenkinek!
- Problémabejelentésre ügyfélszolgálat, applikáció.
- A városrészeknek is van identitása.
- Bányatavak – HÉSZ módosítás kell, hogy közmű legyen. 5 éven belül nem reális, inkább 10 év lesz az. Közvilágítás kellene!
- Használt cikkeknek kellene valami csarnok féle, ahol ki lehetne rakni a felesleges holmikat és megvásárolni önköltséges áron, akinek szüksége van rá.
- Javasolt program: problémás gyerekeket bevonni a közösségi munkába, szemléletváltás segíthetne.
- Kellene egy hulladék újrahasznosító központ.